

Conjuntura econòmica de les Illes Balears

juliol 2013

**Govern
de les Illes Balears**

Conjuntura econòmica de les Illes Balears *Juliol 2013*

Direcció: Joana A. Perelló Martorell
Directora general d'Economia i Estadística

Coordinació: Miquel Quetglas Oliver

Realització:
Margalida Albertí Garau
Laura Alomar Llorente
Amelia Cabellos Barreiro
Margarita Ibáñez Ripoll
Joan Matamalas González
Javier E. Olivares Castillo
M^a del Mar Ribas Mas
Mercedes Villalonga Ruiz

Monografia:
Benjamín Esteras Benítez
Miquel Quetglas Oliver
Mercedes Villalonga Ruiz

Assessorament lingüístic:
Antònia Fullana Miralles

Direcció General d'Economia i Estadística
Conselleria d'Economia i Competitivitat
GOVERN DE LES ILLES BALEARS
C/Palau Reial , 17
07001 - Palma
Illes Balears (Spain)
Tel.: +34.971.177.928
Fax.: +34.971.177.959
<http://dgeconomia.caib.es>
E-mail: informa@dgeconomia.caib.es

ISSN: 2254-481X
DL PM 1214-2002

Subscripció:

Per subscriure-vos de franc al nostre servei d'informació, vos convidam a enviar un missatge per correu electrònic a l'adreça:

informa@dgeconomia.caib.es

Vos notificarem la publicació del nostre *Butlletí de Conjuntura Econòmica* en versió digital tan aviat com estigui disponible, com també d'altres notícies d'interès.

índex

Cronologia	5
Resum Executiu	6
I. Entorn	9
1 Internacional	9
2 Unió Europea	13
3 Espanya	15
II. Illes Balears	17
1 Agropesquer	19
2 Indústria i energia	23
3 Construcció	27
4 Serveis	30
4.1. Comerç	31
4.2. Turisme. Hostaleria	32
4.3. Turisme. Transport i comunicacions	36
4.4. Mediació financera	40
4.5. Serveis empresarials i activitats immobiliàries	43
4.6. Altres serveis	45
III. Mercat Laboral	48
1 Context. Espanya i la UE-27	48
2 Ocupació i atur a les Illes Balears	50
3 Costos laborals	53
4 Accidents de treball	55
IV. Demanda	56
1 Preus	56
2 Consum intern	58
3 Consum de no residents	60
4 Recaptació fiscal	61
5 Inversió	63
V. Medi Ambient	65
VI. Monografia	74
Estudi dels mercats emissors turístics més dinàmics a les Illes Balears	
1 Introducció	74
2 Rússia	76
2.1. Anàlisi macroeconòmica	76
2.2. Anàlisi turística	77
2.2.1. Despesa turística	79
2.2.2. Perfil del turista	82

3 Noruega	84
3.1. Anàlisi macroeconòmica	84
3.2. Anàlisi turística	85
3.2.1. Despesa turística	89
3.2.2. Perfil del turista	91
4 Suècia	93
4.1. Anàlisi macroeconòmica	93
4.2. Anàlisi turística	94
4.2.1. Despesa turística	98
4.2.2. Perfil del turista	100
5 Holanda	102
5.1. Anàlisi macroeconòmica	102
5.2. Anàlisi turística	103
5.2.1. Despesa turística	105
5.2.2. Perfil del turista	108
6 França	110
6.1. Anàlisi macroeconòmica	110
6.2. Anàlisi turística	111
6.2.1. Despesa turística	114
6.2.2. Perfil del Turista	117
7 Itàlia	119
7.1. Anàlisi macroeconòmica	119
7.2. Anàlisi turística	120
7.2.1. Despesa turística	123
7.2.2. Perfil del turista	126
8 Suïssa	128
8.1. Anàlisi macroeconòmica	128
8.2. Anàlisi turística	129
8.2.1. Despesa turística	132
8.2.2. Perfil del turista	135
9 Conclusions	136
Índex de gràfics i taules	137
Notes i abreviatures. Agraïments	139

Cronologia

**Març
2013**

- 25 L'Eurogrup i el govern de Xipre acorden el programa d'assistència financera a aquest país.

**Abril
2013**

- 16 El Fons Monetari Internacional publica les perspectives de l'economia mundial.
El port de Palma posa en servei l'ampliació dels molls de Ponent per a grans creuers
- 26 El govern presenta el Programa d'Estabilitat 2013-2016.
- 30 L'escenari macroeconòmic 2013-2014 del Ministeri d'Economia i Competitivitat presenta un creixement del PIB del -1,3% pel 2013 i del 0,5% pel 2014.

**Maig
2013**

- 2 El Banc Central Europeu baixa el tipus d'interès oficial al 0,5%.
- 15 Es publica en el BOE la Llei 1/2013, de 14 de maig, de mesures per reforçar la protecció dels deutors hipotecaris, la reestructuració del deute i el lloguer social.
- 29 La Comissió Europea situa l'objectiu de dèficit públic de 2013 en el 6,5% del PIB.
L'OCDE publica les perspectives de l'economia mundial i l'avaluació general de la situació macroeconòmica.
- 30 INE publica la comptabilitat nacional del primer trimestre. El PIB cau un 2,0% interanual.
Es publica en el BOE la Llei 2/2013, de 29 de maig, de protecció i ús sostenible del litoral i de modificació de la Llei 22/1988, de 28 de juliol, de costes.
- 31 L'atur registrat a les Illes Balears cau un 7,7% respecte del maig de 2012, la major caiguda interanual des del 2006

**Juny
2013**

- 5 Se celebra el dia mundial del medi ambient amb el lema "Pensa, alimenta't i estalvia"
Es publica en el BOE la Llei 4/2013, de 4 de juny de mesures de flexibilització i foment del mercat del lloguer d'habitatges.
- 6 Es publica en el BOIB la Llei 2/2013, de 29 de maig, de modificació de la disposició addicional novena de la Llei 7/2012, de 13 de juny, de mesures urgents per a l'ordenació urbanística sostenible
- 13 FUNCAS revisa a l'alça les previsions per a Espanya pel 2013 i pel 2014.
- 14 El Banc d'Espanya publica el deute de les administracions públiques del primer trimestre de 2013.

Resum Executiu

Taula 1. Perspectives de l'economia balear

Taxas de variació del PIB. Volum encadenat base 2008 (en %)														
	Anual					Trimestral								
	2008	2009	2010	2011	2012	2011				2012 (p)				2013 (a)
					(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
Zona euro	0,4	-4,4	2,0	1,5	-0,6	2,5	1,7	1,4	0,7	-0,1	-0,5	-0,7	-1,0	-1,1
Espanya	0,9	-3,7	-0,3	0,4	-1,4	0,5	0,5	0,6	0,0	-0,7	-1,4	-1,6	-1,9	-2,0
Illes Balears	1,2	-2,7	-0,9	0,6	0,0	0,3	0,6	1,0	0,4	0,1	-0,2	0,1	0,0	0,0
Mallorca	1,3	-2,8	-1,1	0,4	-0,1	0,1	0,4	0,8	0,3	0,1	-0,3	0,0	-0,1	-0,1
Menorca	0,4	-3,2	-1,4	0,2	-0,5	0,0	0,2	0,4	0,2	-0,2	-0,5	-0,6	-0,7	-0,3
Pitiüses	1,4	-2,2	0,9	2,0	0,8	1,8	2,1	2,8	1,6	1,0	0,6	0,7	0,8	0,6

Font: EUROSTAT i Conselleria d'Economia i Competitivitat.
p: provisional a: avanç

L'economia balear evita la recessió. El creixement del primer trimestre del 2013 és igual al del darrer període del 2012, front la recessió a nivell nacional. L'arxipèlag pitiü continuava amb el dinamisme de trimestres anteriors, mentre Menorca redueix el ritme de caiguda i Mallorca manté pràcticament el creixement.

Els països de l'economia mundial avancen a diferents velocitats. L'economia nord-americana es manté estable i creix un 1,8% en termes interanuals en el primer trimestre del 2013. El Japó tanca el 2012 amb un creixement nul, mentre que la Xina creix un 7,7% interanual en el primer trimestre del 2013. Per al 2014 s'espera un creixement de l'economia dels països de l'OCDE del 2,3%. El preu del petroli manté la tendència a la baixa. Pel que fa al mercat de divises, el mes de maig del 2013 el tipus de canvi respecte al dòlar és similar al del mateix període de l'any anterior i l'euro s'aprecia lleugerament respecte de la lliura esterlina.

A principi del 2013 a la Unió Europea continua l'evolució negativa de períodes anteriors i a la zona euro s'agreuja la caiguda. El 2012 el dèficit públic per a la zona euro és del 3,7% del PIB, i per a la Unió Europea, del 4,0% del PIB. La balança comercial de béns de la zona euro en el quart mes del 2013 se salda amb un excedent de 14,9 milers de milions d'euros, molt per sobre de l'any anterior. Es preveu que l'economia alemanya i la britànica creixin dèbilment el 2013.

Segons l'OCDE, Espanya tancarà el 2013 en negatiu (-1,7%) i es recuperarà el 2014 (0,4%). En el primer trimestre del 2013 a Espanya es registra un creixement interanual del -2,0%, una dècima menys que el del darrer trimestre del 2012. L'execució pressupostària de l'Estat fins a l'abril del 2013 tanca amb un dèficit de 25.007 milions d'euros (el 2,4% del PIB), un punt percentual més que el mateix període de l'any anterior.

La producció agrícola es retarda per les pluges i a causa de les moderades temperatures de la primavera passada. Mentre que l'afiliació a la branca agrària alenteix la variació negativa, l'afiliació a la pesca baixa a totes les illes. En el mercat

central de Mallorca, la comercialització de fruites i verdures augmenta, alhora que se n'encareix el preu, com també ho fa el de les patates. Es preveu una bona anyada per als cereals i els arbres de secà a les Illes Balears, afavorits per la meteorologia, la qual, no obstant això, ha perjudicat la collita de la patata novella i per a l'exportació. El primer trimestre d'any l'exportació de vins i licors augmenta i la de goma de garrofi segueix la tendència positiva. En els escorxadors de les Illes Balears la caiguda de la demanda de carn sacrificada és generalitzada per a tot el bestiar en el primer trimestre d'any. Alhora, el nombre d'explotacions ramaderes disminueix rere un augment del preu dels pinsos i del baix preu que obtenen per la llet. Pel que fa a la producció pesquera, el primer trimestre de l'any les captures disminueixen un 13,3% interanual, mentre que el preu mitjà de la producció total augmenta un 18,9%.

Al mes d'abril, la variació interanual de l'índex de producció industrial puja amb força i se situa en el 7,0%. A les Illes Balears, per segon mes consecutiu, baixen els preus industrials de la mà de l'abaratiment del preu de l'energia elèctrica. El sector secundari continua perdent pes específic en l'economia de les Illes. El VAB a preus constants del primer trimestre del 2013 del sector de la indústria i l'energia cedeix un 0,8% respecte del valor registrat en el mateix període de l'any passat. D'altra banda, al mes de maig, la demanda elèctrica en el conjunt de la comunitat autònoma es redueix respecte del mateix mes del 2012. Durant el primer trimestre d'enguany es relaxa l'activitat comercial amb l'exterior. El valor total exportat registra una disminució del 16,6% i el valor de les importacions davalla un 18,6%.

La construcció, que registra descensos en la producció d'ençà de l'any 2008, inicia el 2013 amb un creixement negatiu d'un 6,1%. Tant el consum de ciment com l'afiliació a la Seguretat evidencien la caiguda del ritme d'activitat. Els indicadors avançats de projectes visats i de llicències d'obra concedides retarden la recuperació del sector almenys fins el 2014. En canvi, la licitació pública del primer quadrimestre del 2013 repunta, gràcies a l'enginyeria civil que han publicat els ens

territorials.

En el primer trimestre del 2013, a les Illes Balears el VAB del sector dels serveis creix lleugerament per sota del ritme observat en els dos trimestres anteriors i se situa, respecte del primer trimestre del 2012, en el 0,6%. Al mes de març, el nombre de treballadors del sector dels serveis afiliats a la Seguretat Social a les Illes Balears s'incrementa un 0,6% interanual. La facturació de les empreses del sector es redueix lleugerament i la variació interanual queda en un -1,1%. Quant a l'índex d'ocupació, a les Illes la variació interanual del mes de març és d'un 1,6% i és l'única taxa que mostra valors positius de tot l'Estat.

Les dades de l'índex de comerç al detall de les Illes Balears corresponents al mes d'abril trenquen la seqüència negativa dels darrers dotze mesos y se consolida al maig. En el quart mes del 2013 la facturació d'aquesta branca creix un 1,0% respecte del mateix mes del 2012 i en el cinquè puja un 2,0%.

Després del refredament en l'activitat del turisme en els darrers mesos del 2012, en els primers mesos de la temporada turística es reverteix la situació. Destaca la caiguda del turisme nacional a totes les comunitats autònomes, però a les Balears és compensat pel d'origen internacional. Les Illes Balears assoleixen en el primer quadrimestre una ocupació per places del 53,5%, xifra que supera el registre de l'any anterior. Al mes d'abril la despesa turística total a les Illes Balears també s'incrementa en termes interanuals, com també ho fan les compres i les disposicions d'efectiu efectuades amb targetes emeses a l'estranger.

El nombre de passatgers arribats als aeroports de les Illes Balears al mes d'abril roman estable, gràcies al fet que el passatge internacional ha compensat la caiguda del domèstic. Els viatgers d'origen britànic presenten els increments més elevats, mentre que el passatge alemany pràcticament repeteix les xifres del 2012. Els passatgers arribats als ports de les Illes en creuers augmenten notablement (39,3%), mentre que els passatgers arribats en línia regular cauen. El transport de mercaderies per via marítima roman estable (0,3%) des de principi d'any. Les mercaderies arribades per via aèria tornen a mostrar la tendència negativa dels mesos anteriors i cauen a totes les illes.

En l'àmbit financer, la posició de solvència de les entitats s'ha vist reforçada després de la recapitalització de part del sector bancari i de la transferència d'actius a la Societat de Gestió d'Actius Procedents de la Reestructuració Bancària (Sareb). El primer trimestre de l'any els dipòsits augmenten. La reestructuració bancària continua, cosa que fa disminuir el nombre d'oficines bancàries i de treballadors. El crèdit concedit encadena més de dos anys de contracció. La

constitució d'hipoteques segueix la tendència a la baixa, malgrat el repunt dels darrers mesos de l'any passat amb un euríbor que se situa al maig en el 0,48%.

El mercat laboral de les Illes Balears consolida a l'inici del 2013 la tendència positiva iniciada en el darrer trimestre del 2012. Així, el nombre d'aturats del mes de maig disminueix un 7,7% respecte d'un any ençà i encadena set mesos consecutius de baixades. L'afiliació a la Seguretat Social també presenta dades positives i el darrer dia del mes d'abril, després de dinou mesos en negatiu, anota un increment en la xifra de treballadors en alta. Totes les illes mostren caigudes de l'atur i creixement en les xifres d'afiliació. Per contra, el conjunt de l'Estat segueix amb increments interanuals de la desocupació i continua perdent efectius ocupats, si bé el ritme s'alenteix. Els contractes del mes de maig mostren un notable augment respecte de l'any passat a les Illes Balears, i de manera més accentuada entre els contractes indefinits fixos discontinus i els de temps parcial.

Durant el mes de maig la variació interanual de l'IPC se situa en l'1,8%. La inflació mitjana acumulada entre desembre del 2012 i maig del 2013 tendeix a la baixa. La taxa de variació interanual de la inflació subjacent s'incrementa un 2,0% i supera, per segon mes consecutiu, la de l'índex general.

Malgrat que alguns indicadors presenten millores puntuals (com ara els de vendes al detall), durant els primers mesos del 2013 persisteix la debilitat de la demanda interna. En el primer trimestre del 2013, la renda nacional bruta roman estable, mentre que la despesa en consum final de les llars i de les administracions públiques es contreu en termes interanuals. Durant els darrers mesos disminueixen lleugerament el consum elèctric i la demanda de productes petrolífers. La davallada en la matriculació de vehicles és més forta i, al mes de maig, la variació interanual cau més d'una cinquena part.

La recaptació fiscal dels tributs totalment cedits a la Comunitat Autònoma augmenta en els primers cinc mesos del 2013. El tribut sobre successions i donacions també repunta amb força i supera en recaptació l'impost sobre actes jurídics documentats. En el primer quadrimestre els tributs de competència compartida amb l'Estat no arriben als nivells de recaptació del 2012 a causa de la reducció en l'impost sobre la renda de les persones físiques.

Els indicadors de la inversió, tant a les Illes com en el conjunt de l'Estat, mostren un retraïment generalitzat, fonamentalment a causa de la manca de crèdit. A les Illes, en els tres primers mesos de l'any, disminueix un 13,0% interanual. Malgrat això, durant el primer trimestre de l'any, millora considerablement la inversió estrangera a les Illes i

s'incrementa l'import dels dipòsits en entitats financeres. També creix la creació de societats mercantils, tant pel que fa al nombre com a la formació de capital net.

L'apartat de medi ambient tracta sobre els gasos d'efecte hivernacle i la qualitat de l'aire a les Illes Balears. El 2010, tant a les Illes Balears com a Espanya se supera l'emissió de gasos d'efecte hivernacle marcada per l'objectiu de Kyoto. Aquesta comunitat emet més tones per resident que Espanya, però menys que Alemanya. Les activitats que més gasos produeixen són les relacionades amb les indústries del sector energètic, responsables de més de la meitat del CO₂ equivalent total. En general, la qualitat de l'aire a les Illes Balears és bona, llevat

del nucli urbà de Palma, a causa del trànsit rodat.

El monogràfic que tanca aquesta publicació fa una anàlisi dels mercats turístics més dinàmics de les Illes Balears en els darrers anys. D'una banda, s'aporta informació macroeconòmica, dels indicadors turístics i del perfil dels països que representen una nova veta de mercat a les Illes Balears, que són Rússia, Noruega, Suècia i Holanda. D'altra banda, també s'analitzen altres mercats emissors ja consolidats però que han incrementat significativament la seva presència en l'esfera balear. En aquest segon grup hi ha França, Itàlia i Suïssa.

1 Internacional

Taula 2. Indicadors internacionals i de la Unió Europea

	PIB			Taxa d'atur			Inflació		
Estats Units	1r trimestre	1,8	→	abril	7,5	→	abril	0,8	→
Japó	1r trimestre	0,0	→	abril	4,1	→	maig	-0,7	→
Unió Europea	1r trimestre	-0,7	→	abril	11,0	→	maig*	1,6	→
Regne Unit	1r trimestre	0,6	→	febrer	7,7	→	abril	2,4	→
Zona euro	1r trimestre	-1,1	→	abril	12,2	→	maig*	1,4	→
Alemanya	1r trimestre	-0,3	→	abril	5,4	→	maig	1,6	→
França	1r trimestre	-0,4	→	abril	11,0	→	maig	0,9	→
Itàlia	1r trimestre	-2,3	↘	abril	12,0	→	maig	1,3	↘
Espanya	1r trimestre	-2,0	→	abril	26,8	↗	maig	1,8	→

Font: EUROSTAT, Japan Ministry of Internal Affairs and Communications, US Bureau of Labor Statistics.

Dades estacionalitzades pel PIB i la taxa d'atur. Inflació: Indicador de Preus de Consum Harmonitzat.

Les fletxes indiquen la variació amb la xifra del mateix període de l'any anterior

* Provisional

Els països de l'economia mundial avancen a diferents velocitats. L'expansió monetària que han duit a terme els Estats Units i, més recentment, el Japó mostra efectes dispars i afegeix incertesa al sistema. D'una banda, l'economia nord-americana es manté estable, mentre que el Japó no s'ha tornat a recuperar després de la caiguda en el segon semestre del 2012. A la zona euro s'accentuen les taxes de creixement negatives des de principi del 2012 fins a assolir el -1,1 % en els primers tres mesos del 2013. Tal com es pot veure en la taula 2, la taxa d'atur dels principals països es manté en nivells similars als de fa un any, tret d'Espanya, l'únic que presenta un increment superior a 2,4 punts percentuals. Pel que fa a

l'índex harmonitzat de preus de consum (IHPC), entre els països comparats en la taula el que presenta més inflació és el Regne Unit, seguit d'Espanya; i el nivell més baix correspon al Japó, amb una taxa negativa del 0,7%, la qual cosa torna a acostar l'economia nipona a un escenari deflacionista durant el 2013.

Els països que romanen fora de l'OCDE avancen a un ritme millor, si bé també hi ha distints nivells entre els països emergents. Així, la Xina presenta un consum privat més enfortit que l'Índia, que pateix una inflació elevada i un afebliment del creixement.

Taula 3. Previsions internacionals per al 2014

	PIB	Taxa d'atur	Inflació
Estats Units	2,8	7,0	1,9
Japó	1,4	4,1	1,8
Unió Europea (zona euro)	1,1	12,3	1,2
Alemanya	1,9	4,8	2,0
França	0,8	11,1	1,0
Itàlia	0,4	12,5	1,2
Regne Unit	1,5	7,9	2,4
Espanya	0,4	28,0	0,4

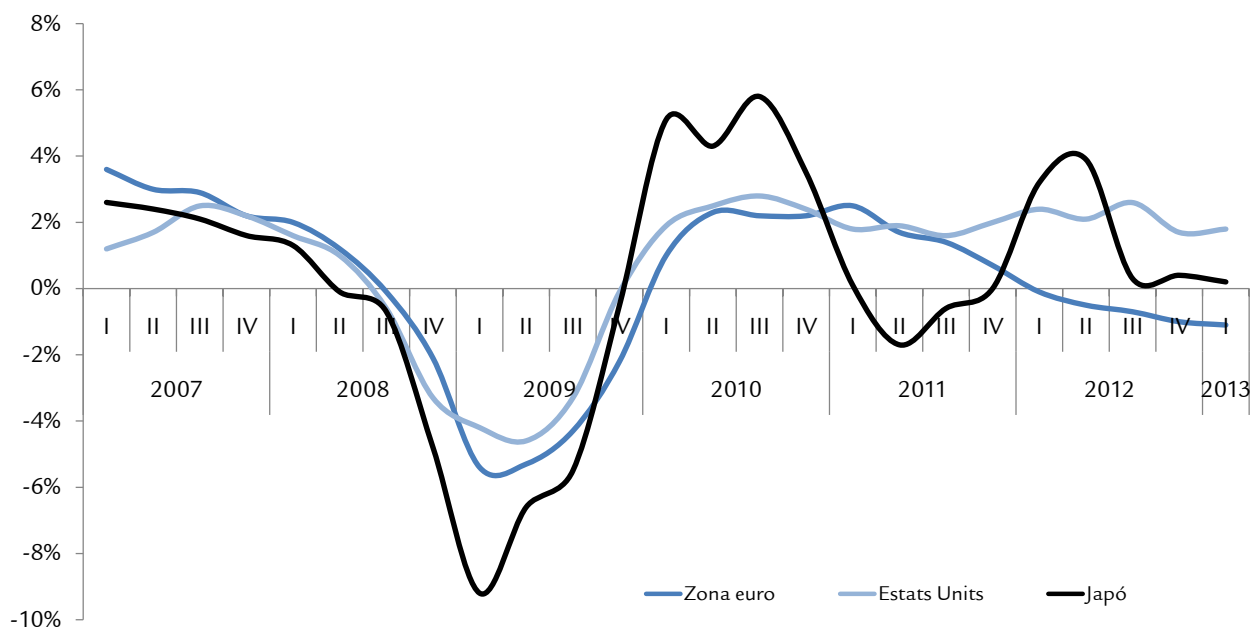
Font: OCDE- Economic Outlook (maig 2013)

Les perspectives de creixement per al 2014 per al total dels països de l'OCDE milloren respecte dels dos anys anteriors, i assolixen un creixement del 2,3%. S'espera que la Xina augmenti 6 dècimes respecte del 2012 i del 2013. També segons l'OCDE, l'any que ve el Japó sortirà de la deflació amb un IHPC de l'1,8%. D'altra banda, les taxes d'atur es mantindran en nivells similars.

S'ESPERA UN CREIXEMENT DE L'ECONOMIA DELS PAÏSOS DE L'OCDE DEL 2,3%.

Al mes de juny, en la reunió del G8 a Irlanda del Nord, Europa i els Estats Units inicien negociacions per posar en marxa la major àrea de lliure comerç del món.

Gràfic 1. Evolució del PIB dels EUA, el Japó i la zona euro (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Font: EUROSTAT.

Estats Units d'Amèrica

Sembla que les mesures preses pel govern d'Obama donen resultats. L'economia nord-americana es manté estable i creix un 1,8% en termes interanuals en el primer trimestre del 2013. El mes d'abril d'enguany la **taxa d'atur** és del 7,5% i la del mes de maig se situa en el 7,6%, si bé també es produí un increment de la població activa. Aquest mes el nombre d'ocupats augmenta en 175.000 persones, mentre que a l'abril foren sols 149.000 ocupats més. Cal destacar la caiguda de la inflació: en el quart mes del 2013 el creixement dels preus es frena vuit dècimes, i la darrera dada disponible del mes de maig deixa la variació de l'índex de preus en l'1,4%. Segons les **previsions** de l'OCDE, els Estats Units tancaran el 2013 amb un creixement del PIB de l'1,9%, una taxa d'atur del 7,5% i els preus de consum amb un increment de l'1,6%. Per al 2014 aquest organisme pronostica un creixement més intens, que arribarà al 2,8%, acompanyat d'una baixada de la taxa d'atur de fins al 7,0% i una inflació de l'1,9%.

Japó

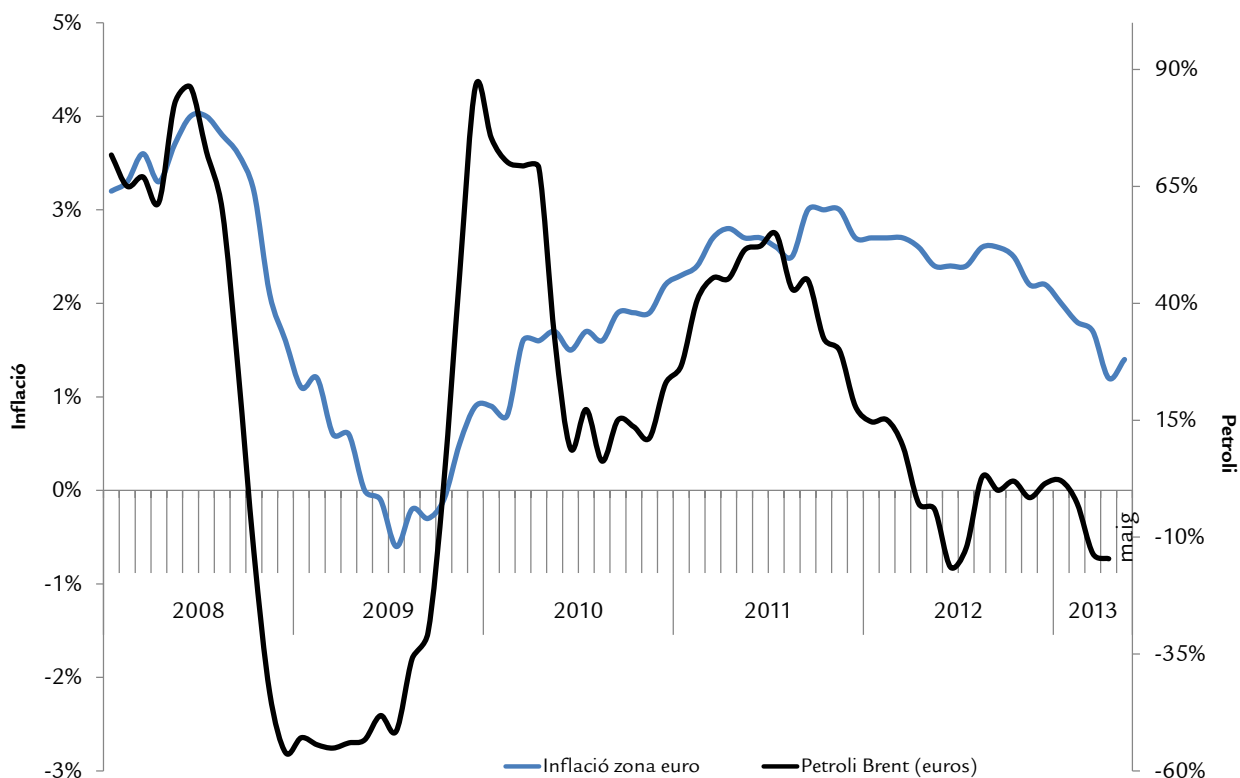
L'economia japonesa presenta un creixement interanual nul en el quart trimestre, cosa que representa quatre dècimes menys que en els dos trimestres anteriors. En termes trimestrals, la variació del PIB és del 0,4%. Pel que fa a l'IPC,

en termes interanuals, el maig del 2013 és del -0,7%, mentre que en el mateix període de l'any anterior era positiu (0,6%). La taxa d'**atur** del Japó es manté en un dels nivells més baixos de totes les economies desenvolupades. Segons l'OCDE, el 2013 l'economia japonesa creixerà un 1,6% i l'any 2014 dues dècimes menys. Quant a la taxa d'atur, la previsió és que es mantindrà aquests dos anys lleugerament per sobre del 4%. La inflació tancarà el 2013 en negatiu (-0,1%), però assolirà l'1,8% el 2014, i la balança fiscal serà del -10,3% el 2013 i del -8,0% el 2014. El Banc del Japó manté les mesures de flexibilització i estímul monetari a fi d'atendre els problemes de deute públic i de deflació de l'economia.

La Xina

Durant el primer trimestre del 2013 l'economia xinesa creix un 7,7%. En termes trimestrals la variació arriba a l'1,6%. El mes de maig del 2013 l'IPC augmenta un 2,1% interanual, i és superior en les àrees rurals que a les ciutats. La previsió de l'OCDE per a enguany en relació amb el gegant asiàtic és d'un creixement del 7,8%, amb una inflació del 2,5% i la balança fiscal se situaria en el -1,4%. Per al 2014 l'economia milloraria fins al 8,4%, i la inflació i la balança fiscal es mantindrien gairebé en el mateix nivell. Quant al balanç per compte corrent, l'OCDE preveu que baixarà fins a situar-se en l'1,4% l'any 2014.

Gràfic 2. Variació interanual del preu barril Brent i inflació a la zona euro

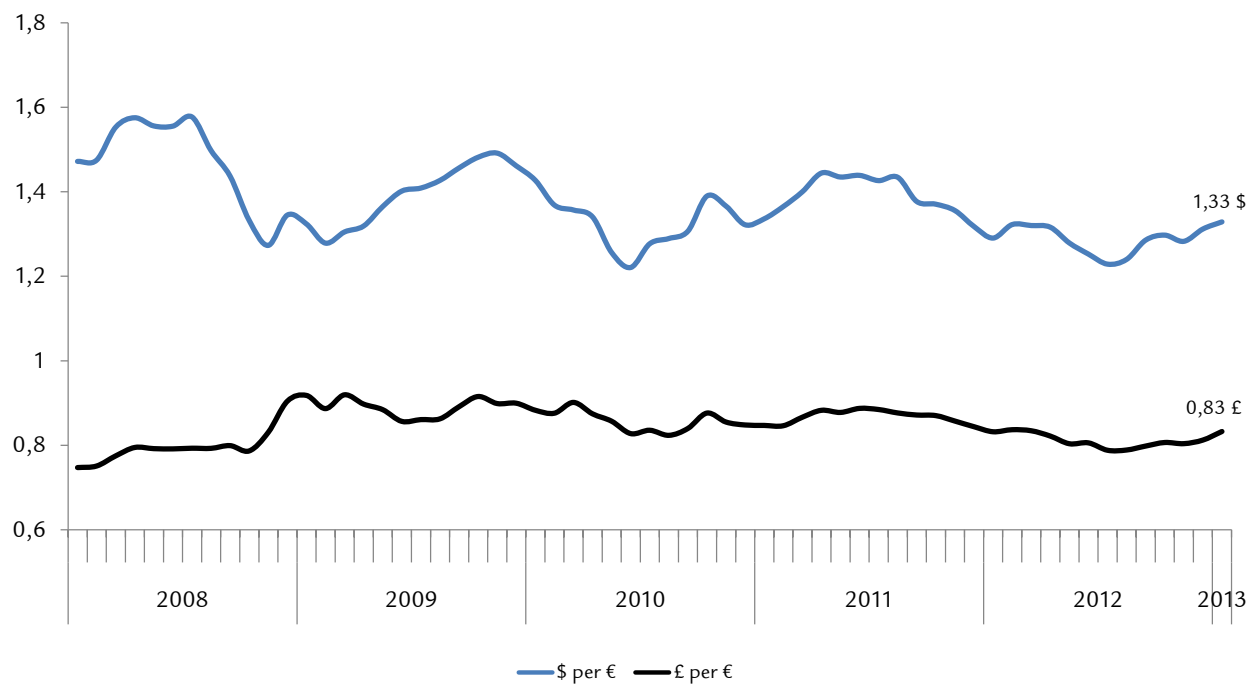
Font: EIA, EUROSTAT.

Des de principi del 2011, el preu del petroli es manté pràcticament tots els mesos per sobre de la barrera de 100 dòlars per barril i el març de 2012 assolix el màxim dels darrers cinc anys (125,45 \$). Tal com es pot veure en el gràfic 2, des d'aleshores el preu del cru es redueix i al mes d'abril es canvia a un preu de 102,25 dòlars. Així, aquest mes la variació interanual del preu del barril Brent és negativa (-14,6%) i el nivell és similar a l'estiu de l'any passat. En canvi, la inflació

de la zona euro es manté entre l'1% i el 2% des del mes de gener. L'Agència Internacional de l'Energia (AIE) rebaixa al maig les previsions de la demanda de cru prevista per al 2013. D'altra banda, el deteriorament de la seguretat a Líbia i el robatori de cru a Nigèria han contribuït a una caiguda de la producció dels membres de l'OPEP aquest principi d'any.

EL PREU DEL PETROLI MANTÉ LA TENDÈNCIA A LA BAIXA.

Gràfic 3. Evolució del tipus de canvi de l'euro

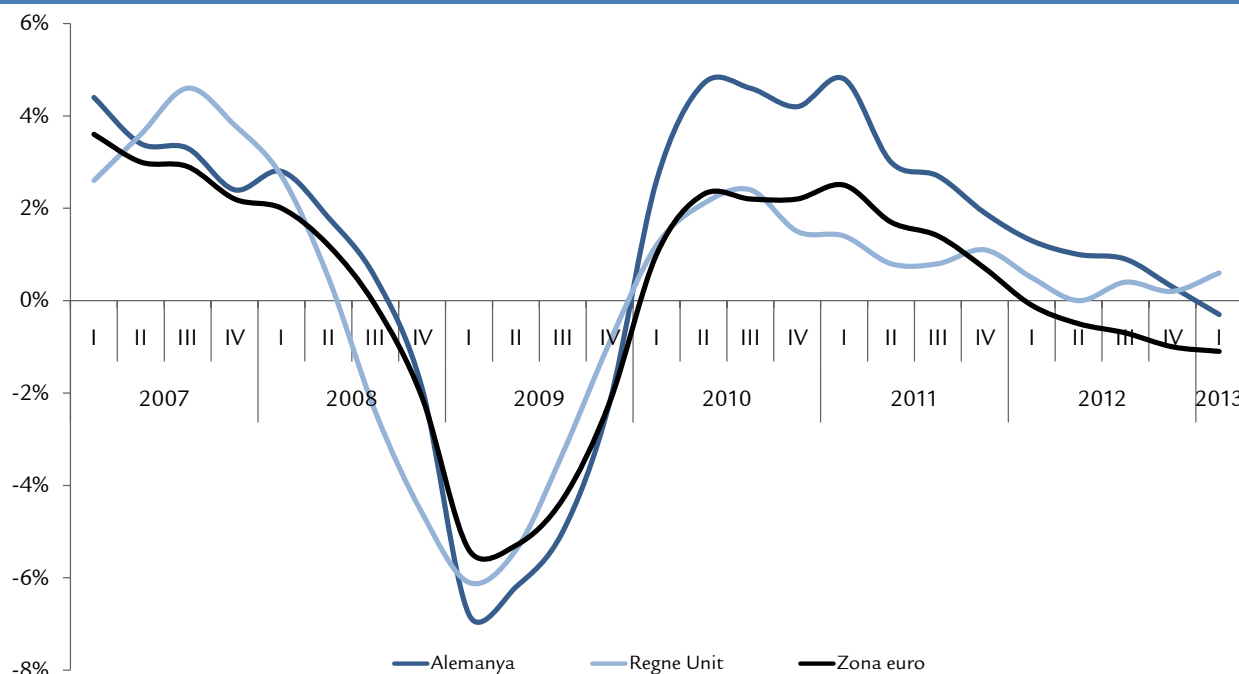
Font: BCE.

Pel que fa al mercat de divises, el mes de maig del 2013, el tipus de canvi se situa en 1,30 **dòlars** per cada euro, similar al mes de maig del 2012. En relació amb la **lliura esterlina**,

l'euro s'aprecia al mes de maig 5 dècimes respecte del mateix període de l'any anterior fins a arribar a 0,85 lliures per euro.

2 Unió Europea

Gràfic 4. Evolució del PIB de països europeus (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Font: EUROSTAT.

A principi del 2013 continua l'evolució negativa de l'any anterior a la Unió Europea, si bé el retraïment no arriba als descensos assolits en el primer trimestre del 2009, quan es registraren caigudes de més de cinc punts percentuals, així com mostra el gràfic anterior. Segons dades de l'Eurostat, la segona estimació de l'economia de la zona euro per al primer trimestre del 2013 presenta una caiguda de l'1,1%, i per a la Unió Europea dels 27, és menor (-0,7%). Letònia és el país que creix més, amb un 5,6%, seguit de Lituània (4,1%). En sentit contrari, Grècia i Portugal encapçalen la llista amb les taxes més negatives. Pel que fa a les variacions intertrimestrals, tant el PIB del conjunt de la Unió Europea (-0,2%) com el de la zona euro (-0,1%) presenten decreixements en el primer trimestre del 2013, encara que milloren respecte del trimestre anterior. En termes intertrimestrals, Xipre és el país que més decreix (-1,3%) i Lituània el que més avança (1,3%) en aquests tres mesos.

CONTINUA L'EVOLUCIÓ NEGATIVA A LA UNIÓ EUROPEA.

A la zona euro i a la Unió Europea el dèficit públic per al 2012 és del 3,7% i del 4,0% sobre el PIB, respectivament, ambdós devers cinc dècimes per sota del de l'any anterior. El deute públic se situa per a la zona euro en el 90,6% respecte del PIB, i per a la Unió Europea, en el 85,3%. Els dèficits més alts es produeixen a Espanya (-10,6%), Grècia (-10,0%) i Irlanda (-7,6%), i els més baixos, a Estònia (-0,3%) i Suècia (-0,5%),

mentre que Alemanya és dels països que registra superàvit (el 0,2% del PIB).

Quant a les prediccions, les projeccions de l'FMI per al 2013 presentades la passada primavera mostren les variacions següents del PIB: el -0,3% per a la zona euro i el 0,0% per a la Unió Europea. Per al 2014, aquest organisme internacional preveu un creixement de l'1,1% per a la zona euro i de l'1,3% per a la Unió Europea. L'OCDE pronostica una caiguda superior per al conjunt dels disset països que empen actualment l'euro, tant per al 2013 com per al 2014 (-0,6%). D'altra banda, la Comissió Europea considera que l'economia de la Unió Europea retornarà al creixement durant la segona meitat del 2013. Així, en termes interanuals, el creixement del PIB es contraurà un 0,4% a la zona euro i un 0,1% a la Unió Europea, i el 2014 l'economia creixerà un 1,2% a la zona euro i un 1,4% a la Unió Europea.

Per la seva banda, l'abril del 2013 la taxa d'atur estacional de la zona euro segueix en ascens fins al 12,2%. Els increments més significatius es produeixen a Grècia, Xipre i Espanya. Precisament Grècia i Espanya presenten les taxes d'atur més elevades, amb el 26,8% i el 27,0%, respectivament. Els països on més disminueix la taxa de desocupació són Letònia (del 15,5% al 12,4% en termes interanuals en el primer trimestre del 2013), Estònia (gairebé dos punts percentuals entre el mes de març del 2012 i el del 2013) i Lituània (del 13,7% al

12,3%). L'abril del 2013, 5.627 milions de persones menors de 25 anys estan desocupades a la Unió Europea, de les quals 3.624 milions són de la zona euro. Això suposa unes taxes d'atur juvenil del 23,5% i del 24,4%, respectivament.

La inflació de la zona és de l'1,4% al mes de maig, dues dècimes per sobre de la d'abril. En una primera estimació, la balança comercial de béns de la zona euro en el quart mes del 2013 se salda amb un excedent de 14,9 milers de milions d'euros, mentre que en el mateix mes de l'any anterior fou de 3,3 milers de milions d'euros. Pel que fa a la balança del compte corrent a la zona euro, passa de -2,8 milers de milions d'euros en el primer trimestre del 2012 a 30,7 milers de milions d'euros en el primer trimestre de 2013.

Alemanya

L'economia alemanya decreix un 0,3% interanual en el primer trimestre del 2013, si bé respecte del trimestre anterior augmenta fins al 0,1%. La Comissió Europea preveu que l'economia germànica creixi un 0,4% el 2013 i fins a un 1,8% el 2014, per davall del que pronosticà a l'hivern. El mes de maig del 2013 la **inflació** teutona s'equipara a la mitjana europea (1,6%). El mes d'abril del 2013, Alemanya continua amb una de les taxes d'atur més baixes de tota la Unió Europea (5,4%). El 2012, el **deute** públic sobre el PIB se situa en el 81,9%. Pel que fa al **dèficit**, els comptes públics alemanys mantenen l'equilibri i mostren un superàvit en relació amb el PIB, que queda en el 0,2%.

ES PREVEU QUE L'ECONOMIA ALEMANYA CREIXI DÈBILMENT EL 2013.

França

L'economia francesa cau per segon trimestre consecutiu a principi d'any, fins al -0,4% interanual. En termes inter trimestrals, la caiguda se xifra en el 0,2%. La Comissió

Europea considera que el país gal tancarà el 2013 amb un -0,1%, i el 2014, amb una lleugera millora (1,1%). Pel que fa a la **inflació**, el mes de maig del 2013 se situa en el 0,9%, per sota de la mitjana europea. Per la seva banda, la taxa d'atur es manté en l'11,0% el maig del 2013, semblant a la mitjana de la Unió Europea.

Itàlia

Com la resta dels països més meridionals d'Europa, Itàlia continua en recessió i en termes interanuals cau un 2,3%. Pel que fa a l'evolució intertrimestral, també és negativa, com tot l'any anterior (el descens del quart trimestre respecte del període precedent és del 0,5%). En el seu informe de primavera, la Comissió Europea preveu que Itàlia tanqui el 2013 amb una contracció de l'1,3% i espera que comenci a créixer el 2014 (0,7%). El 2012 Itàlia va ser dels països amb més proporció de deute públic sobre el PIB, amb una ràtio del 127,0%. El deute italià haurà de continuar creixent, atès que el **dèficit** és del -3,0% del PIB. La inflació interanual al maig es manté al nivell del mes anterior (l'1,3%). Pel que fa a la taxa d'atur, evoluciona amb continus increments i el maig del 2013 se situa en el 12%.

Regne Unit

El primer trimestre del 2013 l'economia britànica creix en termes interanuals fins al 0,6%, i l'evolució intertrimestral també és positiva (0,3%). Segons la Comissió Europea, el 2013 el creixement del PIB del Regne Unit serà positiu (0,6%), i també durant el 2014 (1,7%). La taxa d'atur del mes de febrer del 2013 (darrera dada disponible) davalla fins al 7,7% i la inflació del mes d'abril també ho fa quatre dècimes respecte del mes anterior, fins a situar-se en el 2,4% interanual. Pel que fa a la ràtio dels comptes públics del 2012, el **dèficit** sobre el PIB és del -6,3% i la del deute públic arriba al 90,0%.

3 Espanya

Taula 4. Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola

Variació Interanual (%)	2013	2014
PIB	-1,3	0,5
Consum privat	-2,5	0,0
Consum públic	-4,4	-3,1
Formació bruta del capital fix	-7,1	-0,9
Demanda nacional (contribució al creixement)	-3,7	-0,8
Exportació de béns i serveis	4,1	5,9
Importació de béns i serveis	-3,7	2,6
Demanda exterior (contribució al creixement)	2,4	1,3
Inflació	1,4	1,4
Taxa d'atur	27,1	26,7

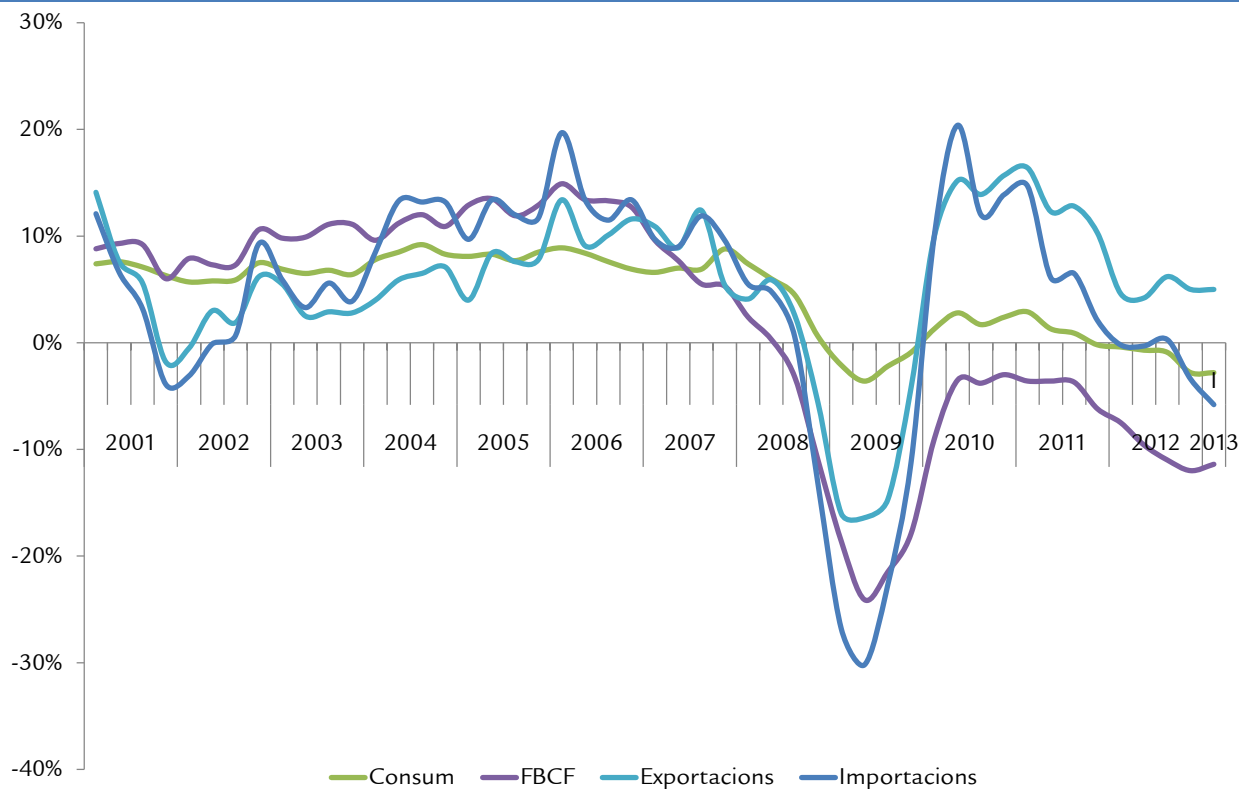
Font: Ministeri d'Economia i Competitivitat. Escenari macroeconòmic 2013-2014, 30 d'abril 2013.

El mes d'abril, el Ministeri d'Economia i Competitivitat preveu que l'economia espanyola tanqui el 2013 amb un creixement negatiu de l'1,3%, i per al 2014 preveu una millora de fins al 0,5%. Per la seva banda, el Fons Monetari Internacional publica el mateix mes d'abril unes previsions inferiors per al 2013 (-1,6%) i lleugerament millors per al 2014 (0,7%). Aquestes dades són semblants a les prediccions de l'OCDE. En la seva publicació del mes de maig, considera que Espanya continuarà en recessió el 2013, amb un

creixement negatiu de l'1,7%, i el 2014 es recuperarà gairebé mig punt percentual (0,4%). Aquest mes de juny la Fundació de Caixes d'Estalvi (FUNCAS) revisa a l'alça la seva previsió de creixement del PIB per al 2013 (-1,5%) i per al 2014 (0,7%), gràcies a la suavització dels objectius del dèficit públic. Pel que fa a l'ocupació, FUNCAS calcula que continuarà en taxes negatives, si bé a la baixa pel descens de la població activa.

ES PREVEU QUE EL 2014 LA SITUACIÓ ECONÒMICA MILLORI.

Gràfic 5. Evolució del PIB a Espanya per components de la demanda (Variació interanual)

Font: INE.

L'informe anual del 2012 del Banc d'Espanya indica que l'any passat l'economia espanyola continuava en recessió amb un creixement anual del PIB del -1,4%, una taxa d'ocupació del 56,2% entre la població de 16 a 64 anys i una taxa d'atur del 25%. De conformitat amb l'INE, en el primer trimestre del 2013 a Espanya es registra un creixement interanual del -2,0%, una dècima més negativa que el registrat en el quart trimestre del 2012. Des del punt de vista de la despesa, la contribució del creixement agregat de la demanda nacional és de -4,9 punts, mentre que la demanda externa és de 2,9 punts, una dècima més que la del trimestre anterior. Continua la davallada de la despesa en consum final de les llars, que se situa en el -3,9%, i també en el consum final de les administracions públiques (-4,3%). El tercer agent de la despesa final, les institucions sense finalitat de lucre al serveis de les llars, també redueix l'adquisició de béns i serveis un 2,8%. Quant a la inversió, la formació bruta de

capital fix frena el seu decreixement un punt i tres dècimes fins a situar-lo en el -9,0%. Els actius fixos materials que més retrocedeixen són els relacionats amb la construcció (un -11,3% interanual), tot i que es tracta de la taxa més negativa d'un any ençà. Pel que fa a la contribució de la demanda exterior neta de l'economia al PIB, les exportacions s'incrementen fins al 4,5%, mentre que les importacions són negatives (-5,1%), encara que tres dècimes menys que en el quart trimestre del 2012. El saldo exterior d'Espanya és així positiu en el primer trimestre d'any per primera vegada en quaranta anys.

Quant a l'oferta, la major part de les branques d'activitat presenten taxes negatives, llevat de l'agricultura (0,6%) i de les activitats immobiliàries (0,4%), i destaca la caiguda de la construcció (-6,3%) i de la indústria manufacturera (-4,2%). Els serveis cauen un 1,3%.

Taula 5. Evolució de l'economia espanyola

Dades corregides d'efectes estacionals i de calendari. Taxes de variació interanual (en %)
Volum encadenat referència 2008

	2011				2012				2013
Trimestre	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
Sector agropesquer	8,1	8,2	8,7	7,8	2,5	2,2	2,4	1,9	0,6
Indústria i energia	5,8	2,4	2,5	0,2	-3,2	-3,1	-2,9	-2,4	-3,9
Construcció	-8,6	-6,1	-4,3	-4,5	-7,5	-7,7	-8,9	-8,5	-6,3
Serveis	1,3	1,6	1,6	1,1	0,7	-0,3	-0,6	-1,2	-1,3
PIB a preus de mercat	0,5	0,5	0,6	0,0	-0,7	-1,4	-1,6	-1,9	-2,0

Font: INE

Segons el Ministeri d'Hisenda, l'execució pressupostària de l'Estat fins a l'abril del 2013 tanca amb un dèficit de 25.007 milions d'euros (el 2,4% del PIB), un 1% superior al del mateix període de l'any anterior. L'objectiu de dèficit de l'Estat per a enguany és del 3,7% del PIB i els ingressos no financers totals varen caure un 6,8%. Des del punt de vista financer, l'Estat augmenta un 181,9% la seva necessitat d'endeutament (33.271 milions d'euros) com a conseqüència del dèficit de caixa (17.404 milions d'euros) i de la variació d'actius financers (15.867 milions d'euros). El Sistema de la Seguretat Social registra fins al mes d'abril un superàvit de 7.275 milions d'euros (el 0,7% del PIB).

De conformitat amb dades del Banc d'Espanya, el deute dels altres sectors residents (empreses, llars i administracions públiques) supera la xifra d'1,5 bilions d'euros a l'abril, la qual cosa significa un 12,2% menys que un any ençà. La caiguda més elevada es produeix en el crèdit comercial (-22,1%) i la partida més important, els deutors amb garantia real, cedeix un 13,9% interanual. L'indicador sintètic de consum privat per al període disponible del 2013 és del -3,2% i la confiança del consumidor continua en termes negatius (-30,2%), encara que no cau tant com l'any passat.

II. ILLES BALEARS

Taula 6. Evolució de l'economia balear

Taxes de variació del VAB a preus constants (en %)														
	Anual					Trimestral								
	2008	2009	2010	2011	2012	2011				2012 (p)				2013 (a)
					(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
Illes Balears	1,2	-2,7	-0,9	0,6	0,0	0,3	0,6	1,0	0,4	0,1	-0,2	0,1	0,0	0,0
Sector agropesquer	0,8	-0,4	-0,4	0,3	-0,5									
Indústria	0,5	-3,5	-2,8	-1,4	-0,8	-1,8	-1,5	-1,0	-1,3	-0,8	-0,8	-0,7	-0,9	-0,8
Construcció	-1,4	-8,6	-6,3	-4,4	-5,5	-4,1	-4,2	-4,5	-4,8	-4,8	-5,1	-5,7	-6,2	-6,1
Serveis	1.6	-2.0	-0.1	1.2	0.6	1.0	1.2	1.7	1.0	0.8	0.4	0.7	0.7	0.6

Font: Conselleria d'Economia i Competitivitat
p: provisional a: avanç

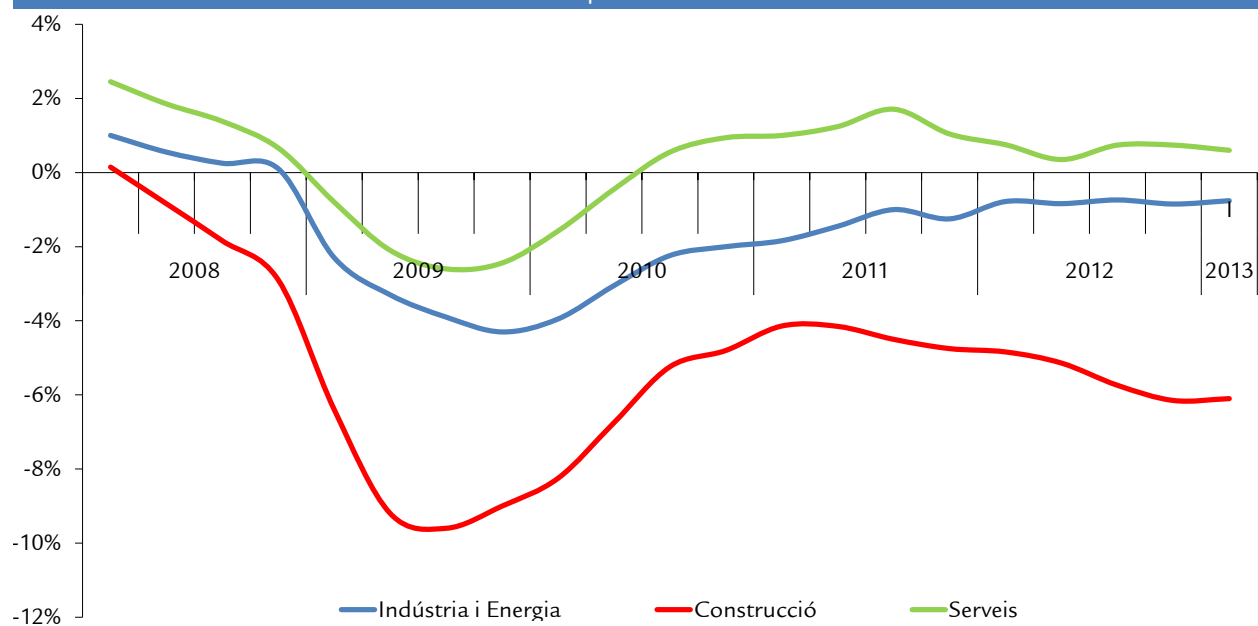
Les Illes Balears frenen les caigudes en el primer trimestre del 2013 i repeteix les variacions del darrer període del 2012. Aquest manteniment es dona quan en el conjunt nacional hi ha una caiguda de dos punts percentuals. A més, les bones perspectives per a la propera temporada turística fan preveure que el sector dels serveis tornarà a compensar les caigudes de la indústria i la construcció.

Diferents serveis d'estudis destaquen les Illes Balears com la comunitat autònoma amb una economia més forta i que està en una situació millor per sortir de la crisi. Les Illes Balears estan fortament terciaritzades i la influència positiva del turisme manté el dinamisme a tot l'arxipèlag. Després d'uns mesos d'hivern amb caigudes en el nombre de turistes i de pernoctacions, l'inici de campanya capgira les variacions negatives i presenta uns resultats que confirmen les bones expectatives per a enguany. Tant l'activitat hotelera com la resta del sector de la restauració i el transport presenten millors xifres que les registrades el 2012. Tal com es veurà més endavant, el comerç aconsegueix aturar els forts descensos

de mesos anteriors. Davant el bon comportament del sector dels serveis, que pràcticament enllaça tres anys amb pujades, hi ha la construcció, immersa en retraïments d'ençà del 2008. Aquest sector ha anat perdent pes en l'economia balear i redueix el nombre d'empreses i de treballadors. A més, els indicadors que marquen l'inici de l'activitat de la construcció retarden la recuperació fins més enllà del 2014. La indústria i l'energia presenten lleugeres taxes de variació negatives. Les activitats relacionades amb l'energia, que fins ara mostraven increments en el nivell de producció, es contagien de la resta de branques industrials i també presenten taxes de variació negatives.

Per illes, la producció d'Eivissa i Formentera es troba sis dècimes per damunt de la de l'any passat. Menorca enllaça més d'un any amb trimestres en negatiu i enceta el 2013 amb un descens del 0,3%. Mallorca pràcticament repeteix la producció del 2012 i en el primer trimestre de l'any presenta una variació interanual del -0,1%.

Gràfic 6. Evolució del VAB de les Illes Balears per sectors

Font: DGEE.

1 Agropesquer

Taula 7. Creixement del VAB de l'agricultura, la ramaderia i la pesca

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)						
2006	2007	2008	2009	2010	2011 (p)	2012 (a)
3,5	2	0,8	-0,4	-0,4	0,3	-0,5

Font: Conselleria Economia i Competitivitat

a: avanç p: provisional

Agricultura

El sector agropesquer tancà l'any 2012 amb una taxa de creixement negativa del 0,5%. Durant l'any, es preveu una certa recuperació i l'estimació és de creixement positiu (0,2%).

L'afiliació en aquest sector mostra signes de recuperació ja que s'alenteix la variació negativa en termes interanuals, fet que és present pràcticament a totes les illes (excepte en el cas d'Eivissa). El març del 2013 el nombre d'afiliats a la Seguretat Social en agricultura arriba a 5.669 persones, un 1,1% menys que el març de l'any passat.

Taula 8. Afiliació a la Seguretat Social en l'agricultura

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears	març	5.669	→	-1,1
Mallorca	març	4.634	→	-0,7
Menorca	març	621	→	-0,8
Eivissa	març	400	↘	-5,2
Formentera	març	14	→	0,0

Font: TGSS.

El Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient ha aprovat per a enguany la distribució d'una partida de gairebé un milió d'euros per a programes d'ajudes al sector agrícola i ramader de les Illes Balears. La dotació es destina majoritàriament a programes de millora del sector dels fruits secs de closca i de garrofers, per al foment de races autòctones en perill d'extinció i en ajudes per a sanitat de la producció agrària. L'aportació es complementa amb ajudes

per a la millora de l'organització productiva i el foment de la ramaderia extensiva, el foment de l'apicultura i la prima nacional per vaca nodrissa. Pel que fa a les negociacions per a la reforma de la PAC 2014-2020, encara continuen latents. El Govern autonòmic reclama que es mantinguin, i fins i tot es millorin, les ajudes europees per al camp balear mitjançant un règim propi que compensi els desavantatges de la insularitat.

Taula 9. Indicadors de l'agricultura

		Darrera dada		Variació interanual (%)			
Mercat central de Mallorca		Tones	PMP	Tones		PMP	
Fruïta	gener-abril	204	1,0	↗	41,4	↗	3,0
Hortalisses	gener-abril	802	1,1	↗	16,0	↗	8,6
Patates	gener-abril		0,6			↗	7,8
Total		1.006	1,0	↗	20,4	↗	5,3
Mercaderies agràries exportades		Tones	Milers d'€	Tones		Milers d'€	
Patates	1r trim	652	453	↘	-11,8	↘	-14,0
Regne Unit	1r trim	94	71	↗	888,0	↗	825,8
Dinamarca	1r trim	381	263	↘	-35,7	↘	-36,8
Goma de garrofi	1r trim	443	2.773	↗	11,5	↗	14,3
Alemanya	1r trim	91	555	↗	11,5	↗	3,0
Dinamarca	1r trim	117	778	↗	200,0	↗	202,5
Japó	1r trim	80	518	↘	-20,0	↘	-21,9
Vins i licors	1r trim	270	1.350	↗	39,2	↗	44,3
Alemanya	1r trim	115	485	↗	89,6	↗	35,3
Itàlia	1r trim	16	38	↗	13,4	↗	21,9
Suïssa	1r trim	56	511	↗	81,2	↗	97,6

Font: Mercapalma, lbestat.

PMP: preu mitjà ponderat.

En el mercat central de Mallorca, segons dades acumulades fins a l'abril del 2013, la comercialització de fruites i hortalisses de productors és superior a la registrada un any ençà (un 41,4% i un 16%, respectivament) i per damunt de la comercialització dels productes comercialitzats pels majoristes (un 11% en el cas de la fruita i un 15,6% més pel que fa a l'hortalissa). Aquest augment de la demanda provoca un encariment dels preus. La pujada del preu mitjà és superior per a les hortalisses (un 8,6% més en el preu mitjà ponderat) que per a les fruites (3%). També les patates s'encareixen i el preu mitjà ponderat acumulat fins a l'abril d'enguany és un 7,8% superior respecte a l'any passat.

ES PREVEU UNA BONA ANYADA PER ALS CEREALS I ELS ARBRES DE SECÀ A LES ILLES BALEARS.

Enguany la meteorologia ha afavorit la majoria de cultius de les Illes Balears. Així, la collita de cereals, farratges i lleguminoses a Mallorca es preveu abundant. Les pluges han beneficiat els arbres de secà, com ara l'ametler, l'olivera i la vinya, com també tot tipus d'arbres fruiters, com l'albarcoquer. S'estima que la collita de garrofa serà superior a la del 2012 i fins i tot acompanyada d'un augment del preu, que pel març s'intercanvia a 0,20€/kg, mentre que un any ençà el preu era de 0,18€/kg. També es preveu un augment del preu de l'ametla mallorquina, atesos l'augment de la demanda d'aquest fruit i el manteniment de la producció estimada al mateix nivell que l'any passat. En canvi, enguany, el cultiu de la patata no s'ha vist afavorit per la pluviometria. Les gelades del març han perjudicat la patata novella i les pluges han retardat la campanya de collita de la patata per a l'exportació. Cal mencionar un cultiu que pren força, l'arròs, el qual se sembra pel maig i es recol·lecta al setembre. La comercialització d'aquest cereal és pràcticament interna i de consum propi, però també s'ha a Alemanya.

Segons dades de l'Agència de l'Oli d'Oliva, organisme

que depèn del Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient, des de l'octubre (mes d'inici de la campanya) a l'abril del 2013 disminueix la producció total d'oli d'oliva un 62% a Espanya. Al contrari, les dades (encara provisionals) són optimistes per a les Illes Balears amb un augment de la producció entorn de set tones més que l'any passat. Les Illes Balears són una de les poques comunitats autònomes on augmenta la producció d'oli d'oliva durant la campanya 2012/2013. Al llarg de l'anterior campanya les Illes Balears produïren un 7% menys d'oli d'oliva, però comercialitzaren un 28,8% més de producte el 2012. Aquests resultats estan per damunt de la mitjana nacional, que disminuï la comercialització un 46,6%, segons dades del Consell Regulador de la Denominació d'Origen Oli de Mallorca.

L'EXPORTACIÓ DE VINS I LICORS AUGMENTA I LA DE GOMA DE GARROFI SEQUEIX LA TENDÈNCIA EN POSITIU.

En el primer trimestre de l'any l'exportació de patata disminueix tant en volum com en valor monetari respecte del mateix període del 2012. No obstant això, destaca l'augment de la demanda del Regne Unit al mes de març. L'exportació de goma de garrofi segueix amb una variació interanual positiva i Dinamarca repunta com a principal país receptor, el qual augmenta la demanda amb 78 tones fins al març. La campanya d'exportació de vins i licors ha estat molt positiva i en el primer trimestre augmenta un 39,2% interanual en volum demandat i un 44,3% en valor monetari. Alemanya i Suïssa són els principals països receptors d'aquestes begudes produïdes a les Illes Balears. La verema de l'any 2012 ha estat qualificada de molt bona pel Govern de les Illes Balears, amb un augment de la superfície conreada. La producció de raïm augmenta un 3,5% fins a situar-se en 7.506 tones, i la de vi puja un 5,3% respecte a l'any 2011, fins a 48.770 hectolitres. Per tipus de vi, la producció de vi rosat és la que més augmenta (14,3%) i les produccions de vi blanc i negre s'incrementen prop d'un 4%.

Taula 10. Indicadors de la ramaderia

Carn sacrificada en els escorxadors (tones)	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Bestiar boví	1r trim	601	↘	-8,5
Bestiar oví / Bestiar cabrum	1r trim	545	↗	8,3
Bestiar porcí	1r trim	894	↘	-8,0
Bestiar equí	1r trim	4	↘	-56,0

Font: Direcció General de Salut Pública i Consum

En els escorxadors de les Illes Balears, les dades acumulades fins al març de carn sacrificada mostren una caiguda generalitzada. Només augmenta la demanda de bestiar oví i de cabrum, amb un 8,3% més de carn sacrificada en el primer trimestre d'any en comparació de la de l'any passat. Aquesta pujada pot estar influïda per l'efecte calendari que introdueix la Setmana Santa al mes de març. Pel que fa al bestiar boví i al porcí, ambdós disminueixen entorn d'un 8% en els primers tres mesos del 2013, i també es redueix l'interès per la carn d'equí.

Segons dades del Fons Espanyol de Garantia Agrària per a l'abril del 2013, mes d'inici de la campanya 2013/2014, els lliuraments de llet de les Balears assoleixen la xifra de 6.016 tones, un punt percentual menys que l'abril del 2012 mentre que al conjunt de l'Estat el descens és del 1,8% perquè els lliuraments totals de llet a principi de campanya són de 535.997 tones. El preu mitjà ponderat a les Illes és

de 0,30€/l, front a la mitjana nacional de 0,34€/l l'abril del 2013. Pel que fa a les dades de final de campanya, el novembre del 2012, els lliuraments de les Illes Balears foren de 58.207 tones, un 4,9% menys que en la campanya anterior, mentre que augmenten un 1,26% els lliuraments totals nacionals. El nombre d'explotacions ramaderes a les Illes Balears disminueix (enguany n'hi ha tres menys a Mallorca) a causa de l'augment dels preus dels pinsos i del manteniment del preu que es paga per la llet.

Pesca

El mes de març de 2013 hi ha 690 persones del sector pesquer afiliades a la Seguretat Social a les Illes Balears, un 2% menys que el març del 2012. Per illes, a les Pitiüses l'afiliació és superior a la de fa un any i Menorca és l'illa on més baixa l'afiliació en termes interanuals.

Taula 11. Afiliació a la Seguretat Social en el sector pesquer

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears	març	690	→	-2,0
Mallorca	març	473	→	-0,8
Menorca	març	105	↘	-10,3
Eivissa	març	79	→	1,3
Formentera	març	33	↗	3,1

Font: TGSS.

La producció pesquera declarada a les Illes Balears en el primer trimestre del 2013 és de 777.020 quilos, amb un valor en primera venda de 3,91 milions d'euros. En comparació del mateix període de l'any passat (896.468 quilos i 3,79 milions d'euros) les dades representen una minva del 13,3% en el pes

de les captures i un increment del 3,3% en el valor econòmic. Així, el preu mitjà de la producció total del peix s'incrementa un 18,9% (de 4,23€/kg a 5,03 €/kg), tot i que cal recordar que en el primer trimestre del 2012 el preu mitjà del peix va ser el més baix registrat des del 2004.

Taula 12. Indicadors de producció pesquera, 1r trimestre

Captures			Variació interanual (%)			
	Pes (kg)	Valor (€)	Pes (kg)		Valor (€)	
Aladroc	217.947	409.205	↗	202,3	↗	234,8
Gerret	47.049	135.572	↘	-14,0	↗	25,0
Sardina	44.605		↘	-76,2	↘	-100,0
Gamba vermella	31.131	668.212	↘	-23,3	↘	-3,6
Rajada	27.886		↘	-19,1		
Sorell	26.040		↘	-39,8		
Calamar	20.263	241.854	↘	-36,9	↘	-26,3
Alatxa	20.092		↘	-35,1		
Moll vermell	18.552	124.323			→	-1,3
Pota	17.638					
Jonquillo		286.860				
Gall de Sant Pere		166.334			→	0,6
Caproig		136.365			↘	-16,3
Sípia		135.288			↘	-37,7
Escamarlà		100.074			↘	-38,1

Font: Direcció General de Medi Rural i Marí.

Quant a la composició de les captures, en el primer trimestre del 2013 destaca la gran quantitat d'aladroc (218 tones), una espècie pelàgica molt poc habitual a les Illes Balears, però que des de final del 2011 experimenta un creixement de població i de captures, atès que és una espècie molt preuada a les Illes i a Espanya en general. Per aquest motiu, enguany s'està exportant diàriament aladroc a la Península. De les deu primeres espècies en pes destaquen espècies pelàgiques com ara la sardina, l'aladroc, el sorell, l'alatxa, el gerret i el calamar. És un fet destacable perquè a les Illes Balears només queden sis embarcacions de la modalitat d'encerclament, que són les úniques que en capturen, llevat del calamar i el gerret, que també es pesquen d'arrossegament. D'altra banda, entre les principals espècies quant a valor, destaquen el jonquillo, important per a la supervivència de la flota d'arts menors a l'hivern, i l'aladroc, que, tot i que és una espècie de preu baix (1,88 €/kg), és la segona espècie en valor econòmic gràcies a

la gran quantitat que se n'ha desembarcat.

Pel que fa al preu mitjà, tot i que com s'ha comentat s'incrementa un 19% respecte del 2012, continua baix. Fins al març s'ha capturat una gran quantitat d'espècies pelàgiques molt barates, com ara la sardina (0,9 €/kg) i l'aladroc (1,7 €/kg), que davallen el preu mitjà del peix. A més, es manté per sota del registrat el 2010, tant en les espècies estrella de la pesca d'arrossegament (escamarlà, gamba, gall de Sant Pere) com en les d'arts menors (sípia, caproig). El consum d'aquestes espècies minva, tot i que són exemplars d'alt valor econòmic. Els fets que expliquen la millora respecte del 2012 són l'increment en el desembarcament de jonquillo, espècie de bon preu, i la pujada del preu de la gamba vermella, la presència dels quals ha fet augmentar el preu mitjà del peix.

2 Indústria i energia

Taula 13. Creixement del VAB de la indústria i l'energia a les Illes Balears

Anual					Taxes de variació interanual a preus constants (en %)								
2008	2009	2010	2011	2012	2011				2012 (p)				2013 (a)
				(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
0,5	-3,5	-2,8	-1,4	-0,8	-1,8	-1,5	-1,0	-1,3	-0,8	-0,8	-0,7	-0,9	-0,8

Font: Conselleria d'Economia i Competitivitat.

a: avanç p: provisional

Indústria

La variació interanual del VAB a preus constants del primer trimestre del 2013 del sector de la indústria i l'energia se situa en el -0,8%, una dècima més que el valor registrat el trimestre anterior. Tot i la millora observada els darrers mesos en algun indicador sectorial, en especial en el de producció industrial del mes d'abril, les dades corroboren la debilitat de l'activitat industrial i accentuen la pèrdua de pes específic de la indústria en l'economia de les Illes. El PIB de la indústria espanyola també està immers en l'atonía i encadena sis trimestres de decreixement. Durant el primer trimestre del 2013, el darrer amb dades disponibles, registra un retrocés important i la taxa interanual se situa en el -4,5%. La indústria manufacturera, que concentra el gruix de les exportacions espanyoles, cau un 4,8% respecte del primer trimestre del 2012.

El saldo de l'**indicador de clima industrial** espanyol (ICI) del maig d'enguany —basat en la cartera de comandes, en l'estoc de productes acabats i en la tendència de la producció— se situa en -14,1 punts, és a dir, dos punts millor que al mes d'abril i també 1,3 punts per sobre de la dada del mateix mes de l'any passat.

D'altra banda, els **indicadors de confiança empresarial** corresponents al segon trimestre d'enguany revelen que el 5,2% dels gestors de les empreses del sector de la indústria valoren de manera favorable la marxa del negoci del primer trimestre de l'any, mentre que el 55,2% la valoren desfavorablement. El balanç de situació queda, per tant, en -50,0 punts, 4,3 per sobre de la mitjana de tots els sectors

econòmics. Quant a les expectatives per al segon trimestre, només el 3,5% dels enquestats consideren que la marxa del negoci serà favorable i, per contra, el 41,4% pensen que serà desfavorable. Així, el balanç d'expectatives queda en -37,9 punts, molt més negatiu que la mitjana de tots els sectors econòmics (-24,3 punts). Altrament, l'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) del sector industrial mostra en el segon trimestre una millora de la confiança del 5,2% respecte del primer trimestre, encara que queda allunyat de la mitjana de tots els sectors econòmics (11,8%).

El sector de la indústria i l'energia a les Illes Balears tenia el març del 2013 19.318 afiliats al règim general de la **Seguretat Social** i 5.207 al d'autònoms (en total, 24.525 afiliats). Aquests valors representen, respecte del març del 2012, una davallada del 3,5% i del 1,4%, respectivament. L'activitat econòmica més afectada correspon a la indústria extractiva que, en un any, perd el 8,0% dels afiliats. D'altra banda, la indústria manufacturera, el pilar fonamental de les exportacions il·lenques, disminueix un 3,5% respecte del març de l'any passat. Per illes, Formentera incrementa un 5,2% el nombre total d'afiliats, mentre que la resta perden afiliació en el sector secundari durant aquest mes: Menorca es manté relativament estable (-0,4%) i Mallorca i Eivissa davallen, respectivament, un 4,5% i un 3,4% interanuals. Encara que en relació amb el nombre absolut d'afiliats no són gaire rellevants, els millors resultats relatius s'observen a Menorca en les activitats de subministrament d'energia elèctrica, gas i aire condicionat (50,0%, dos treballadors més) i subministrament d'aigua, sanejament i gestió de residus (12,5%).

Taula 14. Indicadors de la indústria i l'energia

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Energia elèctrica demandada (Mwh) ¹	maig	441.892	⬇️	-3,2
Índex de producció industrial ¹	abril	62,5	⬇️	-2,5
Ocupats totals a indústria i energia	març	24.525	⬇️	-3,1
Assalariats	març	19.318	⬇️	-3,5
Autònoms	març	5.207	➡️	-1,4
Ocupats segons activitats	març	24.525	⬇️	-3,8
Indústries extractives	març	333	⬇️	-8,0
Indústries manufactureres	març	19.212	⬇️	-3,5
Energia elèctrica, gas i aigua	març	4.980	➡️	-1,2
Mallorca				
Energia elèctrica demandada (Mwh) ¹	maig	337.289	⬇️	-3,5
Ocupats segons activitats	març	19.457	⬇️	-3,4
Indústries extractives	març	282	⬇️	-7,8
Indústries manufactureres	març	14.807	⬇️	-3,7
Energia elèctrica, gas i aigua	març	4.368	⬇️	-2,3
Menorca				
Energia elèctrica demandada (Mwh) ¹	maig	38.761	⬇️	-2,1
Ocupats segons activitats	març	3.293	➡️	-0,4
Indústries extractives	març	13	⬇️	-7,1
Indústries manufactureres	març	2.923	➡️	-1,8
Energia elèctrica, gas i aigua	març	357	↗️	13,0
Pitiüses				
Energia elèctrica demandada (Mwh) ¹	maig	65.842	➡️	-0,9
Ocupats segons activitats	març	1.775	⬇️	-4,2
Indústries extractives	març	38	⬇️	-9,5
Indústries manufactureres	març	1.482	⬇️	-4,8
Energia elèctrica, gas i aigua	març	255	➡️	0,4

Font: INE, Ibestat, TGSS, elaboració pròpia.

¹ La variació és de la ciclo-tendència T_{t-12} (%)

La variació interanual de l'índex de **producció industrial** (IPI) del mes d'abril puja a totes les comunitats autònomes, llevat del Principat d'Astúries. A les Illes Balears la variació se situa en el 7,0% amb les taxes més altes d'ençà de l'abril del 2008. A les Illes, els forts increments en la producció de béns d'equip i de béns de consum no durador, amb variacions respectives del 35,2% i del 15,2%, confirmen els bons resultats del mes de març i són els que tenen més repercussió en la pujada de l'índex general. Això no obstant, els béns de consum durador i els béns intermedis continuen en retrocés i registren taxes del -14,0% i del -11,4%, respectivament. Malgrat els resultats positius del darrer mes, la variació mitjana de la producció del sector industrial de l'arxipèlag durant el primer quadrimestre del 2013 baixa un 5,8% respecte del mateix període de l'any anterior. D'altra banda, el creixement de la producció industrial espanyola s'explica, en part, per l'augment d'un 20,0% interanual de la fabricació de vehicles de motor, en especial de turismes (36.134 unitats més que l'abril de l'any passat).

LA VARIACIÓ INTERANUAL DE L'IPI SE SITUA EN EL 7,0%, LA MÉS ALTA DELS DARRERS CINQ ANYS.

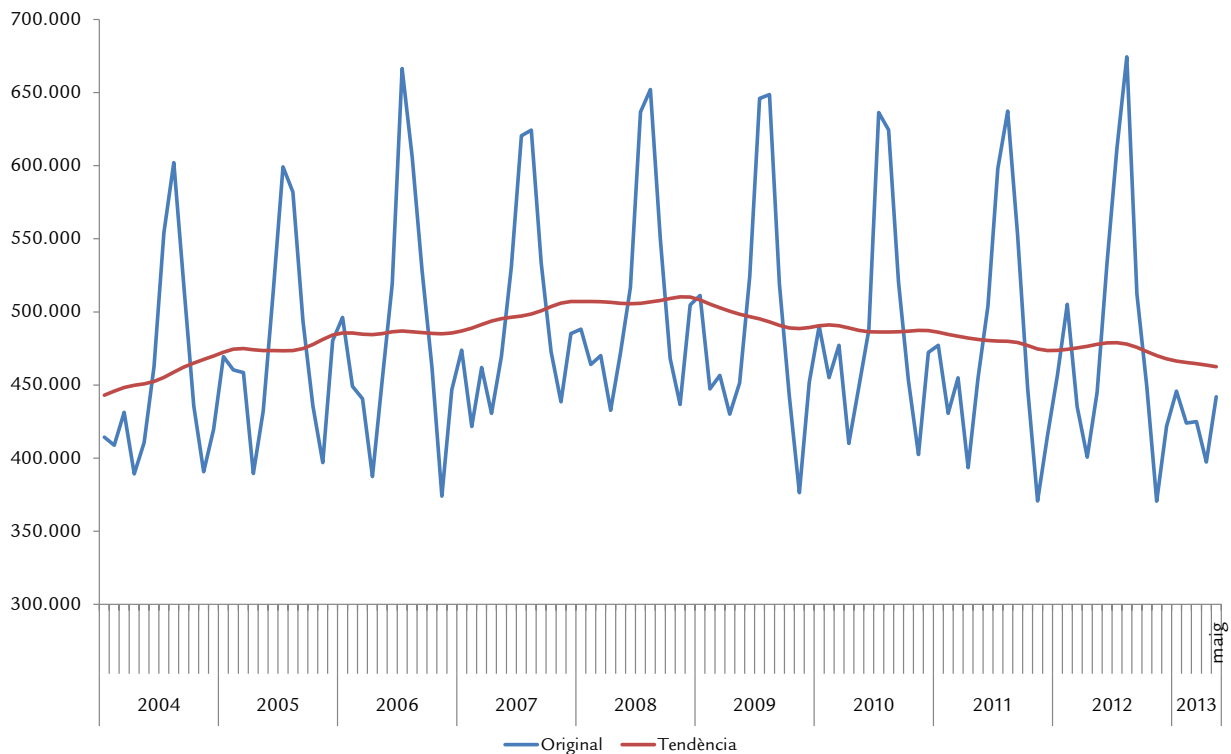
Les dades de l'IPRI corresponents al mes d'abril confirmen la baixada dels **preus industrials** per segon mes consecutiu d'ençà del començament de la crisi econòmica. A les Illes Balears, la variació interanual de l'indicador es desploma fins al -13,4% a causa, fonamentalment, de l'efecte de la davallada dels preus en el sector del subministrament d'energia elèctrica, gas i aire condicionat (-26,3%) i en la indústria química (-22,8%). La taxa espanyola, després de més de tres anys amb valors positius, registra una disminució de mig punt percentual. A les Illes, llevat de l'energia, totes les destinacions econòmiques dels béns es mantenen relativament estables i la pujada més rellevant correspon als béns de consum no durador (1,6%). D'altra banda, durant el primer quadrimestre del 2013, la variació acumulada respecte del mateix període de l'any passat es redueix a les Illes Balears un 14,8% i a Espanya un 1,2%.

Energia

Al mes de maig, la **demanda d'energia elèctrica** en el conjunt de l'arxipèlag arriba a 441,9 GW, la qual cosa representa un increment de l'11,2% respecte del mes d'abril i una reducció del 0,7% respecte del maig del 2012. Considerant la demanda acumulada durant els primers cinc mesos de l'any, la variació respecte del mateix període de l'any passat és del -4,9%.

Per illes s'observa la mateixa pauta dels darrers mesos. Continuant amb l'anàlisi de les dades acumulades, la caiguda interanual de la demanda és molt significativa a Formentera (-14,6%), mentre que Eivissa registra el retraïment menys pronunciat (-2,9%). Mallorca i Menorca, durant el mateix període, redueixen el consum energètic interanual un 5,2% i un 4,8%, respectivament.

Gràfic 7. Energia elèctrica mensual demandada a les Illes Balears (Mwh)

Font: Ibestat i elaboració pròpia.

Quant a la distribució de la demanda elèctrica en funció del règim de producció, cal destacar el descens en un any d'11,6 p. p. de l'energia produïda en règim ordinari i, com a contrapunt, l'augment gairebé paral·lel de 12,8 p. p. d'energia distribuïda mitjançant l'enllaç amb la Península. També és significativa la reducció d'electricitat produïda utilitzant el carbó com a combustible (actualment representa el 42,5% de tota l'electricitat demandada a les Illes), com també l'escassa rellevància de la producció eòlica i fotovoltaica (3,0%). Completen el règim especial la cogeneració i l'obtenció d'energia elèctrica per incineració de residus sòlids urbans, que roman entre el 3% i el 5% del total de la producció.

Balança comercial

Durant el març i en la resta de mesos del primer trimestre es relaxa l'**activitat comercial amb l'exterior**. Les exportacions de béns de les Illes Balears cauen un 34,0% respecte del març de l'any passat i les importacions es redueixen en més de la meitat (-51,6%). La taxa de cobertura —percentatge

dels pagaments per importacions que queda cobert amb els ingressos per exportacions— és aquest mes del 172,9%, la qual cosa ha ocasionat un saldo comercial mensual positiu de 37,2 milions d'euros.

AL MES DE MARÇ, LA TAXA DE COBERTURA ÉS DEL 172,9%.

Comparant el primer trimestre d'enguany amb el mateix període del 2012, el valor total exportat registra una disminució del 16,6% (168,4 milions d'euros de facturació) i el valor de les importacions davalla un 18,6% (237,5 milions d'euros). El dèficit comercial es redueix així en gairebé 30 milions d'euros (-23,2%) respecte del saldo del mateix període del 2012.

La indústria manufacturera és l'actiu principal del comerç exterior de les Illes. Els productes manufacturats concentren, durant el primer trimestre del 2013, el 87,4% del total de les vendes exteriors i el 92,4% de les compres de béns. La facturació total de les exportacions del sector manufacturer

arriba a 147,2 milions d'euros, un 21,8% menys que en el primer trimestre del 2012. Les importacions, durant el període esmentat, també disminueixen un 17,2% interanual i facturen 219,4 milions d'euros.

El calçat és, entre els béns amb més tradició industrial de les Illes, el de més facturació i durant el primer trimestre augmenta les vendes un 4,3% interanual. Tot i que les destinacions com Alemanya o Itàlia han reduït la demanda de calçat de les Illes, França ha incrementat les comandes un 8,2% en el primer

trimestre. També cal esmentar el creixement interanual del 10,4% en l'exportació d'olis essencials i perfumeria, gràcies a l'impuls de les compres d'Àsia i Suïssa. Per contra, cauen les vendes de mobles (un -72,8% interanual), principalment pel descens de les exportacions a la República Dominicana, una de les principals destinacions del moble balear. Finalment, les vendes a l'estranger de joieria i bijuteria es redueixen un 30,8% en el primer trimestre del 2013 respecte del mateix període de 2012.

Taula 15. Principals béns industrials exportats des de les Illes Balears

Principals mercats exteriors ¹ (milers d'€)	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Calçat	gener - març	40.608,8	↗	4,3
Alemanya	gener - març	7.535,3	↘	-1,9
Itàlia	gener - març	6.454,9	↘	-11,3
França	gener - març	6.423,2	↗	8,2
Regne Unit	gener - març	3.222,4	↘	-1,8
Olis essencials i perfumeria	gener - març	7.080,7	↗	10,4
Hong Kong	gener - març	1.720,6	↗	13,0
Països Baixos	gener - març	846,0	↘	-23,4
Suïssa	gener - març	825,6	↗	50,1
Regne Unit	gener - març	748,2	↗	32,4
Pell i cuiro	gener - març	4.048,5	↘	-2,4
Tailàndia	gener - març	1.077,5	↗	-2,9
Vietnam	gener - març	1.000,6	↗	-17,1
Xina	gener - març	716,3	↘	-18,3
Itàlia	gener - març	443,5	↗	86,6
Joieria i bijuteria	gener - març	1.157,7	↘	-30,8
França	gener - març	378,9	↗	103,8
Itàlia	gener - març	74,3	↘	-40,9
Hong Kong	gener - març	59,6	↗	39.656,5
Bèlgica	gener - març	48,1	↗	31,4
Mobles	gener - març	272,0	↘	-72,8
Japó	gener - març	121,1		s.d.
República Dominicana	gener - març	27,6	↘	-87,4
Uruguai	gener - març	23,3		s.d.
Estats Units d'Amèrica	gener - març	22,5		s.d.
Total exportacions indústria manufacturera²	gener - març	147.201,9	↘	-21,8
Total exportacions²	gener - març	168.437,9	↘	-16,6

Font: ICEX, elaboració pròpia.

¹El total de cada un dels sectors no suposa la suma dels països que s'esmenten en aquesta taula.

²El "total exportacions" no suposa la suma dels sectors que s'esmenten en aquesta taula

3 Construcció

Taula 16. Creixement del VAB de la construcció a les Illes Balears

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)													
Anual					Trimestral								
2008	2009	2010	2011	2012	2011				2012 (p)				2013 (a)
				(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
-1,4	-8,6	-6,3	-4,4	-5,5	-4,1	-4,2	-4,5	-4,8	-4,8	-5,1	-5,7	-6,2	-6,1

Font: Conselleria Economia i Competitivitat

a: avanç p: provisional

Tal com preveien els indicadors avançats del 2012, l'activitat de la construcció a les Illes repeteix els resultats negatius dels darrers anys. Això significa que el sector enllaça vint trimestres consecutius de caigudes interanuals que arriben fins al primer període del 2013, quan el VAB retrocedeix un 6,1%.

Si bé sembla que a les Pitiüses l'activitat de la construcció reprèn el dinamisme, a la resta de les illes es mantenen les caigudes. Així les coses, la recuperació del sector s'ajornarà almenys fins al 2014.

Taula 17. Indicadors de la construcció

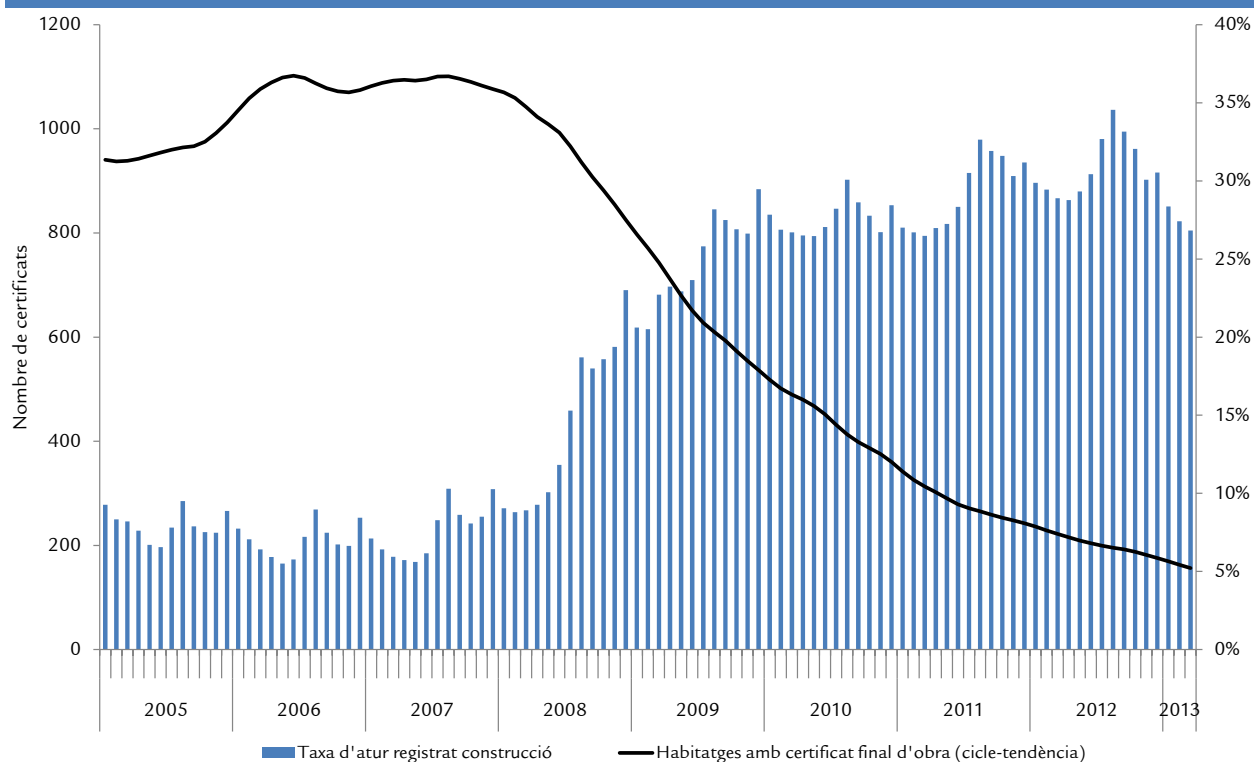
Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Assalariats	març	24.255	↘	-6,4
Autònoms	març	12.702	↘	-3,3
Contractes de treball	maig	2.639	→	-0,9
Certificats de final d'obra	març	117	↘	-28,2
Mallorca				
Assalariats	març	17.718	↘	-7,8
Autònoms	març	9.849	↘	-4,2
Contractes de treball	maig	1.747	↘	-10,2
Menorca				
Assalariats	març	1.801	↘	-16,1
Autònoms	març	1.090	→	-1,2
Contractes de treball	maig	228	↗	9,1
Pitiüses				
Assalariats	març	4.736	↗	4,0
Autònoms	març	1.763	→	0,7
Contractes de treball	maig	664	↗	31,0

Font: Ibestat, OTIB, TGSS

El consum de ciment de les Illes Balears del primer quadrimestre del 2012 (darrera dada disponible) és de 117.530 tones, la qual cosa representa una caiguda d'un 27,1% respecte del mateix període del 2011. Aquest registre queda força allunyat de les més de 400.000 tones del primer quadrimestre del 2007. En el conjunt d'Espanya, la davallada del consum de ciment també és força intensa (-34,8%). El nombre de certificats de final d'obra segueix un camí

semblant al consum de ciment, i entre gener i març del 2013 cedeix un 18,2% respecte dels mateixos mesos del 2012. El valor total de la liquidació de l'execució material de les obres també davalla (un 27,4%) i el nombre de certificats d'habitatges es redueix una tercera part respecte de l'any anterior. Així, els tres primers mesos del 2013 la mitjana per habitatge se situa en més de 162.000 euros, mentre que el 2012 fou de 150.000 euros.

Gràfic 8. Indicadors del sector de la construcció

Font: Ministeri de Foment, SOIB, TGSS, elaboració pròpia.

Un dels efectes de la caiguda en l'activitat del sector de la construcció és la reducció en el nombre d'empreses dedicades a aquesta branca i, consegüentment, en el nombre de treballadors. En el primer trimestre del 2013 hi ha 4.838 **centres de treball** a les Illes Balears emmarcats en els codis de la CNAE de la construcció, un 8,1% menys que un any ençà. En l'enginyeria civil la caiguda dels centres de treball és més intensa (un -14,4% interanual al març), tot i que la construcció d'immobles (-9,7%) i les activitats especialitzades en la construcció (-6,1%) també redueixen la seva presència. El darrer dia del mes de març del 2013 hi ha 36.957 **afiliats a la Seguretat Social** del sector de la construcció, un 5,4% menys que el mateix dia del 2012. Per règims, la reducció

és més intensa entre els assalariats (un -6,4% interanual), mentre que el nombre de treballadors per compte propicedeix només un 3,3%. En qualsevol dels dos casos, aquestes taxes són menys negatives que les registrades l'any anterior, la qual cosa indica una frenada en la destrucció d'ocupació en el sector de la construcció. Quant a la desagregació geogràfica, destaca el revifament de l'afiliació a l'arxipèlag de les Pitiüses. Així, al març del 2013 hi ha un 3,1% més de treballadors afiliats en aquest sector que un any enrere. En canvi, a Menorca la caiguda s'accelera un 11,0% i queda en menys de 2.900 afiliats. A l'illa de Mallorca també es registra una taxa negativa (-6,5%) en relació amb els treballadors en alta a la Seguretat Social.

Taula 18. Indicadors avançats de la construcció

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	març	25.825	→	1,8
Nombre de projectes	abril	371	→	-1,5
Nombre d'habitatges	abril	61	↘	-19,5
Llicències municipals d'obra (nombre d'habitatges)	desembre	76	↗	42,9
Nombre de transaccions de sòl urbà	1r trim	60	↘	-10,3
Licitació pública (milers d'€)	abril	7087	↘	-20,0
Mallorca				
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	març	19.401	→	1,6
Nombre de projectes	abril	278	→	-1
Nombre d'habitatges	abril	49	↘	-25,3
Menorca				
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	març	1.784	↘	-18,3
Nombre de projectes	abril	40	↘	-12,3
Nombre d'habitatges	abril	3	↘	-18,6
Pitiüses				
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	març	4.640	↗	15,5
Nombre de projectes	abril	53	↗	6,3
Nombre d'habitatges	abril	9	↗	8,7

Font: COAIB, Ministeri de Foment, elaboració pròpia.

Dades deflactades amb l'Índex de preus de la construcció (base gener 2005).

No s'espera que l'activitat de la construcció torni a presentar resultats positius al conjunt de l'arxipèlag fins el 2014. Els indicadors avançats continuen amb la tendència a la baixa, excepte per a Eivissa. El mes d'abril del 2013 el nombre de **projectes visats** pel Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Illes Balears és de 371. Tot i que respecte del mateix mes de l'any anterior hi ha un augment d'un 10%, les xifres acumulades dels quatre primers mesos encara estan per sota del nivell del 2012. A més, la magnitud dels projectes visats és inferior, tant pel que fa al mes d'abril (un -16,7% interanual) com al conjunt del primer quadrimestre (-35,8%). La majoria d'aquests projectes (el 60%) es destina a usos residencials, i és precisament en aquesta finalitat en què la caiguda és més notable (un -6,8% respecte del primer quadrimestre del 2012). Destaca l'increment en els projectes relacionats amb el turisme, els quals augmenten un 40,7%. L'ús per a oficines i comerços retrocedeix en el primer quadrimestre un 4,3%,

malgrat que suposi sols el 6,1% del total dels expedients visats. Quant a l'anàlisi per illes, si bé l'arxipèlag pitiús torna a registrar caigudes en el nombre d'expedients i en el d'habitatges respecte d'un any ençà, Eivissa i Formentera continuen mostrat el major dinamisme en l'àmbit de la construcció a les Illes Balears. Segons les dades del Ministeri de Foment, la **licitació pública** del primer quadrimestre a les Illes Balears supera l'import de 18 milions d'euros. Aquesta xifra és un 25% superior a l'obra pública aprovada en el mateix període del 2012, gràcies al fet que la licitació en edificació s'ha multiplicat per tres, fins a arribar a 11 milions d'euros en el primer quadrimestre. La licitació en enginyeria civil, en canvi, disminueix un 32% interanual fins a l'abril. La pujada de l'obra pública es concentra en els ens territorials, atès que la licitació de l'Estat i de la Seguretat Social es redueix un 55% a les Illes fins a situar-se en 4,4 milions d'euros.

4 Serveis

Taula 19. Creixement del VAB del sector serveis a les Illes Balears

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)														
Anual					Trimestral									
2008	2009	2010	2011	2012	2011				2012 (p)				2013 (a)	
				(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	
1,6	-2,0	-0,1	1,2	0,6	1,0	1,2	1,7	1,0	0,8	0,4	0,7	0,7	0,6	

Font: Conselleria d'Economia i Competitivitat.

a: avanç p: provisional

En el primer trimestre del 2013, a les Illes Balears el VAB del sector dels serveis creix respecte del primer trimestre del 2012 el 0,6%. Aquest resultat s'afegeix a una sèrie d'onze trimestres consecutius amb valors positius i confirma els serveis com el sector que millor resisteix les conseqüències de la crisi econòmica. A Espanya, en canvi, la variació interanual del PIB del primer trimestre, amb les dades corregides d'efectes estacionals i de calendari, marca un any seguit amb valors negatius i se situa en el -1,3%.

Al mes de març, el nombre de treballadors del sector dels serveis afiliats a la **Seguretat Social** a les Illes Balears és de 297.749, la qual cosa representa un increment interanual del 0,6%. Menorca i Formentera registren pujades significatives (un 4,8% i un 3,2%, respectivament), mentre que a Mallorca l'augment és més moderat (0,5%). Altrament, Eivissa perd un 1,8% d'afiliats en relació amb el març de l'any passat. La millora de l'afiliació durant aquest mes en el conjunt de l'arxipèlag és atribuïble fonamentalment al creixement del nombre de treballadors autònoms (1,3%) i, de fet, a totes les illes s'incrementa l'afiliació a aquest règim. En canvi, el nombre de treballadors afiliats al règim general disminueix a Mallorca (-0,6%) i, especialment, a Eivissa (-3,5%).

Els indicadors d'activitat del sector dels serveis (IASS) del mes de març a les Illes Balears, especialment el relatiu a l'ocupació —que registra valors positius per primer cop d'ençà de l'octubre del 2011—, suggereixen un esmoreïment de la forta tendència a la baixa que han seguit al llarg del 2012. La **facturació** de les empreses de serveis de l'arxipèlag es redueix lleugerament i la variació interanual se situa en el -1,1%. Es tracta de la davallada autonòmica menys pronunciada, atès que tant en el conjunt de l'Estat (-10,3%) com en la resta de comunitats autònomes s'observen caigudes molt intenses. En aquest sentit destaquen Extremadura (-15,9%), Galícia (-13,7%) i Cantàbria (-12,6%). El sector de l'hostaleria, pel que fa a la xifra de negoci de les Illes, registra el creixement interanual més alt (12,6%), mentre que el d'informació i comunicacions és el que decreix més intensament (-9,1%). D'altra banda, la variació mitjana de la xifra de negoci del primer trimestre d'enguany, respecte del mateix període de l'any passat, és a les Illes Balears del -1,7%, i a Espanya, del -7,6%.

LA VARIACIÓ INTERANUAL DE L'ÍNDEX D'OCCUPACIÓ DEL MES DE MARÇ AUGMENTA UN 1,6%.

Taula 20. Indicadors dels serveis

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Afiliats a la Seguretat Social	març	297.749	➔	0,6
Mallorca	març	249.822	➔	0,5
Menorca	març	17.859	↗	4,8
Pitiüses	març	30.068	➔	-1,0
Índex xifra de negoci activitat dels serveis	març	76,42	➔	-1,1
Transport i emmagatzematge	març	83,23	➔	1,8
Hostaleria	març	52,57	↗	12,6
Informació i comunicacions	març	76,89	↘	-9,1
Activitats professionals, científiques i tècniques	març	106,55	↘	-3,8
Activitats administratives i serveis auxiliars	març	67,14	➔	-1,2
Matriculació d'automòbils de turisme per a lloguer (inclou tot terrenys) ¹	maig	1.323	↘	-31,0

Font: ANFAC, Ibestat, TGSS, elaboració pròpia.

¹Variació interanual del cicle-tendència

Quant a l'altre indicador d'activitat del sector, l'índex d'**ocupació**, a les Illes la variació interanual del mes de març és d'un 1,6% i és l'única taxa que mostra valors positius de tot l'Estat (-2,1%). El sector de l'hostaleria, amb un creixement de l'ocupació d'un 6,3% respecte d'un any ençà, és el més destacable, encara que també registren millores significatives

les activitats professionals, científiques i tècniques (2,6%), i les activitats administratives i serveis auxiliars (2,7%). Per contra, els sectors del transport i l'emmagatzematge i del comerç marquen els valors més negatius, amb taxes interanuals del -2,2% i del -1,8%, respectivament.

4.1. Comerç

Taula 21. Indicadors del comerç

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
IASS-Comerç	març	86,13	↘	-3,5
Índex de vendes al detall ¹	abril	85,145	→	1,0
Índex d'ocupació del comerç al detall	abril	97,421	→	-0,3
Afiliats a la SS activitat comerç i reparació	març	65.538	→	-0,5
Mallorca	març	53.467	→	-0,6
Menorca	març	4.827	→	0,4
Pitiüses	març	7.244	→	-0,8

Font: Ibestat, INE, TGSS.

¹ Preus constants de 2005

L'índex d'activitat del sector dels serveis (IASS) mostra que al mes de març el comerç redueix la xifra de negoci un 3,5% respecte del març del 2013 i l'índex d'ocupació retrocedeix un 1,8%. A Espanya la davallada del comerç ha estat més considerable, atès que el retraïment de la facturació del mes de març arriba al -11,8% interanual, i el de l'ocupació, un -2,5%.

Les dades de l'índex de **comerç al detall** de les Illes Balears corresponents al mes d'abril trenquen la seqüència negativa dels darrers dotze mesos. En el quart mes del 2013 la facturació d'aquesta branca creix un 1,0% respecte del mateix mes del 2012. Juntament amb la Comunitat de Madrid (0,1%), les Illes Balears són la única comunitat autònoma que presenta taxes anuals positives. En el conjunt de l'Estat, la variació interanual modera la caiguda dels dos mesos anteriors i se situa en el -2,6%. Quant a l'ocupació, les dades del mes d'abril milloren les del darrer any. A les Illes Balears, aquest mes la variació interanual de l'índex d'ocupació se situa en el -0,3%. A Espanya la baixada és més pronunciada i la taxa anual decreix un 2,3%.

AL MES D'ABRIL, LA VARIACIÓ INTERANUAL DE LA XIFRA DE NEGOCI CREIX UN 1,0%.

No obstant la dada positiva del mes d'abril i maig, la variació mitjana de la facturació del primer quadrimestre del 2013 respecte del mateix període de l'any passat (-3,0%) corrobora l'evolució desfavorable que ha seguit el sector del comerç els darrers anys com a resultat de la crisi econòmica.

D'acord amb els resultats publicats per l'Ibestat dels **indicadors de confiança empresarial** corresponents al segon trimestre d'enguany, el 8,5% dels gestors de les empreses del sector del comerç valoren de manera favorable la marxa del negoci durant el primer trimestre de l'any i el 54,6% ho fan de forma desfavorable. La diferència entre els dos percentatges —el balanç de situació— se situa en -46,1 punts, tres dècimes per sobre de la mitjana de tots els sectors econòmics. Pel que fa a les expectatives per al segon trimestre, el 12,8% dels gestors consideren que la marxa del negoci serà favorable, i el 36,2%, que serà desfavorable. El balanç d'expectatives és, per tant, de -23,4 punts, gairebé un punt més optimista que la mitjana de tots els sectors econòmics (-24,3). Finalment, l'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) relatiu al sector del comerç mostra en el segon trimestre una millora de la confiança del 16,9% respecte del primer trimestre, més de 5 p. p. per sobre del valor mitjà de tots els sectors econòmics.

D'altra banda, al març el sector del comerç a les Illes Balears té 65.538 treballadors en alta laboral a la **Seguretat Social**, dels quals 47.447 estan inscrits en el règim general i 18.091 en el règim especial de treballadors autònoms. Aquests valors representen, respecte del mateix mes del 2012, una disminució del 0,5% en el total d'afiliats. Per illes, l'evolució de l'afiliació és similar: a Mallorca davalla un 0,6% el nombre de treballadors en alta; a Eivissa, un 0,7%, i a Formentera, un 1,6%. Menorca és, per contra, l'única illa on augmenta l'afiliació interanual (0,4%).

4.2. Turisme. Hostaleria

Taula 22. Establiments turístics a les Illes Balears

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
Pernoctacions	maig	7.469.926	↗	9,6	gener-maig	12.409.758	↗	4,0
Establiment hotel·ler	maig	6.313.750	↗	6,9	gener-maig	10.899.941	↗	2,8
Apartament turístic	maig	1.074.040	↗	29,1	gener-maig	1.334.348	↗	14,9
Rural	maig	82.136	↗	8,3	gener-maig	175.469	↗	2,9
Viatgers	maig	1.268.036	↗	7,0	gener-maig	2.202.147	↗	3,3
Establiment hotel·ler	maig	1.080.968	↗	5,5	gener-maig	1.951.626	↗	2,9
Apartament turístic	maig	169.844	↗	18,2	gener-maig	210.386	↗	7,4
Rural	maig	17.224	→	1,6	gener-maig	40.135	→	-1,2
Estada Mitjana	maig	5,9	↗	2,5	gener-maig	5,6	→	0,7
Establiment hotel·ler	maig	5,8	→	1,4	gener-maig	5,6	→	-0,2
Apartament turístic	maig	6,3	↗	9,2	gener-maig	6,3	↗	7,0
Rural	maig	4,8	↗	6,6	gener-maig	4,4	↗	4,2

Font: INE.

En els primers cinc mesos de l'any 2013 les **pernoctacions** en establiments turístics arriben a 12,4 milions i mostren una variació positiva del 4,0% respecte a l'any anterior. Aquest ascens es deu al revifament dels viatgers amb residència a l'estranger (7,0%), ja que els d'origen espanyol presenten un decrement del 13,7% en les pernoctacions respecte als mateixos cinc mesos del 2012. Per la tipologia d'allotjament, el turisme rural augmenta el nombre de nits venudes fins al maig (2,9%), i encara més fort és l'increment que experimenten els apartaments (14,9%). Les pernoctacions hotel·leres sumen 10,9 milions, un 2,8% més en termes interanuals. Si s'analitza el darrer mes disponible de manera aïllada, les pernoctacions totals pugen un 9,6% respecte del mateix mes de 2012 i destaca l'increment en els apartaments turístics (29,1%). Illes Balears presenta el major grau d'ocupació per places durant maig (64,8%) d'entre totes les comunitats autònomes.

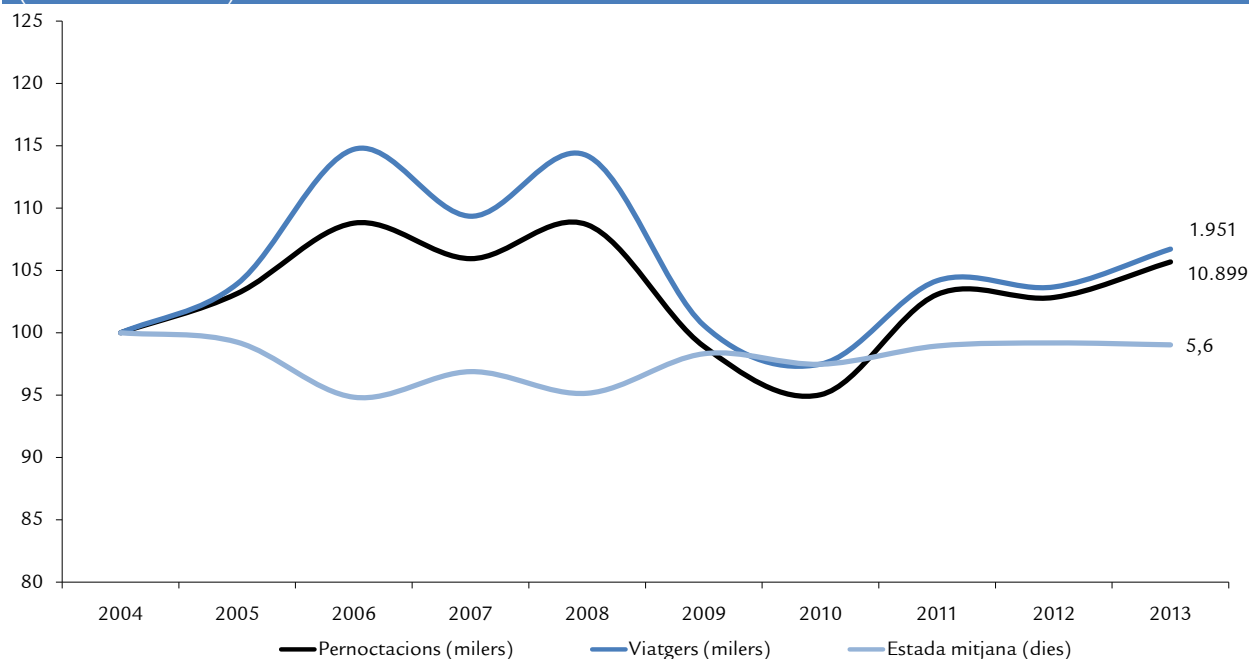
EL NOMBRE DE PERNOCTACIONS DE GENER A MAIG ASCENDEIX UN 4,0 %.

El còmput del nombre de **viatgers** arribats a les Balears fins al maig del 2013 és superior als dos milions de persones i queda un 3,3% per sobre del nombre de l'any passat. Aquest ascens contrasta amb la caiguda de viatgers allotjats en el conjunt d'Espanya, que arriba al -2,2% en els primers cinc mesos de 2013. Les xifres positives se centren en els apartaments

turístics (7,4%) i en els hotels (2,9%), ja que els viatgers allotjats en establiments rurals mantenen els resultats del 2012 (-1,2%). Aquesta consolidació als establiments hotel·lers s'aconsegueix perquè les Illes Balears continuen sent la destinació preferida dels alemanys i els britànics, que han incrementat les seves estades a les Illes un 4,3% i un 5,2%, respectivament, en termes interanuals. A més, el mercat rus està creixent a un bon ritme (amb un 21,5% més de viatgers en el primer quadrimestre del 2013), la qual cosa ajuda a contrarestar la caiguda del mercat nacional. Segons dades de l'Ibestat, fins a l'abril els viatgers espanyols allotjats en hotels descendeixen un 8,9%. Els mateixos residents a les Illes Balears, que suposen gairebé un terç dels viatgers nacionals, es redueixen un 1,3% i els residents a Catalunya i a la Comunitat Valenciana (amb un pes similar) cauen un 4,1%.

A causa que el ritme de creixement del nombre de viatgers és similar al de les pernoctacions, **l'estada mitjana** fins al maig continua estable en tots els establiments turístics i arriba a 5,6 dies de mitjana, que coincideix amb l'estada en hotels. Pel que fa als apartaments, la ràtio entre pernoctacions i viatgers de l'inici d'any arriba a 6,3 dies, lleugerament superior al nivell de l'any anterior (5,9 nits). Els allotjaments turístics rurals presenten estades més curtes (4,4) i també són similars a les de l'any passat (4,2).

Gràfic 9. Pernotacions, viatgers i estada mitjana a hotels de les Illes Balears Acumulat gener-maig (Índex 2004=100)

Font: INE, elaboració pròpia.

En el gràfic anterior s'observa l'evolució històrica de pernotacions, viatgers i estada mitjana dels establiments hotelers. Després dels repunts del 2011, les pernotacions i

els viatgers fins al maig tornen a mostrar un comportament a l'alça, mentre que l'estada mitjana es manté estable, tal com s'ha comentat en els paràgrafs anteriors.

Taula 23. Establiments turístics per illes

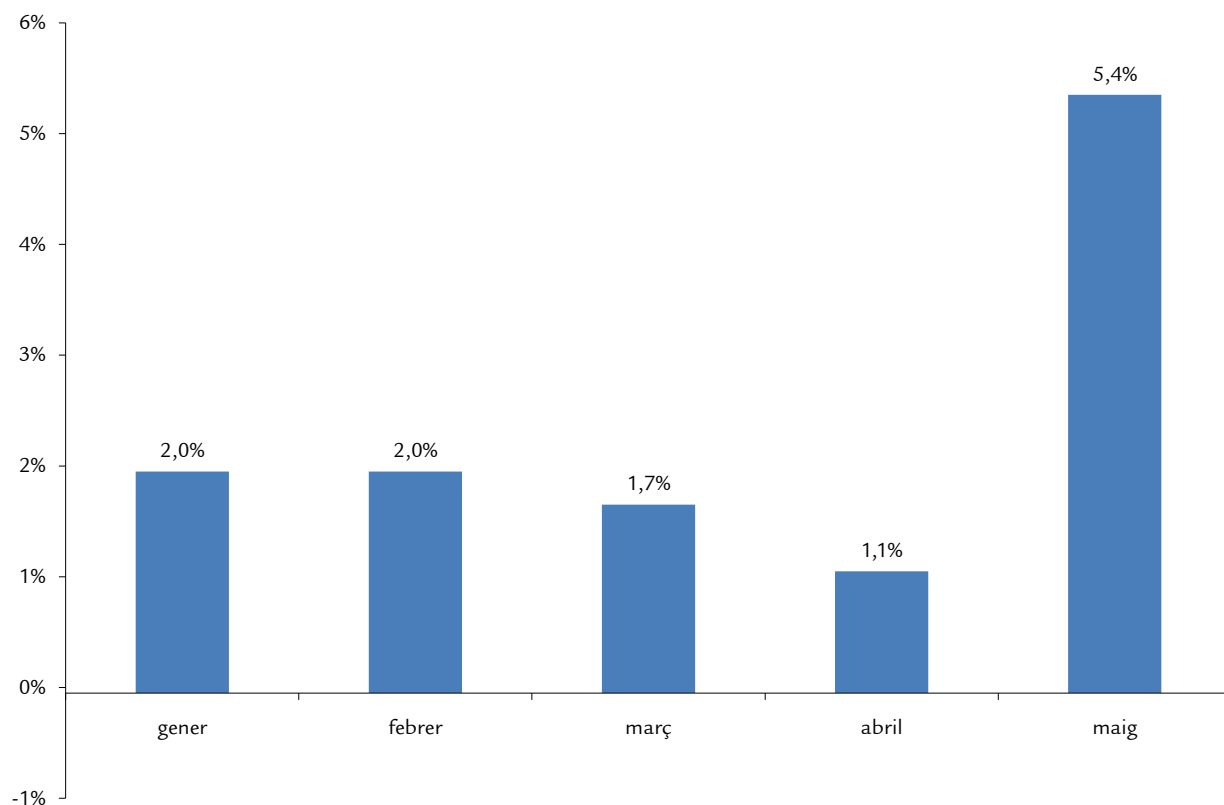
	Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
Mallorca								
Pernotacions								
Establiment hotel·er	maig	5.020.845	↗	5,7	gener-maig	9.348.364	↗	2,6
Apartament turístic	maig	745.227	↗	28,0	gener-maig	988.329	↗	11,5
Rural	maig	69.741	↗	5,6	gener-maig	157.809	➡	0,8
Viatgers								
Establiment hotel·er	maig	844.996	↗	3,2	gener-maig	1.643.009	➡	1,9
Apartament turístic	maig	110.895	↗	14,0	gener-maig	148.669	➡	1,9
Rural	maig	14.192	➡	-0,2	gener-maig	35.268	⬇	-3,1
Estada mitjana (dies)								
Establiment hotel·er	maig	5,9	↗	2,4	gener-maig	5,6	➡	0,7
Apartament turístic	maig	6,7	↗	12,3	gener-maig	6,6	↗	9,4
Rural	maig	4,9	↗	5,8	gener-maig	4,4	↗	4,0
Menorca								
Pernotacions hotel·eres	maig	355.083	↗	7,1	gener-maig	427.711	↗	-5,2
Viatgers allotjats en hotels	maig	58.584	↗	14,1	gener-maig	78.451	↗	4,9
Estada mitjana en hotels (dies)	maig	6,0	⬇	-6,1	gener-maig	5,4	⬇	-9,6
Pitiüses								
Pernotacions hotel·eres	maig	937.822	↗	13,8	gener-maig	1.123.868	↗	7,6
Viatgers allotjats en hotels	maig	177.388	↗	14,4	gener-maig	230.167	↗	10,6
Estada mitjana en hotels (dies)	maig	5,2	➡	-0,6	gener-maig	4,9	⬇	-2,7

Font: INE i lbestat.

Per illes, cal destacar que a **Mallorca** el nombre de pernoctacions hoteleres fins al maig arriba a 9,3 milions i representa una variació interanual del 2,6%. El nombre de viatgers també s'incrementa respecte del 2012 i deixa la variació interanual en dos punts percentuals. L'inici de la temporada per als apartaments turístics de Mallorca també és positiu i pugen tant els viatgers com les pernoctacions (el 1,9% i el 11,5%, respectivament). En canvi, en els establiments de turisme rural mallorquins es registren caigudes suaus en el nombre de viatgers (-3,1%) però amb una estància més llarga (les pernoctacions augmenten un 0,8%). A **Menorca**

el retrocés de les pernoctacions hoteleres dels cinc primers mesos del 2013 és del 5,2%, però el de viatgers avança un 4,9%. L'estada mitjana en els hotels de Menorca arriba a 5,9 dies al mes de maig. L'arxipèlag de les **Pitiüses** mostra un increment notable tant del nombre de pernoctacions (7,6%), com del nombre de visitants allotjats en hotels, els quals pugen en la suma dels cinc primers mesos del 2013 (10,6%), gràcies als bons resultats del mes d'abril (un 9,9% de variació interanual) i maig (14,4%). L'estada a Eivissa i Formentera supera lleugerament els 6 dies al maig.

Gràfic 10. Variació interanual dels preus hotelers a les Illes Balears

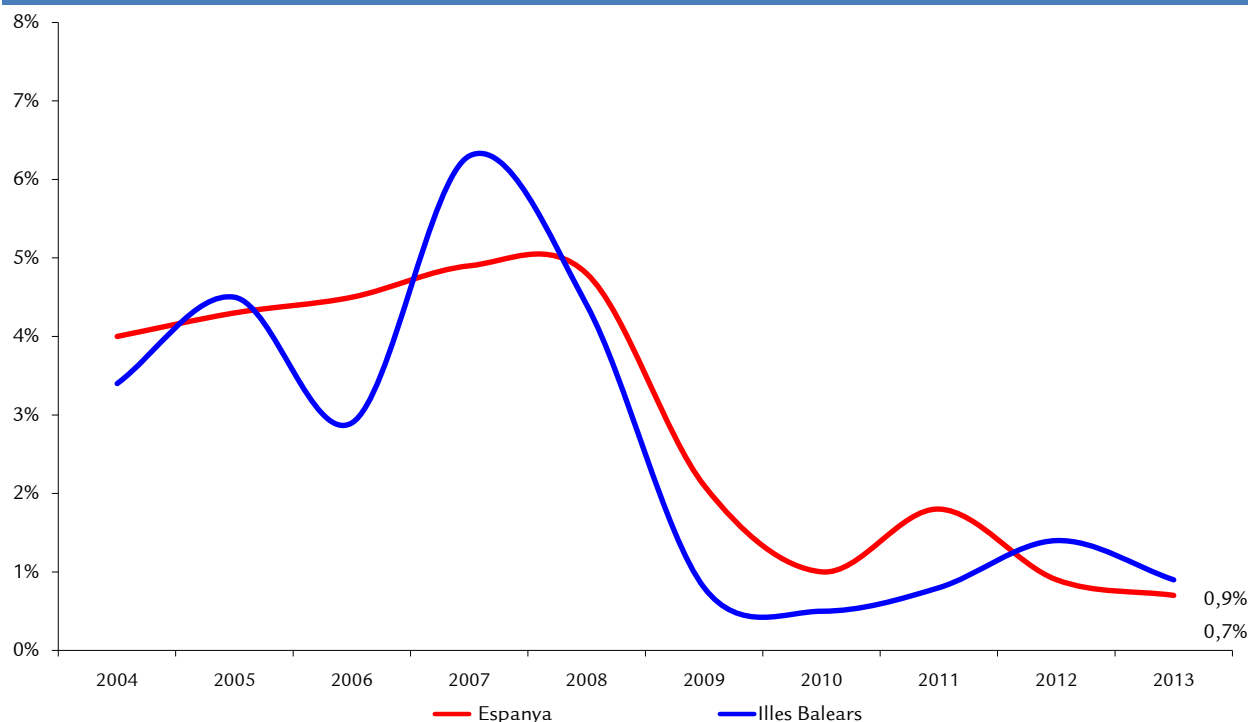
Font: INE.

LES BALEARS SÓN L'ÚNICA COMUNITAT AUTÒNOMA ON CREIXEN ELS PREUS HOTELERS FINS AL MAIG.

Segons les dades publicades per l'INE, la taxa de variació dels preus hotelers a les Balears se situa en l'5,4% al maig, més de

quatre punts percentuals superior a la taxa estimada a l'abril. Des del mes d'abril del 2012 la variació és positiva. Les Illes Balears, juntament amb Canàries (0,9%) i País Basc (0,3), són l'única comunitat autònoma que aquest mes presenta taxes anuals positives de preus hotelers.

Gràfic 11. Variació interanual de l'IPC de restaurants, bars i cafeteries (maig)

Font: INE.

Quant als preus de l'oferta complementària (restaurants, bars i cafès), s'observa en el gràfic anterior que la variació interanual dels preus de consum d'aquest grup a les Illes Balears és del 0,9% al mes de maig. La major afluència de visitants a les Illes Balears, malgrat la meteorologia adversa

inusual per als mesos de primavera, fa que els preus dels establiments de restauració es mantinguin i no arribin a mostrar variacions interanuals negatives. La mitjana de l'IPC d'Espanya d'aquesta activitat es manté un altre cop estable al maig (0,9%) .

Taula 24. Turistes arribats a les Illes Balears per país de residència

	Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
Illes Balears	maig	1.502.056	↗	11,7	gener-maig	3.120.539	↗	7,6
Espanya	maig	144.962	→	-0,5	gener-maig	591.016	↘	-6,0
Alemania	maig	517.224	↗	11,1	gener-maig	1.123.232	↗	8,5
Regne Unit	maig	448.943	↗	10,8	gener-maig	686.348	↗	12,3
Mallorca	maig	1.130.057	↗	9,0	gener-maig	2.521.481	↗	6,9
Espanya	maig	78.550	↘	-9,7	gener-maig	378.721	↘	-8,3
Alemania	maig	465.455	↗	11,8	gener-maig	1.054.243	↗	8,1
Regne Unit	maig	281.462	↗	5,8	gener-maig	493.855	↗	10,8
Menorca	maig	119.586	↗	22,1	gener-maig	177.042	↗	11,3
Espanya	maig	26.647	↗	11,6	gener-maig	73.473	→	-1,0
Regne Unit	maig	68.356	↗	28,6	gener-maig	72.846	↗	21,5
Pitiusas	maig	252.413	↗	20,2	gener-maig	422.016	↗	10,4
Espanya	maig	39.765	↗	14,4	gener-maig	138.822	→	-1,8
Itàlia	maig	23.465	↗	40,0	gener-maig	34.567	↗	14,3
Regne Unit	maig	99.125	↗	15,2	gener-maig	119.647	↗	13,6

Font: ATB.

Paral·lelament a l'Enquesta d'ocupació hotelera elaborada per l'INE, que recull informació d'una mostra d'establiments turístics, l'Institut d'Estudis Turístics (IET) explota informació estadística procedent de fonts externes, com ara l'evolució de les arribades de passatgers estrangers i la realització directa d'enquestes. Segons les dades publicades per l'Agència de Turisme de les Illes Balears (ATB), el nombre de **turistes** arribats a les Illes Balears fins al mes de maig és de 3,1 milions, un 7,6% més que en el mateix període del 2012. D'aquests turistes, 2,5 milions tenen un origen internacional amb una variació interanual (11,5%) només superada

per la Comunitat Valenciana. Aquest increment es deu principalment al bon comportament dels turistes procedents del Regne Unit, que juntament amb els alemanys mostren resultats positius (el 12,3% i el 8,5%, respectivament). Els turistes nacionals continuen mostrant descensos continuats des de l'any passat, els quals, en les xifres acumulades fins al maig del 2013, presenten una variació negativa del 6,0%. Per illes, es pot destacar que totes mostren una bona evolució en el nombre de turistes, encapçalades per Menorca (11,3%) i per les Pitiüses (10,4%).

4.3. Turisme. Transport i comunicacions

Taula 25. Afiliats a la Seguretat Social

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Transport i emmagatzematge	març	18.337	↘	-5,4
Mallorca	març	15.286	↘	-5,3
Menorca	març	1.027	↘	-3,5
Pitiüses	març	1.891	↘	-8,2
Informació i comunicació	març	5.906	↗	3,0
Mallorca	març	5.291	↗	3,3
Menorca	març	260	↘	-2,3
Pitiüses	març	330	→	1,5

Font: : TGSS.

L'evolució del nombre d'afiliats durant l'any 2013 en la branca del transport i l'emmagatzematge mostra un resultat negatiu. En canvi, en l'activitat d'informació i comunicació s'incrementa el nombre de treballadors respecte a l'any 2012. Així, tal com mostra la taula 25, el nombre d'afiliats en aquesta segona branca és de prop de 5.900 persones, la qual cosa suposa una variació del 3,0% respecte a la xifra de l'any anterior. Així mateix, els afiliats en transport i emmagatzematge sumen 18.300 persones el darrer dia de març, que en termes relatius representa un descens d'un 5,4% respecte a l'any 2012.

Cal tenir en compte que en el conjunt de l'any el nombre de passatgers arribats per via aèria als aeroports de les Balears roman estable en el primer quadrimestre. Això implica un altre cop un canvi de tendència en el sector després del repunt de l'any 2011 i d'anys de descensos. Segons la secretària d'Estat de Turisme, Isabel Borrego, el turisme estranger creixerà a les Balears un 10% aquesta temporada alta, malgrat la mala situació que passa l'economia europea. Encara que la zona euro hagi entrat en recessió en els primers tres mesos de l'any, està previst que el turisme estranger a les illes continuï augmentant la pròxima campanya.

Taula 26. Passatgers arribats via aèria segons origen de vol

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears	gener-maig	4.186.356	→	1,3
Espanya	gener-maig	1.492.016	↘	-9,7
Alemanya	gener-maig	1.269.719	↗	7,1
Regne Unit	gener-maig	727.323	↗	11,6
Itàlia	gener-maig	59.665	↗	17,4
Suïssa	gener-maig	125.193	↗	10,9
França	gener-maig	82.918	↗	6,1
Mallorca	gener-maig	3.311.515	→	0,7
Espanya	gener-maig	988.083	↘	-12,0
Alemanya	gener-maig	1.208.914	↗	7,0
Regne Unit	gener-maig	529.839	↗	9,8
Itàlia	gener-maig	17.379	↗	10,9
Suïssa	gener-maig	119.542	↗	10,0
França	gener-maig	69.347	↗	2,3
Menorca	gener-maig	264.467	↗	5,1
Espanya	gener-maig	167.131	↘	-2,8
Alemanya	gener-maig	11.532	↗	21,1
Regne Unit	gener-maig	73.586	↘	19,6
Itàlia	gener-maig	1.024	↘	-34,5
Suïssa	gener-maig	821	↗	25,7
França	gener-maig	20	↗	150,0
Pitiüses	gener-maig	610.374	↗	3,3
Espanya	gener-maig	336.802	↘	-5,9
Alemanya	gener-maig	49.273	↗	6,6
Regne Unit	gener-maig	123.898	↗	15,1
Itàlia	gener-maig	41.262	↗	22,8
Suïssa	gener-maig	4.830	↗	37,1
França	gener-maig	13.551	↗	31,0

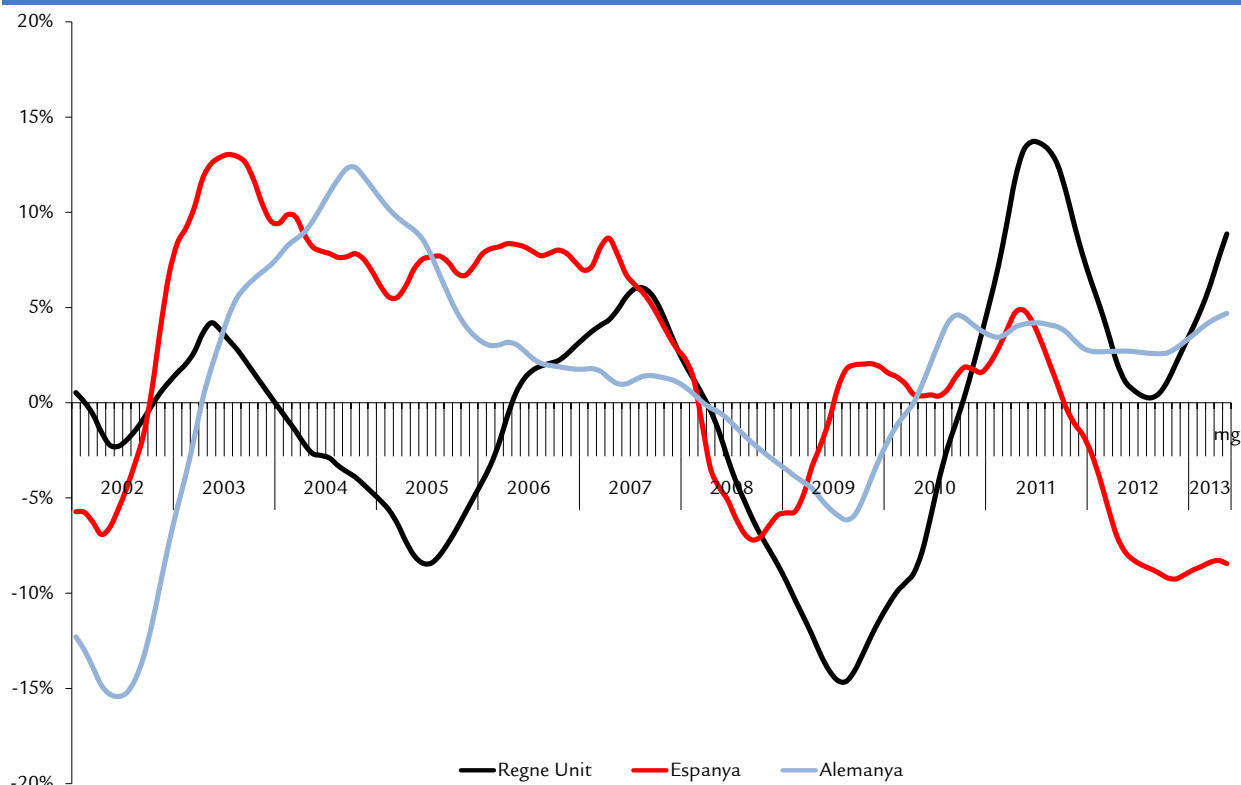
Font: AENA.

El nombre de passatgers arribats a les Illes Balears per via aèria augmenta en els cinc primers mesos del 2013. Només al maig ja s'arriba als 4,2 milions de passatgers, cosa que suposa un 7,1 % més respecte de les dades del mateix mes del 2012. Els mercats emissors mostren un comportament dispar en l'arribada de passatgers per via aèria. Quant al passatge domèstic, el de més pes en els primers mesos de l'any, decreix significativament una vegada més (un -9,3% interanual). El d'origen alemany, que al mes de maig sobrepassa el mig milió de passatgers arribats, augmenta a totes les illes (10,5%), i el britànic mostra taxes de variació interanual de dues xifres (13,8%).

CAU EL PASSATGE NACIONAL, ES MANTÉ L'ALEMANY I S'INCREMENTA EL BRITÀNIC.

La caiguda del mercat nacional durant l'any 2012 s'explica per la crisi econòmica en la qual segueix immersa Espanya, que ha reduït notablement la renda disponible de les llars i la demanda interna. Els mercats internacionals tradicionals (alemany i britànic) mantenen les seves xifres, però cal destacar certs mercats emergents que han mostrat un comportament clarament a l'alça en els darrers mesos, com el rus. D'altra banda, les Balears continuen augmentant el nombre de rutes aèries per als mesos d'estiu. L'increment de freqüències de companyies com ara Iberia Express, Swiss Air i Finnair aproparà la capital balear a ciutats tant d'Espanya (Tenerife i Vigo) com de Rússia (Sant Petersburg i Moscou).

Gràfic 12. Passatgers arribats a les Illes Balears per via aèria segons origen de vol. Cicle tendència

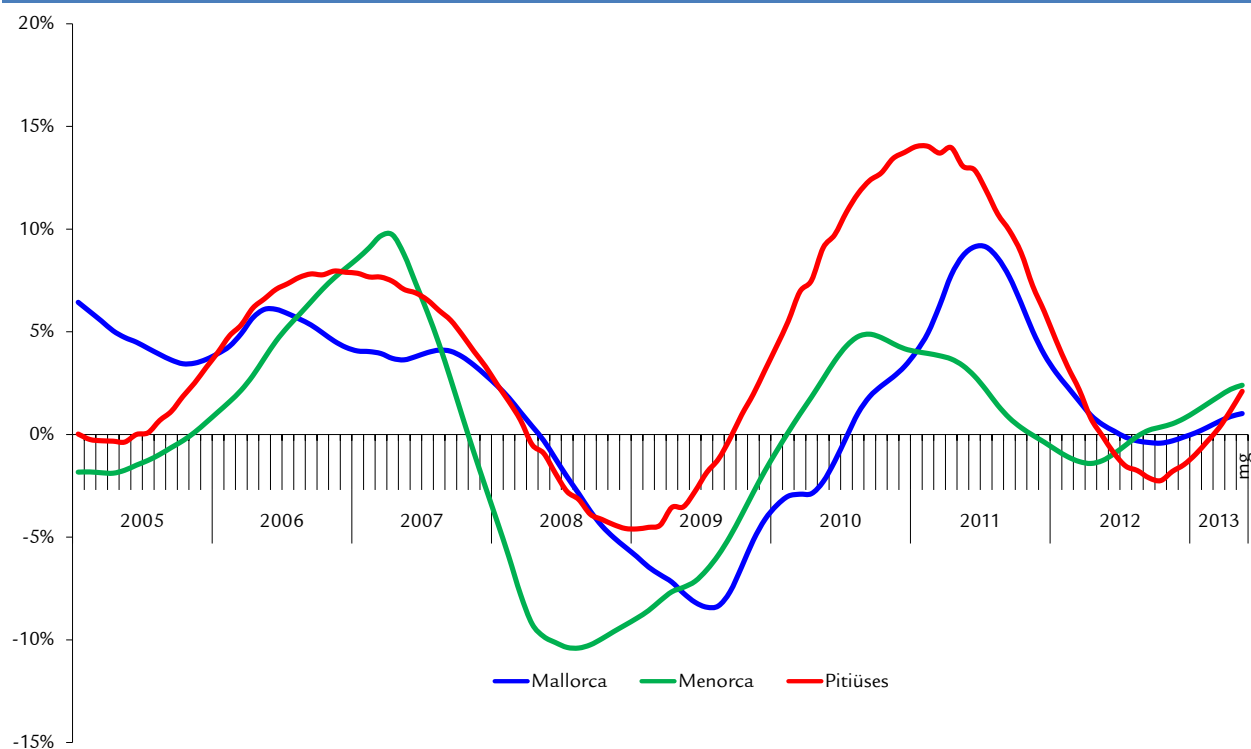

Font: AENA, elaboració pròpia.

Pel que fa a l'evolució del trànsit aeri per illes, el nombre de passatgers arribats al mes de maig es mostra molt dinàmic a les illes de l'arxipèlag. A Menorca i a les Pitiüses, les xifres

del nombre de passatgers mostren variacions superiors al 12%, i a Mallorca s'arriba a una variació del 5,5%. Quan a l'acumulat de l'any, destaca la variació a Menorca (5,1%).

Gràfic 13. Passatgers arribats per via aèria per illes. Cicle-tendència

Font: AENA, elaboració pròpia.

A banda dels resultats en relació amb el nombre de passatgers, el sector del transport a les Balears passa un moment d'incertesa. Alguns dels inconvenients a què ha de fer front són els elevats preus dels carburants, els més cars d'Espanya; les taxes aèries, que provoquen que el descompte efectiu per residència sigui inferior al 40%; els preus per viatjar entre illes, o la supressió de vols entre les illes menors i la Península, fet que pressiona a l'alça el preu d'algunes rutes. Malgrat tot això, el Govern intensifica les campanyes a fi de captar més turistes cap a les Illes amb motivacions diferents

del tòpic del sol i platja. Entre d'altres, s'ofereixen productes diferenciats com ara esport, escapades o lleure per a joves.

A l'abril el metro de Palma ha tingut 101.000 passatgers, segons dades publicades per l'INE. Aquesta xifra representa un augment de l'1,6% respecte al mateix mes del 2012 i una pujada del 2,2% en els quatre primers mesos d'aquest any.

A L'ABRIL S'INCREMENTA CONSIDERABLEMENT EL NOMBRE DE CREUERS TURÍSTICS.

Taula 27. Passatgers arribats per via marítima

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears				
Línea regular	abril	235.099	↘	-10,7
Creuers turístics	abril	129.722	↗	39,3
Mallorca				
Línea regular	abril	68.134	↘	-5,9
Creuers turístics	abril	112.178	↗	49,7
Menorca				
Línea regular	abril	4.057	↘	-43,9
Creuers turístics	abril	2.523	↘	-54,2
Pitiüses				
Línea regular (excepte de Formentera a Eivissa)	abril	94.271	↘	-13,5
Línea regular Formentera	abril	68.637	↘	-7,9
Creuers turístics	abril	15.021	↗	18,1

Font: Ports de Balears.

El nombre de passatgers que arriben per via marítima a les Balears presenta un comportament a la baixa en relació amb les rutes regulars. Descendeixen a totes les illes i la variació mitjana queda en un -10,7%. El descens és especialment intens a Menorca, on es registra un 43,9% menys de passatgers que l'abril del 2012. El mateix succeeix a les Pitiüses i a Mallorca, encara que no d'una manera tan pronunciada, on el descens arriba a un 13,5% i un 5,9%, respectivament. D'altra banda, el nombre de creueristes presenta una evolució a l'alça al mes d'abril (amb 129.722 passatgers), la qual cosa reflecteix un increment d'un 39,3% respecte del mateix mes del 2012. Aquest mes arriben més passatgers de creuers turístics a l'illa de Mallorca (49,7%) i a les Pitiüses (18,1%), i a Menorca es registra un descens considerable (-54,2%). Es pot destacar que amb l'objectiu de millorar la competitivitat dels ports en matèria turística i empresarial, l'Autoritat Portuària de les Balears rebaixarà un 30% les taxes de passatgers el 2014 i

també apujarà les bonificacions a les navilieres. Els ports de les Balears estan rebent creuers que eviten les revoltes àrabs i es decanten per fer escala en ports de la costa occidental mediterrània. D'aquesta manera i amb aquests resultats, s'estan complint les bones previsions de creuers que es varen fer per al principi de temporada a FITUR. Segons Ports de l'Estat, malgrat la caiguda de passatgers de creuers nacionals (un 2,7% fins a l'abril), el nombre de creueristes que recalca a les Balears en el primer quadrimestre s'ha duplicat fins a superar la xifra de 200.000 persones, davant els 100.523 viatgers que hi va haver en el mateix període del 2012. Així, la temporada de creuers està sent un dels punts cabdals en aquest principi de temporada. Es compleix la previsió d'una temporada de creuers millor que la passada, malgrat la caiguda del nombre de turistes nacionals i a la retallada de connexions aèries.

Taula 28. Transport de mercaderies. Tones embarcades i desembarcades

	Darrera dada		Cicle-tendència T ^c _{t-12} (%)	
Illes Balears				
Marítim	abril	952.244	➡	0,3
Aeri	abril	773,10	⬇	-9,4
Mallorca				
Marítim	abril	697.435	➡	-1,1
Aeri	abril	568,80	⬇	-11,5
Menorca				
Marítim	abril	64.727	↗	11,7
Aeri	abril	77,7	⬇	-34,0
Pitiüses				
Marítim Eivissa	abril	168.902	⬇	-21,6
Marítim Formentera	abril	21.180	⬇	-13,7
Aeri	abril	126,6	⬇	-4,2

Font: Ministeri de Foment, Ports de Balears, elaboració pròpia.

El transport de mercaderies marítimes, que inclou la major part de les mercaderies que arriben a les Illes Balears, es manté estable una vegada més al mes d'abril (0,3%) respecte del mateix mes del 2012. Per illes, les mercaderies transportades per via marítima aquest mes de l'any s'incrementen a Menorca (un 11,7% interanual), mentre que a Mallorca es mantenen estables i a Eivissa descendeixen un 21,6%.

LES MERCADERIES TRANSPORTADES PER VIA MARÍTIMA ES MANTENEN ESTABLES.

El transport de mercaderies per via aèria manté els resultats negatius a les Balears després dels continus descensos que mostra des de l'any 2011. Les tones transportades al mes d'abril cauen a tot l'arxipèlag respecte del mateix període del 2012: a Mallorca, el -11,5%; a Menorca, el -34%, i a les Pitiüses, el -4,2%.

4.4. Mediació financera

Taula 29. Indicadors de mediació financera

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Nombre d'hipoteques constituïdes	març	766	↘	-24,7
Mallorca	març	599	↘	-26,2
Menorca	març	48	↘	-40,3
Pitiüses	març	119	↘	-23,3
Import de noves hipoteques (milions d'€)	març	104,1	↘	-19,0
Nombre d'efectes impagats	abril	2.615	↘	-22,1
Import d'efectes impagats (milions d'€)	abril	6,3	↘	-38,4
% efectes impagats sobre vençuts	abril	5,0		-
Nombre d'empreses en concurs de creditors ¹	1r trim	385	↗	400,0
Dipòsits (milions d'€)	1r trim	19.017	↗	5,2
Crèdits (milions d'€)	1r trim	38.824	↘	-9,2
Nombre d'oficines d'entitats financeres	1r trim	1.050	↘	-6,7
Afiliats a la SS activitat mediació financera ¹	març	7.652	↘	-4,2
Mallorca ¹	març	7.298	➡	-1,0
Menorca ¹	març	143	➡	1,4
Pitiüses ¹	març	211	↘	-55,7

Font: BE, Ibestat, INE, TGSS, elaboració pròpia.

¹ Taxa de variació interanual.

Els mercats financers espanyols es continuen estabilitzant segons la declaració de la Comissió Europea i el Banc Central Europeu del passat 3 de juny arran del tercer examen del programa d'assistència financera a Espanya. Segons l'informe, la situació de liquiditat del sector bancari espanyol

ha millorat afavorida per mesures com ara l'augment dels requeriments mínims de capital fins al 9%, la qual cosa ha permès recuperar l'accés al finançament per part de les entitats de crèdit i reduir la dependència del Banc Central. La posició de solvència de les entitats s'ha vist reforçada

després de la recapitalització de part del sector bancari i de la transferència d'actius a la Societat de Gestió d'Actius Procedents de la Reestructuració Bancària (Sareb). Amb tot, els nivells de solvència estan per damunt de les exigències que els regulen.

CULMINA EL PROCÉS DE CONSTITUCIÓ DE LA SAREB PER A LA GESTIÓ I VENDA D'ACTIUS IMMOBILIARIS.

El 28 de febrer del 2013, les transferències d'actius prevists a la Sareb conclouen i la societat ja és plenament operativa. Així, culmina el procés de constitució amb una xifra total d'actius immobiliaris i financers de 50.781 milions d'euros. La Sareb completa l'estructura amb recursos propis per valor de 4.800 milions d'euros, formats un 25% per capital i un 75% per deute subordinat. El 55% dels recursos propis són de socis privats (nacionals i estrangers) i la resta és participació pública (FROB), amb la qual cosa compleix l'objectiu de disposar d'una estructura de capital majoritàriament privat. Després del satisfactori inici de les activitats, la societat afronta ara la gestió amb èxit i la venda de la cartera d'actius en un context de condicions encara difícils per al sector immobiliari espanyol.

El **nombre d'oficines bancàries** pateix el procés de reestructuració bancària i segueix la tendència a la baixa. Així, en el primer trimestre de l'any 2013 hi ha 1.050 oficines bancàries per al conjunt de les Illes Balears, xifra suposa 86 menys que un any ençà. En total a Espanya hi ha 2.397 oficines menys en un any enrere. El tancament d'oficines bancàries motiva la caiguda contínua de l'afiliació en aquesta activitat, que per al conjunt de les Illes Balears és de 7.652 persones el març del 2013, un 4,2% menys que el març de l'any passat. Per illes, destaca la davallada interanual de les Pitiüses (-55,7%).

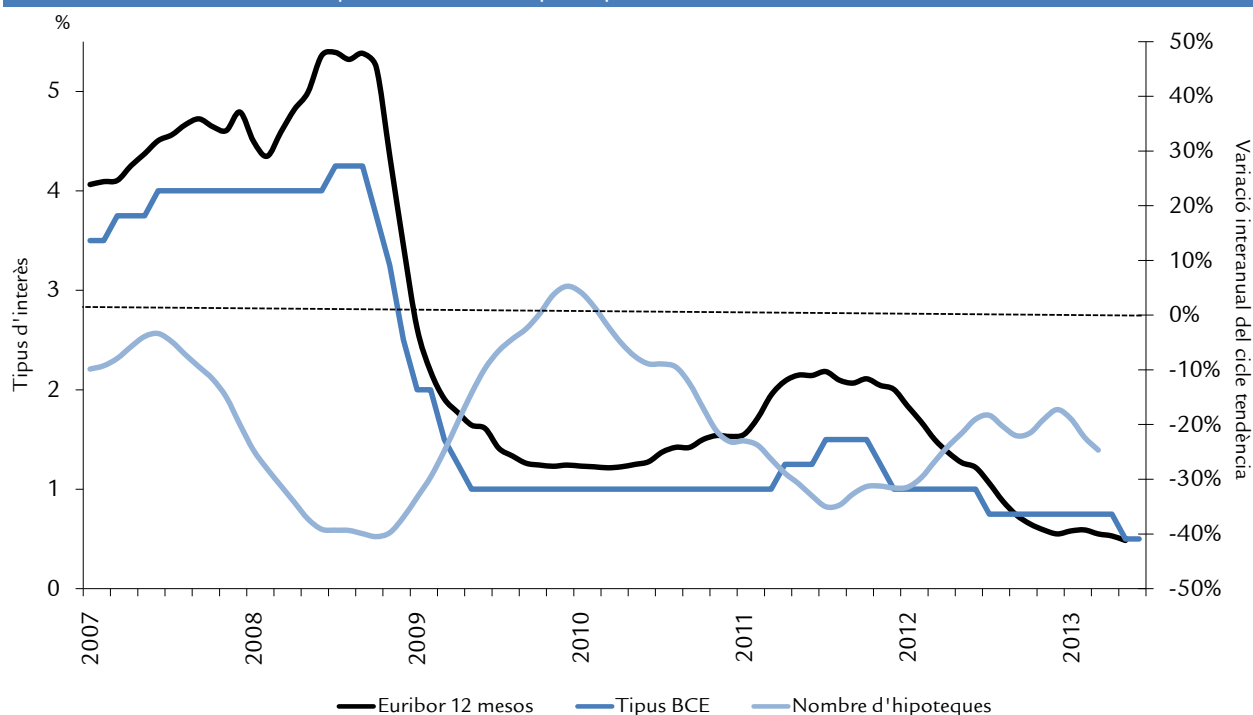
Pel que fa al tipus d'interès, el Banc Central Europeu el fixa en el 0,50% el maig d'enguany i l'abaixa del 0,75% en què es mantenia des del juliol del 2012. Aquest abaratiment del preu oficial del diner persegueix la reactivació econòmica, atès el creixement negatiu de la zona euro, que empitjora del -0,6% el 2012 al -1,1% en el primer trimestre d'any. En l'àmbit hipotecari, la tendència en el nombre d'hipoteques constituïdes a les Illes Balears és a la baixa, tal com es veu més endavant, i, per tant, minva el negoci financer. No obstant això, el cost associat per a les llars i per a les empreses cau encara més i l'**euríbor** a dotze mesos se situa el maig del 2013 en el 0,48%. L'euríbor roman per sota del preu oficial del diner des del setembre de l'any passat, quan marcà el 0,74%, i d'aleshores ençà continua baixant. A aquesta tendència a la baixa del cost privat se suma la revisió de les clàusules de les hipoteques, com la recent eliminació mitjançant la Llei 1/2013, de 14 de maig, de mesures per reforçar la protecció dels deutors hipotecaris, la reestructuració del deute i el lloguer social.

Els **dipòsits** en entitats bancàries a l'arxipèlag balear canvien la tendència de caiguda interanual, malgrat que disminueixi la remuneració dels estalvis. Així, en el primer trimestre del 2013 els dipòsits sumen 19.017 milions d'euros, amb una variació interanual del 6,9%. El total de dipòsits a les Illes Balears, que inclou els de les administracions públiques i els del sector privat, representa un 1,6% més que el total nacional. A Espanya també augmenten els dipòsits des del final de l'any passat. Pel que fa al sector privat a les Illes Balears, els dipòsits totals sumen 18.602 milions d'euros en el primer trimestre d'any, un 7% més en termes interanuals, i encadenen dos quadrimestres consecutius de variacions positives (el 4,7% i l'1,3% intertrimestral en el quart trimestre del 2012 i en el primer trimestre del 2013, respectivament). Del total de dipòsits del sector privat, el 56,3% són dipòsits a termini, el 23,0% són a la vista i el 20,7% són dipòsits d'estalvi.

En canvi, el **crèdit** concedit a les Illes Balears baixa un 12,9% en termes interanuals en el primer trimestre de l'any i amb una tendència a la baixa que encadena més dos anys de contracció. El total del crèdit present en el primer trimestre suma 38.824 milions d'euros, del qual el 92,1% és per a les llars i les empreses. L'import per a aquests prestataris disminueix un 13,4% respecte del primer trimestre de l'any passat. La resta del crèdit concedit és per a les administracions públiques, el qual també minva, en aquest cas un 7% interanual. Respecte al crèdit total nacional, el percentatge concedit a les Illes Balears no divergeix gaire de trimestres anteriors i se situa en el primer trimestre en una taxa del 2,4%. Del crèdit total privat concedit a tot Espanya, el destinat a finançar activitats productives suposa gairebé la meitat (el 48,8% en el primer trimestre), la qual cosa suposa una disminució del crèdit concedit a les empreses en benefici de les llars respecte al trimestre passat.

Les **hipoteques** constituïdes a les Illes Balears segueixen la tendència a la baixa de mesos enrere i el març d'enguany el nombre total d'hipoteques constituïdes per al conjunt de les Illes Balears és de 766, un -32,9% interanual. D'aquestes hipoteques, 720 són sobre finques urbanes, i 46, sobre finques rústiques. L'augment de la constitució d'hipoteques que es va registrar els darrers mesos de l'any passat canvia de signe des de principi d'any en línia amb l'alentiment de la compravenda d'habitatges. Per illes, el nombre d'hipoteques constituïdes disminueix a Mallorca, amb una variació interanual del -36,1% al mes de març, i encara més a Menorca (-44,8%). Contràriament, el nombre d'hipoteques constituïdes augmenta des de principi d'any a les Pitiüses i pel març es registra una variació interanual del 2,6%. Respecte a l'import de les hipoteques concedides, que arriba a 140,1 milions d'euros el març del 2013, segueix la tendència a la baixa per al conjunt de les Illes Balears. Destaca el cas de les Pitiüses, on es canvia el ritme de caiguda i pel març presenta una variació interanual positiva del 23,0%.

Gràfic 14. Evolució dels tipus d'interès i hipoteques

Font: BE, Euribor, INE, elaboració pròpia.

El nombre d'efectes impagats utilitzats com a via de finançament empresarial continua en descens i arriba a 2.615 l'abril del 2013. D'aquests, 2.200 són efectes impagats en cartera i la resta s'han rebut en gestió de cobrament. Quant a l'import, els efectes impagats arriben a 6,3 milions d'euros a l'abril (un -22,4% interanual). Així, el total d'efectes impagats sobre els vençuts s'alenteix, tot i que arriba fins al 4,2% en el quart mes del 2013.

EL NOMBRE D'EFECTES IMPAGATS CONTINUA EN DESCENS.

El nombre de crèdits morosos d'empreses i llars sobre els préstecs concedits continua en xifres molt elevades i la **ràtio de morositat** del sector privat és del 10,5% el març del 2013

per al conjunt d'Espanya. Tot i que no baixa del 10% des del juliol del 2012, la màxima morositat es registra els mesos d'octubre i novembre, durant els quals arriba fins a l'11%.

Segons dades de l'Ibestat el nombre total de deutors concursats arriba a 385 només en el primer trimestre de l'any, mentre que per al total de l'any 2012 fou de 276 (77 el primer trimestre). Dels deutors concursats, 13 són persones físiques i 372 són classificats com a empreses, el 88% de les quals són societats de responsabilitat limitada. Per sectors productius, la majoria dels concursos es registren en el sector d'activitats administratives i serveis auxiliars (33,6%), seguit de l'hostaleria (12,4%) i la construcció (6,7%).

4.5. Serveis empresarials i activitats immobiliàries

Taula 30. Indicadors dels serveis empresarials i immobiliaris

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Índex d'activitat dels serveis empresarials				
Índex de xifra de negoci				
Activitats professionals, científiques i tècniques	març	106,55	↘	-3,8
Activitats administratives i serveis auxiliars	març	67,14	➡	-1,2
Índex d'ocupació				
Activitats professionals, científiques i tècniques	març	94,23	↗	2,6
Activitats administratives i serveis auxiliars	març	101,03	↗	2,7
Afiliats a serveis empresarials	març	42.223	➡	0,5
Mallorca	març	36.522	➡	-0,1
Menorca	març	1.925	↗	5,9
Pitiüses	març	3.776	↗	3,8
Afiliats a activitats immobiliàries	març	2.947	↗	5,9
Mallorca	març	2.300	↗	3,2
Menorca	març	205	↗	7,9
Pitiüses	març	442	↗	21,4

Font: Ibestat, TGSS.

D'acord amb les dades dels **indicadors d'activitat del sector dels serveis** (IASS) publicades per l'Ibestat, el mes de març del 2013 la variació interanual de l'índex de la xifra de negoci dels serveis empresarials a les Illes Balears és del -3,8% per a activitats professionals, científiques i tècniques, i del -1,2% per a activitats administratives i serveis auxiliars. No obstant això, les dades intermensuals mostren una variació positiva per a ambdues activitats. **L'índex d'ocupació dels serveis empresarials** fluctua d'un mes a un altre, com és habitual, i el tercer mes d'enguany registra una variació interanual positiva del 2,6% per a activitats professionals, científiques i tècniques, i del 2,7% per a activitats administratives i serveis auxiliars.

El mes de març del 2013, el nombre d'afiliats en el sector dels serveis empresarials per al conjunt de les Illes Balears és de 42.223 persones, i la variació interanual és d'un 0,5% i en termes intermensuals, 3,2%. Per illes, el nombre d'afiliats augmenta a Menorca, amb una variació interanual del 5,9%, i es manté en positiu també a les Pitiüses. Pel que fa a Mallorca, s'alenteix el ritme de creixement respecte de l'any anterior (-0,1%), però creix l'afiliació durant dos mesos consecutius i arriba al 3,1% al març.

EL NOMBRE DE SOCIETATS MERCANTILS CONSTITUÏDES AUGMENTA FINS A L'ABRIL UN 6,6% INTERANUAL PER A LES ILLES BALEARS.

Segons dades de l'Ibestat, el nombre de **societats mercantils** constituïdes és de 1.053 fins a l'abril d'enguany per al conjunt de les Illes Balears, un 6,6% més que en el mateix període de l'any 2012. D'aquestes, 1.048 són societats limitades i la resta es constitueixen com a societats anònimes. Fins al març, les variacions interanuals eren negatives però a l'abril remunten, mes en el qual es constitueixen 312 entitats. No obstant això, el nombre de dissolucions també augmenta des del gener d'enguany, fins a situar-se a l'abril en 342 societats

per al conjunt de les Illes Balears (un 4,3% interanual). D'aquestes dissolucions, les voluntàries augmenten respecte a l'any passat i són 284 fins a l'abril (el 10,1% interanual), i disminueixen les que es produeixen per fusió, que queden en 18 (-51,4%).

Pel que fa al nombre de **deutors en concurs de creditors**, per al conjunt de les Illes Balears és de 385 en el primer trimestre de l'any, mentre que foren 77 en el mateix període de l'any passat, segons les dades publicades per l'Ibestat. Dels processos concursals dels primers tres mesos del 2013, 13 corresponen a persones físiques sense activitat empresarial i 372 a empreses, gairebé totes de responsabilitat limitada. Entre les empreses més concursades, el 33,6% del total es dediquen a activitats administratives i serveis auxiliars, seguides del 12,4% dedicades a l'hostaleria i el 6,7% dedicades a la construcció. En termes interanuals, les empreses que es dediquen a activitats dels serveis empresarials (activitats professionals i tècniques i activitats administratives i auxiliars) són les que presenten un augment més elevat de deutors concursats, i passen de 6 a un total de 132 en el primer trimestre del 2013, seguides de 39 empreses concursades en l'hostaleria. En canvi, baixa el nombre de deutors concursats en el comerç (-28,6%) i en la construcció (-7,4%). Per xifra de negoci, les empreses amb una facturació fins a dos milions d'euros són les més damnificades, el 40% de les empreses concursades són autònoms i el 15% tenen entre un i cinc assalariats.

Segons **l'índex de confiança empresarial** publicat per l'Ibestat, l'abril del 2013 la confiança empresarial augmenta per al segon trimestre d'any, amb un índex de 21,41 punts més que el registrat per al primer. Com ja succeïa en el primer trimestre, les expectatives són més favorables per al conjunt de les Illes Balears que per al conjunt nacional. Per illes, a les Pitiüses els empresaris segueixen sent els més optimistes en

comparació dels de Mallorca i Menorca. No obstant això, destaca a tot l'arxipèlag una expectativa d'estabilitat de la marxa futura del negoci per al trimestre que comença.

EL PREU DE L'HABITATGE SEGUEIX LA TENDÈNCIA A LA BAIXA EN EL PRIMER TRIMESTRE DE L'ANY.

En el **mercat immobiliari**, el nombre d'empreses i de treballadors afiliats a la Seguretat Social augmenta mes a mes des de principi d'any i també en termes interanuals. En concret, el darrer dia de març els centres de treball són 911, un 8,8% més que en el mateix mes del 2012. L'afiliació és de 2.947 persones per al conjunt de les Illes Balears, un 5,9% més que un any ençà. Totes les illes presenten variacions interanuals positives. En concret, destaca l'augment de l'afiliació a les Pitiüses (21,4%), seguides de Menorca (7,9%), amb un augment interanual que es correspon també amb un augment intermensual gradual per a totes les illes.

Després de superar la xifra de 500 transaccions d'habitatges al mes de gener, s'enllacen tres mesos consecutius de variacions intermensuals negatives a la **compravenda d'habitatges**. Malgrat això, les transaccions d'habitatges nous en el

conjunt del primer quadrimestre són un 9,1% superiors que un any ençà. Pel que fa als habitatges de segona mà, les compravendes augmenten en els primers quatre mesos a un ritme més elevat (21,8%), afavorides per l'abaratiment del preu mitjà.

Contràriament a la variació interanual de la compravenda, el nombre d'**hipoteques** concedides per adquirir un habitatge disminueix fins a situar-se en el -32,9% al mes de març. Segons les dades acumulades del primer trimestre, el nombre total d'hipoteques constituïdes és de 3.068, un -22,9% interanual. L'import hipotecat també cau fins al -18,6% interanual al mes de març, però augmenta l'import mitjà dels habitatges hipotecats (un 21,3% respecte de l'any passat). Aquest augment de l'import hipotecat sobre el nombre de finques que es manifesta des del gener d'enguany és conseqüència de la caiguda més forta en el nombre d'habitatges hipotecats, i no pas pel major import concedit. Així mateix, el nombre de **taxacions** d'habitatges retrocedeix considerablement en el primer trimestre d'any fins al -48,3% interanual i fins al -33,3% intertrimestral. Cal tenir en compte que la majoria de les entitats financeres exigeixen una taxació de l'immoble abans de concedir una hipoteca.

Taula 31. Indicadors del mercat de l'habitatge

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Compravenda d'habitatges	març	615	↗	22,0
Habitatges nous	març	244	↗	4,3
Habitatges de segona mà	març	371	↗	37,4
Preu mitjà de l'habitatge lliure (euros/m²)	1r trim	1.787,5	↘	-5,2
Habitatge lliure fins a 2 anys d'antiguitat	1r trim	nd		nd
Habitatge lliure més de 2 anys d'antiguitat	1r trim	1.694,2	↘	-5,3
Nombre d'hipoteques sobre habitatges	març	766	↘	-32,9
Import d'hipoteques sobre habitatges (milions d'€)	març	104.067	↘	-18,6
Import mitjà d'hipoteques sobre habitatges (euros)	març	135.858	↗	21,3
Mallorca				
Preu mitjà de l'habitatge lliure (euros/m²)				
Palma de Mallorca	1r trim	1.598,7	↘	-8,3
Manacor	1r trim	1.491,8	↗	9,3
Inca	1r trim	1.091,8	↘	-22,5
Calvià	1r trim	2.450,8	↗	8,1
Menorca				
Preu mitjà de l'habitatge lliure (euros/m²)				
Maó	1r trim	1.409,1	↘	-13,3
Ciutadella de Menorca	1r trim	1.839,9	↘	-9,9
Pitiüses				
Preu mitjà de l'habitatge lliure (euros/m²)				
Eivissa - vila	1r trim	2.000,3	↘	-14,7
Santa Eulària del Riu	1r trim	2.219,1	↘	-9,7

Font: Ibestat a partir de dades de l'INE i del Ministeri de Foment.

En el primer trimestre de l'any 2013 el **preu de l'habitatge** prossegueix la tendència a la baixa i se situa en 1.787,5 euros/m² a les Illes Balears, un 5,2% menys que en el mateix període de l'any anterior i un 0,7% menys que en el trimestre passat. Malgrat aquesta tendència a la baixa, encara se situa per damunt de la mitjana nacional (1.519 euros/m²). L'habitatge de segona mà s'abarateix un 5,3% interanual i un 1,1%

intertrimestral. Per illes, destaquen l'augment del preu de l'habitatge de segona mà als municipis de Manacor (8,9%) i Calvià (8,1%) en el primer trimestre d'any respecte al mateix període de l'any passat, i la baixada del 22,1% al municipi d'Inca. A Menorca i a les Pitiüses el preu mitjà continua a la baixa.

4.6. Altres serveis

Taula 32. Ocupats en altres serveis

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Activitats sanitàries i serveis socials	març	29.963	→	0,4
Altres serveis socials	març	20.105	→	-0,7
Administració pública	març	18.888	↘	-2,8
Educació	març	16.649	↘	-3,2
Serveis de la llar	març	13.035	↗	26,8
Mallorca				
Activitats sanitàries i serveis socials	març	25.542	→	0,2
Altres serveis socials	març	16.379	→	-0,6
Administració pública	març	15.423	↘	-3,2
Educació	març	15.071	↘	-3,6
Serveis de la llar	març	10.389	↗	25,1
Menorca				
Activitats sanitàries i serveis socials	març	1.755	→	2,4
Altres serveis socials	març	1.521	→	-0,1
Administració pública	març	1.832	→	-2,1
Educació	març	665	↗	3,1
Serveis de la llar	març	900	↗	89,1
Pitiüses				
Activitats sanitàries i serveis socials	març	2.666	→	1,6
Altres serveis socials	març	2.205	→	-1,3
Administració pública	març	1.633	→	-0,1
Educació	març	913	→	-0,1
Serveis de la llar	març	1.746	↗	16,1

Font: TGSS.

Al mes de març, el nombre d'afiliats a les Illes Balears en **activitats sanitàries i serveis socials** és de 29.936 persones, cosa que representa una variació interanual del 0,4%. Aquesta variació interanual positiva es manifesta al març a totes les illes, després de mesos en negatiu. En concret, el setembre del 2011 es registra la darrera afiliació interanual positiva, també del 0,4%.

A 31 de desembre de 2012 el nombre de metges col·legiats a les Illes Balears és de 4.992 (2.921 homes i 2.071 dones), segons dades de l'INE. D'aquests, 255 metges són col·legiats jubilats. La ràtio per cada 100.000 habitants queda en 428,64 metges col·legiats no jubilats, per davall de la mitjana

nacional (452,42) i una xifra que suposa un descens de 4,2 metges respecte a l'any passat. Pel que fa al nombre d'infermers, n'hi ha 5.827 de col·legiats (475 de jubilats). El 84% del total dels infermers col·legiats són dones, i per cada 100.000 habitants hi ha 484,29 infermers col·legiats no jubilats (10,2 menys que l'any passat), per davall també de la mitjana nacional (513,30).

Segons dades del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, el pressupost total inicial per al 2013 destinat a despesa sanitària per a les Illes Balears és de 1.174,16 milions d'euros (1.147,81 per a despeses corrents i la resta per a despeses financeres i de capital), un 2,2% del pressupost

sanitari total nacional. Això suposa que enguany es destina un 3,9% menys que l'any passat a aquesta activitat pública.

Segons dades de l'Ibestat, a principi d'any el nombre de persones amb targeta sanitària al conjunt de les Illes Balears és d'1.032.642, cosa que representa 2.694 persones menys que a final de l'any 2012. Per grups d'edat, augmenta el nombre de targetes sanitàries per a persones més grans de 45 anys (un 2,1% interanual), mentre que per infants de 0 a 4 anys disminueixen un 3,1%.

A les Illes Balears la despesa farmacèutica acumulada fins a l'abril del 2013 és de 56,3 milions d'euros (un -13,6% interanual), segons dades del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat. L'import de les receptes oficials del Sistema Nacional de Salut facturades arriba a 5,4 milions d'euros fins a l'abril, un 12,6% menys que el total dels quatre primers mesos de l'any passat. La despesa mitjana per recepta facturada en aquest mateix període és de 10,51 euros (un -1,2% interanual) i queda per davall de la mitjana nacional, la qual se situa en 10,61 euros (-1,6%). Aquesta baixada dels indicadors de la despesa farmacèutica és present des del juliol de l'any passat, quan entrà en vigor el sistema d'aportació farmacèutica. A això també s'afegeix el fet que a partir de l'1 de setembre s'actualitza la llista de medicaments que queden exclosos de la prestació farmacèutica en el Sistema Nacional de Salut, mitjançant la Resolució de 2 d'agost de 2012 de la Direcció General de Cartera Bàsica de Serveis del Sistema Nacional de Salut i Farmàcia, fet que ha motivat que els medicaments s'hagin encarat i, per tant, hagi caigut la demanda.

El març del 2013, el nombre d'afiliats en el conjunt d'activitats que formen la branca d'**altres serveis socials** és de 20.105 persones. Durant dos mesos consecutius s'ha registrat un major nombre d'afiliats en aquesta activitat, cosa que fa alentir el ritme de variació interanual negativa, encara present a totes les illes, i en conjunt és del -0,7%.

Segons dades de la Conselleria de Salut, Família i Benestar Social, a 30 d'abril del 2013 hi ha 20.421 sol·licituds de prestació per dependència a les Illes Balears: el 79,8% a Mallorca, el 10,5% a Menorca i el 9,7% a les Pitiüses. L'1,82% de la població balear sol·licita aquest tipus de prestació. S'han resolt 19.669 sol·licituds, de les quals 15.438 són sol·licitants amb dret a prestació. El mateix dia del 2012, els sol·licitants amb dret a prestació sumaven 26.119 a les Illes Balears, cosa que significa un 40,9% menys de sol·licitants amb dret a prestació per a enguany.

La pensió mitjana contributiva a les Illes Balears (inclou els casos de jubilació, incapacitat permanent, viduitat i orfandat) és al maig un 3,7% superior a la del mateix mes de l'any passat per a tots els règims inclosos en el Sistema de la Seguretat Social, segons el Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social. Així, se situa en 784,37 euros a les Illes Balears, per davall de la mitjana nacional, que és de 855,54 euros. D'aquestes prestacions, la pensió mitjana per jubilació és de 895,86 euros a les Illes Balears, un 4% més que fa un any, però encara està per davall de la mitjana nacional (978,34 euros i augmenta un 3,6% interanual). Pel que fa a les pensions no contributives o assistencials, segons dades del Ministeri de Treball i Seguretat Social, la mitjana mensual per jubilació i invalidesa al maig del 2013 és de 365,67 € a les Illes Balears,

aquesta vegada per sobre de la mitjana nacional (353,36 €).

El març del 2013 el nombre d'afiliats en el sector de l'**educació** és de 16.649 persones per al conjunt de les Illes Balears, amb una variació interanual del -3,2%. Per illes, Mallorca és on es registra la disminució més elevada en el nombre de treballadors (-3,6%), al contrari de Menorca, on l'afiliació augmenta des del desembre del 2012 i el març d'enguany ho fa un 3,1% respecte d'un any ençà. A les Pitiüses l'afiliació també es revifa, però a un ritme més lent.

L'Institut d'Avaluació i Qualitat del Sistema Educatiu, dependent de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats, elabora els indicadors del sistema educatiu de les Illes Balears. Segons aquesta font, en el curs 2011-2012 el 65,5% de l'alumnat d'ensenyaments de règim general està matriculat en centres públics no universitaris, sobre un total de 174.044 alumnes. Aquesta ràtio està mig punt percentual per damunt de la del curs anterior i per davall de la mitjana nacional (68,2%). En general, augmenta en tots els cicles de formació en comparació del curs 2010-2011. El nombre mitjà d'alumnes per professor és de 9,9 en centres públics (10 durant el curs 2010-2011) i de 12,8 en centres privats (més que el curs anterior, quan es quedà en 12,6). Tot plegat deixa la mitjana total en 10,8 alumnes per professor a les Illes Balears, xifra que se situa per sota de la mitja nacional (11,5). El percentatge d'alumnat estranger escolaritzat en centres públics en els ensenyaments de règim general és del 17,7% (un 11,3% de mitjana estatal) i del 8,7% en centres privats durant el curs 2011-2012. Pel que fa a les taxes netes d'escolarització postobligatòria, és del 83,1% a 16 anys, del 71,7% a 17 anys i del 45,7% a 18 anys durant el curs 2011-2012 (segons dades encara provisionals).

Segons dades de l'INE, la taxa d'abandonament escolar per a les Illes Balears disminueix des del 2007, i la del 2012 es queda en el 30,1% (el 34,1% dels homes i el 27,1% de les dones). No obstant això, el percentatge estatal de joves entre 18 i 24 anys que han deixat d'estudiar abans d'acabar l'ensenyança obligatòria és del 24,9%, xifra que situa les Illes Balears com a la tercera comunitat autònoma amb el percentatge d'abandonament escolar més elevat del país. Cal recordar que un dels objectius principals de l'estratègia Europa 2020 és reduir la taxa d'abandonament escolar per sota del 10%.

EL NOMBRE DE PROFESSORS PER ALUMNE SEGUEIX PER DAMUNT DE LA MITJANA NACIONAL

Pel que fa als estudis universitaris, segons l'estudi de seguiment i avaluació elaborat pel Servei d'Estadística i Qualitat Universitària (SEQUA) de la Universitat de les Illes Balears (UIB), el curs 2011-2012 el 84% dels alumnes que es matricularen a estudis de grau els superaren amb èxit, una diferència de dos punts i mig sobre el curs anterior. Aquestes dades suposen una disminució del fracàs estudiantil, que passa del 18,5% del curs 2010-2011 al 16% d'alumnes que no superen els crèdits matriculats el curs 2011-2012. El curs 2011-2012 es matricularen 7.986 alumnes a la UIB, i un 26,71% més ho han fet el curs 2012-2013. Per al pròxim curs, malgrat els ajusts pressupostaris, la UIB millora l'oferta de places en alguns estudis, com ara bioquímica, enginyeria informàtica, economia i geografia i història. En canvi es redueix capacitat a altres, com ara dret i treball social.

El març del 2013, el nombre d'afiliats a l'**Administració pública** (serveis generals) és de 18.888 persones, un 2,8% menys que el mateix mes de l'any anterior per al conjunt de les Illes Balears. Per illes, Mallorca i Menorca presenten un comportament similar i les Pitiüses són les illes que mostren una menor disminució interanual de l'afiliació. Aquesta variació negativa en el conjunt de l'arxipèlag, persistent des de fa mesos, mostra un alentiment i en termes intermensuals la variació de l'afiliació en aquesta activitat és positiva.

Fruit de la reestructuració de l'ocupació pública, a 1 de juliol del 2012 hi havia 28.747 empleats públics a les Illes Balears, un 4,2% menys respecte al juliol del 2011. D'aquests, als serveis generals hi havia 3.101 funcionaris (un -9,5% de variació interanual), 507 laborals (-8,6%) i 110 eventuais i personal divers (5,8%). Al cos de la docència no universitària hi havia 11.498 docents (un 1,6% més respecte d'un any

enrere) i 747 no docents (-9,2%). Quant a institucions sanitàries, el personal sanitari arribà a 9.743 persones (un -6,8% de variació), i el no sanitari, 3.041 (-8,4%). Pel que fa a les empreses públiques empresarials, el personal a 1 de juliol del 2012 és de 1.231 persones i també disminuï, en aquest cas un 22,3%, respecte d'un any ençà.

El gener del 2012 entrà en vigor la Llei 27/2011, d'1 d'agost, sobre actualització, adequació i modernització del sistema de Seguretat Social, per la qual el règim especial de la llar s'integra en el règim general. D'aleshores ençà augmenta el nombre d'afiliats en el sector dels **serveis de la llar**, i el març d'enguany presenta 13.035 persones afiliades, un 26,8% més que fa un any. L'afiliació augmenta a totes les illes, i destaca Menorca amb un 89,1% més d'afiliats el març del 2013 que el març de l'any passat.

III. MERCAT LABORAL

1

Context. Espanya i la UE-27

Taula 33. Indicadors d'ocupació i atur (Illes Balears, Espanya i UE-27)

Indicador	Illes Balears		Espanya		Europa (UE-27)	
	Període: 1T13		Període: 1T13		Període: 4T12	
	Valor	Cicle-tendència T_{t-k}^t (%)	Valor	Cicle-tendència T_{t-k}^t (%)	Valor	Cicle-tendència T_{t-k}^t (%)
Persones actives (milers)	591,8	→ 1,5	22.837,4	→ -1,0	241.769,9	→ 0,5
Taxa d'activitat (%)	64,8	→ 0,1	59,7	→ -0,3	57,8	→ 0,2
Taxa d'ocupació (de 16 i més anys) (%)	46,3	→ -0,3	43,5	→ -1,8	51,7	→ -0,2
Persones ocupades (milers)	422,8	→ 1,0	16.634,7	↘ -4,4	216.094,5	→ -0,5
Homes	234,0	→ 1,4	9.037,1	↘ -5,3	117.589,7	→ -0,6
Dones	188,8	→ -0,7	7.597,6	↘ -3,3	98.504,8	→ -0,2
Persones menors de 25 anys	18,3	↘ -20,7	717,9	↘ -15,9	18.566,9	↘ -3,2
Persones de 25 a 54 anys	343,7	↗ 3,6	13.539,4	↘ -4,3	161.950,8	→ -1,2
Persones de 55 anys i més	60,9	→ -0,2	2.377,4	→ -1,3	31.081,2	↗ 4,3
Persones estrangeres	92,1	→ 1,1	2.018,9	↘ -8,3	15.319,7	↗ 2,2
Persones en atur (milers)	169,0	↗ 2,5	6.202,7	↗ 10,5	25.675,3	↗ 8,4
Homes	90,4	↗ 3,8	3.304,7	↗ 9,6	13.794,3	↗ 9,2
Dones	78,6	→ 0,5	2.898,0	↗ 12,6	11.881,0	↗ 8,1
Persones menors de 25 anys	28,4	↗ 5,8	960,5	↗ 4,2	5.597,2	↗ 4,3
Persones de 25 a 54 anys	125,0	↗ 2,2	4.664,9	↗ 10,7	17.503,4	↗ 9,0
Persones de 55 anys i més	15,6	↗ 4,3	577,4	↗ 21,0	2.491,4	↗ 13,0
Persones estrangeres	50,6	↗ 10,4	1.302,3	→ 0,7	3.302,4	↗ 4,8
Taxa d'atur (%)	28,6	→ 0,5	27,2	↗ 2,7	10,6	→ 0,7
Homes	27,9	→ 1,1	26,8	↗ 2,7	10,5	→ 0,7
Dones	29,4	→ -0,1	27,6	↗ 2,8	10,8	→ 0,8
Persones menors de 25 anys	61,0	↗ 9,9	57,2	↗ 5,2	23,2	→ 1,3
Persones de 25 a 54 anys	26,7	→ 0,1	25,6	↗ 2,6	9,8	→ 0,8
Persones de 55 anys i més	20,4	→ -0,6	19,5	↗ 3,1	7,4	→ 0,5
Persones estrangeres	35,5	→ 0,6	39,2	↗ 2,3	17,8	→ 0,4
Taxa de temporalitat (%)	20,2	↘ -2,5	22,1	→ -1,7	13,6	→ -0,5
Homes	20,2	↘ -4,6	20,9	→ -1,4	13,2	→ -0,5
Dones	20,1	→ -0,4	23,4	↗ -2,0	14,1	→ -0,5
% persones autoocupades	21,7	→ 0,4	18,1	→ 0,8	10,7	→ 0,1

Font: EUROSTAT, INE, OTIB.

Nota: la variació de les taxes es dona com a diferència de punts percentuals respecte al mateix període de l'any anterior

Durant el quart trimestre del 2012, la Comptabilitat nacional de la zona euro recull la contracció de l'economia a conseqüència de la caiguda de l'activitat, fet que aprofundeix la recessió en el conjunt d'Europa. Aquesta contracció es manté durant el primer trimestre de l'any 2013, però perd intensitat. Per això, les perspectives dels diferents organismes internacionals per a la resta de l'any mostren una lleugera recuperació de l'activitat, tot i que molt influenciada pels riscos a la baixa encara existents. Els indicadors del mercat laboral a la UE-27, per la seva banda, reflecteixen la tensió econòmica del darrer trimestre del 2012 i empitjoren els seus resultats. Així, la taxa d'ocupació se situa en el 51,7% i perd 0,2 p. p. respecte del mateix valor de fa un any, a l'igual que el conjunt de persones ocupades, que cau un 0,4% en termes interanuals. Com ja va succeir l'any passat, es perd ocupació, especialment entre el col·lectiu de joves menors de 25 anys (-3,4%) i entre les persones de 25 a 54 anys (-1,1%), mentre que augmenten els ocupats més grans de 55 anys (4,2%) i els estrangers (1,7%).

Una altra vegada, i per sisè trimestre consecutiu, augmenten les xifres d'atur del conjunt europeu. El nombre de persones en situació d'atur augmenta un 7,9% el darrer trimestre de l'any, i arriba a 25.675.300 persones. Els grups que experimenten els increments interanuals d'atur més elevats són les persones de més de 55 anys (13,0%) i les de 25 a 54 anys (8,4%). Així, doncs, la taxa d'atur del darrer trimestre també augmenta (0,7 p. p.), i se situa en el 10,6%. Les taxes d'atur més altes durant els darrers tres mesos de l'any corresponen als joves i als estrangers (el 23,2% i el 17,8%, respectivament), la qual cosa fa palesa la seva vulnerabilitat.

Durant el primer trimestre del 2013, l'economia espanyola manté el ritme de destrucció de llocs de treball en valors similars als de l'any anterior. El nombre d'ocupats durant els tres primers mesos de l'any cau un 4,6% en termes interanuals, a causa, principalment, del fort descens que experimenten tant els menors de 25 anys (-15,6%) com els estrangers (-8,5%). A més, per segon trimestre consecutiu, es redueix també el nombre de treballadors més grans de 55

anys (-1,0%). Pel que fa a les dades de la desocupació, el nombre de persones en atur augmenta un 10,0% interanual fins a arribar a la xifra de 6.202.700 aturats en el conjunt d'Espanya. Això situa la taxa d'atur en el 27,2%, el valor més alt de tota la sèrie estudiada (1996-2013), però superada amb escreix per la taxa dels joves i la dels estrangers, que augmenten fins al 57,2% i el 39,2%, respectivament.

Els indicadors de les Illes Balears mostren una evolució positiva respecte d'Espanya amb augments de la població activa i de l'ocupada, i, malgrat que l'atur augmenta en termes interanuals, ho fa de manera més lleugera que en el conjunt espanyol. El nombre de persones actives creix un 1,1% respecte de l'any anterior, i situa la taxa d'activitat en el 64,8%. Com ja és habitual, aquest resultat és el més alt de totes les comunitats autònomes i està 5,1 p. p. per sobre de la taxa de l'Estat. Els ocupats també augmenten en termes interanuals (0,4%), encara que de manera més discreta a conseqüència de la forta caiguda dels treballadors menors de 25 anys (-28,8%). Per sectors, l'únic que guanya ocupats en termes interanuals és el dels serveis (7,5%). Al mateix temps, la taxa d'ocupació cau 0,3 p. p., fins a arribar al 46,3% de la població de més de 16 anys, fet que posiciona les Balears com la cinquena comunitat autònoma amb les taxes d'ocupació més elevades.

Respecte de l'atur segons la definició de l'EPA-2005, les dades de les Balears presenten un creixement més suau que les del conjunt nacional i, fins i tot, hi ha col·lectius amb descensos interanuals de l'atur. Així, el nombre de persones en situació d'atur a les Illes Balears durant el primer trimestre del 2013 és de 169.000 persones, un 3,1% més que l'any anterior. Destaca la caiguda de l'atur entre les dones (-0,1%) i les persones més grans de 55 anys (-6,6%). D'aquesta manera la taxa d'atur arriba al 28,6%, 0,6 p. p. més que el mateix trimestre del 2012. Una altra vegada els joves i els estrangers han de fer front a les taxes d'atur més elevades, amb el 61,0% i el 35,5%, respectivament. En canvi, la taxa baixa discretament entre les dones (-0,1 p. p.) i els més grans de 55 anys (-0,6 p. p.) en termes interanuals.

2 Ocupació i atur a les Illes Balears

Taula 34. Indicadors del mercat laboral a les Illes Balears

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Total de persones d'alta a la Seguretat Social¹	abril	396.190	→	0,0
Assalariats	abril	299.818	→	-1,1
Autònoms i altres règims especials	abril	96.372	↗	3,1
Homes	abril	210.715	→	-1,0
Dones	abril	185.474	→	1,2
Estrangers UE-27	abril	33.600	↗	5,1
Estrangers no UE	abril	33.688	→	-0,9
Persones en atur registrades	maig	76.124	↘	-6,7
Homes	maig	38.883	↘	-8,6
Dones	maig	37.241	↘	-5,1
Persones menors de 25 anys	maig	8.374	↘	-19,8
Persones de 25 a 54 anys	maig	54.562	↘	-7,8
Persones de 55 anys i més	maig	13.188	↗	5,6
Estrangers UE-27	maig	4.469	↘	-16,8
Estrangers no UE	maig	10.422	↘	-17,5
Persones en atur registrades fa més de 12 mesos	maig	28.669	↗	11,1
Total contractes registrats	maig	49.915	↗	14,5
Contractes indefinits	maig	5.532	↗	15,7
Contractes temporals	maig	44.060	↗	14,5
Contractes a temps parcial	maig	15.439	↗	19,2
Contractes fixos discontinus	maig	3.415	↗	18,3

Font: TGSS, SOIB, OTIB.

¹ Afiliats als règims general, d'autònoms, i als règims especials agrari, de la mar i de la llar de la Seguretat Social. No inclou afiliats a MUFA-CE i ISFAS ni règims especials menors de la Seguretat Social.

El primer quadrimestre del 2013 mostra uns resultats positius del mercat de treball de les Illes Balears. Així, les dades d'atur registrat del mes maig apunten una reducció de la desocupació, que ja encadena set mesos consecutius de caigudes, mentre que les xifres d'afiliació del darrer dia del mes d'abril mostren, després de dinou mesos en negatiu, un increment en el nombre d'ocupats. Els bons resultats de les Balears no vénen acompanyats d'una millora del mercat de treball en el conjunt de l'Estat, si bé les dades d'atur registrat del mes de maig han suposat un alentiment en el ritme de destrucció de llocs de treball i les bones perspectives per a la pròxima temporada turística han suposat un repunt en el nombre de nous contractes.

El maig del 2013, el nombre d'**aturats** se situa en 76.124 persones a les Illes Balears, fet que representa un descens del 7,7% respecte del mes de maig del 2012. Es tracta del setè mes consecutiu en què es produeix una caiguda de l'atur en termes interanuals. A més, les Illes Balears continuen sent l'única comunitat autònoma de l'Estat que experimenta un descens en la xifra de persones en situació d'atur, mentre que de mitjana el conjunt nacional presenta un increment del 3,8% respecte d'un any ençà. Tanmateix, les darreres dades d'atur del mes de maig han suposat un notable descens intermensual en el conjunt d'Espanya i una suavització del creixement interanual.

Per col·lectius, i respecte al mes de maig del 2012, es produeix un descens relatiu més important de l'atur entre els homes (-9,2%), que representen el 51,1% del total de persones en atur; els menors de 25 anys (-19,7%); els estrangers comunitaris (-19,6%), i els no comunitaris (-18,2%). De fet, els estrangers, tant comunitaris com extracomunitaris, ja acumulen més d'un any de baixades de l'atur. En el cas dels joves menors de 25 anys, el mes de maig és l'onzè mes consecutiu en què es produeix un descens en el nombre de persones aturades. El grup d'edat de 25 a 54 anys també experimenta durant el maig, i per setè mes consecutiu, un descens de l'atur. En canvi, les persones de 55 anys i més continuen mostrant increments. Pel que fa a la durada de la demanda d'ocupació, s'observa un augment entre les persones que porten inscrites com a demandants en el SOIB fa més de dotze mesos (11,3%), mentre que hi ha un descens entre les que porten menys d'un any inscrites (-16,4%).

Pel que fa als sectors econòmics, i respecte del maig del 2012, el descens més important de l'atur es produeix en la construcció (-14,5%) i en el col·lectiu sense ocupació anterior (-11,6%). Els segueixen les diferents branques dels serveis: a l'hostaleria cau un 8,1% interanual (en negatiu per cinquè mes consecutiu), el comerç redueix la desocupació un 4,0% (quatre mesos de descensos) i la resta dels serveis que no són ni hostaleria ni comerç cedeixen un 6,2%. Per la seva banda,

la indústria presenta un descens del 4,9% en el nombre de persones aturades respecte un any ençà. Per contra, l'atur experimenta un increment en termes interanuals entre els treballadors de l'agricultura (17,9%).

Quant a la **contractació**, el mes de maig es caracteritza per ser un dels mesos amb més contractes de l'any. El 2013 se'n registren 49.915, un 50,1% més que el mes d'abril i un 19,3% per sobre dels registres del maig del 2012. En el conjunt de l'Estat, la contractació s'incrementa en un 2,9% respecte d'un any ençà. En comparació de l'any anterior, augmenten tant els contractes indefinits (18,6%) com els de caire temporal (19,2%). D'aquesta manera, el percentatge de contractes indefinits sobre el total de contractes continua sent superior a les Illes (11,1%) que la mitjana nacional (7,5%). L'augment més significatiu es produeix entre els contractes fixos discontinus (27,9%) i els contractes a temps parcial (22,5%). Per sectors, la contractació és més elevada entre els treballadors de l'hostaleria (28,3%), la resta de serveis que no són ni hostaleria ni comerç (15,6%), el comerç (10,5%) i la indústria (8,5%). En canvi, baixa en l'agricultura (-14,5%) i es manté en la construcció (-0,9%).

PER SEGONA VEGADA DESPRÉS DE DINOU MESOS, LES ILLES BALEARS CREEN OCUPACIÓ NETA.

El 30 d'abril del 2013 es tanca amb 396.190 persones en alta a la **Seguretat Social** a les Illes Balears, fet que suposa un increment del 0,4% en termes interanuals, després de dinou mesos consecutius de descensos, amb l'excepció del mes de setembre del 2012. Les Illes esdevenen l'única comunitat autònoma on es produeix aquest creixement en el nombre de persones ocupades. En el conjunt de l'Estat el descens de l'afiliació arriba al 3,9%. L'augment de l'afiliació del darrer dia del mes d'abril a les Balears es produeix especialment en el règim especial de la llar (29,1%) i també entre els autònoms (0,8%). En canvi, el règim general cau lleugerament respecte d'un any ençà (-0,6%). Per col·lectius, les dones (1,6%), les persones més grans de 45 anys (2,9%) i els estrangers comunitaris (5,4%) aglutinen el creixement de les xifres d'afiliació. En canvi, cau l'ocupació entre els homes (-0,6%), els joves menors de 30 anys (-4,9%) i els estrangers no comunitaris (-0,8%).

Taula 35. Indicadors del mercat laboral per illes

Illla	Darrera dada		Cicle-tendència T ^t _{t-12} (%)	
Mallorca				
Població activa ¹	abril	392.069	➔	-1,3
Afiliats a la Seguretat Social ²	abril	324.033	➔	-0,1
Aturats registrats	maig	62.588	⬇	-6,6
Taxa d'atur registrat (%) ³	abril	17,4	➔	-1,0
Contractes registrats	maig	34.601	↗	13,9
Menorca				
Població activa ¹	abril	32.607	➔	-0,1
Afiliats a la Seguretat Social ²	abril	26.064	➔	1,5
Aturats registrats	maig	5.639	⬇	-8,7
Taxa d'atur registrat (%) ³	abril	20,1	➔	-1,5
Contractes registrats	maig	4.051	↗	13,0
Eivissa				
Població activa ¹	abril	52.293	➔	-0,4
Afiliats a la Seguretat Social ²	abril	43.216	➔	0,5
Aturats registrats	maig	7.606	⬇	-9,5
Taxa d'atur registrat (%) ³	abril	17,4	➔	-1,2
Contractes registrats	maig	10.236	↗	12,7
Formentera				
Població activa ¹	abril	3.262	➔	-1,1
Afiliats a la Seguretat Social ²	abril	2.877	➔	0,3
Aturats registrats	maig	291	⬇	-18,3
Taxa d'atur registrat (%) ³	abril	11,8	⬇	-2,2
Contractes registrats	maig	1.027	↗	2,3

Font: TGSS, SOIB, OTIB.

¹ Població activa = aturats + afiliats del mateix mes.

² Afiliats als règims general, d'autònoms, i als règims especials agrari, de la mar i de la llar de la Seguretat Social. No inclou afiliats a MUFA-CE i ISFAS ni règims especials menors de la Seguretat Social.

³ Taxa d'atur calculada a partir de l'atur registrat i la població activa. Variació com a diferència de punts percentuals respecte mateix mes de l'any anterior.

L'atur del mes de maig ha baixat a totes les illes, sobretot a Formentera (-16,4%), que ja encadena nou mesos consecutius de caigudes interanuals, seguida d'Eivissa (-10,4%), Menorca (-10,2%) i Mallorca (-7,1%); totes acumulen set mesos en negatiu. La ràtio entre aturats i actius davalla a tots els territoris respecte d'un any ençà, sobretot a Formentera, on mostra un notable descens.

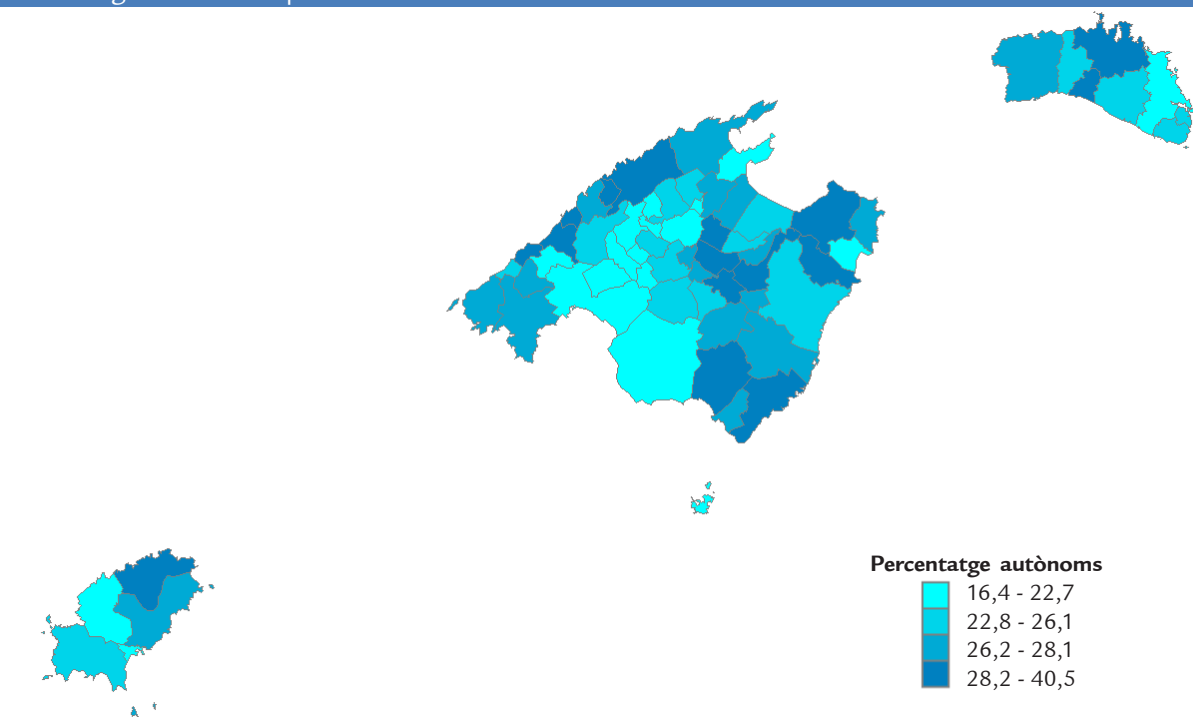
MENORCA PRESENTA LA TAXA D'ATUR MÉS ELEVADA, I FORMENTERA, LA MÉS BAIXA.

Pel que fa a la contractació del mes de maig, és més elevada que la del maig del 2012 a totes les illes, i de manera més

accentuada a Eivissa (29,3%) i Formentera (22,3%), tot i que les variacions interanuals de Mallorca (17,2%) i Menorca (13,3%) també són significatives. Destaca el fort augment de la contractació a Eivissa en l'hostaleria (48,5%) i el comerç (16,1%). En canvi, baixa la nova contractació en el comerç a Menorca (-1,6%).

L'afiliació a la Seguretat Social presenta un creixement interanual a totes les illes durant el mes d'abril, més elevat a Menorca (2,0%), que encadena tres mesos consecutius d'augment en el nombre d'ocupats, seguida de Formentera (1,6%), Eivissa (1,1%) i, finalment Mallorca (0,4%).

Gràfic 15. Percentatge de treballadors autònoms sobre el total de treballadors d'alta a la seguretat social segons el municipi de residència. Primer trimestre 2013

Font: Ibestat.

3 Costs laborals

Taula 36. Cost i jornada laboral

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Cost total per assalariat i mes (€)	1r trimestre	2.316,0	→	0,0
Cost laboral per hora efectiva (€)	1r trimestre	17,4	↗	3,4
Indústria i energia	1r trimestre	20,0	↗	11,5
Construcció	1r trimestre	14,5	→	-1,8
Serveis	1r trimestre	17,5	↗	3,0
Hores efectives per assalariat /mes	1r trimestre	132,9	↘	-3,3
Indústria i energia	1r trimestre	139,7	↘	-4,1
Construcció	1r trimestre	143,6	↘	-3,0
Serveis	1r trimestre	131,3	↘	-3,2
Increment salarial pactat en convenis (%)	maig	0,0	↘	-2,4

Font: INE, MEYSS.

En el primer trimestre del 2013 el **cost laboral per treballador** a les Illes Balears se situa de mitjana en 2.316 euros, la qual cosa significa que es manté idèntic respecte del mateix trimestre del 2012. En canvi, en el conjunt nacional experimenta un descens respecte de l'any anterior (-1,4%) i se situa en 2.480,2 euros. De fet, només dues comunitats autònomes presenten increments del cost laboral: el País Basc (1,5%) i Galícia (1,0%). A l'altre extrem se situen Extremadura (-4,6%), Castella i Lleó (-3,6%) i Castella-la Manxa (-3,3%), que són les comunitats autònomes amb els descensos del cost laboral més negatius.

EL COST LABORAL PER TREBALLADOR ES MANTÉ ESTABLE RESPECTE DE L'ANY ANTERIOR A LES ILLES BALEARS.

En el cost laboral total s'inclouen les cotitzacions obligatòries, les indemnitzacions i les prestacions socials, a més del cost salarial. Aquesta darrera partida és de 1.673,11 euros i presenta un descens de l'1,2% respecte del primer trimestre del 2012, tal com es pot veure en el gràfic. El sector de la indústria continua mostrant el cost salarial més elevat (1.892,11 €), tot i que també presenta el descens més accentuat respecte d'un any ençà (-2,1%). En segon lloc se situa el sector dels serveis (1.676,41 €), els costs salarials del qual experimenten també un descens en termes interanuals (-1,2%). Quant al sector de la construcció, el salari mitjà arriba a 1.455,03 euros, i s'anota un descens del 2,0% respecte del primer trimestre del 2012. En canvi, a conseqüència del menor nombre d'hores treballades, els costs laborals per hora efectiva experimenten a les Illes Balears un creixement respecte de l'any anterior, després de cinc trimestres consecutius de descensos. Així, l'import per hora treballada augmenta un 3,4% respecte del primer trimestre del 2012 i se situa en 17,43 euros. Tanmateix, aquesta xifra està per sota de la del conjunt nacional

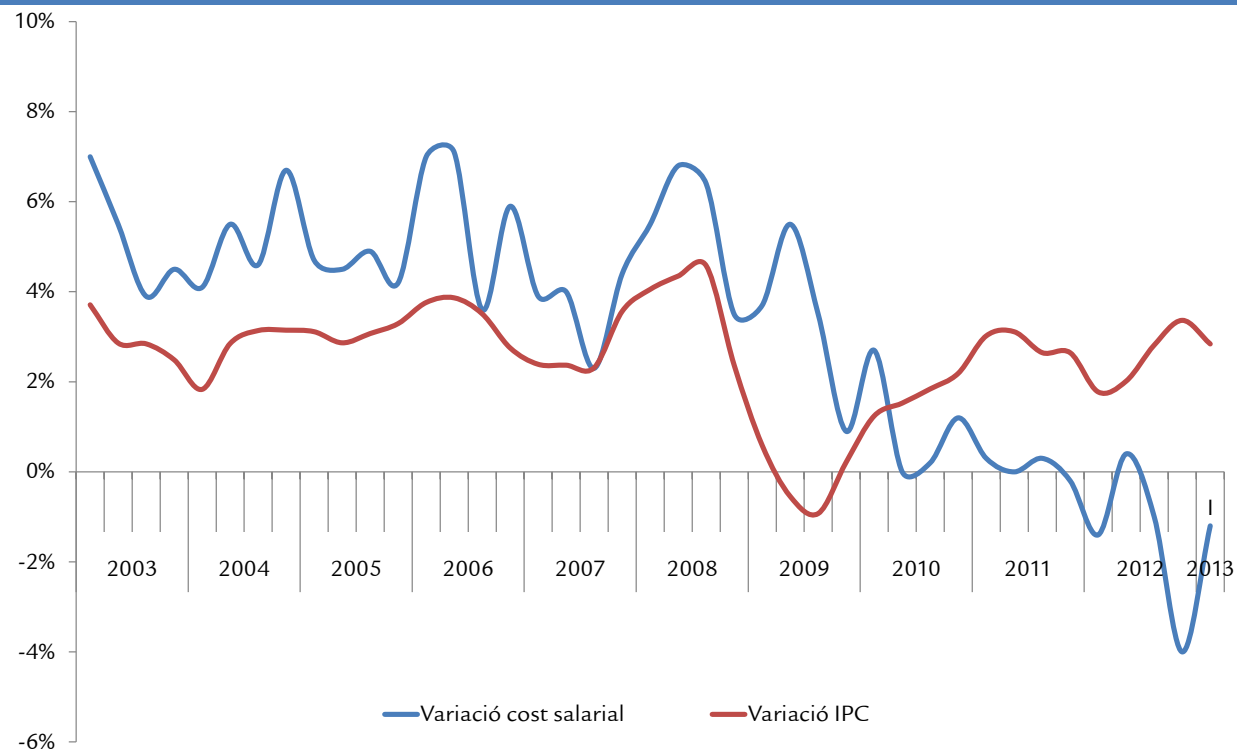
(18,68 €), la qual també augmenta respecte d'un any ençà (2,1%). El creixement més accentuat es produeix en el sector de la indústria i l'energia, que encareix el cost per hora un 11,5% i arriba a 20,0 euros de mitjana per hora efectiva. El sector dels serveis, per la seva banda, amb una mitjana de 17,5 euros per hora efectiva, experimenta un increment del 3,0% en termes interanuals. En canvi, la construcció abarateix el cost per hora un 1,8%, i se situa en 14,5 euros per hora efectiva durant el primer trimestre de l'any. Les hores efectives treballades a les Illes durant el primer trimestre del 2013 són 132,9 per treballador i mes, 4,6 hores per sota dels registres d'un any ençà. Un factor que s'ha de tenir en compte és que la Setmana Santa se celebrà en aquest trimestre i hi va haver, per tant, més dies de vacances. Les Illes Balears es caracteritzaven per ser la comunitat autònoma amb el nombre més elevat d'hores efectives treballades per treballador i mes, però durant aquest trimestre se situen en la cinquena posició i amb una xifra molt similar a la mitjana nacional (132,8 hores). Tots els sectors econòmics experimenten una caiguda, la més accentuada de les quals es produeix en el sector de la indústria (5,9 hores menys), seguida de la construcció (4,5 hores menys), que encadena set trimestres consecutius de retallades de la jornada, i els serveis (4,3 hores menys).

L'increment salarial pactat en convenis col·lectius a les Illes Balears se situa al maig i durant tot el 2013 en el 0,0%, mentre que en el conjunt nacional és del 0,6%. Aquestes dades són poc representatives, atès que només s'ha subscrit un conveni durant els cinc primers mesos de l'any a les Balears. Es tracta d'un conveni d'empresa que afecta 24 treballadors. En el conjunt d'Espanya el nombre de convenis també presenta una forta caiguda i passa de 1.021 de gener a maig del 2012 a només 547 un any més tard. La reforma laboral, aprovada

mitjançant la Llei 3/2012, incideix en la negociació col·lectiva amb l'objectiu que sigui un instrument per adaptar les condicions de treball a la situació de l'empresa. És per això que dóna prioritat al conveni d'empresa davant el conveni sectorial. A més, la reforma laboral va incorporar el límit

d'un any a la ultraactivitat, que fins aleshores prorrogava els convenis any rere any si les parts no el denunciaven. Amb aquesta mesura es pretén evitar que s'allarguin en el temps certes condicions de treball que abans de la reforma seguien vigents fins a arribar a un acord.

Gràfic 16. Increments salarials i inflació a les Illes Balears

Font: INE.

4

Accidents de treball

Taula 37. Accidents de treball

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Total accidents de treball	maig 2012-abr. 2013	12.547	↘	-12,1
Índex d'incidència del total d'accidents ¹	maig 2012-abr. 2013	3.834,8	↘	-12,5
Accidents lleus	maig 2012-abr. 2013	3.808,5	↘	-12,7
Accidents greus	maig 2012-abr. 2013	25,1	↗	20,0
Accidents mortals	maig 2012-abr. 2013	1,2	↘	-20,4
Indústria	maig 2012-abr. 2013	6.293,5	↘	-12,2
Construcció	maig 2012-abr. 2013	7.766,8	↘	-9,8
Serveis	maig 2012-abr. 2013	3.464,2	↘	-12,0
Mallorca ²	maig 2012-abr. 2013	4.052,8	↘	-10,4
Menorca ²	maig 2012-abr. 2013	4.220,0	↘	-6,5
Pitiüses ²	maig 2012-abr. 2013	4.797,6	↘	-14,5

Font: Direcció General de Treball i Salut Laboral, TGSS.

¹ L'índex d'incidència es calcula com la relació entre el nombre d'accidents de treball en jornada per cada cent mil treballadors amb les contingències cobertes.

² No es disposa del nombre de persones amb les contingències cobertes per illes, raó per la qual es presenta una aproximació amb els treballadors d'alta al règim general de la Seguretat Social.

L'índex d'incidència dels accidents durant la jornada de treball arriba a 3.834,8 incidències durant el període dels dotze mesos compresos entre maig del 2012 i abril del 2013; és a dir, han patit un accident 3.835 treballadors per cada 100.000 treballadors amb les contingències cobertes. Respecte del mateix període de l'any anterior, l'índex d'incidència ha experimentat una davallada del 12,5%, i s'ha accentuat encara més el descens que es produeix des de l'any 2008.

Del total d'accidents registrats a les Balears, el 99,31% varen ser de caràcter lleu; el 0,65%, greus, i la resta (0,03%), mortals (4 accidents). Respecte de l'any anterior, es produeix un descens en el nombre d'accidents lleus (-12,2%) i dels mortals (-20,0%), que passen de 5 a 4 en aquest període. D'altra banda, s'incrementen els accidents de caràcter greu (20,6%).

LA SINISTRALITAT LABORAL CAU A TOTS ELS SECTORS.

Del total d'accidents registrats durant el període de dotze mesos estudiat fins a l'abril del 2013, un total de 313 es produïren en el sector agrícola (el 2,5% sobre el total); 1.250, en el sector industrial (el 10,0%); 1.737, en la construcció (el 13,8%), i els restants 9.247, en el sector dels serveis (el 73,7%). Tanmateix, els índexs d'incidència més elevats es produeixen en la construcció (7.767 accidents per cada 100.000 treballadors amb les contingències cobertes) i en la indústria (6.294). La sinistralitat laboral es redueix en tots els sectors, sobretot en la indústria (-12,2%) i el sector de serveis (-12,0%). Els segueix la construcció, que experimenta un descens de l'índex d'incidència del 9,8% respecte d'un any ençà.

IV. DEMANDA

1 Preus

Taula 38. Variació interanual de l'IPC (maig 2013)

	Variacions		Repercussió de l'IPC
	Interanual	Acumulada (gener-maig)	Acumulada (gener-maig)
Illes Balears			
Índex general	1,8	-0,1	-
Aliments, begudes no alcohòliques	4,1	1,7	0,278
Begudes alcohòliques i tabac	4,0	2,7	0,077
Vestit i calçat	0,2	-2,6	-0,190
Habitatge	0,1	-2,0	-0,258
Parament de la llar	0,0	0,0	-0,001
Medicina	12,5	0,9	0,028
Transport	0,5	0,4	0,071
Comunicació	-4,1	-3,6	-0,150
Lleure i cultura	2,7	-1,9	-0,134
Ensenyament	6,2	-0,2	-0,004
Hotels, cafès i restaurants	0,9	0,4	0,045
Altres béns i serveis	2,9	0,8	0,088
Inflació subjacent	2,0	-0,0	-

Font: INE.

Durant el mes de maig, després de l'alentiment important del mes d'abril, els **preus** tornen a repuntar, tant a les Illes Balears com a la resta de comunitats autònomes. En el cinquè mes del 2013, la variació interanual del principal indicador de les Balears, l'índex de preus de consum (IPC), se situa en l'1,8%, una dècima percentual més que la taxa del mes anterior. La inflació mitjana acumulada entre desembre del 2012 i maig del 2013 tendeix a la baixa i registra una davallada del 0,1%. A Espanya, la taxa interanual de l'IPC del maig queda en l'1,7%, mentre que l'acumulada durant el període de gener a maig és del -0,2%.

Seguint la pauta observada els darrers mesos, els grups de consum que més s'encareixen a les Illes durant el mes de maig són el de medicina (12,5%), el d'ensenyament (6,2%) i el de begudes alcohòliques i tabac (4,0%). També s'ha d'esmentar la progressió a l'alça que segueixen els preus dels aliments i les begudes no alcohòliques (4,1%), que registren la taxa més elevada d'ençà del setembre del 2008. Per contra, les davallades dels preus dels serveis telefònics propicien un altre cop un decreixement interanual important en el grup de comunicacions (-4,1%), que és l'únic que retrocedeix en el nivell de preus d'un any ençà.

Per a aquest BUTLLETÍ s'ha iniciat el càlcul de la repercussió

dels grups de la COICOP (Classification of Individual Consumption According to Purpose) en la variació acumulada de l'IPC des del mes de gener. Destaca la contribució negativa de l'habitatge, el grup que influeix més negativament en la davallada de preus, seguit del preu de consum del vestit i calçat. D'altra banda, els aliments i les begudes no alcohòliques incideixen en la pujada dels preus d'ençà del mes de gener més que la resta dels béns i serveis.

LA VARIACIÓ INTERANUAL DE L'ÍNDEX DE PREUS DE CONSUM A IMPOSTS CONSTANTS ÉS DEL -0,3 %.

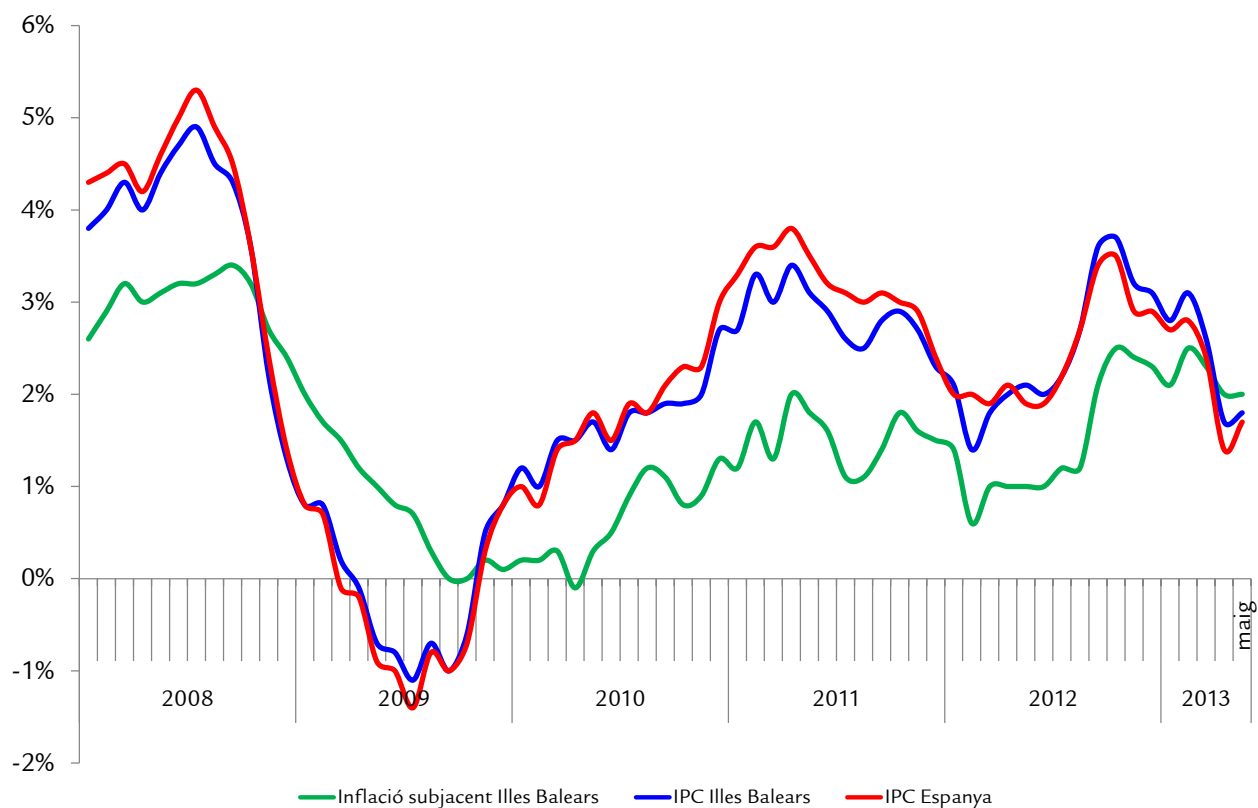
Tal com es pot veure en el gràfic, al mes de maig la taxa de variació interanual de la inflació subjacent a les Illes Balears supera la taxa de l'índex general. Aquest fet es produeix per segon mes consecutiu d'ençà de l'octubre del 2009. Així, l'increment dels preus de consum, llevat dels aliments no elaborats i els productes energètics, se situa en el 2,0%, el mateix valor que el mes d'abril. A Espanya, la variació interanual augmenta una dècima i s'igualava amb la balear (2,0%).

A Espanya, la variació interanual de l'índex de preus de consum a impostos constants (IPC-IC) és del -0,3%. Cal tenir en compte l'efecte de l'augment de l'IVA, que tingué lloc

el passat mes de setembre, que no afecta l'IPC-IC però sí l'IPC. La variació interanual de l'índex harmonitzat de preus (IHPC), que permet la comparació entre els estats membres de la Unió Europea, és de l'1,8% al mes de maig. La inflació

interanual de la mitjana dels països de la zona euro és, d'acord amb aquest indicador, de l'1,4%, i la del conjunt de la Unió Europea, de l'1,6 %.

Gràfic 17. Variació interanual de l'Índex de Preus de Consum

Font: INE.

2 Consum intern

Taula 39. Indicadors de consum

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Consum carburants automoció (quilolitres)	abril	55.371	↘	-4,0
Matriculació de turismes	maig	2.705	↘	-7,4
Índex de vendes al detall ¹	abril	85,145	→	-0,4
Mallorca				
Consum carburants automoció (quilolitres)	abril	44.761	↘	-3,9
Matriculació de turismes	maig	2.365	↘	-2,1
Menorca				
Consum carburants automoció (quilolitres)	abril	3.290	↘	-6,0
Matriculació de turismes	maig	73	↘	-20,9
Pitiüses				
Consum carburants automoció (quilolitres)	abril	7.319	→	-1,4
Matriculació de turismes	maig	267	↘	-52,0

Font: CLH, DGT, INE, elaboració pròpia.

¹ Preus constants any 2005 (índex 2005=100)

La majoria dels indicadors disponibles per a les Illes Balears continuen mostrant una evolució decreixent del consum, malgrat que algunes magnituds presentin millores puntuals, com ara les vendes al detall i la demanda de carburants d'automoció. Durant el primer quadrimestre del 2013 persisteixen els mateixos factors que hi han concorregut durant el 2012 i que expliquen la debilitat de la demanda interna, com ara la pèrdua de confiança dels agents econòmics, la recessió econòmica estatal, les rebaixes salarials o les dificultats d'accés al crèdit. D'acord amb les darreres dades disponibles de la Comptabilitat nacional trimestral d'Espanya corresponents al primer trimestre del 2013, la renda nacional bruta roman pràcticament estable i és de 251.838 milions d'euros, un 0,1% inferior a la del mateix trimestre del 2012. Així mateix, durant aquest període, la despesa en consum final de les llars es contreu un 2,2% interanual, i la de les administracions públiques, un 4,9%.

L'indicador **confiança del consumidor** (ICC) elaborat pel Centre d'Investigacions Sociològiques corresponent al mes de maig d'enguany trenca la tendència a l'alça dels primers mesos del 2013 i registra una baixada de 5,9 punts respecte de la dada d'abril, a causa, fonamentalment, de l'empitjorament de les expectatives dels consumidors. Tot i així, en relació amb el maig de l'any passat, l'ICC puja 0,3 punts i, expressat en taxa de variació interanual, representa un augment del 0,6%. El balanç de la situació actual —un dels components de l'indicador, juntament amb les expectatives— millora 4,8 punts la valoració del mes de maig de l'any passat i representa un increment del 15,5%. No obstant això, la valoració negativa que fan els consumidors enquestats de l'evolució de l'economia a curt termini i les males perspectives del mercat de treball espanyol provoquen, com s'ha dit abans, que el balanç d'expectatives baixi 9,8 punts en relació

amb el mes passat i 4,2 punts (-6,0%) respecte del maig del 2012. Finalment, en consonància amb aquestes dades, també es rebaixen les expectatives d'estalvi i de consum de béns duradors per als pròxims tres mesos.

DAVALLEN LES EXPECTATIVES D'ESTALVI I DE CONSUM DE BÉNS DURADORS PER ALS PRÒXIMS TRES MESOS.

La caiguda del poder adquisitiu repercuteix negativament en la **matriculació de vehicles**. Les dades corresponents al mes de maig són especialment negatives. En el conjunt de l'arxipèlag es matriculen en el cinquè mes del 2013 un total de 3.939 vehicles (un 22,3% menys que al maig de l'any passat), dels quals 2.705 són turismes (-31,2%). Menorca, en un mes tradicionalment positiu per a la matriculació de turismes a l'illa, encapçala la davallada, atès que passa de 995 unitats el maig del 2012 a 73 el maig d'enguany. Durant els primers cinc mesos del 2013, tot i l'entrada en vigor del segon Programa d'Incentius al Vehicle Eficient (PIVE 2), disminueix el nombre de matriculacions a les Illes Balears. Des del gener es matriculen 14.651 unitats (un 13,1% menys respecte del mateix període del 2012), de les quals 11.260 són turismes (una variació d'un -14,1% interanual).

Les dades de l'índex general de **comerç al detall** (ICD) corresponents al mes d'abril presenten una lleugera recuperació. A les Illes Balears, després de dotze mesos amb variacions interanuals negatives, la xifra de negoci de les empreses del sector creix un 1,0% en relació amb l'abril de l'any passat. Malgrat aquest repunt, la variació acumulada d'ençà de principi d'any encara roman negativa, tant pel que fa a la xifra de negoci (-3,0%) com a l'ocupació (-1,0%). A Espanya la taxa interanual de la facturació del comerç al detall de l'abril se situa en el -2,6%.

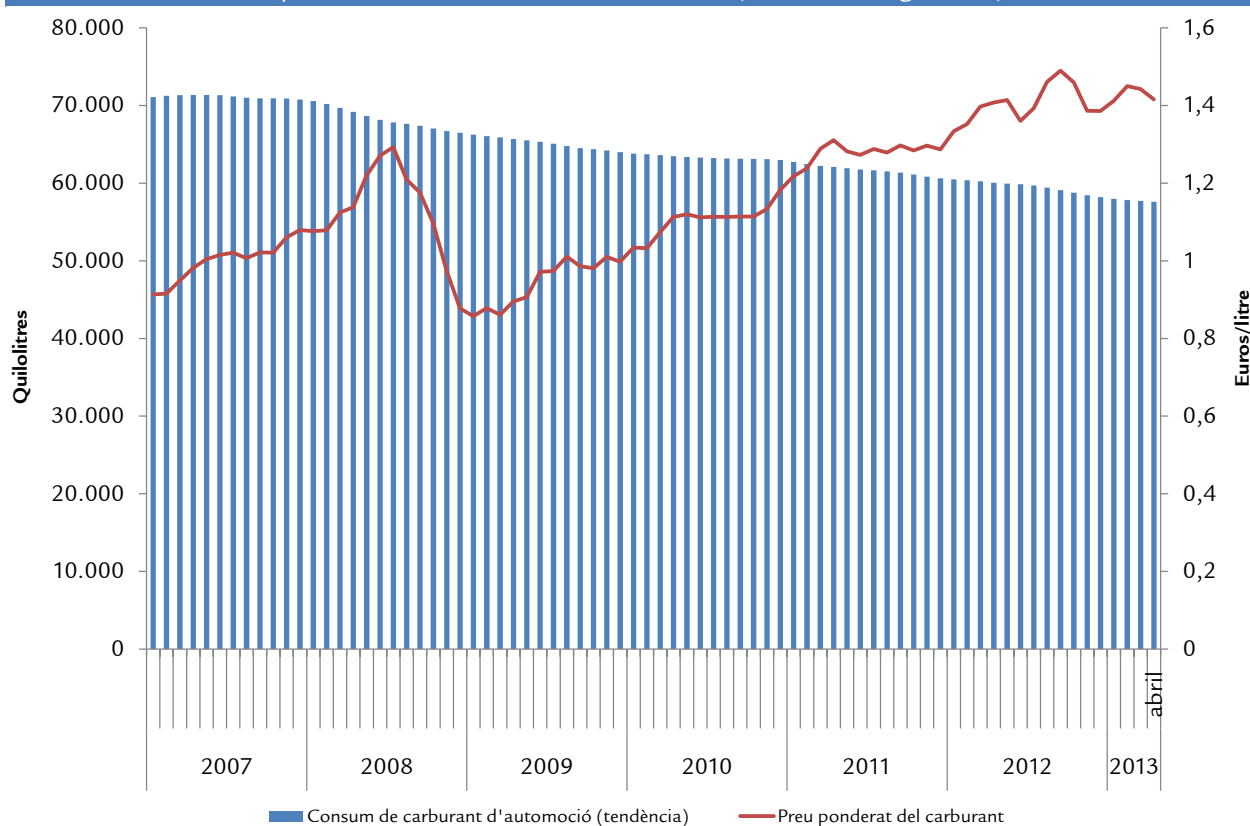
Durant el mes de maig, el **consum elèctric** disminueix a Mallorca i a Formentera, amb taxes interanuals del -1,5% i del -0,5%, respectivament. A Menorca i a Eivissa, en canvi, la demanda d'electricitat creix un 1,6% i un 1,8%, respectivament. En el conjunt de l'arxipèlag la baixada interanual és gairebé inapreciable i situa en el -0,7%. En els primers mesos del 2013 es demanda menys energia elèctrica que un any ençà, cosa que deixa la variació interanual de les xifres acumulades fins al maig en el -4,8%.

EL CONSUM DE CARBURANTS PER A AUTOMOCIÓ MODERA LES DRÀSTIQUES BAIXADES DELS MESOS ANTERIORS.

La demanda de **productes petrolífers** durant els darrers anys ha evolucionat visiblement a la baixa i és un dels indicadors que millor reflecteix la contracció del consum. Al mes d'abril,

considerant tots els productes petrolífers, a Espanya es moderen les fortes caigudes dels primers mesos de l'any i se'n consumeixen un 7,0% menys que durant el mes d'abril del 2012. D'altra banda, el consum de carburant per a automoció, que inclou les benzines, el gasoil del tipus A i el biodièsel i que representa el 46,4% dels productes petrolífers consumits a tot l'Estat, augmenta un 0,6%, afavorit, probablement, per la baixada dels preus d'aquests carburants durant el mes d'abril. A les Illes Balears s'observa el mateix patró estatal. El consum de carburants per a automoció també modera les dràstiques caigudes dels dos mesos anteriors i situa la variació interanual del mes d'abril en el -1,4%. Durant el primer quadrimestre del 2013, no obstant això, la disminució del consum és més pronunciada i les benzines davallen un 4,7% respecte del mateix quadrimestre de l'any passat, i el gasoil A, un 5,7%.

Gràfic 18. Consum i preu dels carburants de l'automoció (benzina 95 i gasoil A) a les Illes Balears

Font: CLH, Minetur i elaboració pròpia.

3 Consum de no residents

Taula 40. Consum dels residents a l'estranger

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Enquesta de despesa turística (Egatur)				
Despesa total (milions d'€)	gener-abril	950	➔	1,7
Despesa mitjana per persona (€)	gener-abril	804	⬇	-7,3
Despesa mitjana diària (€)	gener-abril	102	➔	1,4
Compres i extraccions d'efectiu amb targeta emesa a l'estranger (milions d'€)				
Total	1r trim	214,4	↗	21,1
Alemanya	1r trim	76,6	↗	19,3
Regne Unit	1r trim	37,3	↗	18,6
Suïssa	1r trim	11,9	↗	10,8
França	1r trim	16,7	↗	51,1
Itàlia	1r trim	10,6	↗	54,3
Suècia	1r trim	4,4	↗	25,5
Àustria	1r trim	4,9	↗	7,0
Noruega	1r trim	3,6	↗	15
Holanda	1r trim	2,0	↗	17,9
Dinamarca	1r trim	2,8	↗	28,9
Bèlgica	1r trim	3,2	↗	47,7
Portugal	1r trim	4,1	↗	3,4
Estats Units	1r trim	7,2	↗	16,0
Irlanda	1r trim	1,8	↗	39,1
Rússia	1r trim	2,8	↗	32,4
Resta	1r trim	24,0	↗	11,6

Fonts: 4B-Euro6000-ServiRed i Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme.

La despesa turística dels estrangers a les Illes Balears s'incrementa un 1,7% interanual en les xifres acumulades del primer quadrimestre del 2013. Aquest resultat es manté estable gràcies a la bona evolució de la despesa del turisme britànic, el qual incrementa l'import desemborsat un 12,5% respecte del mateix període del 2012. En canvi, el mercat emissor alemany cedeix gairebé tres punts percentuals en l'import total de la despesa, segons les dades de l'Observatori del Turisme. Quant al turisme nacional, la despesa dels visitants espanyols durant els primers quatre mesos del 2013 ascendeix a 276 milions d'euros, la qual cosa representa un 5,1% menys que el 2012.

Fins al mes d'abril arriben a les Illes Balears 1,2 milions de turistes estrangers, segons dades de l'Enquesta de moviments turístics en fronteres (Frontur), que és un 9,6% més que l'any anterior. Aquest increment del nombre de visitants, superior a la variació en la despesa turística efectuada, es tradueix en una disminució de la despesa mitjana per persona (-7,3%), que fins a l'abril queda en 804 euros. En canvi, la despesa mitjana diària (102 euros) es manté estable (1,4%) en el primer quadrimestre.

EN EL PRIMER QUADRIMESTRE LA DESPESA TURÍSTICA INTERNACIONAL S'INCREMENTA UN 1,7%.

Les compres i les disposicions d'efectiu efectuades amb targetes emeses a l'estranger s'incrementen fins al març.

Així, l'import total corresponent als tres primers mesos d'any augmenta un 21,1% interanual. La majoria de les operacions corresponen a compres (156 milions d'euros), mentre que la resta, 58 milions, són extraccions d'efectiu en caixers automàtics. La compra mitjana també ha augmentat respecte de l'any anterior, i ha passat de 143 euros el 2012 a més de 150 el 2013. Els principals mercats emissors de turisme de les Illes Balears, l'alemany i el britànic, incrementen la despesa efectuada mitjançant targeta de crèdit i presenten creixements del 19,3% i del 18,6%, respectivament. Augmenta significativament la despesa en compres i disposicions per a tots els països analitzats, i en especial per a mercats emissors tan importants per a les Illes Balears com França, Itàlia, Suïssa i Bèlgica. S'ha de destacar que l'origen de l'entitat emissora no necessàriament coincideix amb l'origen del titular.

Respecte als mercats emergents, destaca l'apogeu del gegant asiàtic la Xina. Està previst que a partir de l'any 2016 creixi el nombre de turistes xinesos que viatgen a Europa. Alguns grups hotelers, com ara New World, InterContinental o Marriott, apunten que, l'any 2012, 83 milions de xinesos varen gastar 102 milions de dòlars durant les seves vacances a l'estranger, i que el 2015 la xifra ascendirà a 137 milions de dòlars. El mateix succeeix amb el turista rus, ja que segons la Secretaria d'Estat de Turisme està previst que arribin a les Illes Balears un 40% més de visitants d'aquest país respecte del 2012.

4 Recaptació fiscal

Taula 41. Recaptació Tributària a les Illes Balears

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T ^t _{t-12} (%)	
Tributs totalment cedits				
Impost sobre Successions i Donacions	maig	3.980	↗	4,0
Impost sobre Transmissions Patrimonials	maig	15.890	↘	-8,0
Impost sobre Actes Jurídics Documentats	maig	4.435	↘	-16,7
Taxa de joc	maig	760	↘	-3,2
Tributs parcialment cedits				
Impost sobre la Renda de les Persones Físiques	abril	159.129	↘	-3,1
Impost sobre el Valor Afegit	abril	99.595	↗	9,5
Imposts especials de fabricació	abril	4.320	↗	9,3
Tributs no cedits				
Impost sobre Societats	abril	36.021	↗	5,2
Impost sobre la Renda dels No Residents	abril	3.387	→	-0,8

Font: AEAT, Conselleria d'Hisenda i Pressuposts.

Dades en milers d'euros.

La recaptació fiscal a les Illes Balears presenta una evolució dispar segons la figura tributària. Així, els impostos que corresponen exclusivament a la Comunitat Autònoma —impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats, impost sobre successions i donacions, i taxa de joc— arriben a 141,4 milions d'euros entre gener i maig del 2013, un 4,2% més que un any ençà. Aquest fet ajudarà a contenir el dèficit públic, que fins a l'abril queda en 4 milions d'euros, cosa que suposa pràcticament l'equilibri pressupostari (el -0,01% del PIB). Quant als tributs de competència compartida amb l'Agència Tributària —IVA, IRPF i impostos a la fabricació—, les dades del primer quadrimestre mostren una tendència a la baixa, i en els quatre primers mesos del 2013 arriben a recaptar més de 700 milions d'euros; això és, un 14,9% menys que en el mateix període de l'any anterior.

EL 2013 S'INCREMENTA LA RECAPTACIÓ DELS IMPOSTS COMPETÈNCIA DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA.

La recaptació fins a l'abril de l'impost sobre el valor afegit arriba a 266 milions d'euros, especialment gràcies als mesos de febrer (154 milions) i abril (gairebé 100 milions). Així, la diferència entre l'IVA meritat i l'IVA deduïble declarat augmenta un 2,8% en els quatre primers mesos del 2013 respecte del mateix període del 2012. Cal recordar que aquest import és fruit de les declaracions que fan les empreses amb seu a les Illes Balears i que, per tant, no necessàriament coincideix amb els ingressos que corresponen al Govern de les Illes Balears per aquest concepte, els quals es calculen posteriorment en funció del consum efectivament fet a cada territori. L'IVA és l'únic tribut de competència compartida

amb l'Estat que presenta un increment en la recaptació fins a l'abril. La recaptació per l'impost de la renda de les persones físiques acumula entre gener i abril unes retencions de 454 milions d'euros, cosa que significa una variació interanual del -9,8%. El dia 1 de juliol acaba la campanya de la renda 2012, amb la qual els declarants regularitzen els imports desemborsats a compte de l'impost amb les obligacions tributàries efectives. Els impostos especials de fabricació recaptin gairebé 7 milions d'euros en els quatre primers mesos de l'any, davant la xifra de 2,1 milions recaptats el 2012. Aquest increment es produeix gràcies a una recaptació extraordinària al mes d'abril, que contrasta amb la caiguda en el conjunt estatal (-4,3%).

Pel que fa als tributs totalment cedits a la Comunitat Autònoma, l'impost sobre transmissions patrimonials és la figura impositiva més important en termes de recaptació. Entre gener i maig l'import pràcticament arriba a 80 milions d'euros, un 9,1% més que un any ençà. La recaptació mitjana mensual se situa entorn de 16 milions d'euros, la més elevada des de l'any 2008. L'impost sobre actes jurídics documentats presenta una caiguda del 14,7% respecte de la recaptació dels primers cinc mesos del 2012. A causa d'aquest descens, la quantia total fins al maig arriba a 23,8 milions d'euros, i aquesta figura tributària ha passat a ser la tercera en importància, rere l'impost de successions i donacions. A partir del mes d'abril, entra un nou règim de tributació de la compravenda de vehicles i motos usats per part de particulars, la qual cosa afecta aquests darrers dos impostos. Abans tributaven amb caràcter general al 4% del valor del vehicle fixat en les taules publicades pel Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques. Amb la nova configuració, ara

tributen en funció de l'emissió de CO₂. L'**impost de successions i donacions** manté una evolució a l'alça, i entre gener i maig de 2013 aporta més de 28,8 milions d'euros. La taxa anual en la recaptació d'aquest tribut se situa en el 23,4%. La **taxa de joc** continua presentant taxes negatives respecte del 2012. Entre gener i maig la recaptació total supera l'import de 9 milions d'euros, una cinquena part menys que la del 2012. Finalment s'ha de comentar que la introducció de noves figures impositives en el sistema tributari balear s'ha ajornat i no han entrat en vigor.

Els tributs que són competència exclusiva de l'Estat presenten descensos significatius en l'import recaptat fins al mes d'abril

respecte del 2012. Així, les declaracions a compte de l'**impost sobre societats** presentades per les empreses amb seu a les Illes Balears mostren un balanç negatiu per a l'Administració de l'Estat, la qual apunta un deute de 38,8 milions a favor de les empreses. Les declaracions del mes de gener i febrer són especialment negatives. Aquest retraïment és present també en l'àmbit estatal, on els desemborsaments a compte del primer quadrimestre mostren un descens del 36,8%. Un altre dels tributs no cedits a la Comunitat Autònoma és l'**impost sobre la renda dels no residents**. Fins al mes d'abril es recullen a les Illes Balears 16,3 milions d'euros, xifra que suposa un decreixement del 4,5% interanual.

5 Inversió

Taula 42. Indicadors d'Inversió

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Societats mercantils creades	abril	312	↗	12,4
Augment net de capital (milions d'€) ¹	abril	82.290	↗	48,1
Centres de treball inscrits a la SS	març	37.002	→	-0,5
Mallorca	març	28.378	→	-0,8
Menorca	març	3.193	→	0,7
Pitiüses	març	5.430	→	0,6
Import de noves hipoteques (milions d'€)	març	104,1	↘	-19,0
Mallorca	març	73,9	↘	-22,7
Menorca	març	4,6	↘	-37,1
Pitiüses	març	25,6	↘	-26,0
Dipòsits (milions d'€)	1r trimestre	19.017,3	↗	5,0
Crèdits (milions d'€)	1r trimestre	38.824,2	↘	-11,7
Matriculació de vehicles de càrrega ²	maig	279	→	1,9
Matriculació de vehicles de lloguer	maig	1.323,0	↘	-31,0
Inversió estrangera (milions d'€)	1r trimestre	243,3	↗	327,8

Font: ANFAC, BE, DGT, INE, MINETUR, OTIB, elaboració pròpia.

¹ Capital de noves societats, més ampliacions de capital, menys reduccions de capital.

² Camions, furgonetes i tractors industrials.

Els indicadors de la inversió en el conjunt estatal mostren un retraïment generalitzat, a causa de la manca de crèdit i de la reducció en el ritme d'activitat tant en la indústria com en la construcció. La informació disponible per a les Illes Balears mostra divergències en l'evolució de la formació bruta de capital.

El març del 2013, les Illes Balears tenien 37.002 **centres de treball en alta a la Seguretat Social** en el règim general. En relació amb el març de l'any passat, la xifra representa una reducció del 0,1% de comptes de cotització. Menorca i Eivissa registren augments respectius del 2,5% i de l'1,2%, mentre que Mallorca i Formentera disminueixen el 0,6% i el 0,3%, respectivament. Considerant tots els règims de la Seguretat Social, el nombre de comptes augmenta àmpliament (18,8%) a causa de la inclusió, d'ençà del gener d'enguany, de nous treballadors en el sistema especial per a empleats de la llar (124,3%).

La inversió de les llars està influïda, a més, per la reducció de la renda disponible a causa de la situació econòmica actual. A les Illes Balears, les dades provisionals de **constituïció d'hipoteques**, rústiques i urbanes, corresponents al mes de març del 2013 reflecteixen una reducció d'un 32,9% respecte del mes de març del 2012. En el cas concret dels habitatges, aquest mes s'arriba a 454 hipoteques en el conjunt de l'arxipèlag, la xifra més baixa dels darrers anys (un -29,4% de variació interanual). En qualsevol cas, les diferències entre illes són molt significatives, atès que a les Pitiüses augmenten el nombre total d'hipoteques (2,6%) i el

nombre de les constituïdes sobre habitatges (30,8%). Tenint en compte els resultats relatius del primer trimestre de l'any, la variació respecte del mateix període del 2012 se situa en el -22,9% i, a l'igual del cas anterior, Eivissa i Formentera són les úniques illes que registren valors positius (13,8%). D'altra banda, l'import constituït al mes de març també disminueix considerablement en el conjunt de la comunitat autònoma: un -18,6% interanual en l'import total i un -34,9% en l'import de les hipoteques sobre habitatges. Val a dir, això no obstant, que a les Pitiüses aquests imports augmenten, respectivament, un 23,0% i un 13,6%.

A LES PITIÜSES AUGMENTEN EL NOMBRE TOTAL D'HIPOTEQUES I EL NOMBRE DE LES CONSTITUÏDES SOBRE HABITATGES.

Durant el primer trimestre del 2013 l'import dels **crèdits** concedits a les Illes Balears a administracions públiques, empreses i llars és de 38.824 milions d'euros, la qual cosa representa una baixada interanual del 12,9% i situa l'import total dels préstecs al nivell de principi del 2007. El 7,9% de la quantia total correspon a crèdits concedits a les administracions públiques, i el 92,1%, a la resta de sectors residents. Així mateix, tenint en compte el tipus de destinataris, el finançament de les administracions públiques retrocedeix un 7,0% respecte del primer trimestre del 2012, mentre que el de les empreses i les llars mostra una davallada més intensa (un -13,4%). En el conjunt de l'Estat s'observa una tendència semblant: la dada referida al març del 2013 comptabilitza 1,6 bilions d'euros en crèdits concedits i representa un descens interanual del 10,7%. A Espanya,

gairebé el 48,0% del total dels crèdits concedits es dedica a finançar activitats productives, i durant el primer trimestre d'enguany l'import destinat a aquesta finalitat disminueix un 18,6%. El crèdit a les activitats immobiliàries i a la construcció es desplaça un 30,4% i un 30,1%, respectivament. El finançament d'activitats industrials es redueix un 9,1%, i el de transports i comunicacions, un 7,2%. Altrament, els sectors que millor responen a l'estreitor del crèdit són el comerç (-5,4%) i l'hostaleria (-5,6%).

A les Illes Balears, durant el primer trimestre del 2013 els imports dels **dipòsits** actuals de les administracions públiques i d'altres sectors residents sumen 19.017 milions d'euros, la qual cosa representa un repunt d'un 6,9% respecte del mateix trimestre del 2012. A Espanya, l'import total dels dipòsits és d'1,2 bilions d'euros. La variació respecte del primer trimestre del 2012 és més moderada i augmenta un 2,3%.

DURANT EL PRIMER TRIMESTRE DEL 2013 LA INVERSIÓ ESTRANGERA A LES ILLES BALEARS CREIX EXPONENCIALMENT.

Durant el primer trimestre del 2013 la **inversió estrangera** a les Illes Balears creix exponencialment i arriba a 243,3 milions d'euros, la xifra més elevada dels darrers anys i un 889,7% més que en el mateix trimestre de l'any 2012. El gruix del capital invertit, aproximadament el 85% del total, és de procedència francesa i es destina a activitats del sector de les assegurances i els fons de pensions. A Espanya, per contra,

l'import de les inversions en el primer trimestre de l'any és de 2.068,7 milions d'euros (un 46,3% menys que en el mateix període de l'any anterior). Els sectors econòmics destinataris de les inversions són principalment el d'activitats esportives i recreatives, la metal·lúrgia i la producció de ferro i acer, i, finalment, les assegurances i els fons de pensions, sector que, en aquest primer trimestre, se sustenta majoritàriament gràcies a les inversions efectuades a l'arxipèlag.

Al mes d'abril, el nombre de **societats mercantils** creades a les Illes Balears és de 312, un 38,1% més que les constituïdes l'abril del 2012. Tot i això, el nombre de societats dissoltes és de 72, que és el doble que l'abril de l'any passat. Al llarg dels primers quatre mesos del 2013, es creen en total 1.053 societats, un 6,6% més que durant el primer quadrimestre del 2012. Tant el capital subscrit com el desemborsat augmenten notablement; concretament al mes d'abril, un 249,9% i un 251,6%, respectivament. Espanya tanca el mes d'abril amb un increment també important (30,5%) i arriba a 8.938 societats constituïdes, la xifra més alta dels darrers quatre anys.

El maig del 2013 s'ha produït una davallada en la matriculació de **vehicles de càrrega** similar a la de la resta de tipus de vehicles. L'atonía de l'activitat econòmica, especialment la industrial i la comercial, es fa palesa en la reducció d'un 3,5% en la matriculació a les Illes Balears de camions, furgonetes, tractors industrials i altres vehicles de càrrega.

V. MEDI AMBIENT

Medi ambient

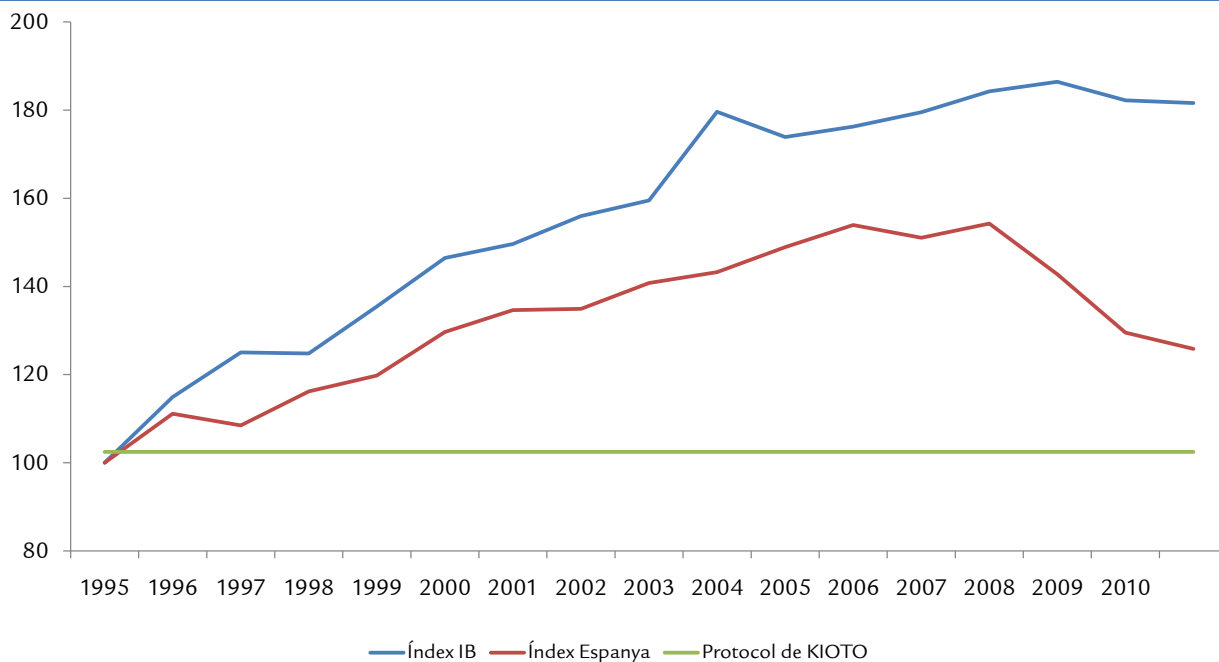
El Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic (IPCC) del Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient i l'Organització Meteorològica Mundial ha publicat "Canvi climàtic 2007. Informe de síntesi". Segons aquesta font, les concentracions atmosfèriques mundials de CO₂, metà (CH₄) i òxid nitrós (N₂O) han augmentat notablement per efecte de les activitats humanes des del 1750 i ara són molt superiors als valors preindustrials. La major part de l'augment de la mitjana mundial de la temperatura des de mitjan segle XX és probablement a causa de l'increment de les concentracions de gasos d'efecte hivernacle (GEH). L'efecte hivernacle es refereix a la idea que el clima global canvia a causa de les concentracions creixents de GEH produïdes per l'activitat humana. Cal tenir en compte que el clima es veu afectat tant per les concentracions atmosfèriques dels gasos, conseqüència les emissions, com pel funcionament dels processos que els eliminen de l'atmosfera; és a dir, els embornals, els quals es veuen afectats també per l'activitat econòmica.

L'emissió de substàncies contaminants a l'atmosfera, procedents de fonts naturals i antropogèniques, pot incidir en la salut de les persones, en la resta dels éssers vius, en la degradació de materials i en els ecosistemes en general. Per això cal parar un esment especial en les activitats potencialment contaminants, com ara la producció d'energia,

el sector industrial, el transport, la gestió de residus, les activitats agràries (ramaderia, ús de fertilitzants, cultius) o les activitats domèstiques (ús de pintures o aerosols). La Llei 34/2007, de 15 de novembre, de qualitat de l'aire i protecció de l'atmosfera, estableix les bases en prevenció, vigilància i reducció de la contaminació atmosfèrica. El Reial decret 102/2011 disposa que per a aquells contaminants en què se observin comportaments similars quant a fonts, dispersió i nivells en diverses zones o aglomeracions, l'Administració general de l'Estat ha d'elaborar plans de millora de la qualitat de l'aire. Així, el Pla AIRE pretén impulsar mesures en aquest sentit amb la col·laboració de les administracions autonòmiques i locals. L'any 2008 la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori va crear la Xarxa Balear de Pobles pel Clima, a fi de difondre possibles actuacions i intercanviar informació sobre la lluita contra el canvi climàtic entre els ajuntaments. El 2010 es presentà una eina per calcular les emissions de GEH que facilita als ajuntaments adherits a la xarxa l'elaboració d'inventaris d'emissions. Cal destacar el Pacte dels Batles, que promou la Direcció General d'Indústria i Energia, amb 26 municipis adherits per reduir almenys un 20% les emissions de CO₂ per a l'any 2020, mitjançant un pla d'acció d'energia sostenible propi de cada municipi.

Evolució de les emissions de gasos d'efecte hivernacle a les Illes Balears i a Espanya

Gràfic 19. Evolució de les emissions a les Illes Balears i a Espanya de GEH i l'objectiu de Kioto

Nota: Any base actualitzat, l'any 1990 per a CO₂, CH₄ i N₂O i any 1995 per als gasos fluorats

Font: Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient i elaboració pròpia.

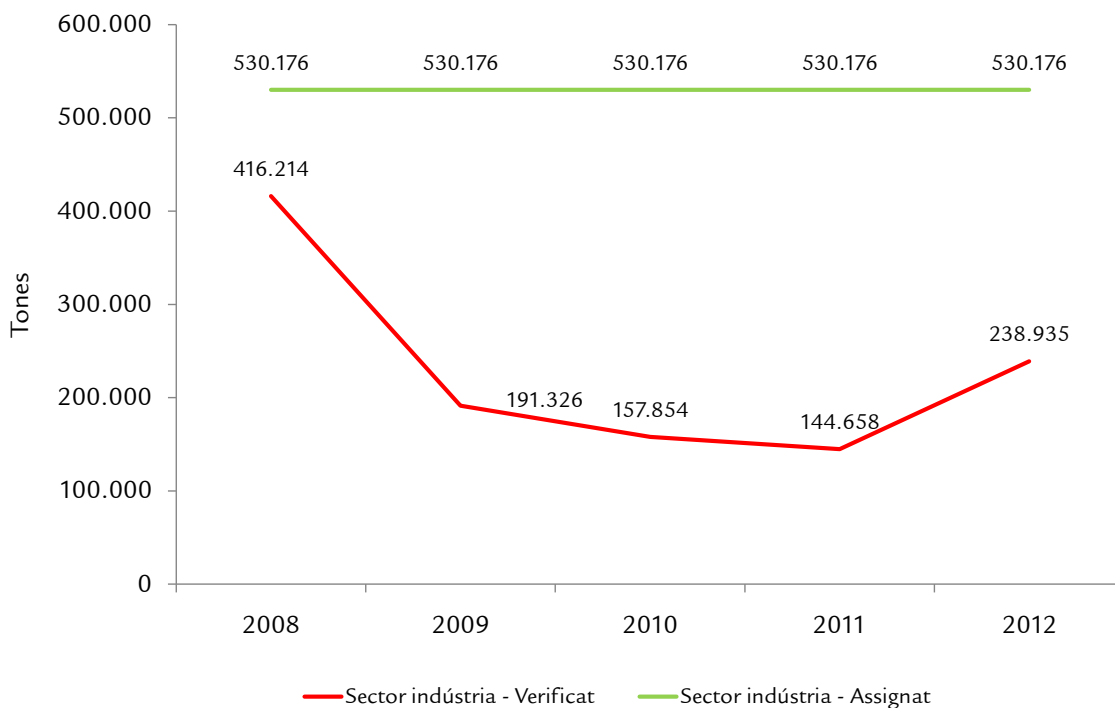
La Convenció Marc de les Nacions Unides sobre Canvi Climàtic (UNFCCC), mitjançant el protocol de Kyoto, considera gasos d'efecte hivernacle, per ordre d'importància, el diòxid de carboni (CO₂), que és el més important quant a la contribució a l'escalfament global; el metà (CH₄); l'òxid nitrós (N₂O); els perfluorocarburs (PFC); els hidrofluorocarburs (HFC), i l'hexafluorur de sofre (SF₆), si bé n'hi ha d'altres, com ara els clorofluorocarbonis (CFC), substàncies químiques sintètiques artificials la producció de les quals s'inicià a principi del segle XX per a ser usades com a refrigerants, solvents i propulsors d'aerosols. D'altra banda, també hi ha l'ozó O₃, encara que no s'allibera a l'atmosfera, sinó que s'hi forma en confluència en determinats factors. El protocol de Kyoto inclou, a més, la categoria següent de fonts emissores o de sectors: energia (crema de combustible i emissions fugitives de combustibles), processaments industrials, utilització de dissolvents i altres productes i l'agricultura. Cal esmentar que el compromís dels països industrialitzats en la divuitena Conferència fou dèbil.

Com s'observa en el gràfic, les emissions d'Espanya estan per sobre dels objectius marcats, la qual cosa també succeeix a les Illes Balears, si bé les dades d'Espanya milloren a partir del 2008. El 2010 l'índex d'emissions de GEH se situa en 125,8 per a Espanya i en 181,6 per a les Illes Balears. Segons l'avanç de l'estimació per a Espanya, les emissions de GEH del 2011 en termes de CO₂ equivalent es mantenen amb un increment del 0,1% respecte de l'any anterior, i se situen en valors absoluts en 356,1 milions de tones de CO₂ equivalent. Així, l'índex de referència se situa en 122,9 per a enguany, i la referència 100 són els 289,8 milions de tones de l'any base del protocol de Kyoto.

EL 2010 TANT LES ILLES BALEARS COM ESPANYA EMETEN GEH PER SOBRE DE L'OBJECTIU DE KYOTO.

Comerç del dret d'emissions de CO₂ a les Illes Balears

Gràfic 20. Comerç del dret d'emissions de CO₂ a les Illes Balears. Sector indústria

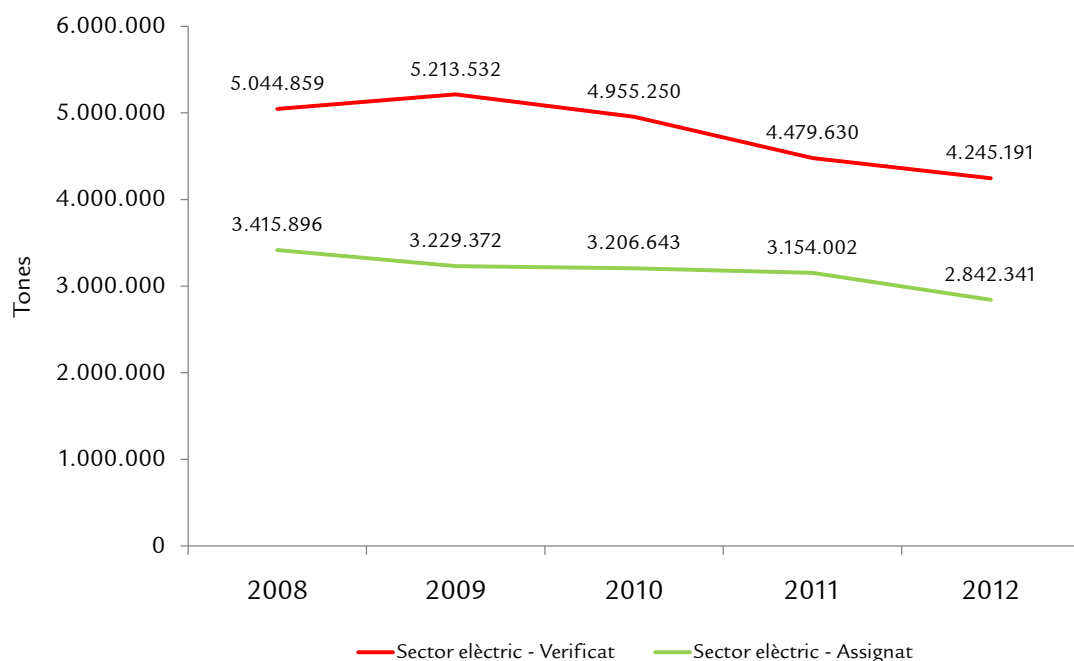

Font: Direcció General de Medi Natural, Educació Ambiental i Canvi Climàtic.

En aplicació de la Llei 1/2005, de 9 de març, que regula el règim del comerç de drets d'emissió de gasos d'efecte hivernacle, les instal·lacions de les Illes Balears que hi estan incloses presenten al Registre de Drets d'Emissió els drets corresponents a les emissions reals verificades. La Direcció General de Medi Natural, Educació Ambiental i Canvi Climàtic publica aquestes dades. Les emissions reals del

sector elèctric superen les emissions assignades, amb una diferència mitjana durant el període 2008-2012 d'1,6 milions de tones de CO₂ emeses de més anualment, si bé aquesta diferència també és deguda a la forma com s'estipulà l'emissió de drets quan va ser el moment. S'observa una davallada de les emissions d'ençà de l'any 2009.

Gràfic 21. Comerç del dret d'emissions de CO₂ a les Illes Balears. Sector elèctric

Font: Direcció General de Medi Natural, Educació Ambiental i Canvi Climàtic.

El sector industrial, inclòs el comerç de drets d'emissió (fabricació de ciment i maons, teules i material de construcció), presenta menys emissions de les assignades, si bé el sector industrial no representa ni el 5% de les emissions de producció d'electricitat. El gràfic reflecteix la davallada a partir de la crisi econòmica que s'inicia el 2008, malgrat que el 2011 torna a créixer.

Inventari d'emissions

El Sistema Espanyol d'Inventari (SEI), que regula l'article 27 de la Llei 34/2007 mostra el flux anual d'emissions de gasos d'efecte hivernacle i altres contaminants de l'atmosfera. Serveix per complir els compromisos internacionals que té subscrits Espanya: el Conveni Marc sobre Canvi Climàtic (i el seu protocol de Kyoto), el Conveni sobre Contaminació Transfronterera a Llarga Distància (i els seus protocols derivats, inclòs el Programa EMEP), la Directiva 2001/81/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 23 d'octubre de 2001, sobre sostres nacionals d'emissió de determinats contaminants, i les decisions de seguiment de GEH del Parlament i del Consell de la Unió Europea. L'inventari comptabilitza les emissions atribuint-les al lloc on es produeixen i no a la residència de l'emissor.

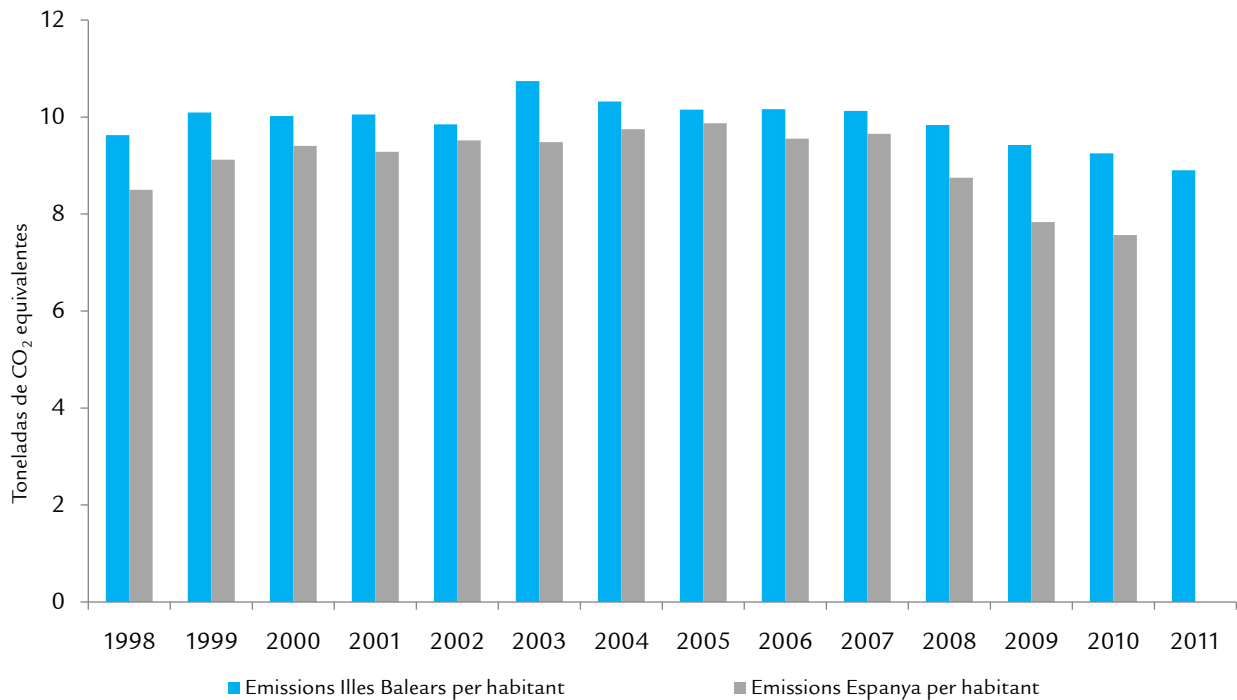
Tal com explica la Direcció General de Medi Natural, Educació Ambiental i Canvi Climàtic, l'elaboració de l'inventari s'ajusta als principis de la metodologia EMEP/CORINAIR-IPCC i es presenta d'acord amb la nomenclatura SNAP (Selected Nomenclature for Reporting of Air Pollutants), en concret amb la versió SNAP-97. La nomenclatura s'estructura en tres nivells jeràrquics: grup, subgrup i activitat. El nivell superior, grup, consta d'onze divisions que reflecteixen les grans categories d'activitats antropogèniques i naturals. El nivell

mitjà, subgrup, divideix l'anterior en 78 classes que reflecteixen l'estructura de les activitats emissores d'acord amb les seves especificacions tecnològiques i socioeconòmiques. El nivell inferior, activitat, inclou les activitats elementals i les d'alguns subgrups (17) que no apareixen en seccions anteriors. En total, la nomenclatura SNAP-97 incorpora 481 activitats elementals que, juntament amb els disset subgrups que no tenen desglossament ulterior per activitat, comptabilitzen un total de 498 activitats o subgrups emissors o captadors de contaminants atmosfèrics.

La classificació SNAP no segueix un criteri purament econòmic ni tecnològic; és més aviat el resultat d'un criteri mixt dels dos anteriors. L'inventari de les Illes Balears presenta de forma agregada les emissions estimades segons el format base de la classificació SNAP-97 per substàncies acidificadores (SO_x, NO_x i NH₃), precursors d'ozó (NO_x, COVNM, CH₄ i CO), gasos d'efecte hivernacle (CO₂, CH₄, N₂O, SF₆, HFC i PFC) i partícules PM₁₀. L'inventari d'emissions de les Illes Balears per al 2011 presenta les emissions següents: 25.588 tones de SO_x, 49.264 tones de NO_x, 24.848 tones de COVNM, 25.550 tones de CH₄, 24.807 tones de CO, 8.980 kilotones de CO₂, 819 tones de N₂O, 2.418 tones de NH₃, 352 quilos de SF₆, 89.341 quilos de HFC, 850 quilos de PFC i 3.380 tones de PM₁₀.

Per a estudiar les emissions de gasos d'efecte hivernacle en tones de CO₂ equivalent s'utilitza la nomenclatura CRF, que és el format adoptat per informar els organismes internacionals. Aquesta presentació en format CRF és la que es treballa en els apartats que hi ha a continuació i s'elabora a partir de les dades detallades de l'inventari SNAP, si bé només s'hi inclouen els sis gasos o grups de composts d'efecte hivernacle.

Gràfic 22. Evolució de les emissions de gasos d'efecte hivernacle per habitant

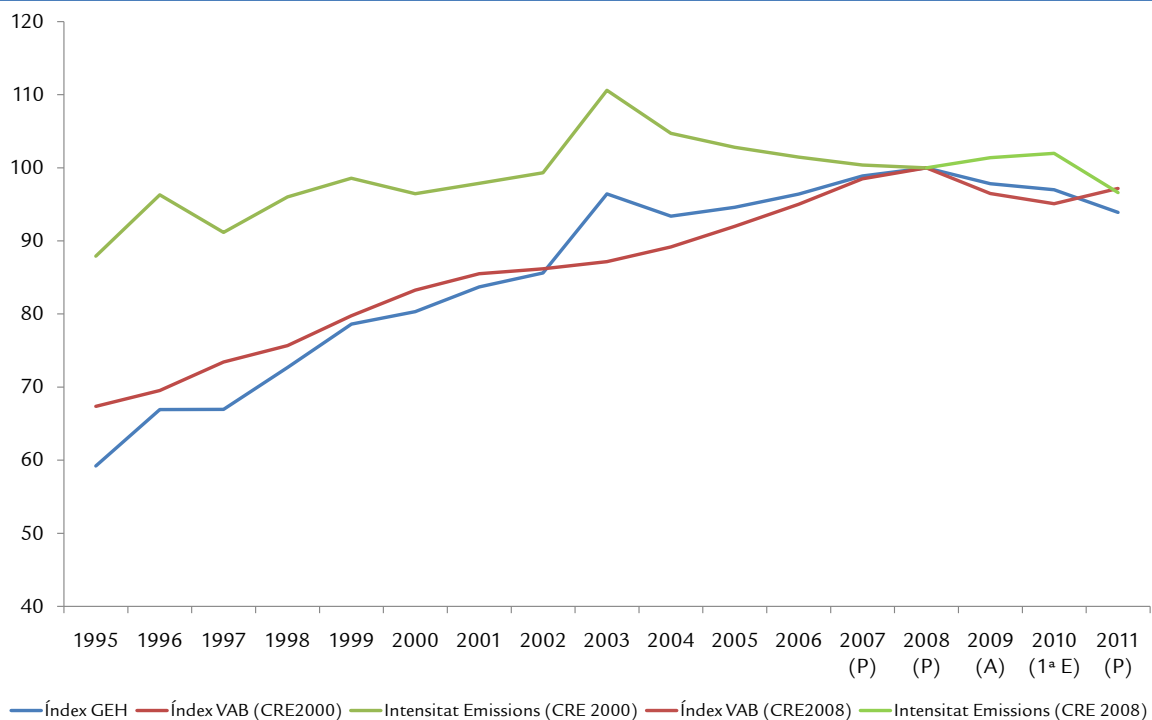
Font: Direcció General de Medi Natural, Educació Ambiental i Canvi Climàtic.

L'informe "Trends in global emissions. 2012" de la Comissió Europea indica que el 2011 les emissions de diòxid de carboni augmentaren un 3% al món. A la Xina les emissions per capita s'incrementen fins al 9% i arriben a 7,2 tones per capita, xifra similar a la de la Unió Europea (7,5 t/hab.). A Alemanya les emissions arriben a 9,9 tones per persona, una de les més elevades d'Europa, davant França (6,7 t/hab.) o el nivell del Regne Unit (7,5 t/hab.). Els Estats Units són un dels majors emissors (17,3 t/hab.), malgrat que encara són superats per Austràlia (19,0 t/hab.). En el grup de països que emeten més diòxid de carboni equivalent per capita també hi ha l'Aràbia Saudita i el Canadà, els quals superen les 16 t/hab., i Rússia, que emet 12,8 t/hab. En sentit contrari, l'Índia és dels països que menys GEH produeixen en relació amb la seva població (1,6 t/hab.). Pel que fa a Espanya, les emissions són de 6,4 tones per habitant.

En el gràfic s'observa que les emissions de gasos d'efecte

hivernacle per habitant són superiors a les Illes Balears respecte d'Espanya per a tots els anys des del 1995. A les Illes Balears, des del 1998 al 2011, es produeix el màxim d'emissions de GEH per capita (emissions per població del padró d'habitants) l'any 2003 amb 10,74 tones. El 2011 s'emeteren 8,9 tones per habitant, que és el valor més baix d'aquesta sèrie. La diferència amb la mitjana espanyola s'explica en part per l'increment de la càrrega demogràfica que hi ha a les Illes a causa del turisme, per la qual cosa cal tenir en compte l'efecte de la població flotant. Si calculam les emissions de GEH en relació amb l'indicador de pressió humana (IPH), la xifra resultant d'emissions per habitant es redueix fins a 7,3 tones per habitant el 2011, més similar a la registrada en la resta de l'Estat.

LES ILLES BALEARS EMETEN MÉS TONES PER RESIDENT QUE ESPANYA, PERÒ MENYS QUE ALEMANYA.

Gràfic 23. Intensitat de les emissions de CO₂ a les Illes Balears

Font: Direcció General de Medi Natural, Educació Ambiental i Canvi Climàtic i INE.

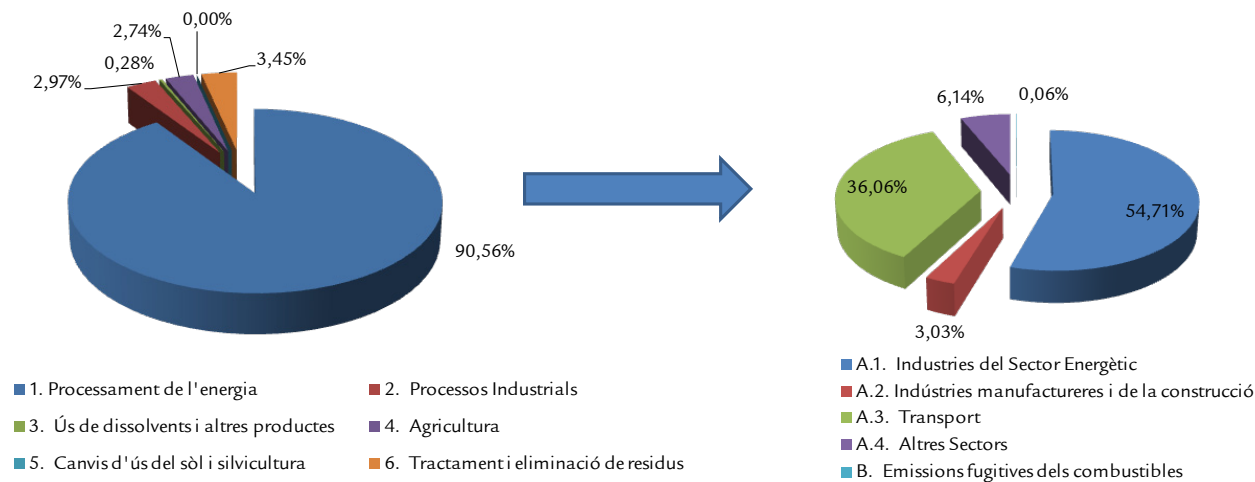
Per avaluar la intensitat de les emissions de CO₂ a l'economia de les Illes Balears es prenen les dades de les emissions de gasos d'efecte hivernacle mesurades en kilotones de CO₂, de conformitat amb l'inventari d'emissions de les Illes Balears, i es divideix pel valor afegit brut (VAB) de les Illes Balears per a cada any. Així es pot comparar l'evolució de les emissions de CO₂ equivalent en relació amb el creixement econòmic. En el gràfic anterior s'ha considerat com a any base el 2008 i s'ha duit a terme un canvi de base per a la sèrie del VAB anterior a aquesta data, atès el canvi metodològic introduït per l'INE. Així, s'observa que l'evolució de les emissions de gasos d'efecte hivernacle està per davall del creixement econòmic fins al 2003. A partir d'aleshores es manté per sobre; és a dir, en aquest període l'economia ha perdut eficiència en termes de carboni. Arran d'aquest fet, l'índex d'intensitat de les emissions mostra una tendència creixent.

Segons dades de l'informe de l'any 2012 de l'Observatori de la Sostenibilitat a Espanya, la intensitat de CO₂ de l'economia espanyola va caure des de l'any 2000 fins al 2011 més d'un 46% i respecte del 2010 es reduí un 3,96%. L'any 2011 la intensitat fou de 325,10 tones de CO₂ equivalent per unitat del VAB (un milió d'euros). Per a l'economia balear el valor és molt superior: l'any 2011 la intensitat de CO₂ arribà

a 405,2 tones de CO₂ equivalent per milió d'euros de VAB. Malgrat això, a l'arxipèlag balear disminueix la ràtio entre les emissions de gasos d'efecte hivernacle i el VAB (per a l'any 1995 era de 658,64 tones de CO₂ equivalent).

Cal destacar que a Espanya, segons la nomenclatura de l'IPCC, més de les tres quartes parts de les emissions totals dels sis gasos inclosos en el protocol de Kyoto procedeixen del processament d'energia (categoria 1 de la nomenclatura de l'IPCC, que inclou, entre d'altres, les indústries energètiques i les activitats de transport). La relació entre aquestes emissions i el creixement econòmic és un dels indicadors principals per avaluar el comportament ambiental del sistema productiu. L'estratègia Europa 2020 preveu una reducció de les emissions de GEH en un 20% respecte del nivell del 1990, com també que les energies renovables suposin un 20% del consum total d'energia i un augment de l'eficiència energètica del 20%. Aquestes mesures podran disminuir les emissions, encara que Espanya s'enfronta a la problemàtica afegida de l'estructura del seu sector energètic actual.

LA INTENSITAT DE LES EMISSIONS DE GEH DE L'ECONOMIA BALEAR SUPERA LA D'ESpanya.

Gràfic 24. Emissions de CO₂ equivalent per grup d'activitat any 2011, Illes Balears (%)

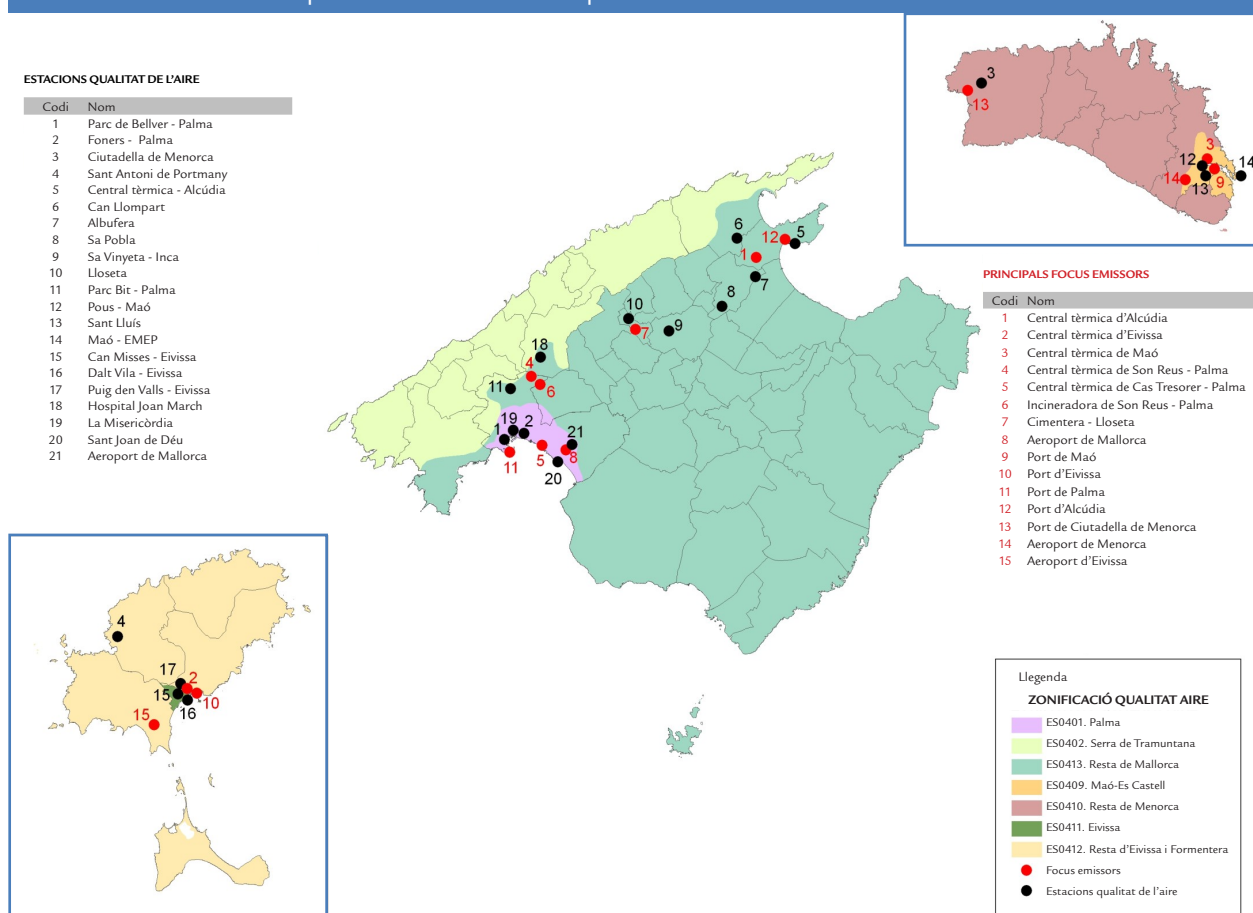
Font: Direcció General de Medi Natural, Educació Ambiental i Canvi Climàtic i elaboració pròpia.

La Direcció General de Medi Natural, Educació Ambiental i Canvi Climàtic ha publicat l'inventari d'emissions de gasos d'efecte hivernacle de l'any 2011. El total d'emissions de gasos d'efecte hivernacle a les Illes Balears, per a aquest any, és de 9.909,4 kilotones de CO₂ equivalent. La major part de les emissions corresponen al processament d'energia (8.973,79 kt de CO₂ equivalent), la majoria de les quals alhora corresponen a activitats de combustió i només 5,82 a les emissions fugitives de combustible. Entre les activitats de combustió, les indústries del sector energètic emeten 4.909,46 kilotones de CO₂ equivalent; el sector del transport, 3.235,53 kilotones de CO₂ equivalent, i les indústries manufactureres i de la construcció, 272,19

kilotones de CO₂ equivalent. Juntament amb les emissions per processament d'energia, hi ha les emissions en kilotones de CO₂ equivalent per tractament i eliminació de residus (342,03), les corresponents als processos industrials (293,9) i a l'agricultura (271,16), i també l'ús de dissolvents i altres productes (28,15). De l'any 1990 al 2011 les emissions gairebé es dupliquen. Així, s'emeten 4.206,81 kilotones de CO₂ equivalent més, i el màxim d'emissions es produeix l'any 2008, amb 10.550,9 kilotones de CO₂ equivalent.

LES INDÚSTRIES DEL SECTOR ENERGÈTIC EMETEN MÉS DE LA MEITAT DEL CO₂ EQUIVALENT.

Gràfic 25. Zonificació per a l'avaluació de la qualitat de l'aire a les Illes Balears

Font: Direcció General de Medi Natural, Educació Ambiental i Canvi Climàtic.

La Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori disposa d'un total de set estacions de vigilància i control de la qualitat de l'aire ambient a les Illes Balears: tres a Palma, una a Ciutadella, una a Sant Antoni de Portmany i dues estacions mòbils. A més, la Conselleria rep dades dels diferents punts de mesurament establerts per diverses empreses, les activitats de les quals fan necessari el control de la qualitat de l'aire (els principals focus emissors del mapa) i també de l'estació del Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient situada a Maó, associada a la xarxa EMEP (European Monitoring and Evaluation Programme). La qualitat de l'aire està regulada pel Reial decret 102/2011, de 28 de gener, relatiu a la millora de la qualitat de l'aire, que transposa la Directiva 2008/50/CE, relativa a la qualitat de l'aire ambient i a una atmosfera més neta.

La ubicació de les fonts de contaminació no és important en el cas dels agents contaminants perquè els processos físics operen de manera que l'agent contaminant es dispersa ràpidament. Però molts d'agents contaminants no es dispersen amb facilitat. Per exemple, l'acumulació d'ozó a la capa més baixa de l'atmosfera, els òxids de nitrogen i el sofre a les conques atmosfèriques urbanes, alguns agents contaminants en particular de motors dièsel i emissions d'oligometalls són casos en els quals sí importa la localització de la font de les emissions. Per reduir l'exposició humana a aquestes fonts de contaminació és habitual la reglamentació mitjançant procediments de zonificació i planificació que controlin on es poden construir les fonts o les residències. No obstant això, el fet de separar les persones de les fonts de contaminació no redueix l'impacte en els sistemes biofísics humans.

Taula 43. Qualitat de l'aire. Concentracions de contaminants registrades a les estacions de les Illes Balears (2011-2012)

Estacions		Diòxid de Sofre. Valor mitjà anual (µg/m³)		Diòxid de nitrogen. Valor límit anual per a la protecció de la salut (40 µg/m³)		Ozó. Nombre de dies en què es supera el valor octohorari de protecció de la salut (120 µg/m³)		Partícules en sus- pensió PM ₁₀ . Valor límit anual per a la protecció de la salut (40 µg/m³)	
		2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Mallorca									
Urbana de trànsit	Foners	3	4	42	37	0	2	21	22
Suburbana de fons	Bellver	4	6	12	10	1	15	16	16
Menorca									
Urbana industrial	Pous (Maó)	7	5	10	7	7	4	18	17
Suburbana de fons	Ciutadella	5	3	6	6	12	1	26	25
Eivissa									
Urbana industrial	Dalt Vila	8	9	9	10	15	6	s.d.	s.d.
Suburbana de fons	Sant Antoni de Portmany	3	s.d.	4	9	33	42	18	15

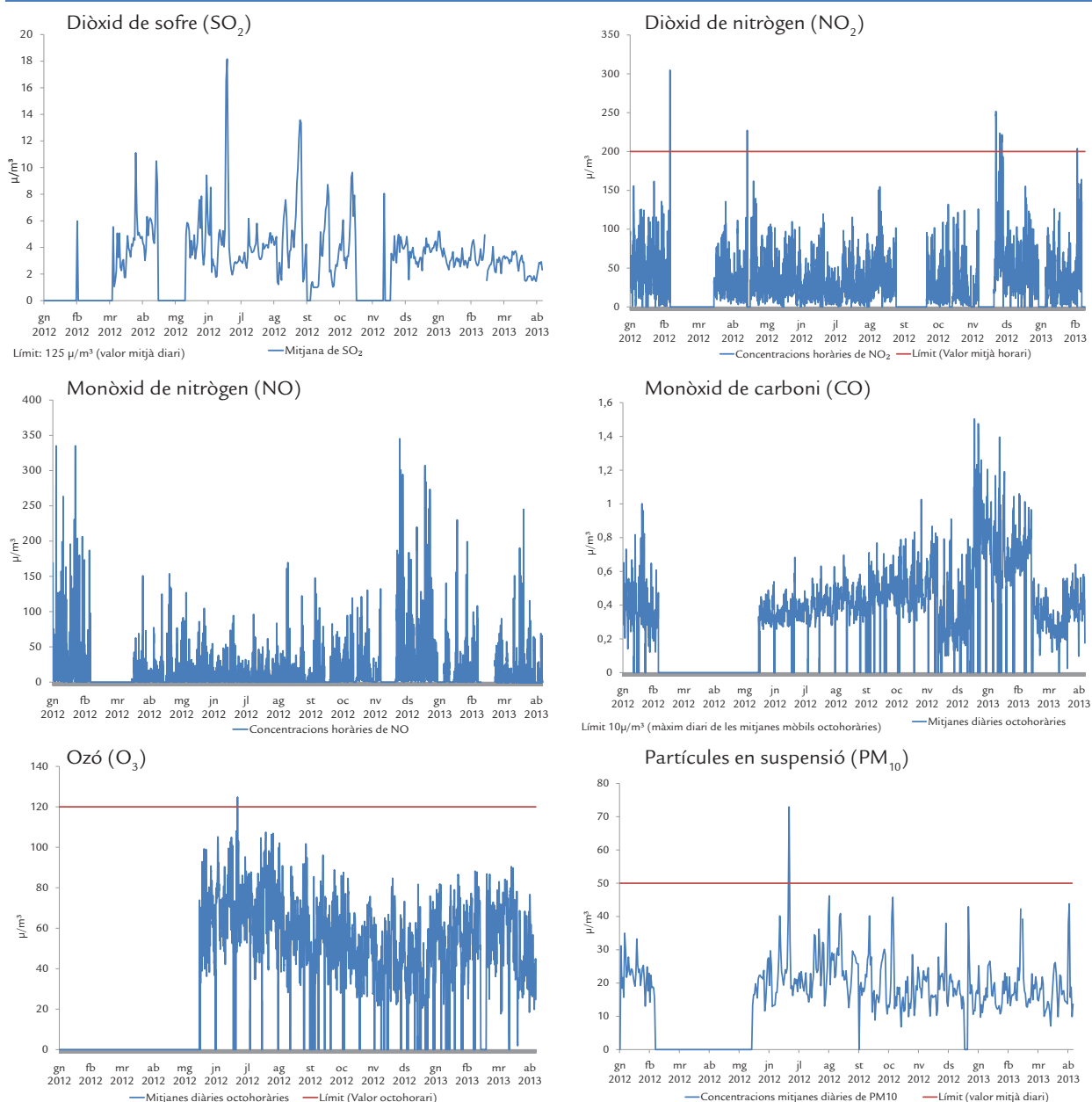
Font: Direcció general de Medi Natural, Educació Ambiental i Canvi Climàtic

Segons l'informe "Estat del medi ambient de les Illes Balears 2010-2011" de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori, en general, la qualitat de l'aire a les Illes Balears és bona. El punt més problemàtic es localitza al centre de Palma pel trànsit, a causa dels òxids de nitrogen i les partícules en suspensió. Així mateix, es detecten alts nivells d'ozó als afores

de les principals poblacions. A la taula destaca que a Sant Antoni de Portmany d'Eivissa es va superar el valor límit de l'ozó durant 42 dies el 2012.

EN GENERAL LA QUALITAT DE L'AIRE A LES ILLES BALEARS ÉS BONA.

Gràfic 26. Qualitat de l'aire a Palma (dades mesurades a l'estació de Foners)

Font: Direcció General de Medi Natural, Educació Ambiental i Canvi Climàtic i elaboració pròpia.

L'informe de la qualitat de l'aire a les Illes Balears de 2011 indica que els principals focus emissors quant a diòxid de sofre són les centrals de producció d'energia elèctrica i l'activitat portuària. Les Illes Balears mostren una qualitat excel·lent respecte d'aquest contaminant. Els principals focus emissors de diòxid de nitrogen a les Illes Balears són el trànsit de vehicles i les centrals de producció d'energia elèctrica. Únicament el nucli urbà de Palma mostra uns nivells de contaminació superiors als fixats per la legislació per a aquest agent. Pel que fa al monòxid de nitrogen, se sobrepassà el límit del valor mitjà horari els mesos de gener, febrer i desembre del 2012, i gener i febrer del 2013. Quant al monòxid de

carboni, la qualitat de l'aire és excel·lent. Té el seu origen en la combustió incompleta (manca d'oxigen) de combustibles en processos industrials i en el trànsit rodant de vehicles, el qual és el doble en importància. Els dos contaminants en què la qualitat de l'aire ha oscil·lat entre valors regulars i dolents han estat, d'una banda, l'ozó durant els mesos d'estiu, a causa dels elevats nivells d'insolació i l'efecte de la llum solar sobre altres contaminants antropogènics, i, de l'altra, les partícules en suspensió PM₁₀, pels episodis d'intrusió de pols sahariana.

VI. MONOGRAFIA

Estudi dels mercats emissors turístics més dinàmics a les Illes Balears

Benjamín Esteras Benítez
Miquel Quetglas Oliver
Mercedes Villalonga Ruiz

1 Introducció

L'economia balear es dedica majoritàriament al sector terciari, en el qual destaca el turisme com a motor econòmic. Una mostra d'aquest fet és que el 2012 el nombre d'afiliats al sector turístic és superior a la quarta part de la mitjana anual, i s'assoleix el pes més elevat en el segon trimestre de l'any, quan supera el 33%. Segons les dades publicades per l'Ibstat d'explotació de l'Enquesta de població activa, el 25% de la població ocupada a les Balears pertany directament al sector turístic. A més, cal tenir en compte els efectes indirectes que es produeixen en l'economia en traslladar-se l'activitat cap a la resta de branques.

L'any passat varen visitar les Illes un total de 15.341.900 passatgers per via aèria; d'aquests, el 74% va arribar a Mallorca; el 18%, a Eivissa, i el 8%, a Menorca. D'altra banda, les Illes Balears van rebre 10,4 milions de turistes estrangers, xifra

que representa un 3,3% més que l'any anterior. Aquest nombre de visitants internacionals és el més important d'Espanya, ja que les Illes Balears reben el 18,1% del total. A aquesta xifra, cal afegir-hi el turisme nacional que arriba de la Península, amb la qual cosa se supera la xifra de 12,5 milions de turistes. Del total de pernoctacions hoteleres de residents a l'estranger que s'han produït a Espanya al llarg del 2012, el 27,7% va ser a les Illes Balears, el percentatge més elevat de totes les comunitats autònomes. Les Illes Balears superaren aquell any la xifra de 10 milions d'euros de despesa realitzada per turistes estrangers, que és gairebé una cinquena part de la despesa total espanyola. Aquestes xifres posen de manifest la importància d'analitzar la contribució i la composició del turisme a l'arxipèlag balear, especialment en la fase recessiva del cicle econòmic en què es troben tant Espanya com les Illes Balears.

Taula 44. Passatgers per via aèria

	Mitjana 2005-2010	Mitjana 2011-2012	Variació
Espanya	4.790.298	4.777.748	0%
Alemanya	4.101.279	4.259.207	4%
Regne Unit	3.252.428	3.204.426	-1%
Federació Russa	24.232	76.583	216%
Noruega	106.400	150.116	41%
Suècia	160.678	210.440	31%
Holanda	168.837	247.985	47%
França	223.146	348.482	56%
Itàlia	420.124	574.454	37%
Suïssa	298.788	423.957	42%

Font: AENA

Els turistes procedents d'Alemanya, el Regne Unit i la resta d'Espanya són els més destacables per a les Illes Balears, ja que entre els tres mercats emissors sumen el 80% del total de viatgers que reben els aeroports de les Illes. Així, el percentatge de passatgers amb origen alemany assoleix el 28% sobre el total, seguit del passatge britànic, amb més d'una cinquena part (21%). Malgrat el retrocés del turisme intern a causa de la caiguda de la demanda nacional, els passatgers arribats a les Balears des de territori espanyol suposaren el 30% del

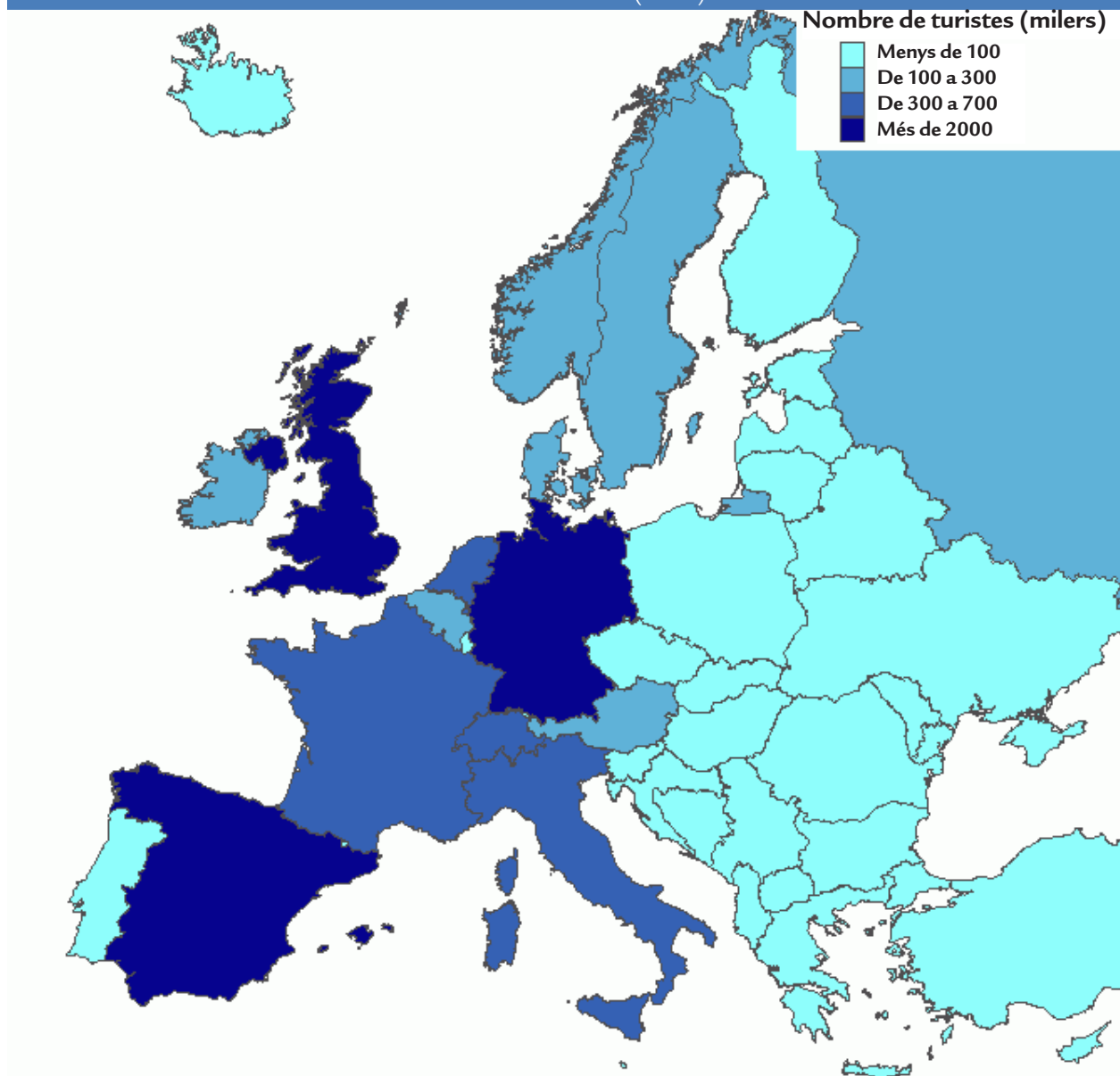
total el 2012. Si bé l'evolució d'aquests tres mercats turístics marca les línies generals de la campanya balear, destaquen algunes alternatives que poden ajudar a diversificar i completar l'activitat turística de les Illes.

En aquest monogràfic es tracten els mercats turístics més dinàmics a les Balears en els darrers dos anys. Encara que la seva presència en nombre queda molt lluny dels turistes esmentats abans, l'evolució observada des del 2010 mereix

estudiar-los de manera particular. Tal com es pot apreciar en la taula anterior, hi ha hagut un grup de països que ha incrementat significativament el trànsit aeri amb les Illes Balears. La mitjana de passatgers del bienni 2011-2012 supera en més

d'un 30% la mitjana des del 2005. D'altra banda, se n'han exclòs els països que presenten un menor nombre de turistes. Les causes d'aquesta major afluència s'estudiaran per a cada un dels set països analitzats, que s'agrupen en dos blocs.

Gràfic 27. Nombre de turistes arribats a les Illes Balears (2012)

Font: IET i elaboració pròpia.

El primer bloc se centra en els països la presència dels quals a les Illes era poc important fins i tot fa només uns quants anys, però l'evolució que han tingut en els períodes recents destaca per sobre de la resta. El nombre de turistes procedents dels països que s'han considerat en aquest grup (Rússia, Noruega, Suècia i Holanda) s'ha incrementat més d'un 28% en els dos darrers anys.

En el segon bloc, s'hi inclouen els turistes dels països el pes relatiu dels quals en el turisme balear ja és històricament significatiu i que es consideren mercats emissors consolidats. Malgrat això, l'evolució creixent a partir del 2010 en el nombre de passatgers i en el de turistes, significativament per sobre de la mitjana, mostra que no s'ha assolit el màxim potencial. Aquests països són França, Itàlia i Suïssa.

2 Rússia

La població d'aquest país euroasiàtic supera la xifra de 143 milions el 2012 i té una superfície de 4.238.500 km². La distància entre la capital (Moscou) i Palma és de 4.000 km i el vol té una durada aproximada de cinc hores des de Moscou fins a l'aeroport de Son Sant Joan. El volum poblacional i l'apogeu econòmic d'aquest país li atorguen un elevat potencial turístic en els pròxims anys i l'atractiu de les Illes Balears

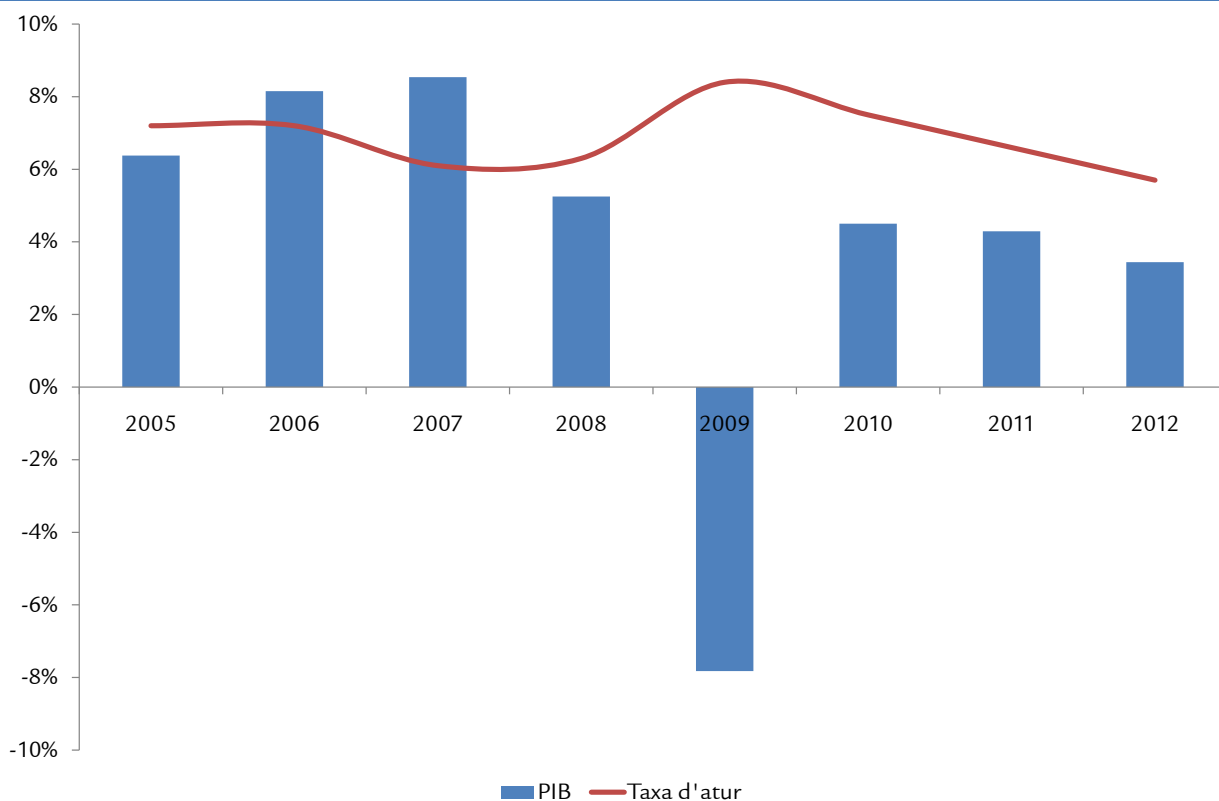
pot aprofitar-se'n. La relació creixent entre Rússia i les Illes Balears es reflecteix en el nombre de residents russos a l'arxipèlag, que s'ha incrementat més d'un 50 % des del 2007. Per a l'estiu del 2013 s'han anunciat noves rutes entre Palma i diferents ciutats russes, com també un increment de freqüències de diferents companyies aèries.

2.1. Anàlisi macroeconòmica

El ritme de creixement de l'economia russa en els darrers anys ha seguit l'evolució de la gran majoria de països i es va veure afectada per la crisi econòmica, principalment el 2009, quan el PIB va arribar a caure més d'un 11 % en el segon trimestre. Durant els anys posteriors va presentar símptomes d'una clara recuperació amb increments del 4,3 % el 2011 i del 3,44 % el 2012.

La taxa d'atur russa entre el 2005 i el 2008 presenta una tendència favorable; no obstant això, el 2009 va experimentar un augment fins a assolir el 8,4%. La millora ulterior de l'economia russa és visible també en el nombre d'aturats, que va disminuir fins a arribar al 5,7 % de la població activa russa.

Gràfic 28. Evolució anual del PIB i de la taxa d'atur a Rússia

Font: Rosstat i Banc Mundial.

És destacable el superàvit per compte corrent que la Federació Russa ha anat acumulant des del 2005. Encara que el 2009 la balança comercial russa va caure per sota de 50 mil milions de dòlars, els anys següents ha aconseguit arribar a xifres molt similars a les d'abans de la crisi econòmica i el 2011 el superàvit s'apropa a 100 mil milions de dòlars.

La inflació russa presenta taxes elevades al llarg dels darrers anys, i l'any 2008 arriba al 14,1%. A partir d'aquesta data se suavitza considerablement el ritme de creixement dels preus i el 2010 cau per sota del 7%. El 2011 la inflació torna a acce-

lerar-se i la taxa anual augmenta 1,6 p. p. (punts percentuals) i se situa en el 8,4%.

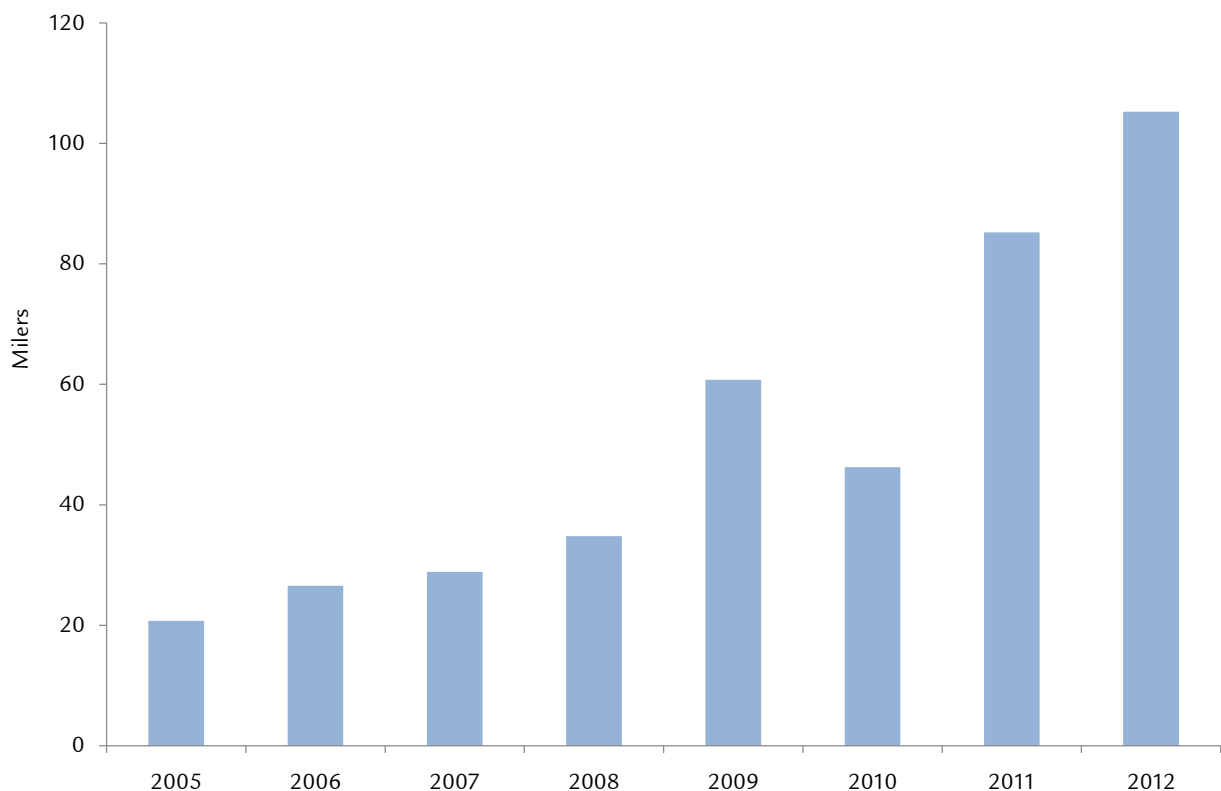
El tipus de canvi entre el ruble i l'euro es va mantenir estable en el període 2005-2008 entre 34 i 37 rubles per euro. A començaments del 2009 es deprecia i arriba a un tipus de canvi de 44 rubles/euro. Tanmateix, els anys 2010 i 2011 oscil·la entorn de 40 rubles/euro, la qual cosa permet a Rússia obtenir unes importacions més barates des de la zona euro.

2.2. Anàlisi turística

La presència de turistes russos a les Illes Balears (sobretot a Mallorca) s'ha intensificat en els dos darrers anys, segons les estadístiques de passatgers d'AENA. Tal com s'ha vist en l'apartat anterior, la favorable situació de l'economia a Rússia ha impulsat aquest país com a emissor turístic i Espanya és una de les destinacions escollides. Així, els passatgers russos arribats el 2012 superen ja el milió, mentre que el 2010 les arribades al territori espanyol no superaven la xifra de

547.000 passatgers. Mallorca ha passat de rebre entorn de 32.000 passatgers el 2010 a més 80.000 el 2012, cosa que representa un augment del 150% en dos anys. A Eivissa l'increment també ha estat notable i tant l'any 2011 com el 2012 se supera clarament la xifra de 5.000 passatgers (una variació del 176% respecte del 2010). Menorca encara no és una destinació considerada per la majoria de turistes d'aquest origen.

Gràfic 29. Evolució dels turistes russos a les Illes Balears

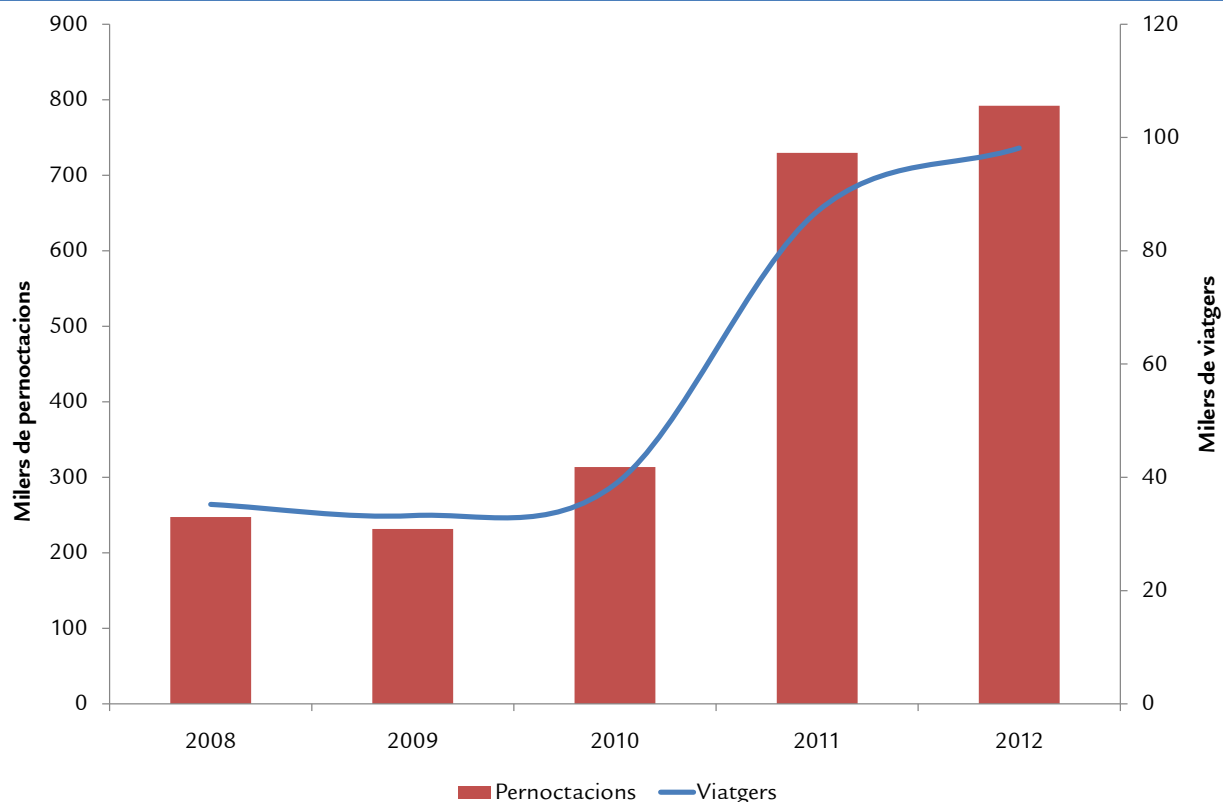

Font: Frontur i IET.

En el gràfic anterior s'observa la creixent arribada de turistes tant el 2011 com el 2012 a les Illes. L'arxipèlag va rebre aquest darrer any més de 100.000 turistes, mentre que el 2005 amb prou feines se superava la xifra de 20.000. Les perspectives amb vistes a la temporada del 2013 són molt positives i s'espera que els increments es mantinguin durant els pròxims

anys. A Espanya, els turistes russos també s'han incrementat substancialment: un 57% més de turistes russos visiten el país des del 2010, i l'any 2012 són més d'1.200.000. S'ha de comentar que el nombre de turistes pot superar el de passatgers —fet comentat anteriorment— a causa de la possibilitat d'arribar a les Balears per via aèria fent escala en altres països.

Gràfic 30. Evolució de les pernoctacions i dels viatgers russos a les Illes Balears

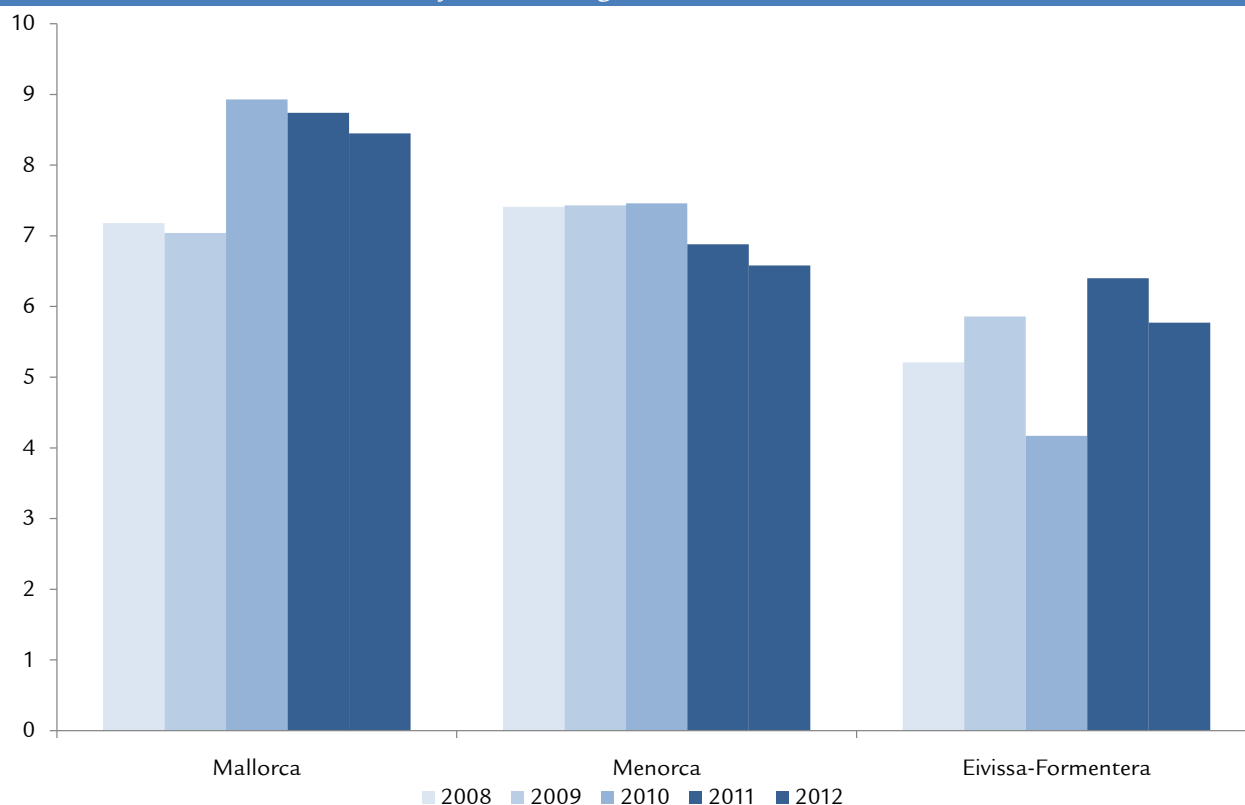
Font: Ibestat.

Les nits passades en territori balear per part de viatgers d'origen rus ofereixen creixements positius des del 2010. Segons dades de l'Ibestat, el 2012 prop de 100.000 viatgers es van allotjar als hotels de l'arxipèlag, amb un total de 800.000 pernoctacions. Ambdues magnituds s'han incrementat respecte de l'any 2011 (un 12,9% i un 8,6%, respectivament), però la taxa de variació és especialment destacada respecte dels anys anteriors (més d'un 150% en ambdós casos respecte del 2010). La majoria dels viatgers es concentra a l'illa de Mallorca, on les pernoctacions hoteleres del 2012 són superiors a 710.000 i el nombre de viatgers gairebé arriba a 85.000.

S'ha de destacar que a les Pitiüses el nombre de nits en hotels de viatgers russos s'ha multiplicat per sis i el 2012 queda en 77.300 pernoctacions. Els viatgers allotjats en els hotels d'Eivissa i Formentera s'han incrementat ininterrompudament des del 2009 i són 13.400 el darrer any.

El gràfic anterior evidencia que el turisme rus és un dels mercats emissors més dinàmics en els dos darrers anys. La massiva arribada d'aquests viatgers fa que, principalment a Mallorca, la formació i el coneixement de la cultura russa siguin cada vegada més demandats.

Gràfic 31. Evolució de l'estada mitjana dels viatgers russos

Font: Ibestat.

Quant a l'estada mitjana dels russos, l'evolució per illes és dispar. D'una banda, hi ha un salt qualitatiu en el nombre de dies d'estada a Mallorca entre 2009 i 2010. A partir de llavors se supera la setmana de mitjana i es manté per als períodes posteriors. Les Pitiüses mostren les estades més curtes, i destaca la mitjana del 2010 (4,17 dies) comparada amb la de l'any següent, que va arribar a 6,4 dies.

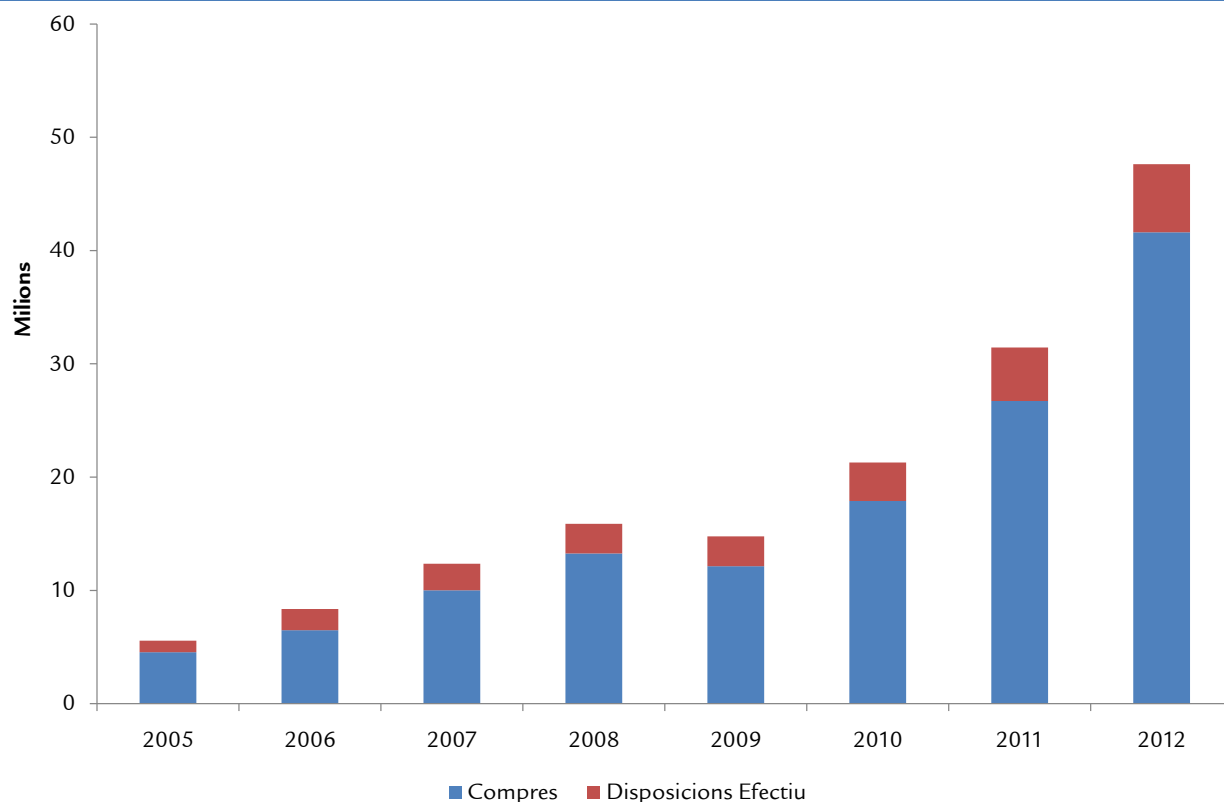
2.2.1. Despesa turística

La despesa dels turistes russos concorda amb la seva afluència i s'ha triplicat a partir del 2010. El 2011 s'assoleix una despesa turística total a les Illes de més de 136 milions d'euros i el 2012 aquesta xifra encara augmenta més, fins a gairebé

163 milions. Segons les dades de l'Egatur, la despesa mitja per turista rus és superior a 1.500 euros el 2012, per sobre de la corresponent als turistes alemanys (886 euros) i als britànics (852 euros). També és destacable la despesa mitjana diària de 134 euros, la més alta de tots els països analitzats, fins i tot superior al de mercats turístics consolidats com ara el britànic, amb 103 euros, o l'alemany, amb 107 euros.

Si es comparen aquestes quanties a Espanya, es comprova que la tendència ha estat semblant, amb creixements molt importants des del 2009. Així, la despesa realitzada a Espanya per aquests turistes era de 152 milions d'euros el 2009, i el 2012 ja supera l'import 1.900 milions d'euros. El fet que la classe mitjana russa disposi cada vegada d'una renda disponible més elevada afavoreix sens dubte aquests resultats.

Gràfic 32. Imports de les compres i de les disposicions amb targetes emeses a Rússia

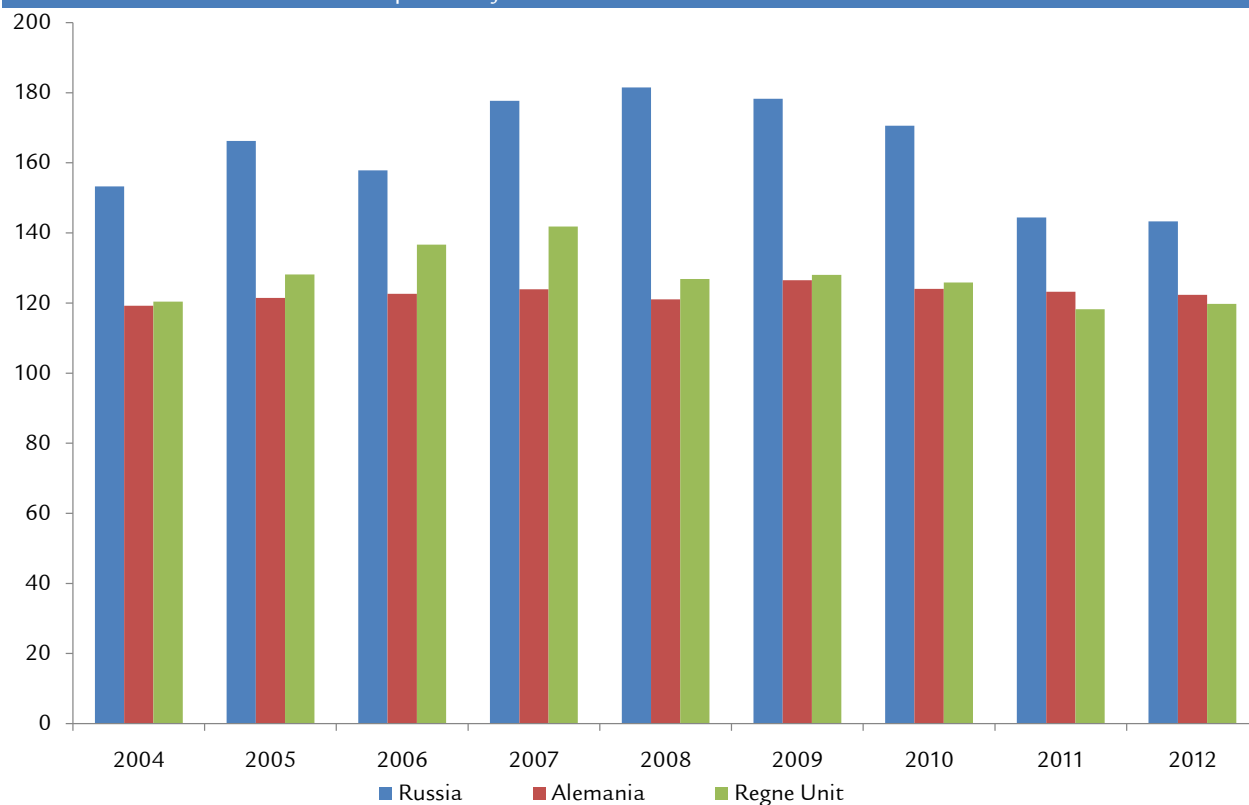
Font: EURO6000, 4B i Servired.

La despesa efectuada per turistes russos a través de targetes de crèdit a partir del 2010 s'ha incrementat en un 124%, i el 2012 arriba a superar la xifra de 47 milions d'euros, mentre que el 2009 aquesta xifra no arribava a 15 milions.

Si es comparen les compres realitzades mitjançant targetes de crèdit emeses a Rússia amb les disposicions d'efectiu en caixers automàtics, les primeres representen la major part de la despesa efectuada. Així, l'impacte d'aquestes compres sobre el comerç balear s'ha incrementat substancialment des

de l'any 2010. El 2009 el nombre de compres era de devers 68.000 i el 2012 es va situar en més de 290.000. Quant als imports d'aquestes compres, la variació relativa ha estat més moderada; no obstant això, varen passar de 12 milions d'euros el 2009 a 41 milions d'euros aquest darrer any. Les disposicions d'efectiu efectuades en caixers automàtics per russos a les Balears segueix la senda alcista, amb un clar repunt des del 2010. L'increment del nombre de disposicions respecte del 2009 ha estat del 163% i el de l'import de les disposicions esmentades respecte del mateix any ha estat del 128%.

Gràfic 33. Evolució de les compres mitjanes a les Illes Balears

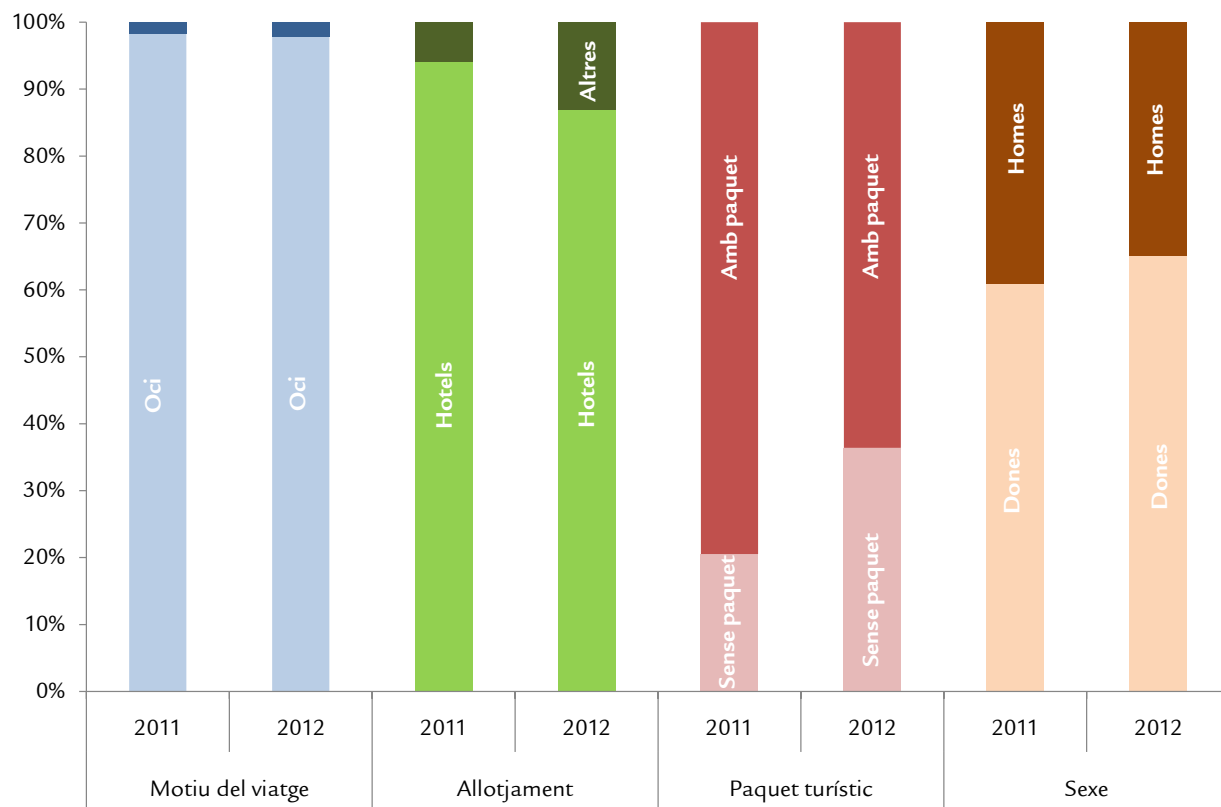
Font: EURO6000, 4B i Servired.

En el gràfic 33 veim com han anat evolucionant les compres mitjanes per part de turistes russos en comparació d'altres mercats ja consolidats a les Balears, com l'alemany i el britànic. Si bé els nivells de compres han anat creixent, com s'ha comentat en l'apartat anterior, l'import mitjà de cada una segueix el camí oposat. Arran de la situació econòmica de Rússia, la classe mitjana agafa un pes més elevat i el turisme es converteix en un servei més accessible per a la majoria de la població russa. Com a resultat, es produeix una reducció d'un 16% de les compres mitjanes des del 2010 encara

que l'import total s'hagi incrementat. Les disposicions mitjanes dels turistes russos mantenen la mateixa tendència de les compres. Aquest tipus d'operacions s'ha reduït un 17% des del 2010, i aquests dos darrers anys se situa per primera vegada per sota de les disposicions dels turistes alemanys. És destacable la quantitat de diners (gairebé 214 euros per operació) retirada per part dels turistes germànics, molt per sobre d'altres mercats turístics, com ara el britànic, que retira prop de 133 euros en cada extracció.

2.2.2. Perfil del turista

Gràfic 34. Perfil del turista rus (2011 i 2012)

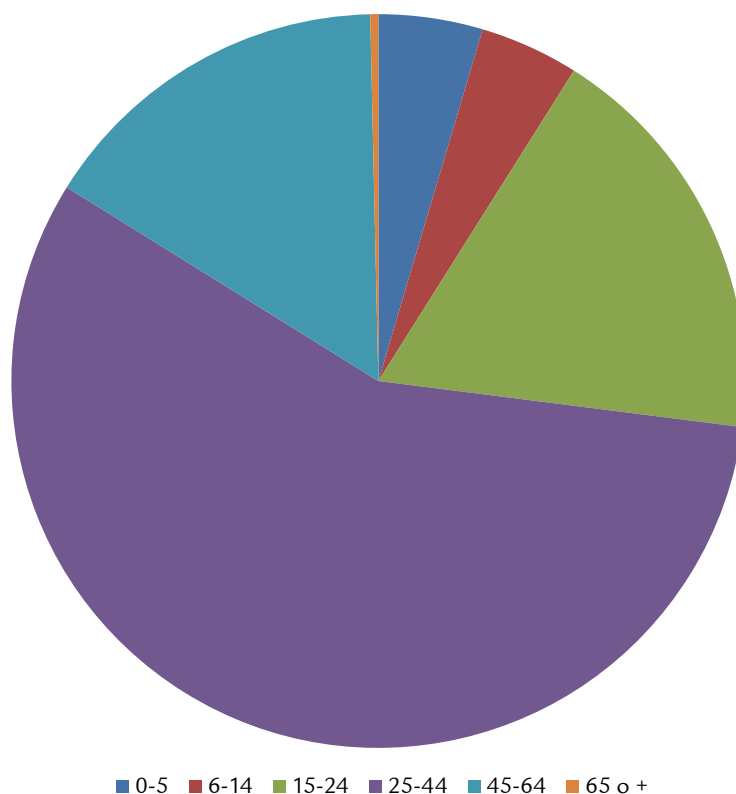

Font: Agència del Turisme de les Illes Balears.

La gran majoria de turistes russos (el 98% tant el 2011 com el 2012) visiten les Balears per motius de lleure, i s'arriba a gairebé 84.000 turistes el 2011 i aproximadament a 103.000 el 2012 per aquest motiu. Els turistes russos que varen viatjar a les Illes Balears amb paquet turístic eren prop de 67.800 el 2011, xifra semblant a la de l'any següent. En canvi, el nombre de viatgers sense paquet turístic ha augmentat considerablement, cosa que ha provocat una disminució del pes de la contractació de paquet turístic entre 2011 i 2012 (ha passat

del 79% al 64%). L'increment de viatgers sense paquet turístic ha desviat el tipus d'allotjament cap a un establiment diferent de l'hotel. Encara així, el 2012 el 87% dels turistes russos va decidir passar les seves vacances en un hotel, davant el 94% de l'any anterior. Si analitzam la distinció entre sexes, la presència de turistes russos és significativament més alta, ja que representen el 61% el 2011 i el 65% en 2012 del total de turistes procedents d'aquest país.

Gràfic 35. Perfil del turista rus per edats (2012)

Font: Agència del Turisme de les Illes Balears.

S'observa en el gràfic 35 que els turistes russos entre 25 i 44 anys freqüenten l'arxipèlag més que la resta d'interval·ls d'edats, i aquesta franja representa més de la meitat del total (el 57%). Els joves entre 15 i 24 anys suposen el 18%, mentre que els adults entre 45 i 64 anys tenen un pes del 16% sobre el total de turistes russos arribats a les Balears el 2012. Resulta destacable la presència pràcticament nul·la dels més grans

de 65 anys.

Per tant, el perfil majoritari del turista rus que viatja a les Illes Balears és el d'una dona, d'entre 25 i 44 anys, que s'allotja en un hotel contractat mitjançant paquet turístic i que viatja per motius de lleure.

3 Noruega

Aquest país escandinau manté una població de prop de cinc milions d'habitants i té una superfície de més de 323.800 km². 2.830 km separen la capital noruega de Mallorca i la durada del trajecte amb avió és de prop de tres hores i mitja. El turisme d'origen noruec, si bé minoritari comparat amb l'ale-

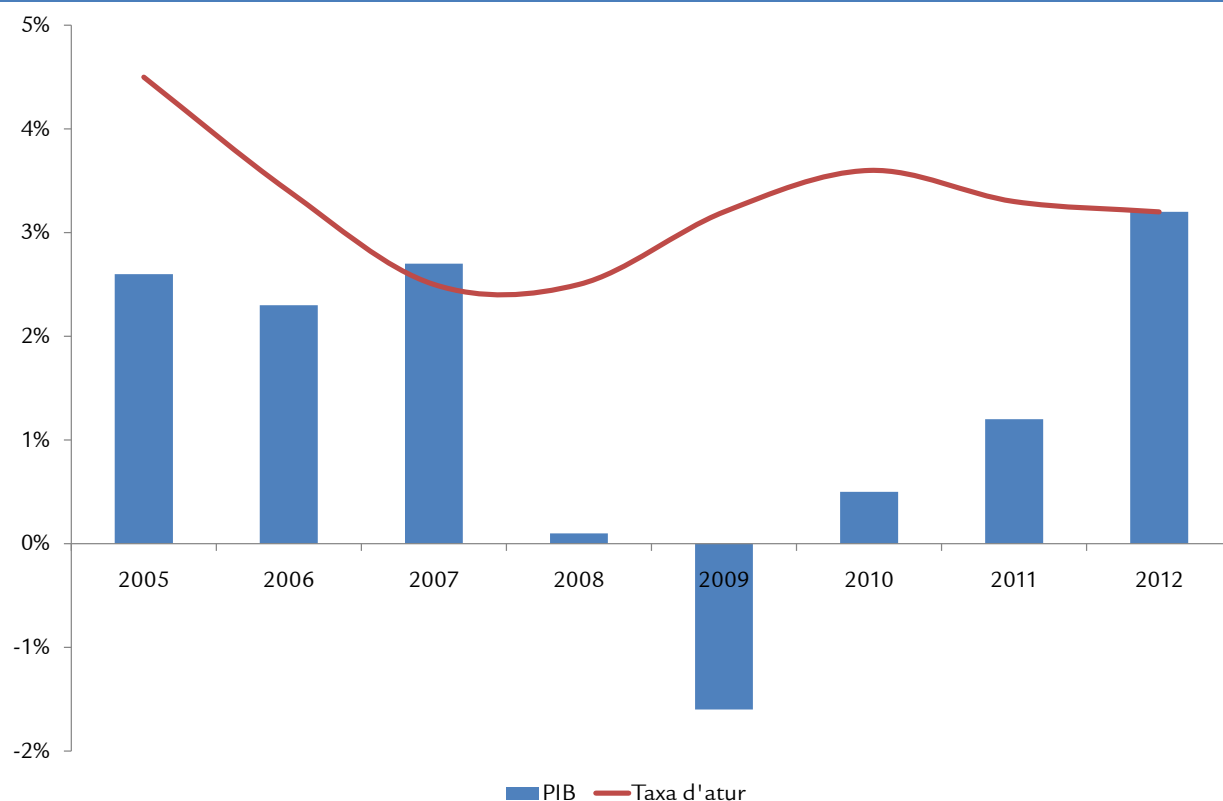
many o el britànic, ja superava la barrera de 100.000 visitants fins al 2010 i des de llavors ha augmentat la seva presència a les Balears. A més, les perspectives futures són que almenys es consolidi aquest increment durant les pròximes campanyes.

3.1. Anàlisi macroeconòmica

L'evolució del PIB de Noruega mostra un evident canvi de tendència el 2007. Fins llavors el país escandinau presentava unes taxes de creixement estables superiors al 2%. El 2008 amb prou feines es va incrementar la seva producció un 0,1% i el 2009 la taxa es torna negativa, com la majoria d'economies del món. Noruega és un dels principals països exportadors de petroli i gas natural, béns que representen gairebé la meitat de les seves exportacions. L'alentiment del ritme d'ac-

tivitat econòmica en l'àmbit mundial va afectar la demanda de cru i, per tant, la balança comercial del país. Malgrat això, la reducció de l'índex de volum del 2009 va ser de l'1,6%, inferior a la mitjana dels països desenvolupats. A partir del 2010 sembla haver-hi un punt d'inflexió i s'acceleren les taxes de creixement, i el 2012 arriba a superar els tres punts percentuals.

Gràfic 36. Evolució anual del PIB i de la taxa d'atur a Noruega

Font: Eurostat.

Aquest país està considerat dels millors quant a qualitat de vida i presenta una de les rendes per capita més elevades del món. L'evolució de la taxa d'atur concorda amb aquestes dades, atès que des del 2005 presenta unes xifres inferiors al 3%, i el 2008 arriba al mínim de l'1,7%. En els darrers anys manté la tendència i la taxa d'atur roman en els nivells conjunturals.

La inflació i el saldo per compte corrent de Noruega mostren xifres característiques dels països del nord d'Europa; això és, una balança comercial positiva i un ritme de creixement dels preus interns moderat. D'una banda, el superàvit darrers els últims anys s'ha aconseguit gràcies a l'increment de les exportacions. Malgrat disminuir el saldo el 2007 en 6.107 milions d'euros, l'any següent es recupera el dinamisme exterior i arriba a 54.547 milions d'euros. El 2009 la crisi de demanda va afectar negativament el comerç exterior noruec; no obstant

això, el 2010 mantenia un superàvit exterior de 38.697 milions.

D'altra banda, la inflació s'ha mantingut en uns nivells molt moderats, i en els darrers anys roman per sota del 4%. Després del mínim el 2007 del 0,7%, l'any següent s'acceleren els preus fins al 3,8% a. Des d'aquell moment ha seguit una línia descendent fins a situar-se el 2011 (darrera dada disponible en el moment d'elaboració d'aquest estudi) en l'1,3%.

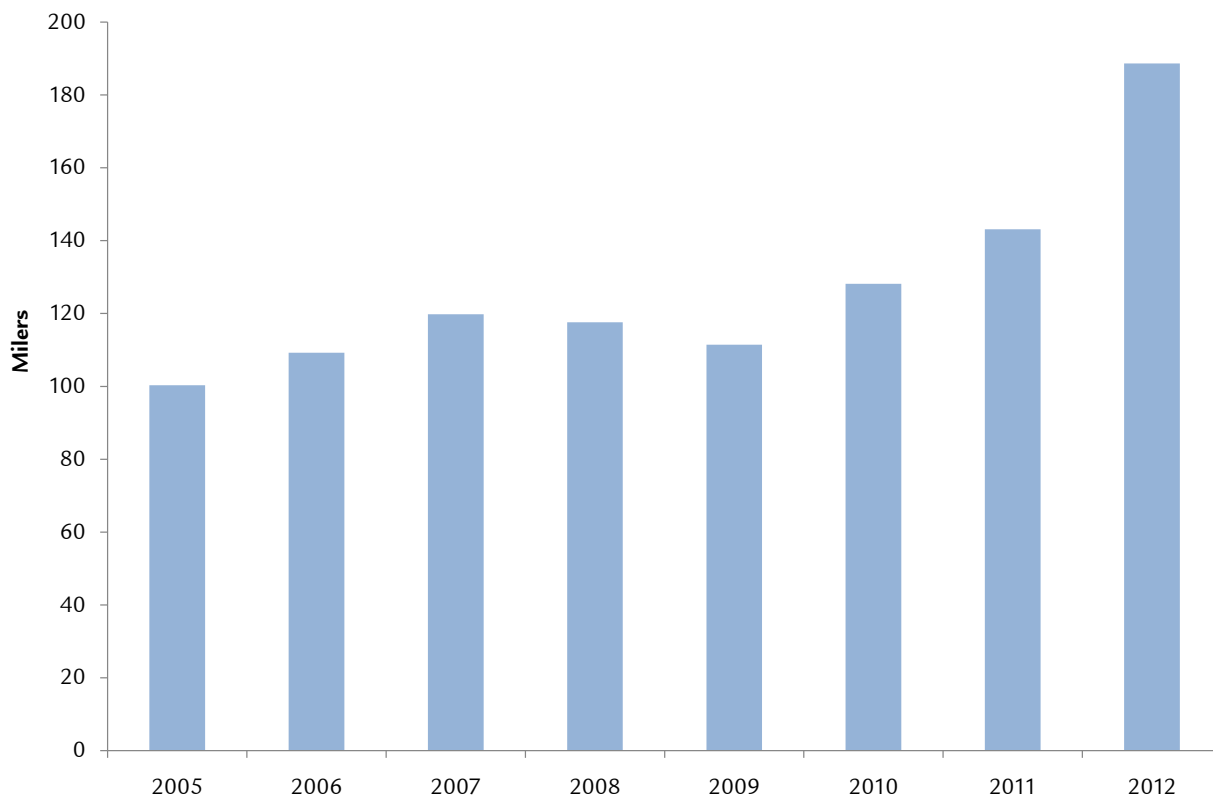
L'evolució del tipus de canvi en els països escandinaus ha seguit una senda molt semblant, amb una apreciació de la moneda des de principi del 2009, quan pràcticament va arribar a 9 corones noruegues per euro. La reducció del tipus de canvi ha facilitat unes importacions més barates aprofitant un preu del cru en dòlars elevat. En el darrer període del 2012, l'euro es canviava per 7,37 corones noruegues, el nivell més baix dels últims set anys.

3.2. Anàlisi turística

Noruega és un dels mercats turístics emergents per a les Illes Balears. La seva situació econòmica, amb importants augments en el PIB, i la seva elevada renda per capita afavoreixen la major afluència turística observada en els darrers dos anys a les Balears, principalment a Mallorca. En aquesta illa, l'evolució de passatgers noruecs arribats per via aèria ha millorat un 54% entre el 2010 i el 2012. Aquesta dada és més rellevant si la comparam amb la dels arribats a Espanya. En el conjunt de l'Estat l'entrada de passatgers va arribar a un total d'1.222.254; no obstant això, registra un creixement més moderat (un 23% en el mateix període). El passatge arribat a

les Illes Balears representa aproximadament el 14% de la xifra estatal. A Eivissa la trajectòria també ha estat molt positiva, més encara en aquests darrers dos anys, amb increments percentuals de l'11% i el 39% el 2011 i el 2012. Ara bé, en termes absoluts el pes del turisme noruec a l'arxipèlag pitiús és encara reduït i el nombre de passatgers arribats només supera la xifra de 3.500. En canvi, a Menorca la seva presència era pràcticament nul·la fins a aquest darrer any, quan vingueren 3.051 persones des d'aeroports noruecs. El fet que s'hagin incrementat les rutes aèries amb aquesta regió ofereix un nou potencial de creixement per al turisme d'origen noruec.

Gràfic 37. Evolució dels turistes noruecs a les Illes Balears

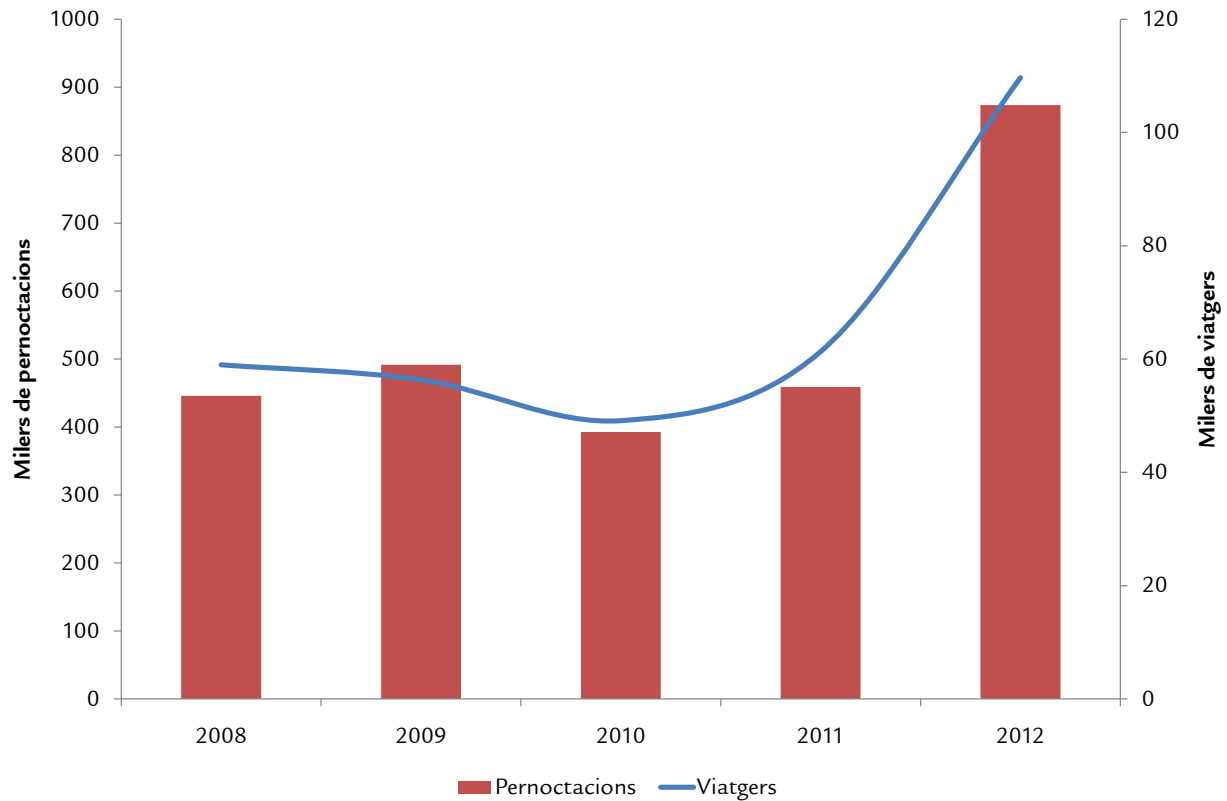

Font: Frontur.

En el gràfic 37 s'observa que s'ha revitalitzat el turisme noruec a les Balears a partir del 2010. Fins fa tres anys el nombre de turistes noruecs que arribava a les Illes Balears no superava la xifra de 130.000 persones, i el 2012 pràcticament es va arribar a 190.000 visitants, un augment de gairebé el 50% en dos anys. L'evolució de l'arribada de turistes a la resta de

l'Estat ha estat molt semblant el 2010 i el 2011 a la de les Balears. El 2012 es trenca aquesta dinàmica i les Illes reben un 32% més de turistes respecte a l'any anterior, mentre que a Espanya aquesta variació es queda en un 12%. Aquest fet indica que l'apogeu del turisme noruec ha estat més intens a les Illes Balears que a la resta del territori nacional.

Gràfic 38. Evolució de les pernoctacions i del nombre de viatgers noruecs

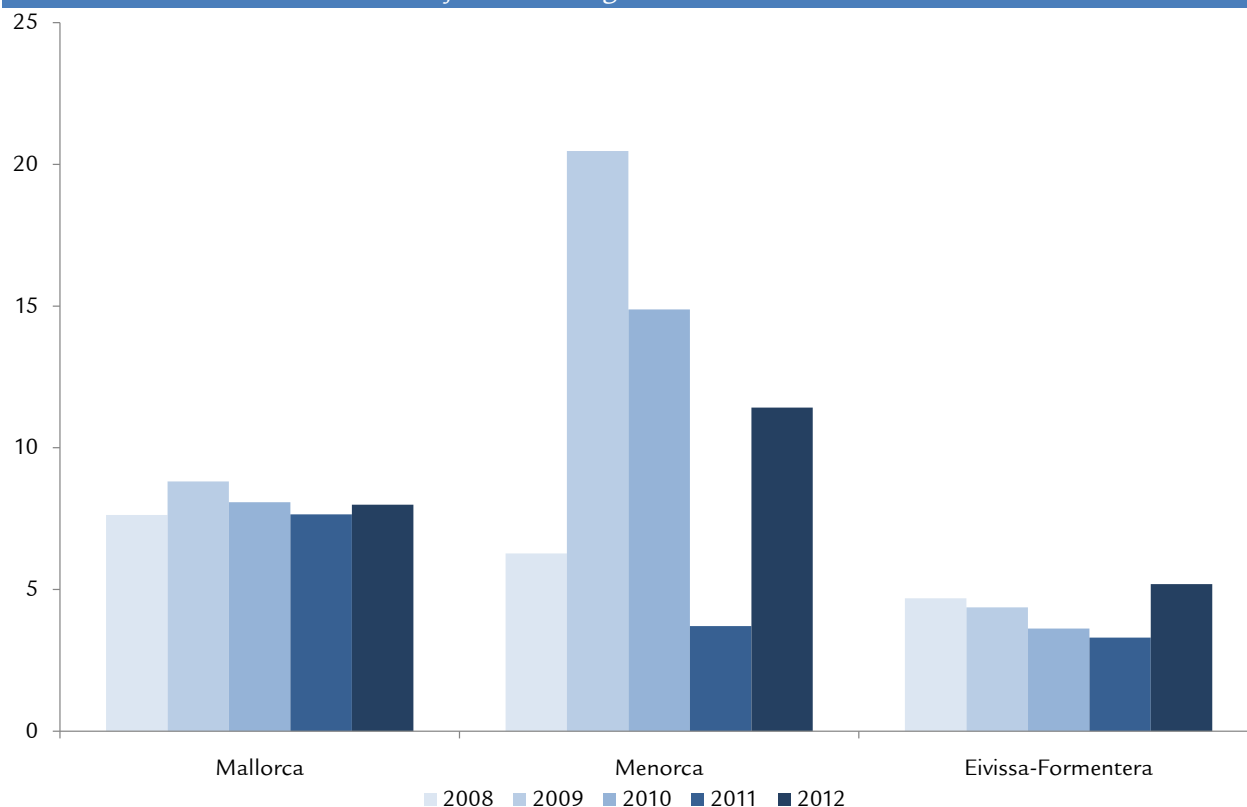

Font: Ibestat.

El nombre de pernoctacions venudes als viatgers noruecs al territori balear manté una forta senda de creixement a totes les illes. Paral·lelament a l'evolució del nombre de passatgers arribats per via aèria, la dada més destacable s'ha produït a Menorca, que sense arribar a les xifres de Mallorca o les Pitiüses, ha passat de 1.320 pernoctacions el 2011 a 9.527 pernoctacions el 2012, amb la qual cosa n'ha septuplicat el nombre en sol un any. A Mallorca, l'augment ha estat de 90 p. p. el 2012 respecte a l'any anterior, i s'arriba a 853.096 nits. Per a Eivissa i Formentera, la xifra de pernoctacions de

les quals han gaudit els viatgers noruecs s'ha intensificat un 66% el darrer any, un creixement relatiu inferior al de la resta de les illes. Segons les dades publicades per l'Ibestat, els viatgers noruecs han augmentat les seves estades en els hotels de les Illes un 78,8% el darrer any. La major part d'aquesta aflluència es concentra a l'illa de Mallorca (pràcticament el 98% dels viatgers allotjats a les Illes durant el 2012). Tal com s'ha comentat anteriorment, el cicle econòmic favorable que viu el país escandinau i l'apreciació del seu tipus de canvi han impulsat el dinamisme d'aquest país emissor.

Gràfic 39. Evolució de l'estada mitjana dels viatgers noruecs

Font: Ibestat.

El 2012 els turistes procedents del país nòrdic passen una estada mitjana a les Balears de 7,96 dies. Aquesta xifra no ha variat gaire en els darrers períodes, ja que el 2008 era de 7,56 dies. Una estada molt similar es registra a Mallorca, amb una mitjana 7,99 dies el 2012 i manté una evolució també estable des del 2008, quan va ser de 7,63 dies. És destacable el cas de Menorca, si bé la volatilitat de les dades pot atribuir-se al fet que aquesta illa no té una gran afluència d'aquest tipus de

turistes fins al darrer any. Així, el 2012 l'estada mitjana en els hotels de Menorca per part dels viatgers noruecs és d'11,42 dies, molt superior a la de l'any anterior (3,71 dies). A Eivissa i Formentera l'estada mitjana dels noruecs en allotjaments hotelers està per sota de la resta d'illes i, a més, l'augment ha estat menor: ha passat de 3,3 dies el 2011 a 5,19 el 2012. Imports de les compres i de les disposicions amb targetes emeses a Noruega

Gràfic 40. Evolució de l'interès per Mallorca en els cercadors noruecs

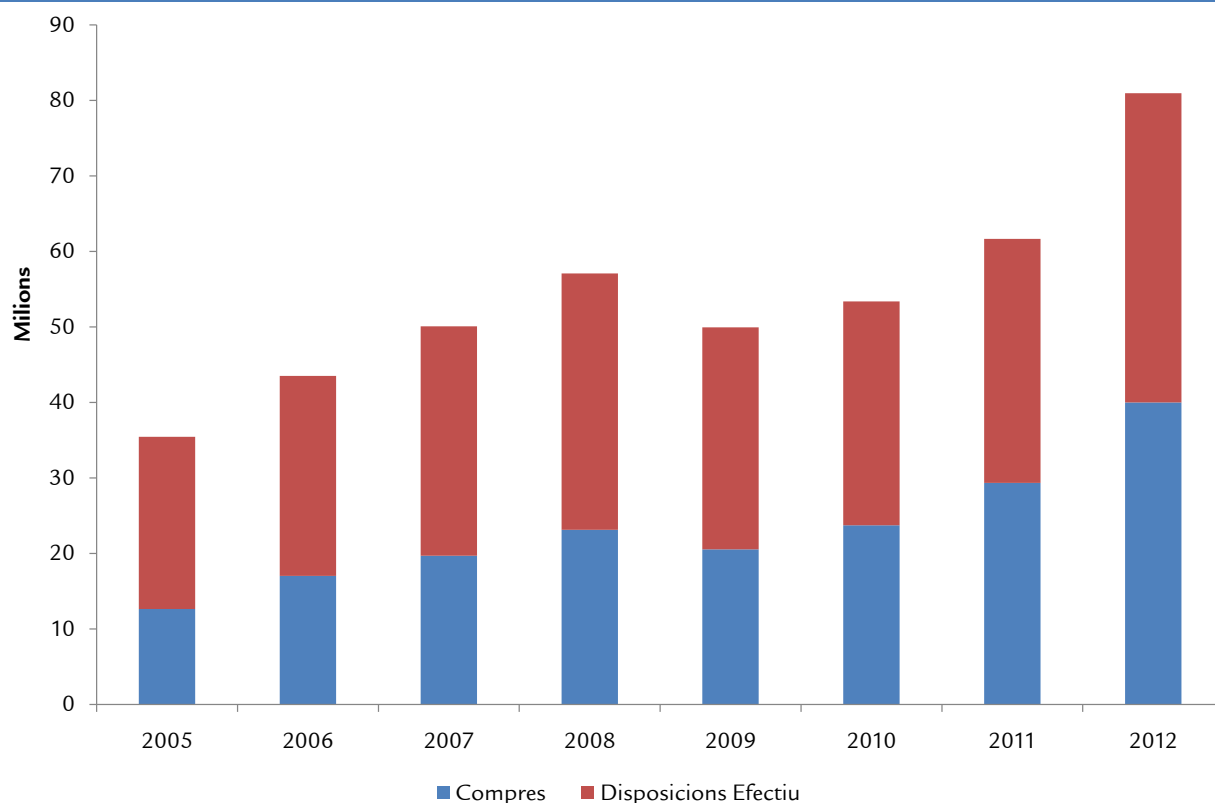
Font: Google Trends (Segona setmana de juliol de 2012 = 100).

L'interès suscitat per Mallorca a Noruega pot aproximar-se per les repeticions de la paraula Mallorca en els motors de cerca d'Internet. Considerant la pàgina de Google ubicada a Noruega, el nombre d'impactes és clarament ascendent des

del 2010. Aquest atractiu més elevat per a Noruega ha fet que els turistes procedents d'aquest país augmentin les seves visites a l'illa.

3.2.1. Despesa turística

Gràfic 41. Imports de les compres i de les disposicions amb targetes emeses a Noruega

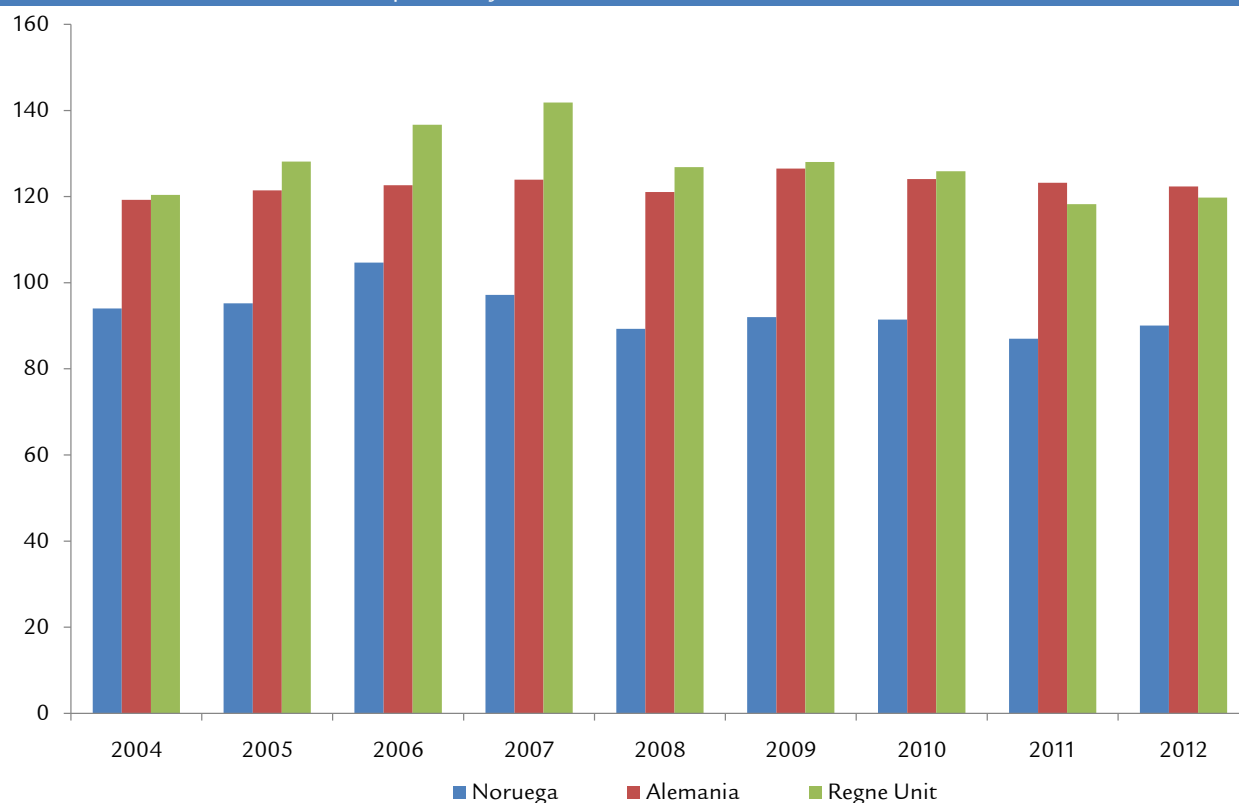
Font: EURO6000, 4B i Servired.

En el gràfic 41, veim la trajectòria des del 2005 de la despesa efectuada amb targetes de crèdit emeses en el país noruec. La despesa del 2012 és superior a 80 milions, la qual cosa representa una variació respecte al 2009 del 62%, quan va estar per sota de 50 milions d'euros. Aquest fet reflecteix l'evolució positiva de la despesa turística efectiva. Pel que fa a les compres efectuades mitjançant targetes de crèdit, es comporten de manera paral·lela a l'increment de turistes noruecs a partir del 2010. El nombre d'operacions d'aquest tipus realitzades els anys 2011 i 2012 augmenta un 30% i un 32%, respectivament. Un ritme de creixement diferent presenten els imports d'aquestes compres, que són d'un 24% el 2011 i un 36% el

2012. Aquest fet reflecteix la caiguda de l'import mitjà de les compres, que en el cas noruec està per sota les ràtios alemanyes i britàniques, tal com es comenta més endavant.

L'import de les disposicions d'efectiu realitzades als caixers automàtics de les Illes al llarg del 2011 va ser de 32,3 milions d'euros, i el 2012 superen l'import de 40 milions, amb un 27% més, xifra molt similar a la registrada per a les compres en establiments. El darrer any destaca el repunt de les disposicions: el 2011 no superar la xifra de 200.000 i l'any següent gairebé arriben a 250.000 (un 28% més).

Gràfic 42. Evolució de les compres mitjanes a les Illes Balears

Font: EURO6000, 4B i Servired.

Malgrat l'increment tant del nombre de turistes com de les seves compres, l'import mitjà efectuat és significativament inferior al dels turistes dels mercats emissors consolidats, tal com es pot observar en el gràfic 42. De fet, el 2012 l'import mitjà de les compres realitzades pels noruecs va augmentar un 3%, i es va situar entorn de 90 euros. Aquest augment romp l'evolució a la baixa dels darrers anys, atès que des del 2006, quan la compra mitjana era de prop de 104 euros,

l'import ha anat baixant fins a l'any passat. En el cas de les disposicions, la quantitat de diners en efectiu retirada de mitjana és més elevada que la dels turistes britànics, però inferior a l'alemanya. Aquesta xifra ha millorat principalment des del 2009, i actualment és de prop de 164 euros. S'ha de dir que la disposició mitjana de les targetes noruegues aquest darrer any encara és menor que la que es va obtenir els anys 2007 i 2008, que va ser de prop de 170 euros.

3.2.2. Perfil del turista

Gràfic 43. Perfil del turista noruec (2011 i 2012)

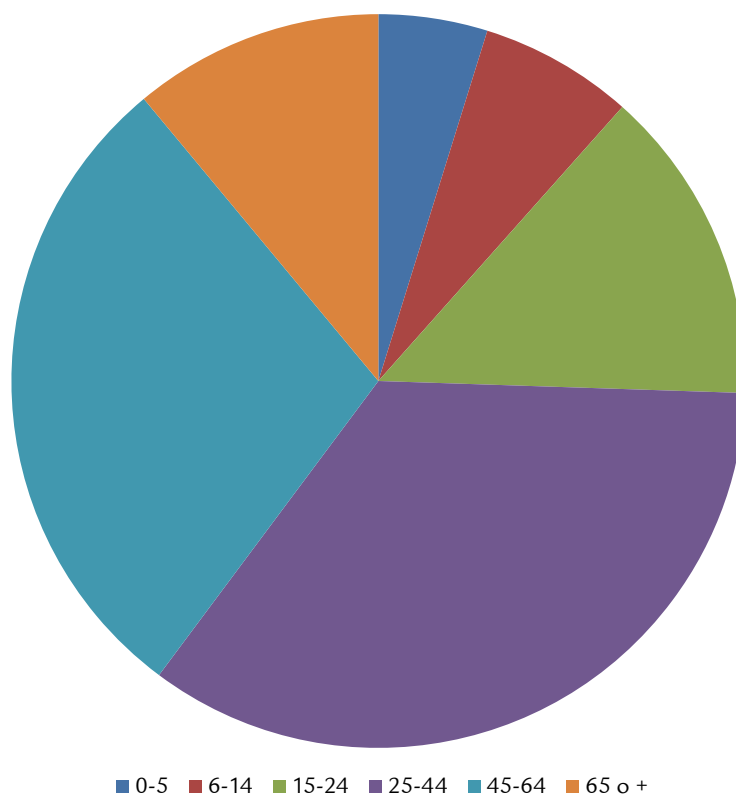

Font: Egatur i IET.

Seguint la tendència de la resta de països estudiats, els turistes noruecs arriben a les Balears cercant lleure, tret característic d'aquest mercat emissor tant el 2011 (el 89% del total) com el 2012 (el 99%). Respecte a l'allotjament, també són una gran majoria els turistes que trien els hotels per passar la seva estada a les Illes. De tota manera, malgrat que s'incrementa el nombre de visitants, la variació relativa dels que s'allotgen en hotels ha estat inferior al de les alternatives d'allotjament, per la qual cosa el pes dels establiments hote-

lers ha caigut quatre punts percentuals respecte al 2011 fins a situar-se en el 89% el 2012. L'opció de viatjar amb paquet turístic ha disminuït lleugerament el 2012; concretament, ha passat ser una alternativa elegida pel 70% dels turistes noruecs el 2011 al 67% el 2012. Els turistes noruecs visiten menys les Illes Balears que les turistes noruegues; de fet, fins i tot la seva presència s'ha reduït i ha passat de ser el 47% el 2011 al 44% el 2012.

Gràfic 44. Perfil del turista noruec per edats (2012)

Font: Egatur i IET.

Referent a l'edat dels turistes, hi ha dos grups destacables per sobre de la resta. D'una banda, hi ha els que tenen edats compreses entre 25 i 44 anys (un 35%) i els que tenen entre 45 i 64 anys (un 29%). És destacable el pes del grup de turistes més grans de 65 anys, que amb un 11% és el més elevat

de tots els països analitzats. El grup de 15 a 24 anys, amb un pes del 14%, i la resta d'edats tenen una rellevància menor. El turista noruec és majoritàriament una dona de 25 a 44 anys, que viatja per lleure i s'allotja en un hotel contractat dins un paquet turístic.

4 Suècia

El nombre d'habitants de Suècia és de 9,4 milions i la seva superfície supera els 450.000 km². Estocolm i la capital balear estan separades per prop de 3.000 km i el recorregut amb avió entre ambdues ciutats és de tres hores i quaranta

minuts, aproximadament. Suècia, com Noruega, mostra una presència creixent en el turisme balear, especialment durant les campanyes de 2011 i 2012.

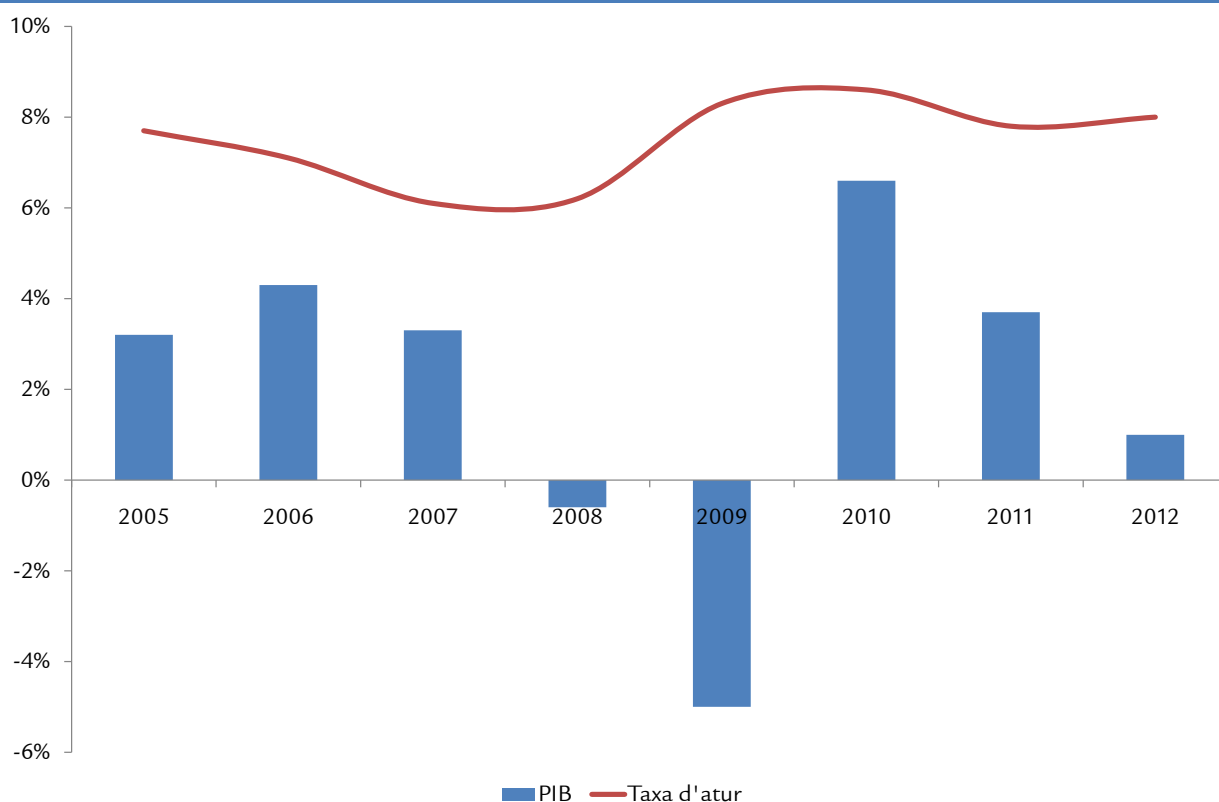
4.1. Anàlisi macroeconòmica

En l'economia sueca, el PIB real mostra una evolució cíclica des del 2005. El 2006 i el 2007 presenta increments notables del 4,3% i el 3,3%, respectivament. Els dos anys següents va disminuir de manera notable, sobretot el 2009, quan l'índex de volum va perdre un 5% interanual. Tanmateix, la producció interior sueca va compensar la caiguda l'any següent i va aconseguir un increment del PIB del 6,6% el 2010. Malgrat això, la taxa de variació s'ha frenat fins a l'1% el 2012. Es pot destacar que el PIB suec ofereix unes previsions positives per

al 2013 i el 2014, segons la Comissió Europea.

L'atur a Suècia ha mantingut unes xifres moderades entre el 2005 i el 2012. Durant aquests anys ha passat per tres etapes: entre 2005 i 2007 va disminuir fins al 6,1%; del 2008 al 2010, va créixer més de 2 p. p. (punts percentuals) a causa de la crisi econòmica, i finalment el 2011 va tornar a descendir vuit dècimes i el 2012 la taxa d'atur queda en el 8,0%.

Gràfic 45. Evolució anual del PIB i de la taxa d'atur a Suècia

Font: Eurostat.

El saldo per compte corrent de Suècia ofereix números positius des del 2005, any d'inici del període estudiat. Malgrat que els anys 2008 i 2009 aquestes dades es van reduir, els anys següents va reprendre la tendència creixent i la diferència entre exportacions i importacions el 2012 és de més de 29.200 milions d'euros.

El nivell de preus a Suècia ofereix fins al 2008 crescudes contínues, però sempre amb taxes moderades no superiors al 3,4% (màxim del període estudiat). El 2009 l'economia sueca presenta desinflació i es produeix un abaratiment generalitzat de mig punt percentual respecte de l'any anterior. El 2010 i el 2011 la variació de preus va tornar a augmentar amb unes

xifres de l'1,2% i el 3%, respectivament.

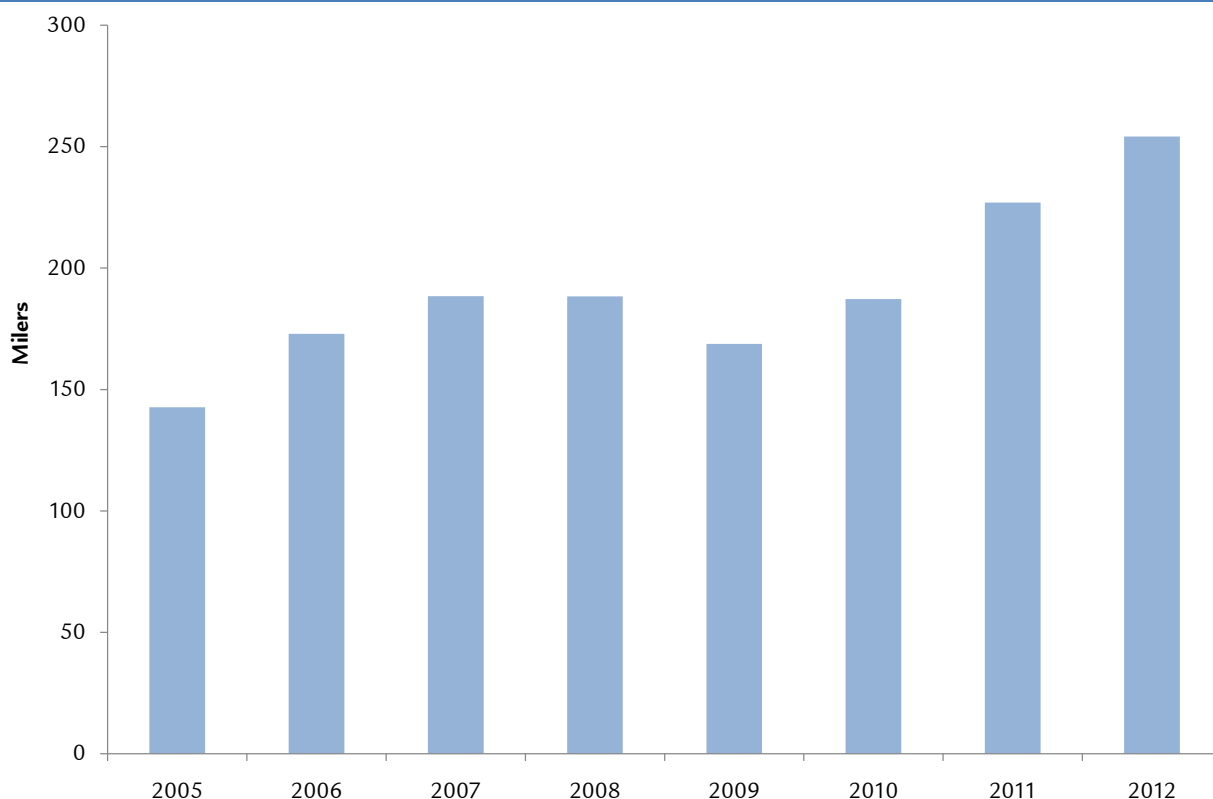
L'apreciació de la moneda sueca des del 2009 li permet importar a un preu menor respecte a l'euro, i ronda nivells més baixos des de l'any 2005. Així, segons dades de l'Eurostat, la corona sueca va arribar al tipus de canvi màxim en el primer període del 2009 i pràcticament arriba a 11 corones per euro. L'últim trimestre del 2012 el tipus de canvi mig respecte de l'euro queda en 8,62 corones sueques. Aquesta apreciació també afavoreix el turisme d'aquest país emissor, ja que el preu relatiu de l'estada en un territori de la zona euro s'abateix.

4.2. Anàlisi turística

Cada vegada més, els turistes suecs es decanten per visitar les Balears. Una prova d'això és l'impuls que han experimentat les arribades als aeroports de les Balears des del 2010. El total de passatgers del 2011 i del 2012 presenten sengles augments del 16%, i destaquen Mallorca i Menorca com a destinacions preferides. L'illa de Mallorca va incrementar en un 30% el nombre de passatgers respecte del 2010, i l'any

2012 va arribar a més de 215.000. Per la seva banda, Menorca, encara que té una afluència menor, va passar de rebre'n 4.815 el 2011 a 10.583 el 2012. Quant a l'aeroport d'Eivissa, destaca el nombre de viatgers arribats el 2011, que va superar les 12.000 persones. Cal esmentar que l'any 2011 presenta una xifra atípica, ja que per a la resta d'anys el passatge d'origen suec de la pitiusa major és inferior a 2.000 persones.

Gràfic 46. Evolució dels turistes suecs a les Illes Balears

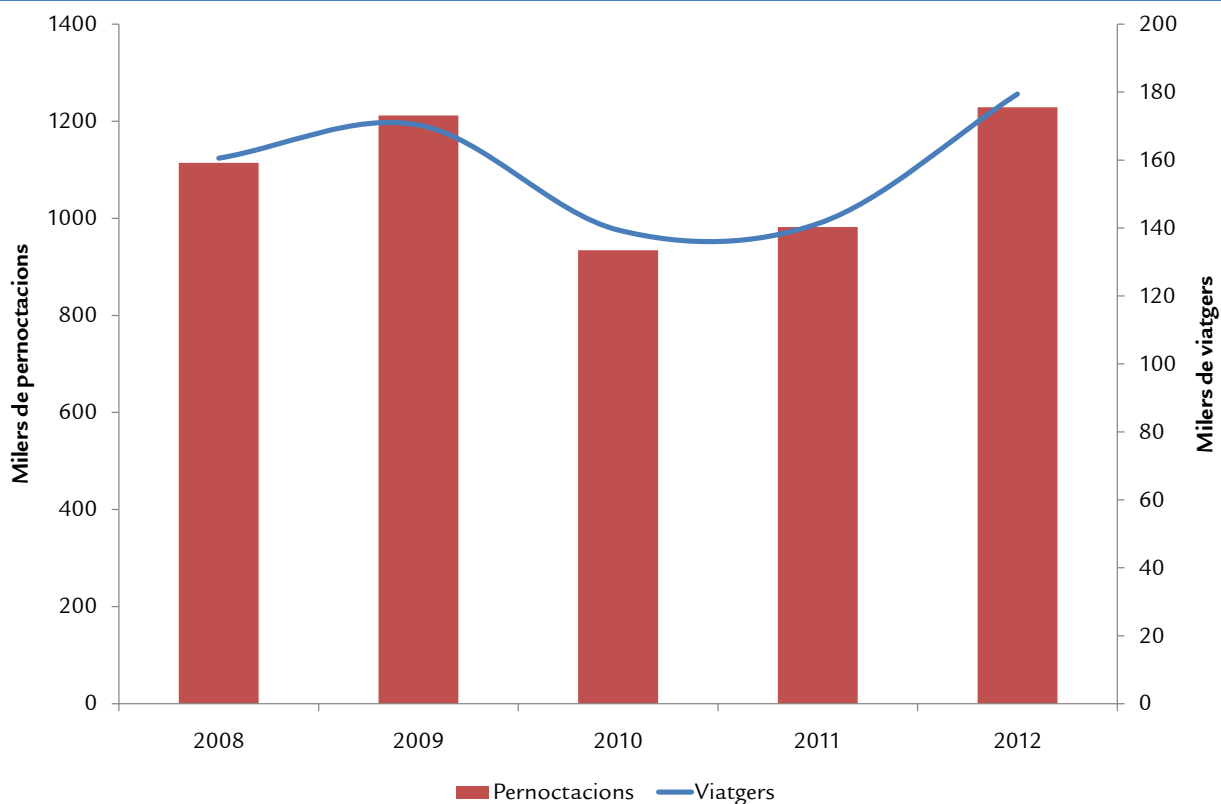

Font: Frontur.

Les dades de Frontur mostren creixements positius en els tres darrers anys a les Balears (l'11%, el 21% i el 12%, respectivament, per al 2010, el 2011 i el 2012). Aquesta mateixa circumstància es produeix a Espanya, ja que els creixements en

els darrers anys són semblants als de les Balears. El 2012, els turistes suecs que varen arribar al territori nacional varen ser més d'1.400.000, i d'aquests, el 18% va triar les Balears.

Gràfic 47. Evolució de pernoctacions i de viatgers suecs a les Illes Balears

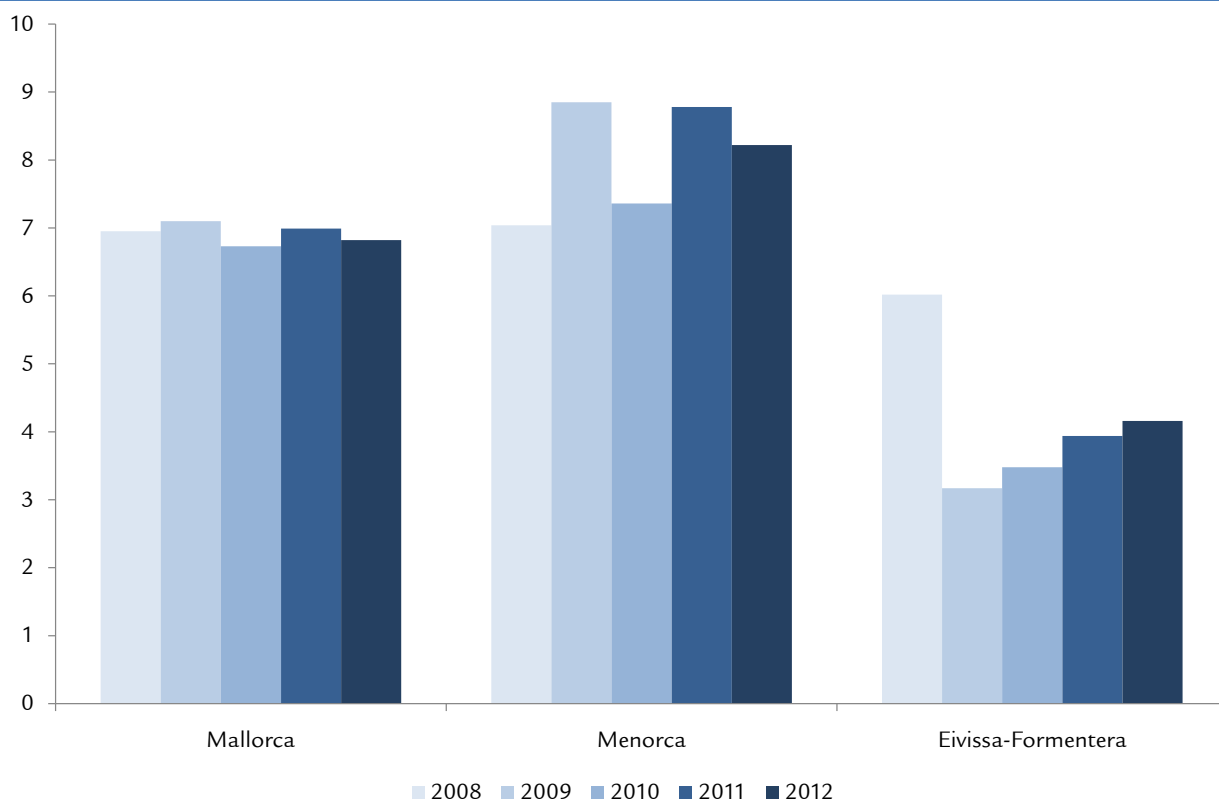

Font: Ibestat.

Les pernoctacions hoteleres dels viatgers suecs a les Illes Balears s'incrementen una quarta part el 2012 respecte del 2011, i arriben gairebé a un total d'1,23 milions. El nombre de viatgers allotjats també s'incrementa en els dos darrers anys i el 2012 arriba al màxim de la sèrie estudiada (179.434 persones). Quant a l'anàlisi per illes, les pernoctacions a Menorca s'han incrementat de manera notable tant el 2011 com el 2012, amb augments percentuals del 29% i del 105%, respectivament. El 2012 quasi s'arriba a 60.000 nits. Aquesta dada encara queda lluny de les pernoctacions de les quals gaudeixen viatgers suecs a Mallorca, que varen ser més d'1.160.000. L'increment respecte al 2011 ha estat d'un 24% per a Mallor-

ca, percentatge semblant al del total de les Illes Balears. A les Pitiüses les pernoctacions per part d'aquests viatgers foren 6.607 el 2012, per sota de les que hi passaren l'any anterior (14.402). El nombre de viatgers suecs ha augmentat amb força en els darrers períodes (el 27% el 2012) i s'ha incrementat considerablement tant a Mallorca com a Menorca. A més, les previsions segueixen aquesta mateixa senda, ja que en la Jornada de Mercats Emissors que va tenir lloc el passat mes de febrer, el director de l'oficina d'Estocolm (Octavio González) assegurava que l'oferta havia augmentat i el nombre de reserves havia crescut un 18,5% per a aquest 2013.

Gràfic 48. Evolució de l'estada mitjana de viatgers suecs

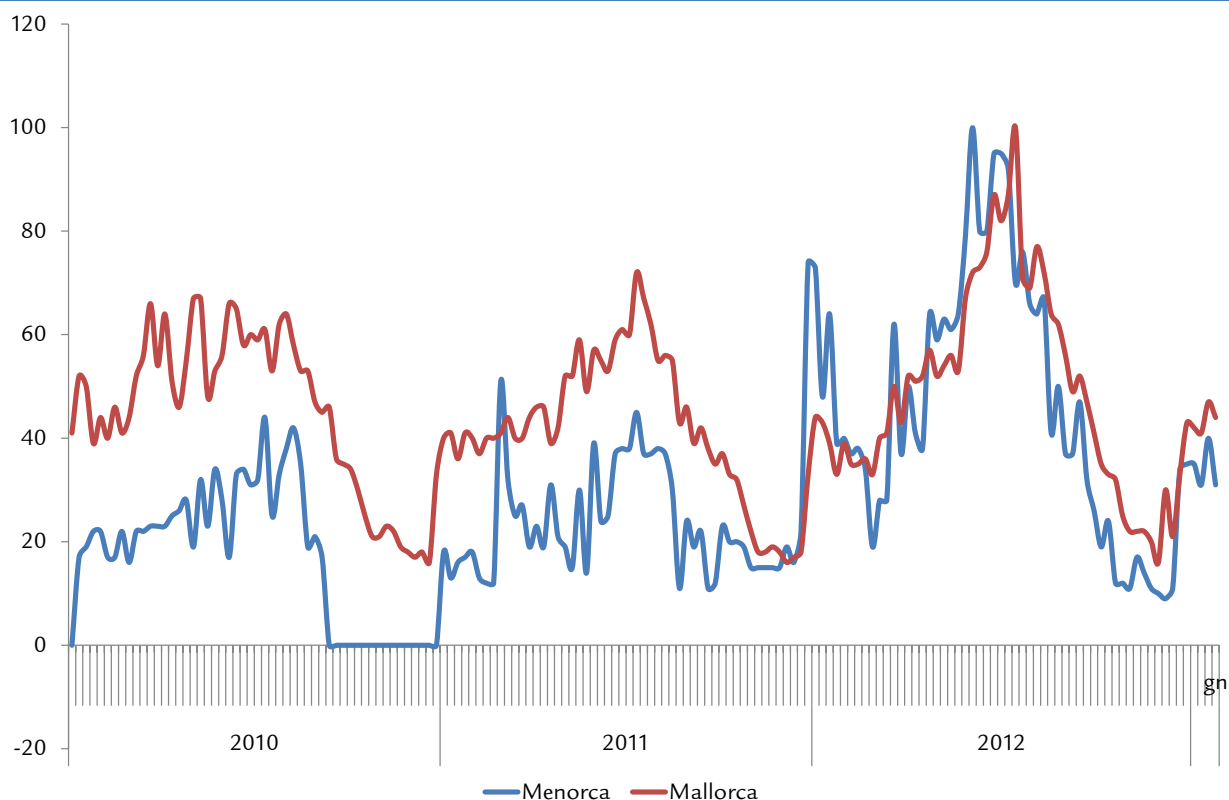

Font: Ibestat.

L'estada mitjana dels viatgers ha tingut variacions diferents a les Illes i s'ha mantingut estable en el total de l'arxipèlag. A Mallorca, l'estada mitjana s'apropa tots els anys a la setmana i per al 2012 és de 6,85 dies. Malgrat l'escàs pes que suposa el turisme suec a Eivissa i Formentera, l'estada mitjana

s'ha incrementat gradualment des del 2009, i el 2012 arriba a 4,16 dies. Menorca presenta l'estada mitjana més elevada de l'arxipèlag i supera els set dies tots els anys d'estudi, fins a superar els 8,2 dies el 2012.

Gràfic 49. Evolució de l'interès per Mallorca i per Menorca a Suècia

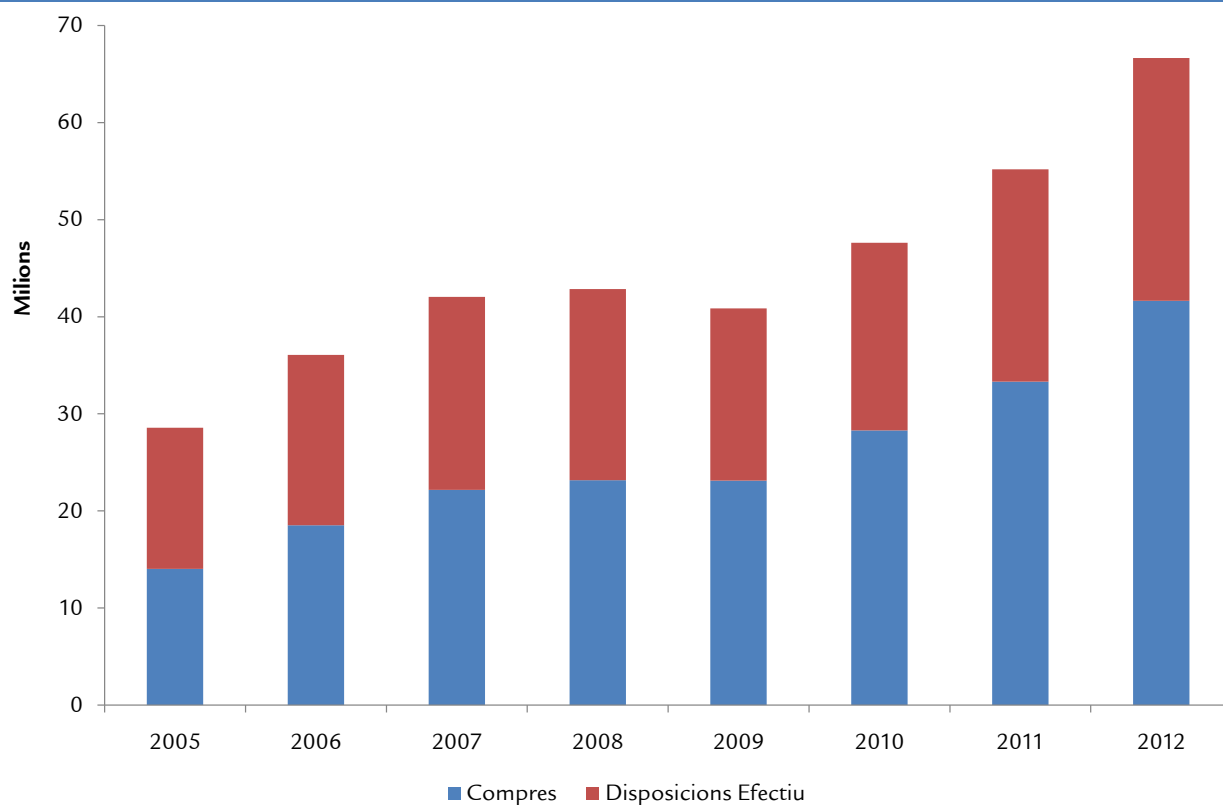
Font: Google Trends.

En el gràfic 49 s'observa la trajectòria de l'interès mostrat tant per Mallorca com per Menorca al país escandinau, reflectit en les cerques que es fan al portal de Google de Suècia.

La tendència creixent de l'interès explicaria l'afluència d'arribades d'aquests turistes a l'arxipèlag. No s'inclou en l'anàlisi cap de les illes pitiüses a causa de la falta d'informació.

4.2.1. Despesa turística

Gràfic 50. Imports de les compres i de les disposicions amb targetes emeses a Suècia

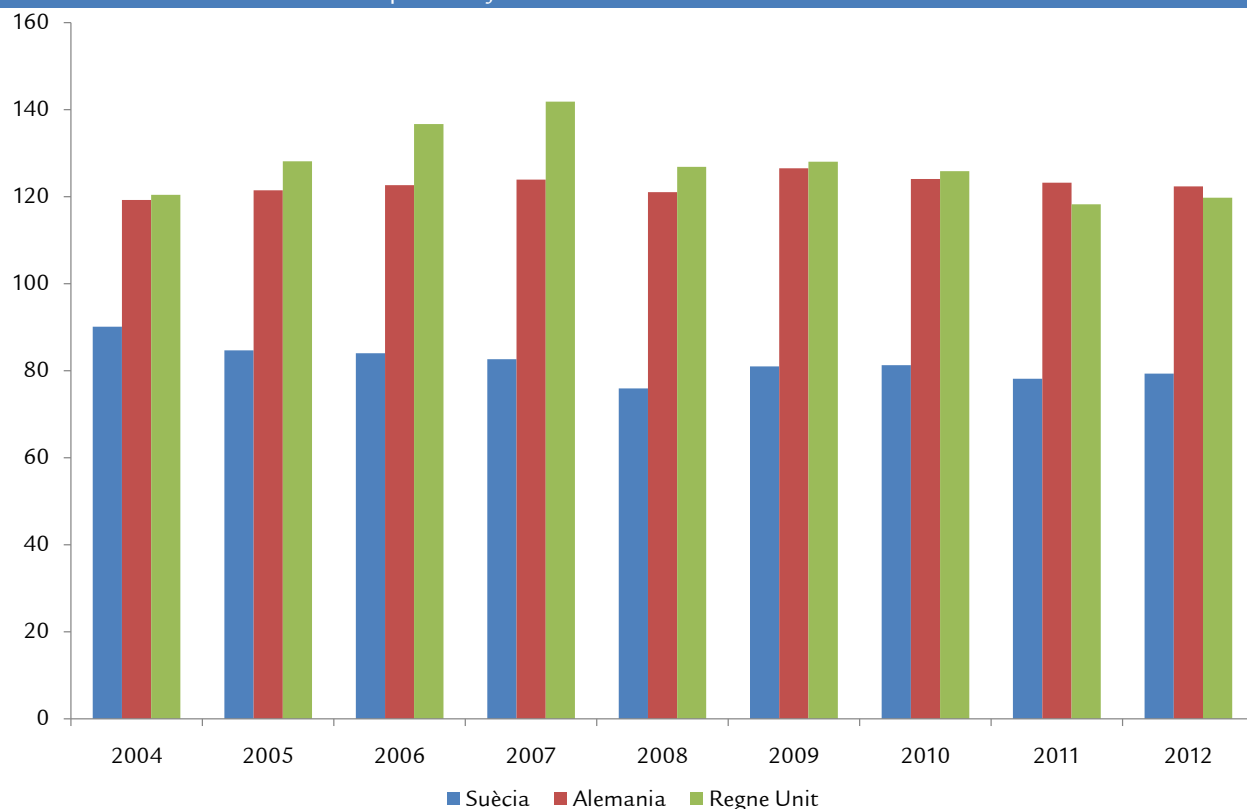

Font: EURO6000, 4B i Servired.

La despesa total efectuada amb targetes emeses per bancs suecs creix gradualment des de l'any 2009 fins a superar l'import de 66 milions d'euros el 2012. Així, en quatre anys l'augment relatiu ha estat del 63%. Quant a les compres que els turistes suecs fan amb targeta de crèdit, hi ha hagut un increment tant en el nombre d'operacions com en l'import. El 2012 l'augment d'aquest total és d'un 25% respecte a l'any anterior i supera l'import de 41 milions euros. El nombre

d'operacions també augmenta un 23%, tant el 2011 com el 2012. Les disposicions d'efectiu que efectuen aquests turistes en caixers automàtics mostren augments similars, tant en l'import com en el nombre d'extraccions, sobretot els anys 2011 i 2012. El nombre d'operacions d'aquest tipus va passar de 165.332 el 2011 a 188.814 el 2012. L'import de les disposicions presenta el mateix canvi percentual que les operacions per a aquest any (un 14%).

Gràfic 51. Evolució de les compres mitjanes a les Illes Balears

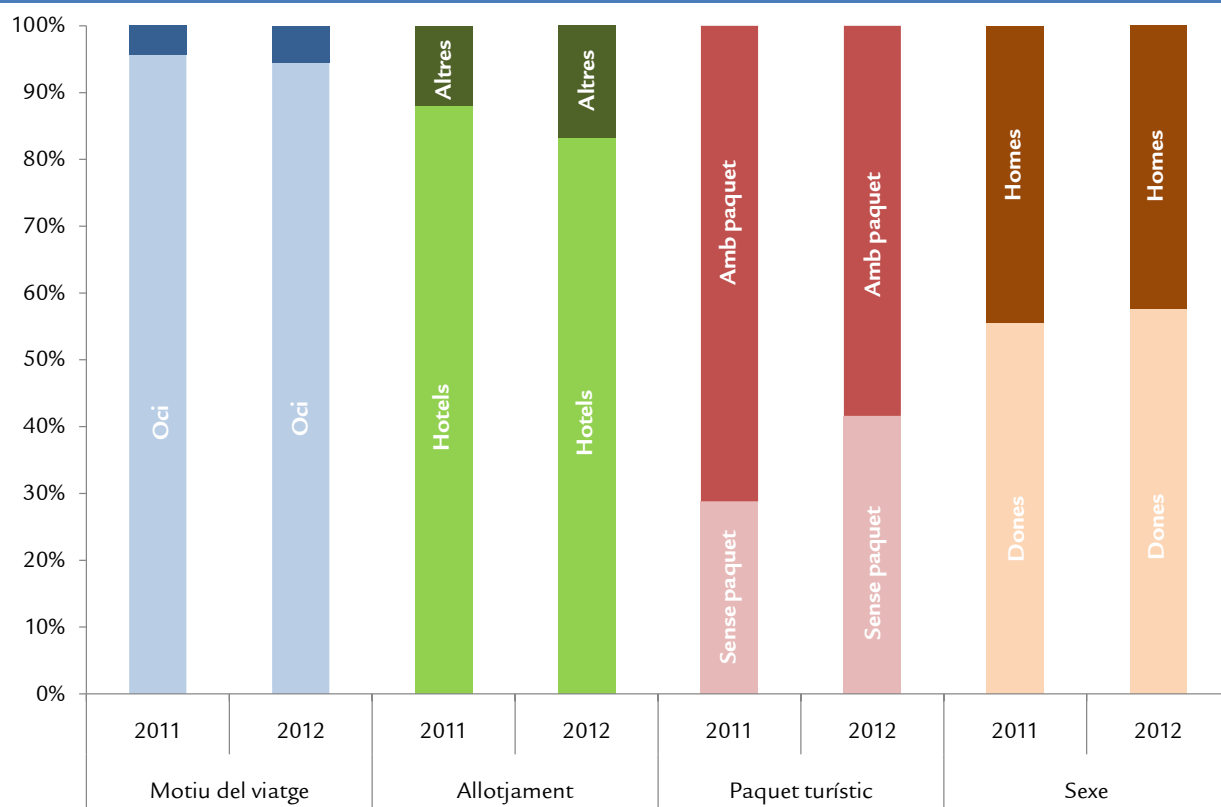
Font: EURO6000, 4B i Servired.

Les compres mitjanes dels turistes suecs estan per sota de la mitjana d'altres mercats turístics consolidats, com ara l'alemany i el britànic. Tanmateix, tal com s'ha comentat en el paràgraf anterior, l'evolució de les compres totals manté un creixement constant des del 2010, la qual cosa indica que aquest augment és a causa de la major afluència de turistes suec. L'any passat la mitjana de les compres d'aquests turistes

va ser 43 euros inferior a la dels alemanys i 40 euros per sota de la dels britànics. De fet, el 2004 la compra mitjana (de 90 euros) va ser superior a la registrada el 2012 (79 euros). La mitjana de les disposicions d'efectiu ha romàs pràcticament inalterada els darrers tres anys i s'apropa a 130 euros per extracció. D'aquesta manera han atrapat les britàniques, que mantenen una tendència lleugerament negativa des del 2008.

4.2.2. Perfil del turista

Gràfic 52. Perfil del turista suec (2011 i 2012)

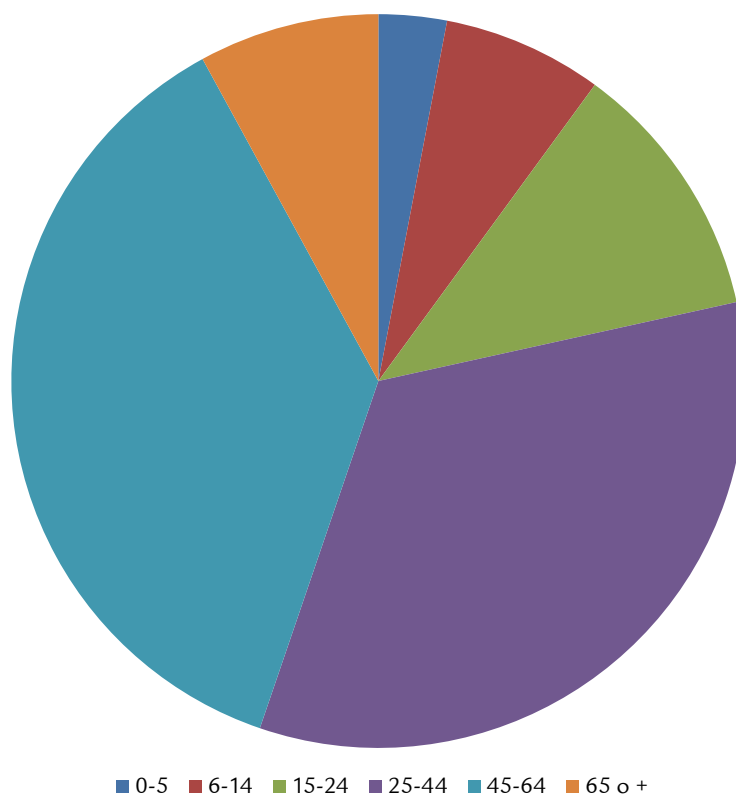

Font: Egatur i IET.

El motiu del viatge per als turistes suecs és principalment el lleure. Exactament, el 95% d'aquests turistes varen arribar a les Illes Balears per aquest motiu. L'increment de visitants que varen arribar per motius diferents del de feina o estudis ha estat una mica inferior al del total de turistes, amb la qual cosa el motiu de lleure ha perdut cert pes el 2012 respecte al 2011. També són una gran majoria els turistes suecs que decideixen allotjar-se en hotels (el 88%) el 2011, malgrat que el 2012

aquesta dada es rebaixa fins a representar el 83%. Una dada que s'ha compensat el darrer any ha estat l'elecció entre viatjar amb paquet turístic o sense, a causa que el 2011 el 29% dels turistes que ens varen visitar no van contractar paquet turístic, encara que l'any següent aquesta xifra va créixer fins al 41%. Si comparem els turistes suecs en funció del sexe, el 2011 el 55% varen ser dones, mentre que l'any següent augmenta lleument fins al 57%.

Gràfic 53. Perfil del turista suec per edats (2012)

Font: Egatur i IET.

El 71% dels turistes que visitaren les Balears tenien entre 25 i 64 anys. La resta de grups d'edats mostren un percentatge molt inferior, que són de l'11% (interval de 15 a 24 anys) i del 8% (més grans de 65 anys).

El turista suec sol tenir entre 45 i 64 anys, contracta paquet turístic, s'allotja en hotels i sol ser una dona que viatja per motius de lleure.

5 Holanda

Holanda té una població de més de 16,7 milions de persones i una superfície de 41.528 km². La capital holandesa és més a prop de l'arxipèlag balear que les ciutats escandinaves i l'illa de Mallorca està a una distància de 1.800 km. El vol entre

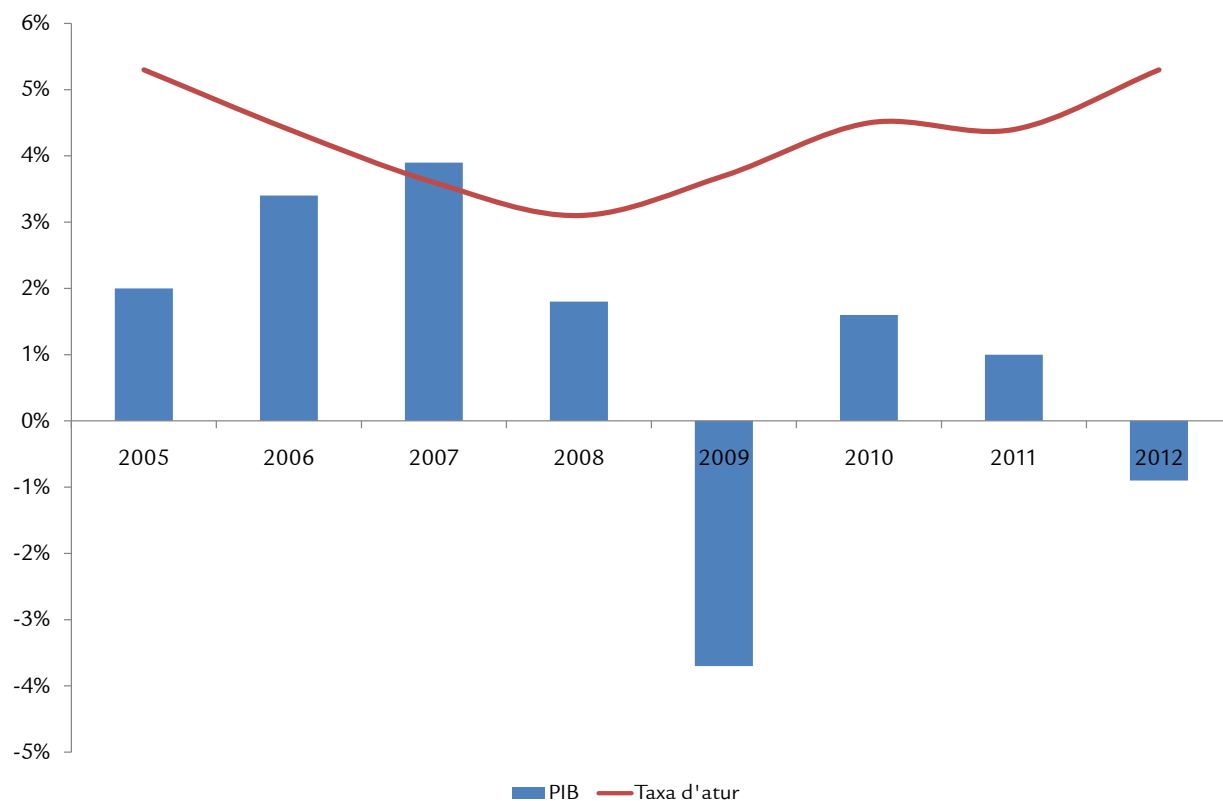
Amsterdam i Palma dura amb prou feines dues hores i mitja. Després d'un increment important el 2011, el turisme holandès s'estabilitza al llarg del 2012, la qual cosa pot indicar l'afermament d'aquest país emissor a les Balears.

5.1. Anàlisi macroeconòmica

El creixement del PIB a Holanda mostra un fort dinamisme entre el 2005 i el 2007. A partir del 2008 presenta inestabilitat, ja que aquell any va créixer únicament un 1,8% i l'any següent, el de més impacte de la crisi econòmica, va caure un 3,7%. El 2010 torna a les taxes positives de creixement, però el 2011 es moderen per caure finalment nou dècimes l'any següent. El nombre d'aturats holandesos es va reduir fins al

2008, quan la taxa d'atur va ser del 3,1%. Posteriorment, aquesta proporció ha presentat una tendència creixent, i entre 2008 i 2012 va créixer més de dos punts percentuals i 2012 va arribar al 5,3% de taxa d'atur. L'evolució de la taxa d'atur a Holanda és paral·lela a la registrada per al conjunt de la UE, si bé la primera està aproximadament sis punts percentuals per sota de la segona.

Gràfic 54. Evolució anual del PIB i de la taxa d'atur a Holanda

Font: Eurostat.

Holanda, com molts països del nord i centre d'Europa, ha tingut superàvit en la balança per compte corrent des que es va integrar en la zona euro. A partir del 2006 les seves xifres es van anar rebaixant, però sempre mantenint un saldo positiu. El 2008 la diferència entre exportacions i importacions va reprendre la senda del creixement i el 2012 es va arribar a situar amb més de 59.700 milions d'euros de superàvit per compte corrent. Aquest fet indica la competitivitat de l'economia holandesa en el mercat internacional.

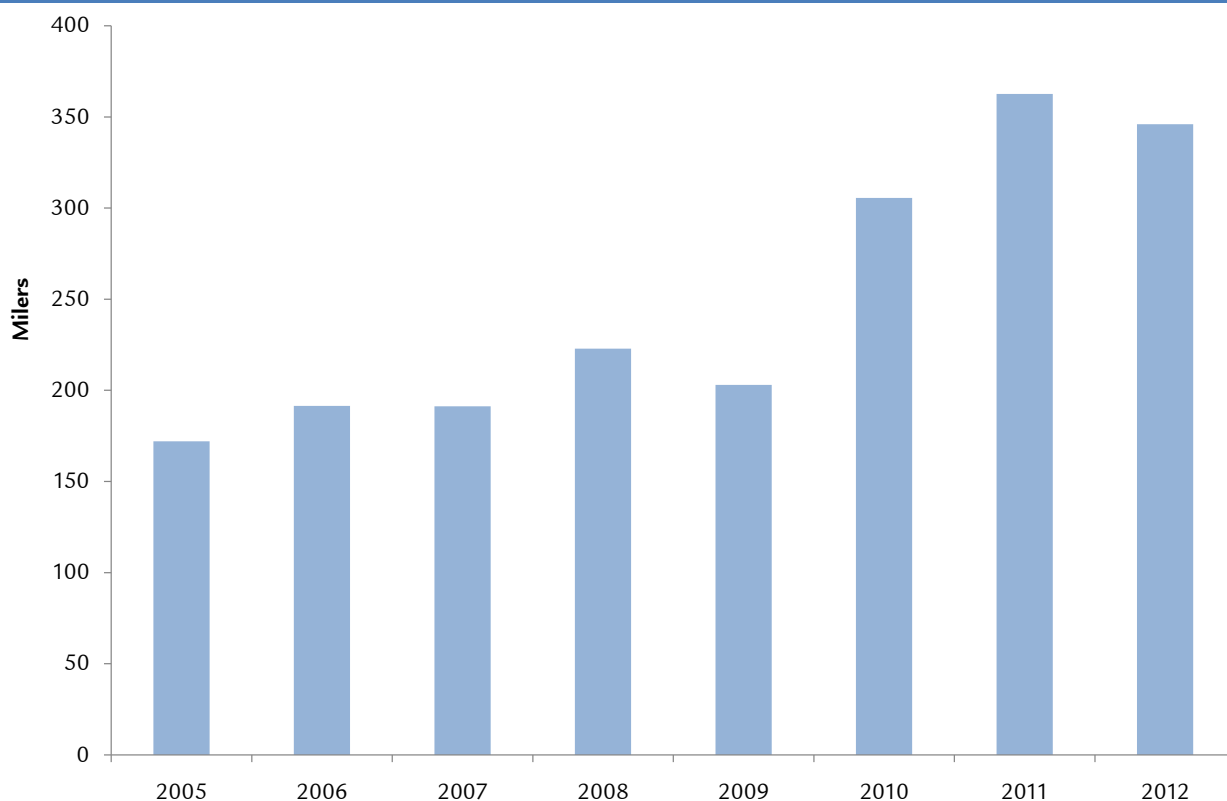
Igual com succeeix amb el compte corrent, un tret característic dels països del nord i centre de la zona euro és la baixa inflació que presenten, fins i tot per sota de la xifra objectiu del Banc Central Europeu (2%), cosa que els permet guanyar competitivitat davant països amb taxes més elevades. Les dades d'Holanda mostren lleus creixements entre el 2005 i el 2008, quan Holanda va registrar una inflació del 2,5%. Després d'una relaxació dels preus el 2009 i 2010, el 2012 es repeteix un increment inflacionari del 2,5% anual.

5.2. Anàlisi turística

El nombre de viatgers arribats per via aèria a les Balears des d'Holanda mostra un creixement sostingut des del 2010, quan es va produir un increment de l'1,9%. El 2011 la taxa de variació anual va ser molt més elevada, concretament del 48,6% per al total de l'arxipèlag. Cal esmentar que per a Eivissa aquell any pràcticament es va doblar el nombre de passatgers respecte del 2010 i per a Mallorca la variació relativa va arribar al 42,5%. Aquestes dades són molt superiors a les

registrades a l'Estat espanyol, on l'increment de passatgers arribats des d'aeroports holandesos va ser del 19,9%. El 2012 les xifres es van moderar considerablement (el 4,8% de taxa anual per a les Illes Balears i el -1,5% per a Espanya), i reflectiren així la contracció de l'economia holandesa. Malgrat això les arribades a les Balears per via aèria s'apropen a 254.000 i a Eivissa va aterrar un 17,1% més de passatgers, que és l'única illa que va tenir un creixement anual positiu aquell any.

Gràfic 55. Evolució dels turistes holandesos a les Illes Balears

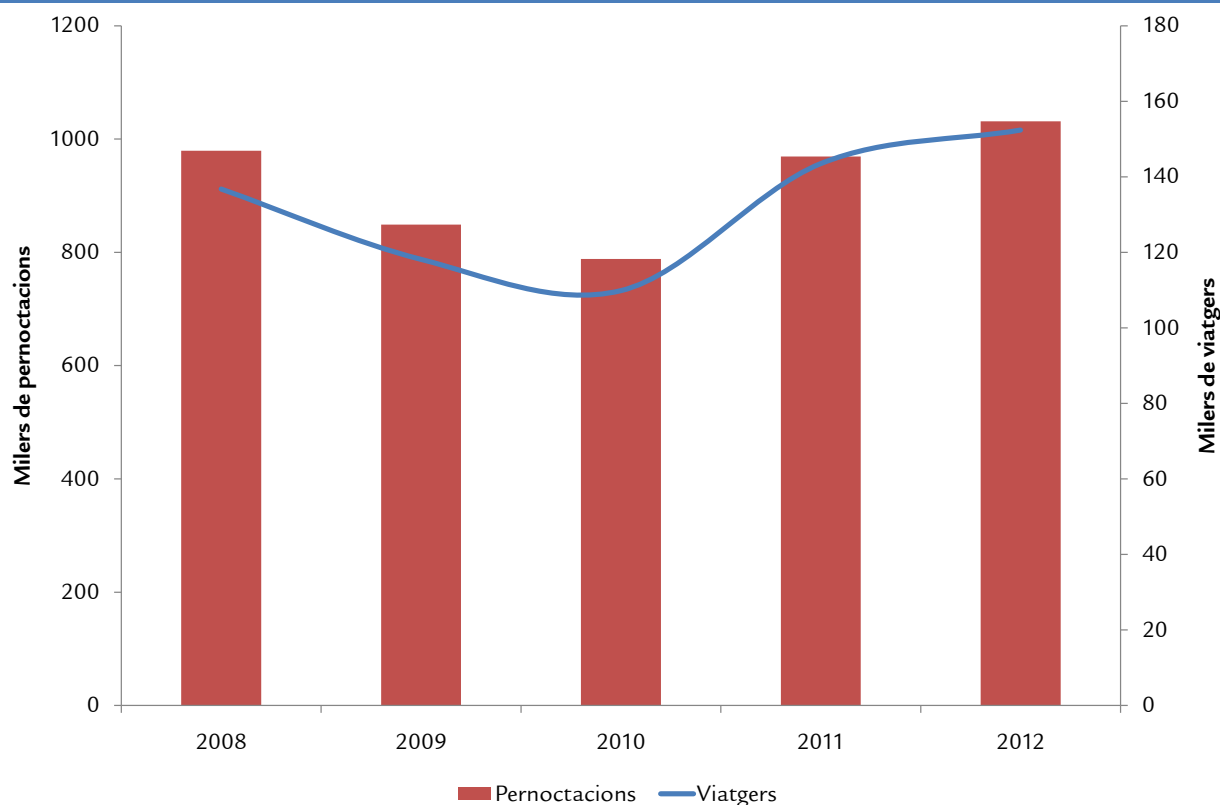

Font: Frontur.

Les dades de Frontur mostren una trajectòria estable fins al 2010. Aquest any el nombre de turistes a les Balears augmenta un 50%, molt per sobre del creixement del 9% que es va produir a Espanya. El 2011 l'increment de turistes holandesos s'accelera a Espanya (un 22% més) i els arribats a les Balears

mostren una taxa tres punts percentuals inferior (19%). Finalment, el 2012 a les Balears es produeix un lleuger descens del 5%, mentre que a Espanya la caiguda del nombre de turistes holandesos és del 8%.

Gràfic 56. Evolució de les pernoctacions i dels viatgers holandesos a les Illes Balears

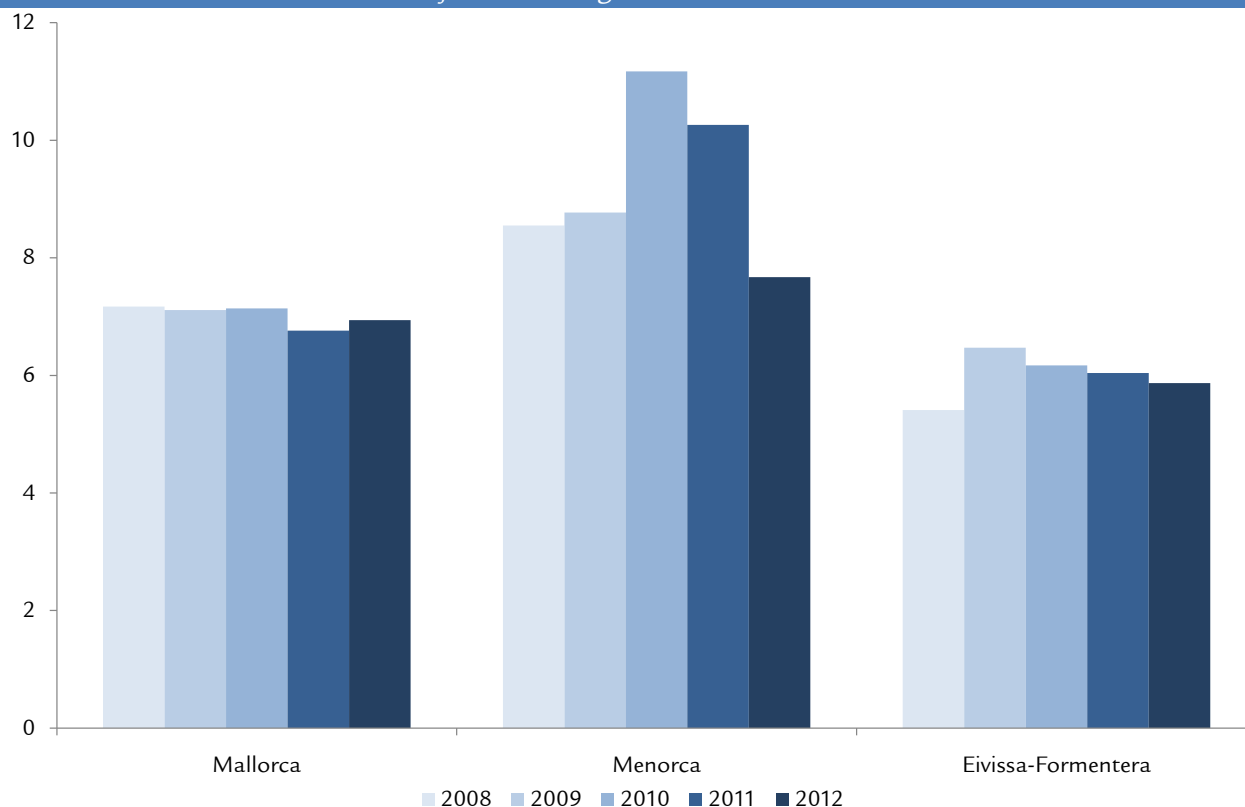
Font: Ibestat.

Les nits passades per viatgers holandesos als hotels de les Balears han tingut una progressió positiva el 2011 i 2012, amb increments del 23% i del 6%, respectivament. Així, aquest darrer any s'arriba a superar el milió de pernoctacions hoteleres. Aquesta mateixa tendència ha estat present a Mallorca, amb augments similars del 29% el 2011 i del 8% el 2012. Les illes d'Eivissa i Formentera són les úniques que no han deixat de créixer des del 2008. L'augment més elevat es va produir el 2010: l'arxipèlag pitiús va passar de tenir prop de 77.000 pernoctacions el 2009 a superar la xifra de 145.000 l'any 2010. El 2012 es consoliden els nivells assolits en anys anteriors i se sobrepassen les 177.000 pernoctacions hoteleres a Eivissa i Formentera. A Menorca es va produir un punt d'inflexió el 2012 en tenir un increment del 7%, després de tres anys de

retrocessos.

Les dades que ofereix l'Ibestat sobre el nombre de viatgers holandesos arribats a les Illes mostren creixements destacables en els anys 2011 i 2012, principalment a Mallorca i a les Pitiüses. Al llarg del 2012 es varen allotjar en hotels de les Balears més de 150.000 viatgers, un 6,2% més que l'any anterior. Tres quartes parts varen visitar l'illa de Mallorca (amb una variació interanual del 5,1%) i més de 30.000 es van desplaçar a l'arxipèlag pitiús (amb una variació interanual del 2,9%). A Menorca resulta significatiu l'augment del 42,9% en el nombre de viatgers que es produeix l'any 2012 respecte del 2011.

Gràfic 57. Evolució de l'estada mitjana dels viatgers holandesos a les Illes Balears

Font: Ibestat.

L'estada mitjana dels viatgers s'ha anat reduint gradualment en el període 2008-2012. El 2008 l'estada mitjana superava lleugerament la setmana de durada, i el 2012 queda per sota dels 7 dies. Els canvis més substancials s'han produït a l'illa de Menorca: el 2008 l'estada mitjana era de 8,55 dies i aquesta dada va anar millorant fins a arribar a 11,7 dies l'any 2010. Des de llavors la tendència ha canviat i el 2012 aquesta xifra és de 7,7 dies, un 25 % menys que l'any anterior. A Mallorca i a les Pitiüses no s'han produït grans variacions, i el 2012 l'estada mitjana ha estat de 6,94 dies a Mallorca i de 5,87 dies a Eivissa i Formentera.

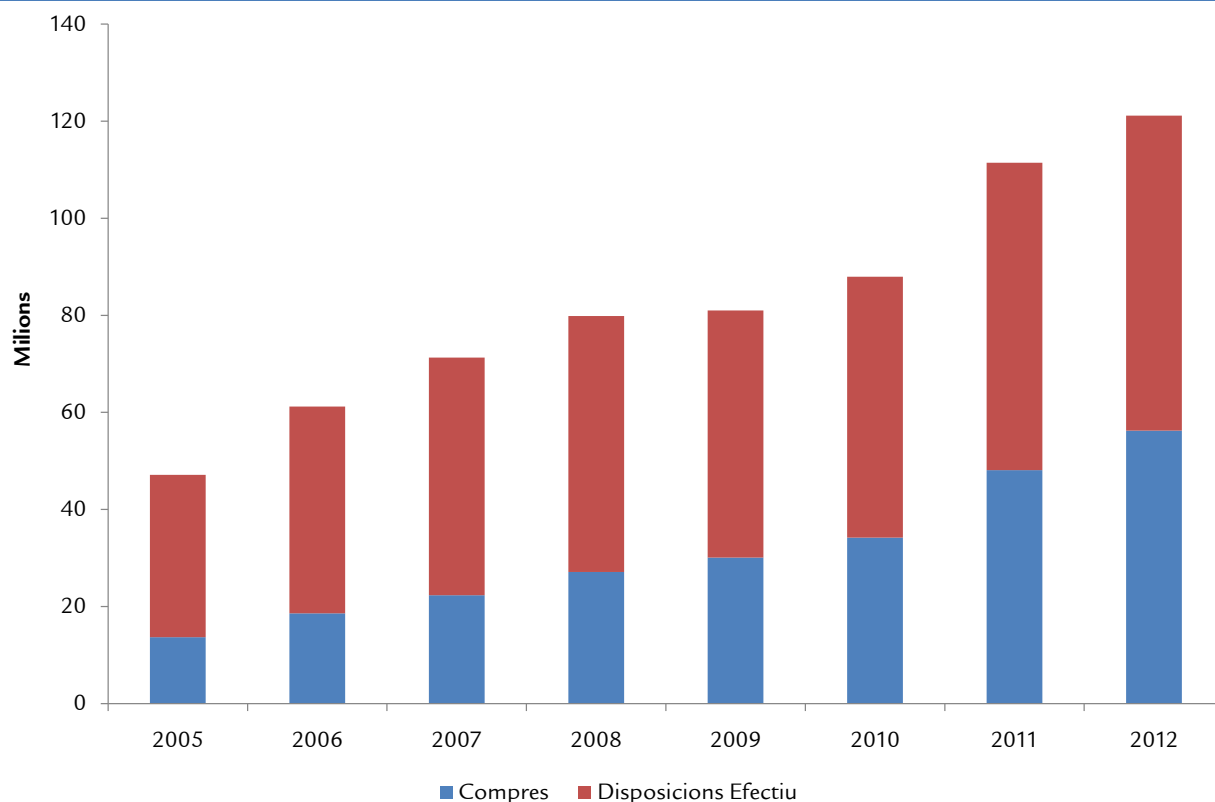
5.2.1. Despesa turística

Segons les dades de l'enquesta Egatur, la despesa dels turistes holandesos a les Illes Balears ha augmentat de forma notable des del 2010. Els anys anteriors, el total de la despesa turística efectuada pels holandesos oscil·lava entorn de 200 milions d'euros. La major afluència de visitants holandesos des de llavors es reflecteix en aquesta magnitud, i els anys

2010 i 2011 els augments de despesa varen ser del 63 % i del 14 %, respectivament. Malgrat la incertesa econòmica de l'any 2012, la despesa turística d'aquest mercat emissor va pujar un 4 %. El 2012, la despesa mitja per turista és de 1.060 euros, i és el tercer país amb més despesa d'aquest tipus entre els països analitzats. La despesa mitjana diària és de 112 euros el darrer any. En canvi, a Espanya aquesta circumstància no s'ha produït, ja que la despesa dels visitants holandesos el 2012 disminueix un 4 % i els creixements del 2010 i el 2011 varen ser més moderats que a les Balears.

De conformitat amb les dades facilitades per 4B, EURO6000 i Mastercard, l'import de les operacions efectuades a les Illes Balears amb targetes emeses a Holanda ascendeix a 121 milions d'euros el 2012. Aquest import es reparteix entre les compres efectuades en comerços de les Balears (el 46,4 %) i les extraccions d'efectiu a través de caixers automàtics (el 53,6 % restant). Com s'observa en el gràfic 58, es produeix un fort increment de la despesa entre l'any 2010 (quan l'import total no era superior a 90 milions d'euros) i el 2011 (111 milions d'euros), un increment del 26,7 %.

Gràfic 58. Imports de les compres i de les disposicions amb targetes de crèdit emeses a Holanda

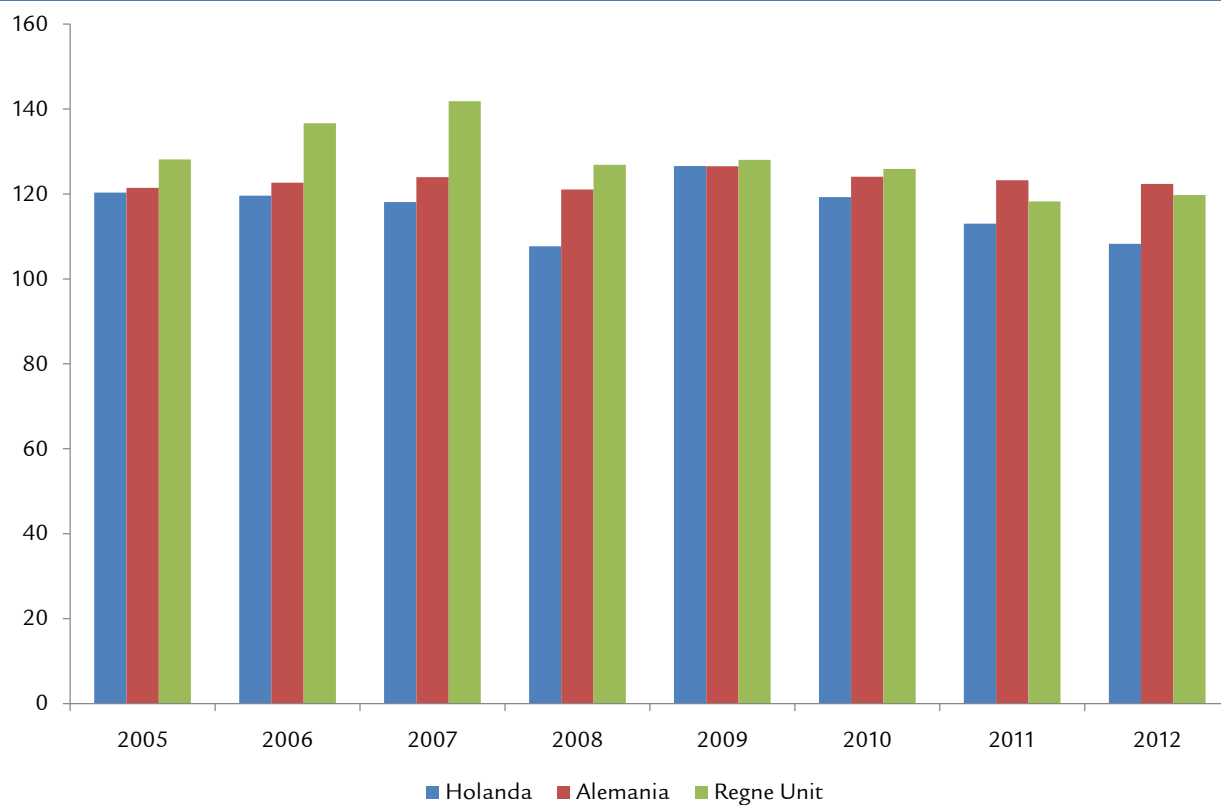

Font: EURO6000, 4B, Servired.

Els imports de les compres de turistes holandesos a les Illes Balears no han deixat de créixer des del 2005. Aquestes xifres s'accentuen en els dos darrers anys. Concretament, el 2011 l'augment va ser d'un 41 % respecte a l'any anterior i se va superar la xifra de 48 milions, si bé l'any següent es gastaren 56 milions d'euros en compres mitjançant targeta de crèdit. Quant al nombre d'operacions, se segueix la mateixa

tendència, amb un increment considerable a partir del 2010. Amb referència a les disposicions d'efectiu, varen tenir una trajectòria creixent des del 2010 tant en el nombre d'operacions com en els imports. El 2011 es va produir l'augment més destacat (un 18 % més d'efectiu respecte al 2010). El 2012, aquesta dada se situa entorn de 65 milions.

Gràfic 59. Evolució de les compres mitjanes a les Illes Balears

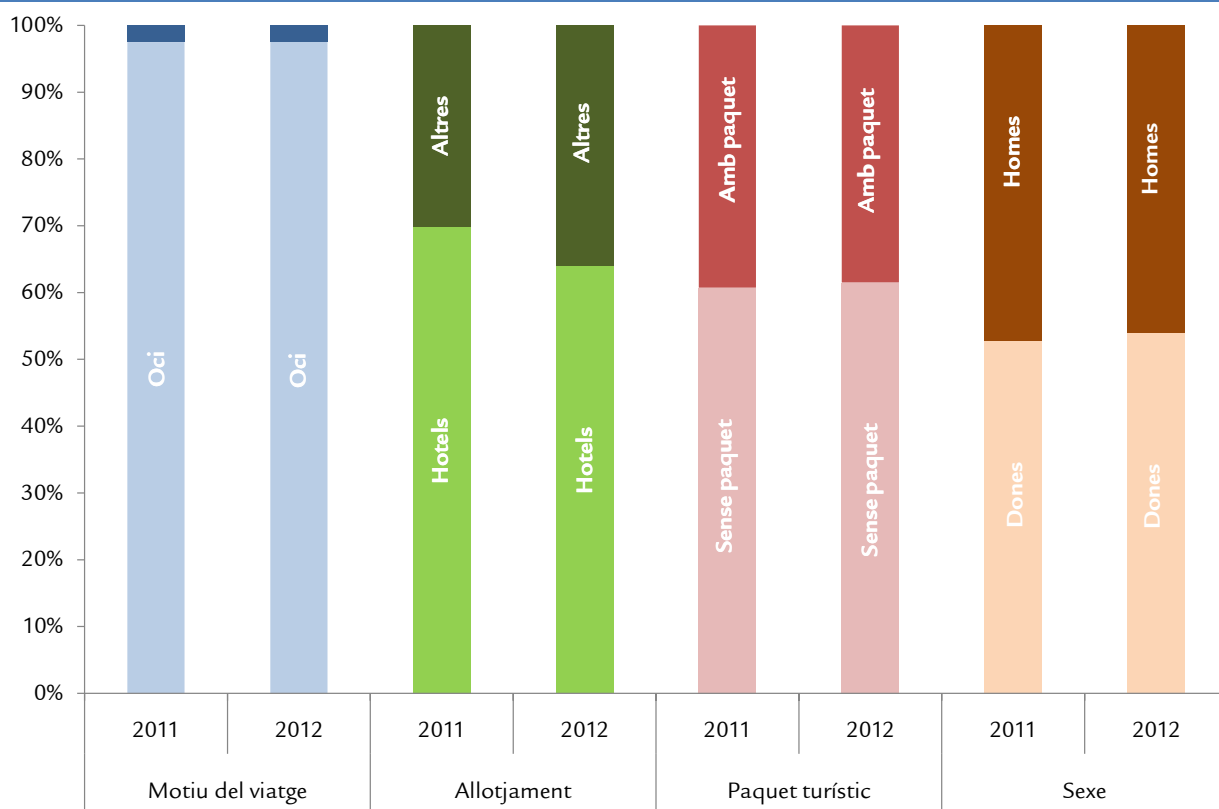
Font: EURO6000, 4B i Servired.

Les compres mitjanes d'aquest tipus de turista han tingut descensos llevat del 2009, quan varen créixer fins a 127 euros. No obstant això, aquesta xifra ha anat disminuint fins a arribar el 2012 a 108 euros. Si les comparem amb les compres mitjanes dels visitants d'Alemanya i del Regne Unit, aquestes darreres estan per sobre de les dels turistes holandesos: exactament els turistes alemanys i britànics superen en 14 i 11 euros, respectivament, les compres mitjanes dels turistes

holandesos de l'any 2012. L'evolució de les disposicions mitjanes ha tingut una trajectòria amb lleugers augments fins al 2010, any en què se situaren en 150 euros. En dos anys s'han reduït en set euros, i el 2012 arriben a 143 euros. Les disposicions mitjanes dels visitants holandesos estan molt per sota de la dels alemanys durant els anys analitzats, però se situen properes a les dels britànics.

5.2.2. Perfil del turista

Gràfic 60. Perfil del turista holandès (2011 i 2012)

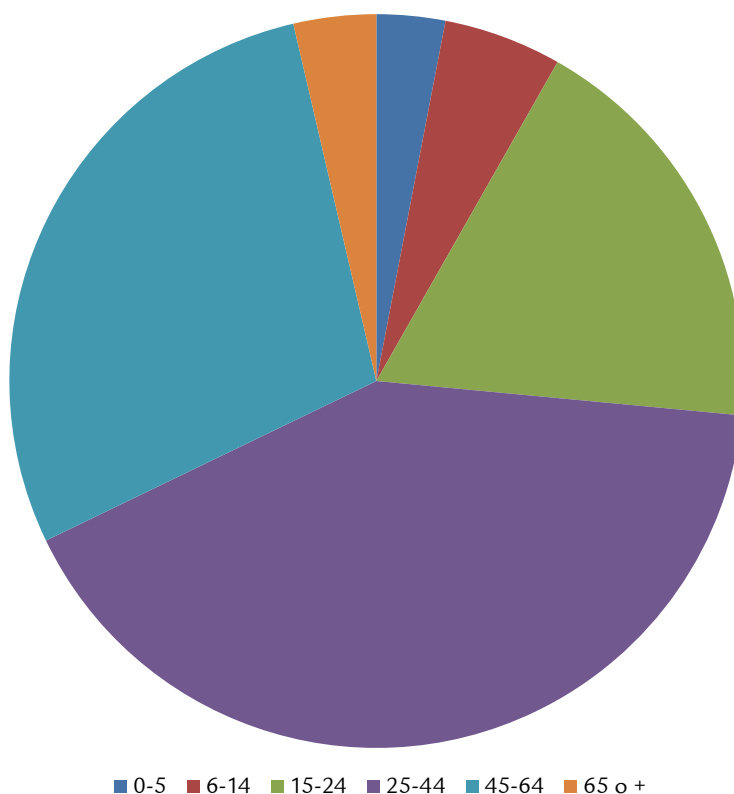

Font: Egatur i IET.

L'oci és la gran motivació dels turistes holandesos per decidir visitar l'arxipèlag balear, ja que els dos darrers anys el 97% hi va arribar per aquest motiu. L'allotjament preferit per aquest tipus de turistes són els hotels, malgrat que el 2012 el pes de la resta d'alternatives d'allotjaments creix i passa del 30% el 2011 al 36% el 2012. L'elecció de viatjar amb paquet turístic o sense ha variat molt poc (tenen predilecció per organitzar

els seus viatges sense paquet) a causa del fet que tant el 2011 com el 2012 només el 39% dels turistes holandesos va decidir venir amb paquet turístic. Si observem la distinció entre sexes, els homes representen un percentatge menor que les dones els dos darrers anys, i aquestes xifres són del 47% i el 46% el 2011 i el 2012, respectivament.

Gràfic 61. Perfil del turista holandès per edats (2012)

Font: Egatur i IET.

Dels turistes holandesos que varen venir l'any 2012 el 41% tenien entre 25 i 44 anys. És destacable la presència de dos grups més: d'una banda, els que tenen entre 45 i 64 anys, que representen el 29%, mentre que els que tenen entre 15 i 24 anys suposen el 18%. La suma dels altres tres grups únicament arriba al 12% del total dels turistes holandesos.

Tenint en compte tot l'anterior, el perfil del turista holandès és el d'una dona que té entre 25 i 44 anys, que arriba sense contractar un paquet turístic, s'allotja en hotels i la seva motivació per venir a les nostres illes és l'oci.

6 França

La població d'aquest país fronterer amb l'Estat espanyol supera els 65 milions de persones, amb una superfície de 543.965 km². La distància que separa la ciutat de París i l'illa mallorquina és de prop de 1.300 quilòmetres i el vol entre l'aeroport de París-Charles de Gaulle i l'aeroport de Son Sant

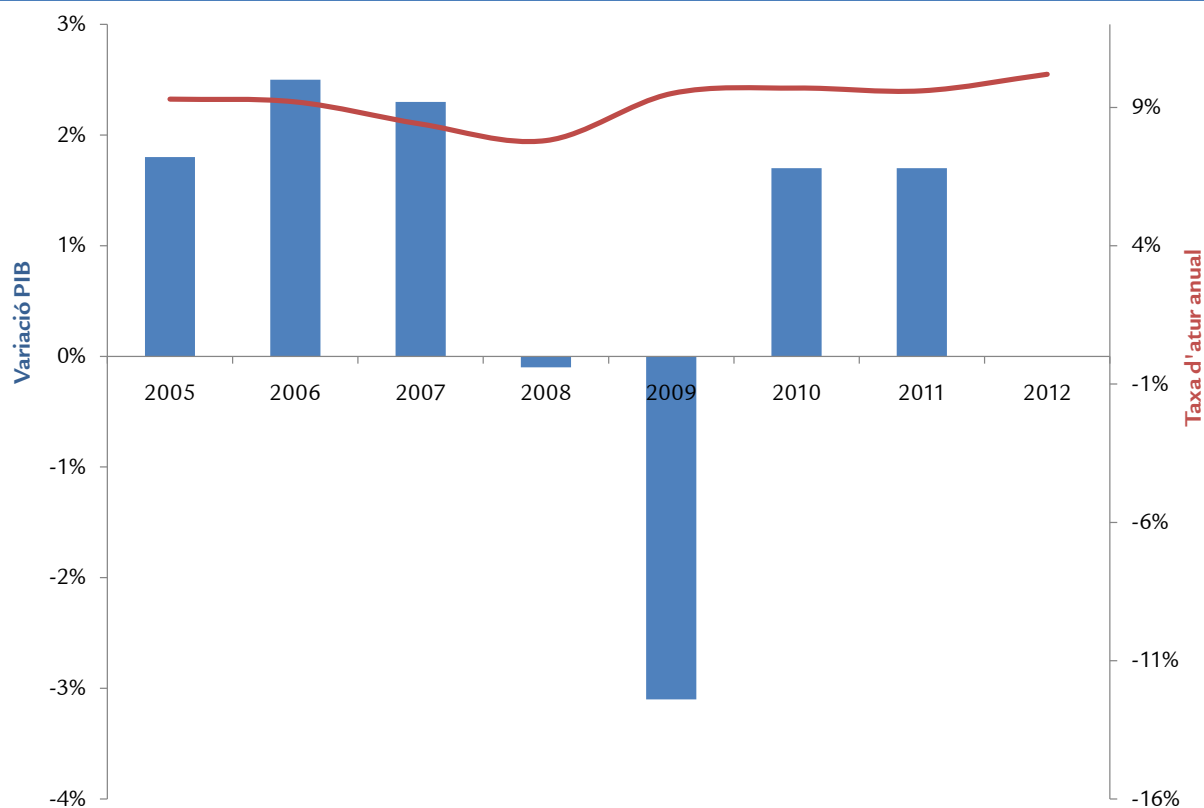
Joan té una durada de prop de dues hores. La proximitat geogràfica i la facilitat en la comunicació per via marítima han fet de França un emissor turístic consolidat per a les Illes, amb una participació creixent en el total balear.

6.1. Anàlisi macroeconòmica

L'economia francesa va patir intensament els efectes de la crisi, encara que durant el període 2005-2007 presenta xifres de creixement positives. El 2008 el PIB francès decreix un 0,1%; tanmateix la pitjor caiguda es va produir el 2009, amb una disminució del PIB del 3,1%. França va aconseguir recuperar-se i tornar a créixer un 1,7% tant el 2010 com el 2011. L'any 2012 no hi ha pràcticament cap canvi respecte a la pro-

ducció de l'any anterior. Amb referència a la taxa d'atur del país gal, s'observen dos períodes amb diferents tendències: una primera etapa, de 2005 a 2008, amb lleugers descensos del nombre d'aturats, i una segona fase, de 2009 a 2012, amb augments graduals que situen la taxa d'atur per sobre de les dues xifres l'any 2012.

Gràfic 62. Evolució anual del PIB i de la taxa d'atur a França

Font: Eurostat.

La balança per compte corrent mostra dades negatives per a tot el període analitzat (2005-2011), i fins i tot el dèficit per compte corrent s'agreuja durant els darrers anys. Encara que el 2009 les dades varen millorar lleugerament, el 2010 es torna a incrementar la diferència entre les importacions i les exportacions. El 2012 hi va haver un saldo negatiu de 46.730

milions d'euros.

Els canvis en el nivell de preus han estat lleus al territori francès. Només l'any 2008 (2,8%) la inflació va estar per sobre de l'objectiu del Banc Central Europeu (2%). L'any següent amb prou feines no va experimentar canvis i el 2012 arriba al 2%.

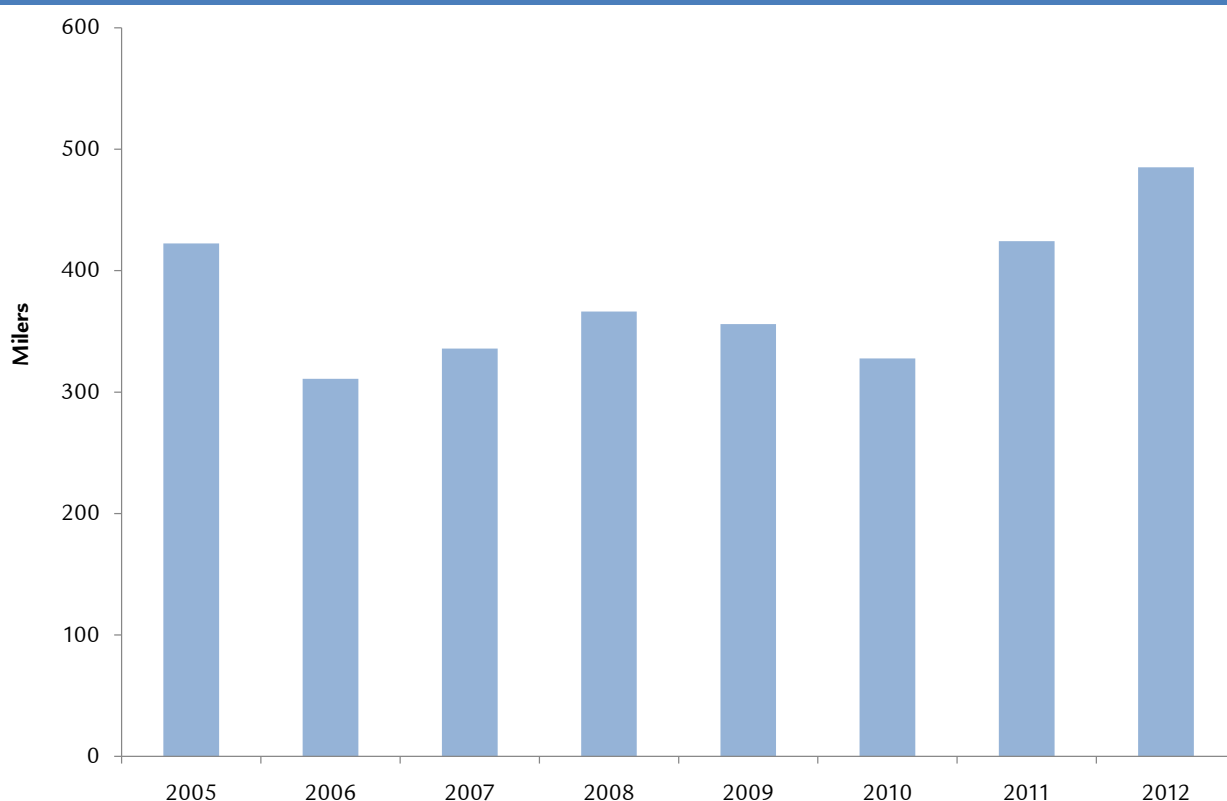
6.2. Anàlisi turística

El mercat turístic francès sempre ha freqüentat les Balears, i malgrat que la situació econòmica del país no passa el seu millor moment, aquest mercat ha estat dels més dinàmics en els darrers anys.

Entre el 2006 i el 2009, l'arribada de passatgers des de França no va experimentar grans canvis i supera lleugerament la xifra de 200.000 persones. A partir del 2010, coincidint amb la recuperació del PIB gal, s'intensifica la presència d'aquests passatgers als aeroports de les Balears fins a arribar a 365.000 l'any 2012. A l'illa de Mallorca la major variació es va produir el 2011, ja que va passar de 174.528 passatgers l'any anterior a 255.400 aquell any, amb un augment del 46%. El 2012 es

va tornar a incrementar el passatge francès arribat a Mallorca per via aèria i es varen registrar més de 280.000 passatgers. A Eivissa, les millores en el passatge d'aquest origen varen ser del 36% l'any 2010 i del 34% l'any 2011. El 2012 es va perdre part del dinamisme i la taxa de variació anual va ser del 8%. Malgrat això, aquest darrer any l'aeroport d'Eivissa va rebre gairebé 80.000 passatgers francesos. Es pot destacar l'evolució d'aquests turistes a l'illa de Menorca, ja que el 2010 es varen registrar 748 passatgers i el 2011 aquesta xifra va arribar a 3.210. Encara que es tracta d'un canvi significatiu en termes relatius, el nombre absolut està molt per sota de la resta d'illes.

Gràfic 63. Evolució del nombre de turistes francesos a les Illes Balears

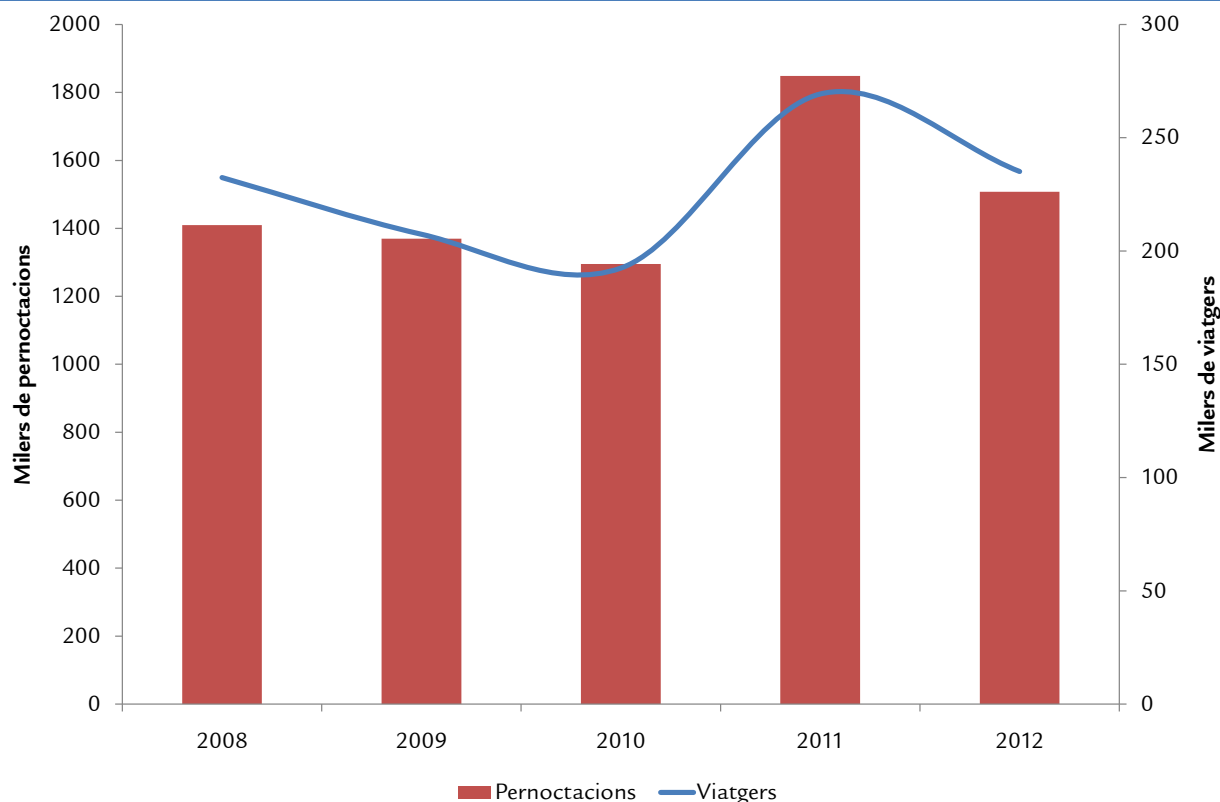

Font: Frontur.

Tal com s'observa en el gràfic 63, l'arribada de turistes francesos a l'arxipèlag va mostrar l'increment més important l'any 2011 (un 29%) amb 424.000 visitants. L'any següent aquesta xifra es va incrementar fins a 485.000 (un 14%), el màxim històric de la sèrie. Les variacions relatives són superi-

ors a les Illes Balears en comparació del conjunt de l'Estat. A Espanya, a partir del 2010 l'arribada de turistes francesos no ha experimentat grans canvis, però amb una tendència positiva (una variació mitjana del 5,3% des del 2010) que l'ha portat a superar els nou milions de turistes el 2012.

Gràfic 64. Evolució de les pernoctacions i dels viatgers a les Illes Balears

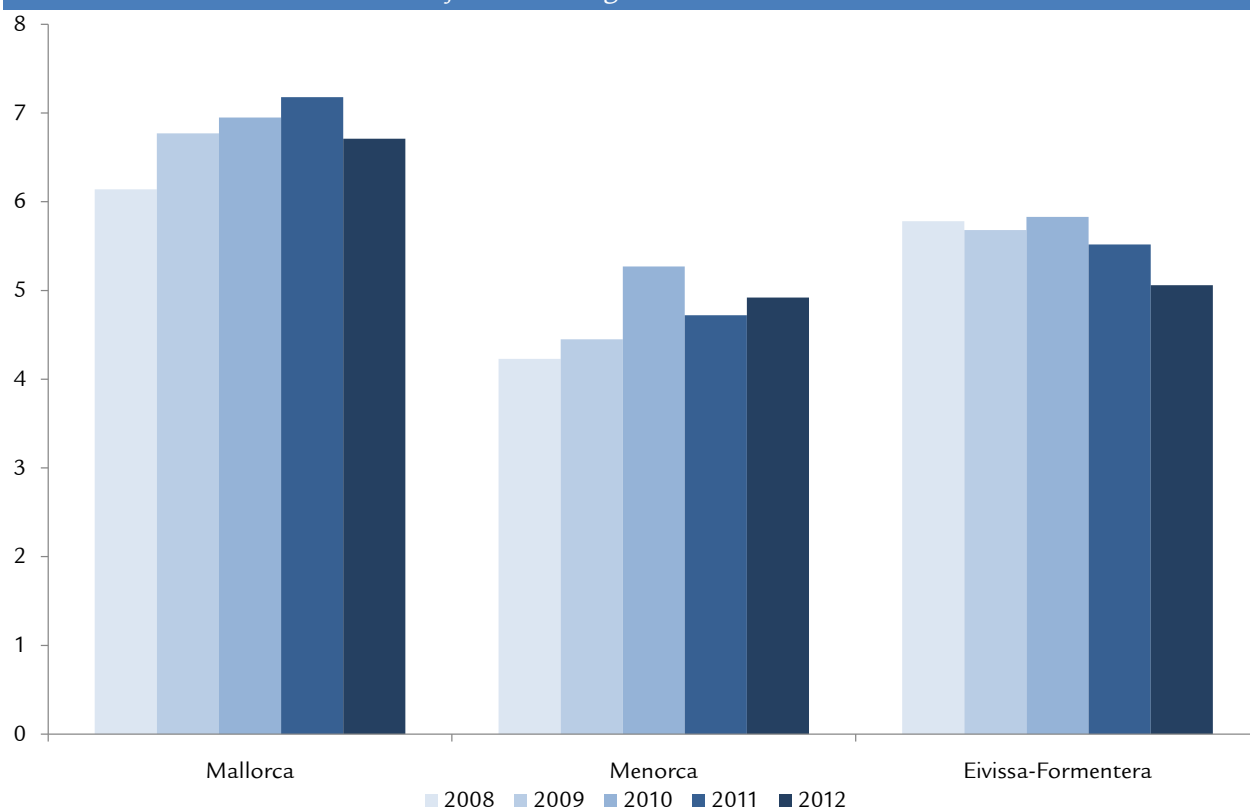
Font: Ibestat.

El nombre de pernoctacions dels viatgers francesos a les Illes Balears assoleix el màxim l'any 2011 (1,8 milions). L'any 2012 es redueix el nombre de nits passades en hotels (un 18,4%), fins al milió i mig de pernoctacions. Malgrat això, aquesta xifra és superior a les registrades abans del 2011. Quant a l'anàlisi per illes, les pernoctacions en hotels de Menorca per part de turistes francesos, prop de 20.000 en els dos darrers anys, no són significatives en termes absoluts en comparació de la resta d'illes. Tanmateix, les variacions relatives presenten augments des del 2008, i destaca principalment la de 2011 (un 40%). Una xifra molt similar aquell mateix any es va produir a Mallorca (un 46%), on es va arribar a 1,6 milions de pernoctacions hoteleres. No obstant això, varen caure un 18% l'any següent, i se situaren per sota d'1,3 milions. Per a Eivissa i Formentera s'observen creixements d'un 28% i d'un 27% per al 2010 i el 2011, respectivament. Aquesta taxa, com

en el cas de Mallorca, també va caure l'any 2012 (un -23%).

En el gràfic 64 es pot observar l'increment de viatgers francesos a les Illes Balears, principalment el 2011. En el conjunt de l'arxipèlag la variació en el nombre de viatgers és d'un 40% respecte del 2010, un percentatge que es manté a totes les illes. Això permet arribar a la xifra de 270.000 viatgers allotjats en hotels aquell any. El 2012 es redueix un 12,7% el nombre de viatgers i únicament Menorca manté la tendència a l'alça (amb un 6% de variació interanual). Actualment, l'economia del país gal està passant les mateixes dificultats que la majoria de països de la zona euro, amb màxims en la taxa d'atur que no es registraven des de 1999. Tenint en compte aquesta circumstància, s'explica en part la reducció en el nombre de viatgers el 2012, que frena la tendència creixent anterior.

Gràfic 65. Evolució de l'estada mitjana dels viatgers francesos

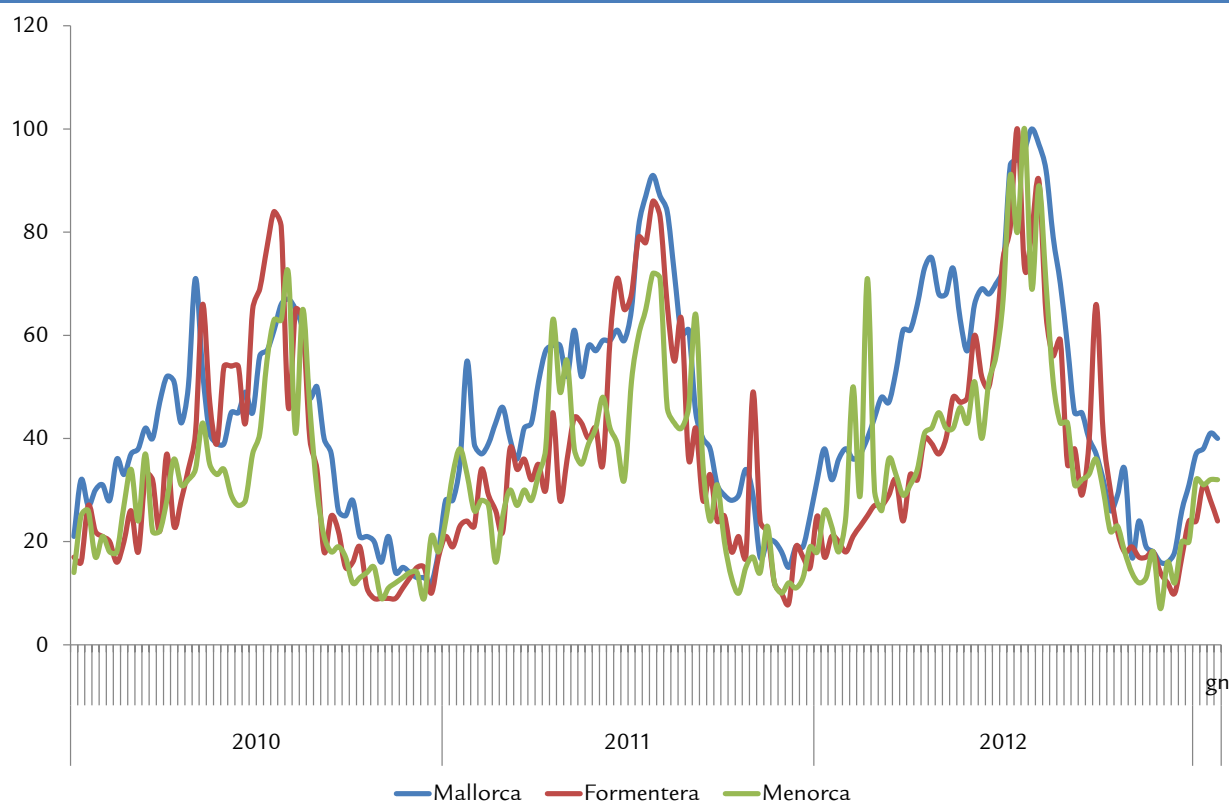

Font: Ibestat.

Malgrat el que s'ha comentat fins ara, no s'aprecia una estada mitjana més llarga dels turistes francesos. Si bé fins al 2011 hi va haver una lleu millora a Mallorca, on va passar de 6,95 dies el 2010 a 7,18 el 2012, l'estada mitjana cau fins a 6,17 dies. Tant aquesta xifra com l'evolució mostrada són

similars a la del conjunt de les Balears (6,41 dies l'any 2012). A les Pitiüses l'estada mitjana es redueix a un ritme d'un 8% tant el 2011 com el 2012, i queda en poc més de 5 dies (5,06 dies). A Menorca aquest darrer any l'estada mitjana ha millorat un 4% i ha arribat a 4,92 dies.

Gràfic 66. Evolució de l'interès per Mallorca, Menorca i Formentera a França

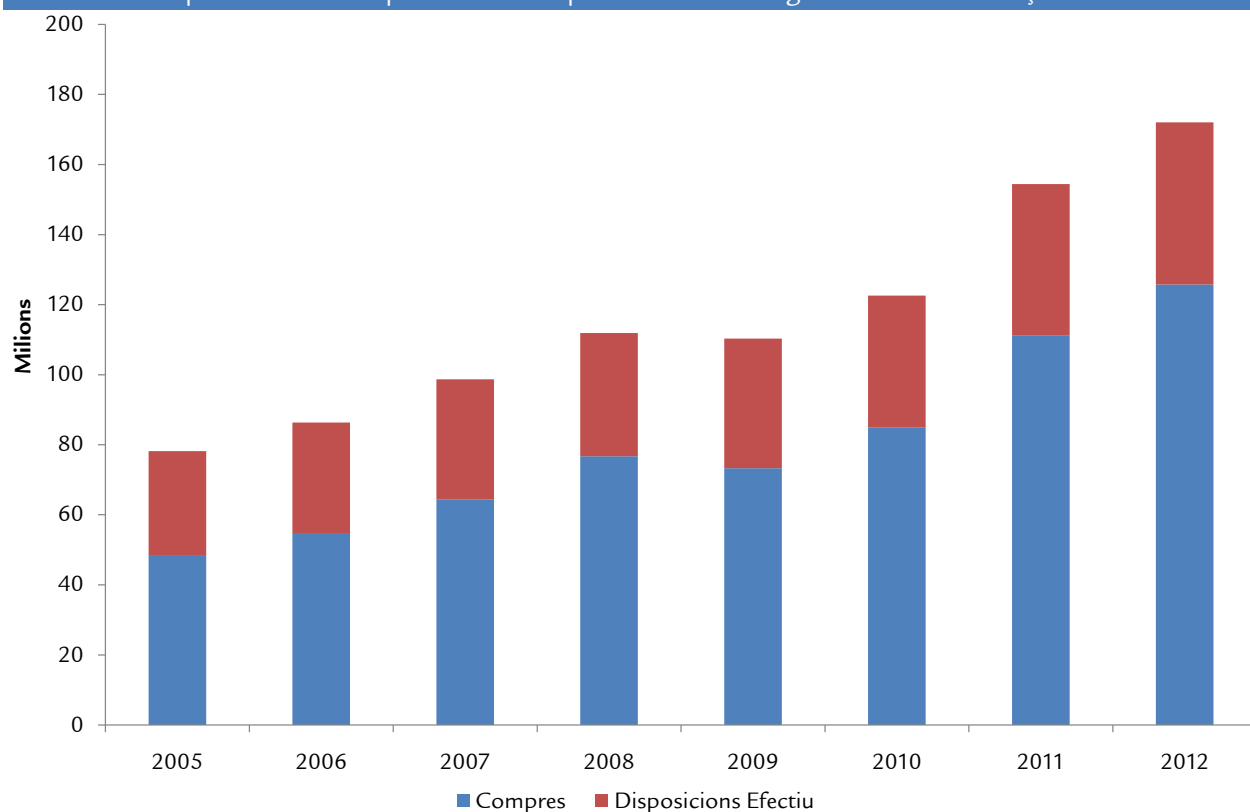
Font: Google Trends.

La major arribada de turistes francesos en els darrers anys està clarament correlacionada amb els impactes en els motors de cerca per Internet. Com veim en el gràfic 66, la tendència positiva que hi ha des del 2010 coincideix amb el creixement del nombre de turistes gals a les Balears des d'aquesta data. No s'ha inclòs l'illa d'Eivissa en l'anàlisi a causa de la manca d'informació.

6.2.1. Despesa turística

Segons l'enquesta de despesa turística Egatur, l'evolució de la despesa dels turistes francesos ofereix creixements significatius el 2011 i el 2012. El canvi més destacable es va produir l'any 2011, quan es va superar la xifra de 434 milions d'euros, la qual cosa va representar un 28% més que l'any anterior. L'any següent aquesta xifra va tornar a créixer (un 8%), i la despesa total pràcticament va ser de 470 milions d'euros. El 2011, la despesa turística a Espanya s'incrementa un 9%, lluny del que s'ha esmentat abans per a les Balears. L'any següent aquest indicador es va frenar i es va reduir un 3% interanual.

Gràfic 67. Imports de les compres i de les disposicions amb targetes emeses a França

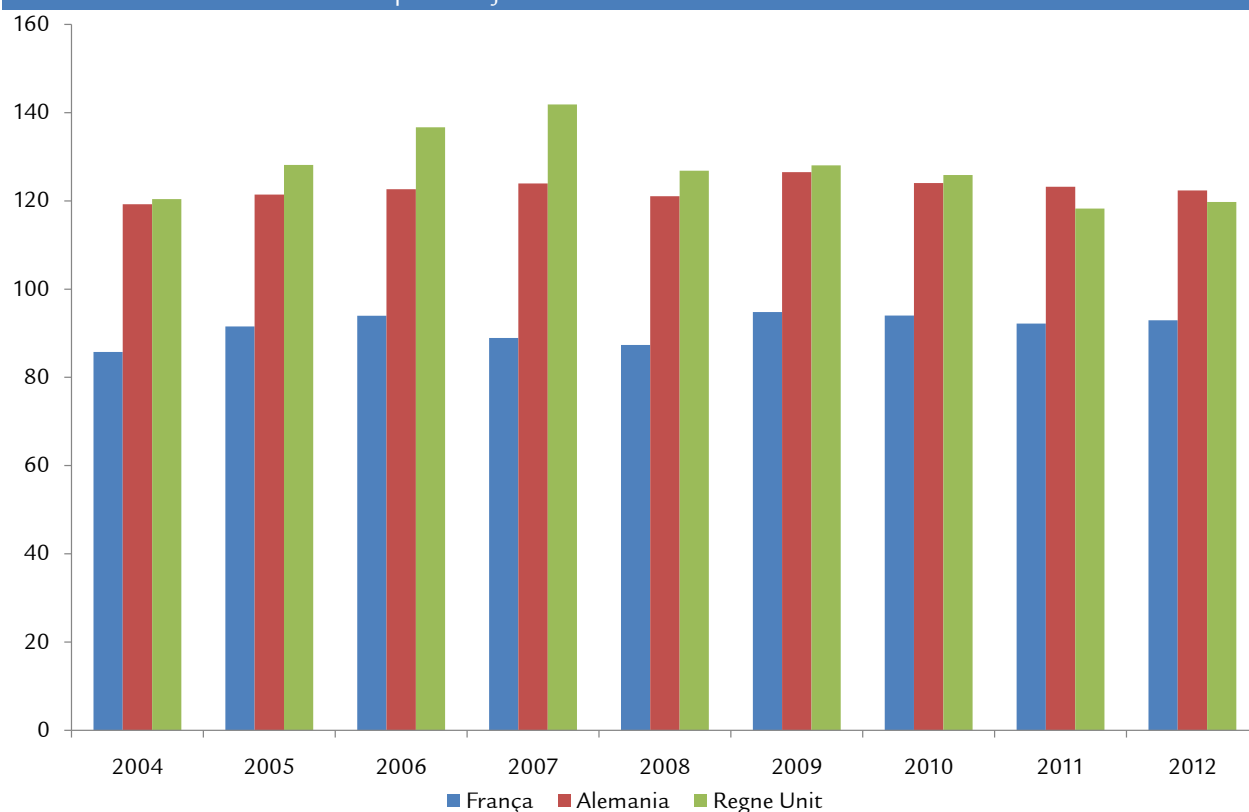

Font: EURO6000, 4B i Servired.

La despesa total efectuada amb targetes de crèdit emeses per bancs francesos manté un creixement significatiu des del 2009. El 2012, la despesa va ser de 172 milions d'euros, mentre que el 2009 amb prou feines va arribar a 110 milions, i la variació mitjana anual des de llavors és d'un 16%. Una major arribada de turistes francesos ha portat més compres amb targeta d'aquests turistes. Els augments en aquests darrers tres anys són semblants tant en el nombre d'operacions com en l'import. El 2011, l'increment de les compres va ser d'un

33%, i el de l'import, un 31%. El total de compres amb targetes de crèdit del 2012 va ser de gairebé 126 milions d'euros, un 13% més que l'any anterior. Respecte a les disposicions en efectiu efectuades per turistes francesos, la seva trajectòria és més suau. El 2011 es va produir l'augment més elevat de les extraccions, tant pel que fa al nombre com a l'import (un 18% i un 15%, respectivament). L'any següent, les quanties disposades varen ser superiors a 46 milions d'euros.

Gràfic 68. Evolució de les compres mitjanes a les Illes Balears

Font: EURO6000, 4B i Servired.

Les compres mitjanes no han canviat de manera significativa des del 2009, i ronden l'import de 93 euros per operació. És destacable que malgrat que estiguin per sota de les compres d'altres turistes més consolidats, els francesos augmenten les seves compres mitjanes des del 2004, quan eren de prop

85 euros. Les disposicions mitjanes destaquen per romandre pràcticament invariables des del 2004 (lleugerament inferiors a 120 euros). Aquesta xifra és inferior a la dels alemanys i els britànics.

6.2.2. Perfil del Turista

Gràfic 69. Perfil del turista francès (2011 i 2012)

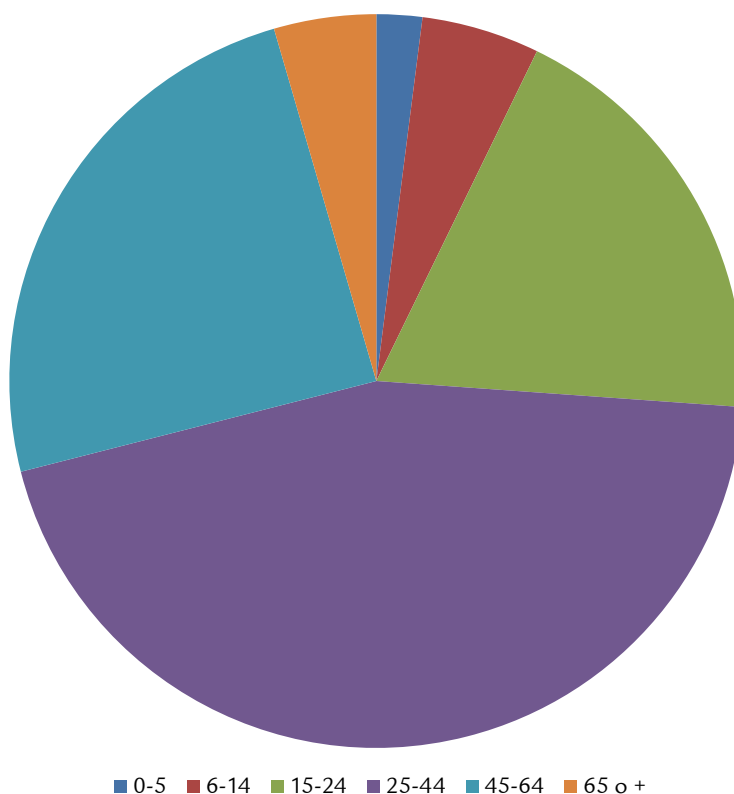

Font: Egatur i IET.

Mantenint la tònica de la resta de països, el principal motiu de viatge és l'oci. El 96% dels turistes francesos arriben per aquest motiu durant els dos darrers anys. Una opció majoritària és l'allotjament en hotels, ja que el 73% va triar aquesta opció. Cal remarcar que el darrer any la resta de tipus d'allotjament va créixer set punts percentuals. El darrer any

s'ha produït un canvi important, ja que el 53% dels turistes van venir sense paquet turístic, mentre que l'any anterior eren minoria (el 40%). Si ens centram en la diferència entre sexes, els homes mostren una presència inferior a les dones, ja que representen el 45% dels turistes tant el 2011 com el 2012.

Gràfic 70. Perfil del turista francès per edats (2012)

Font: Egatur i IET.

Quant a l'edat dels turistes gals, destaquen tres grups, però sobretot els que tenen entre 25 i 44 anys, ja que representen el 45% sobre el total. Els altres dos grups amb presència significativa a les Balears són els que tenen entre 45 i 64 anys, amb un 24%, i els que en tenen entre 15 i 24 (un 19% del total de turistes francesos). La suma de dos grups més (joves menors de 15 anys i més grans de 65) arriba al 12%.

En definitiva, el perfil del turista francès que visita les Balears és el d'una dona, d'entre 25 i 44 anys que cerca oci, que organitza el seu viatge sense paquet turístic i que s'allotja principalment en hotels.

7 Itàlia

El país italià està habitat per més de 60 milions de persones i la seva superfície és superior a 300.000 km². Roma és la capital europea més propera a la balear, llevat de Madrid. La distància entre Roma i Palma és de 870 km, i per cobrir aquesta longitud en transport aeri es tarden menys de dues

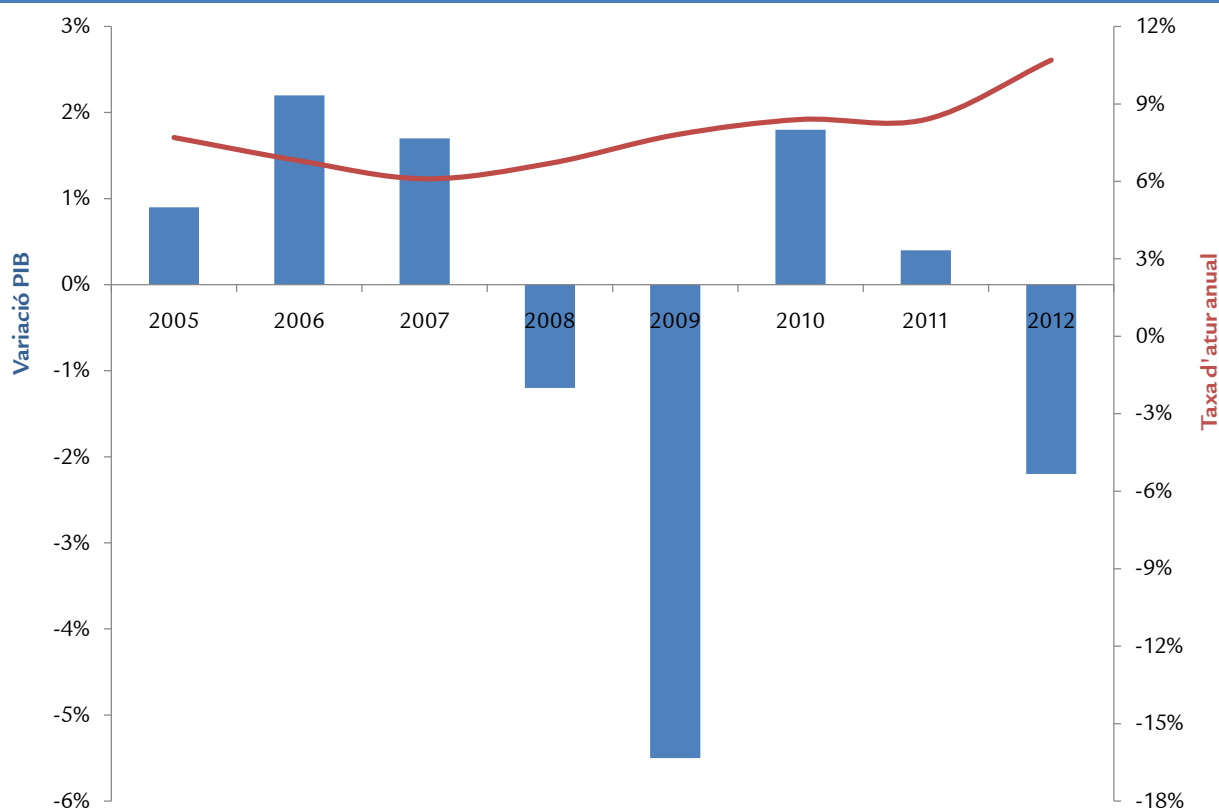
hores. El turisme d'origen italià ha estat històricament molt lligat a l'illa de Formentera i, en especial, durant els dos darrers anys. A banda de la fidelitat que mostra el turista italià amb l'illa més meridional de l'arxipèlag, també presenta un dinamisme creixent a l'illa de Mallorca.

7.1. Anàlisi macroeconòmica

El PIB italià va experimentar els anys 2008 i 2009 caigudes importants de l'1,2% i del 5,5%, respectivament. Encara que va tenir febles millores durant els dos anys posteriors, el 2012 va tornar a caure un 2,2%. La incertesa generada a Itàlia després de la creació d'un nou govern poden frenar els progressos en

l'economia italiana. La taxa d'atur entre els anys 2005 i 2007 va disminuir i va aconseguir una xifra del 6,1%. Des d'aquell moment, l'atur s'accelera i l'any 2012 arriba a una taxa del 10,7%. Aquest ascens del nombre d'aturats a Itàlia evidencia la situació econòmica complicada que passa el país.

Gràfic 71. Evolució anual del PIB i de la taxa d'atur a Itàlia

Font: Eurostat.

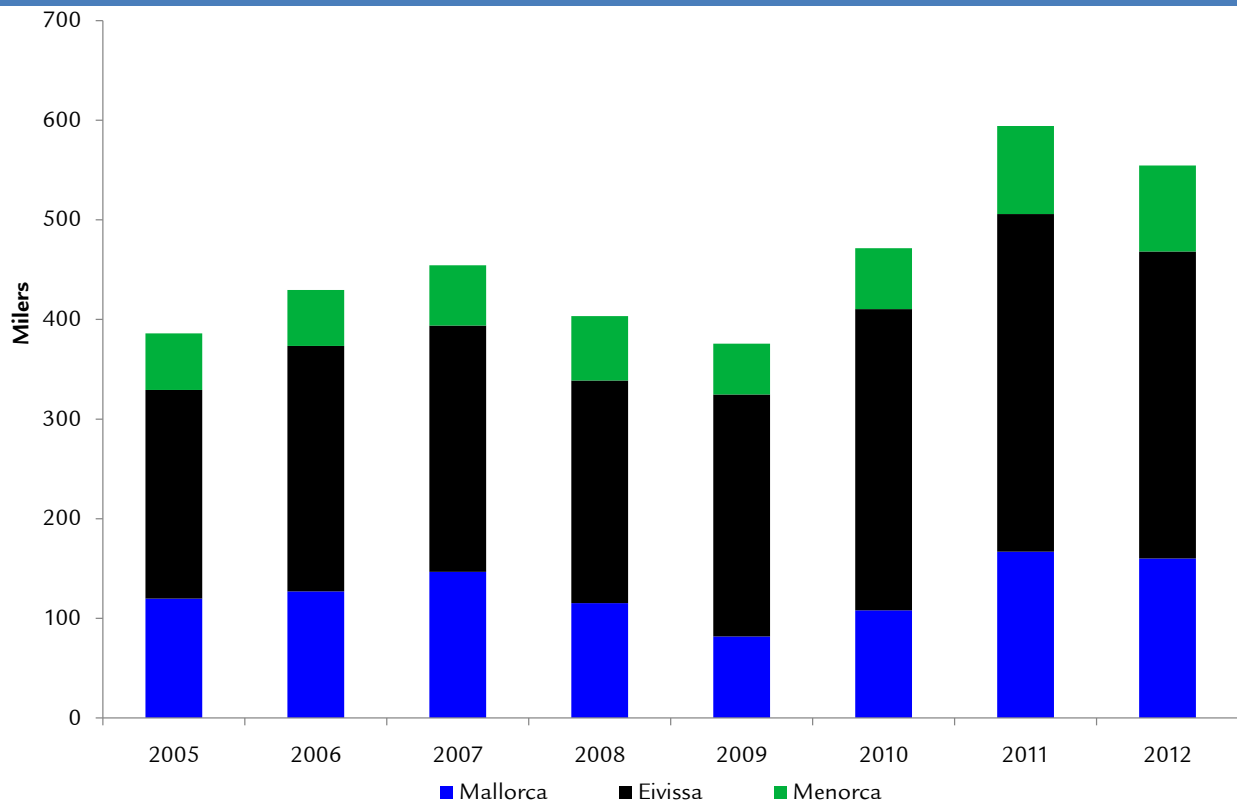
Itàlia, com els països perifèrics d'Europa, ha tingut des de la unió monetària dèficit per compte corrent. Les dades han estat variables, però sempre ha mostrat saldos negatius. L'any 2007 hi va haver una millora en el dèficit comercial, però l'evolució fins al 2011 és clarament a la baixa, i la diferència entre importacions i exportacions és de gairebé 50 mil milions d'euros. Finalment, el 2012 el saldo millora de manera

destacable i el dèficit de la balança per compte corrent es redueix fins a 11.580 milions.

L'índex de preus de consum és del 2% fins al 2007. El 2012 els preus s'encareixen un 3% i la resta d'anys de la crisi econòmica la inflació ha oscil·lat entre el 0,8% del 2009 i el 3,4% de l'any 2008.

7.2. Anàlisi turística

Gràfic 72. Evolució dels passatgers arribats per via aèria des d'Itàlia

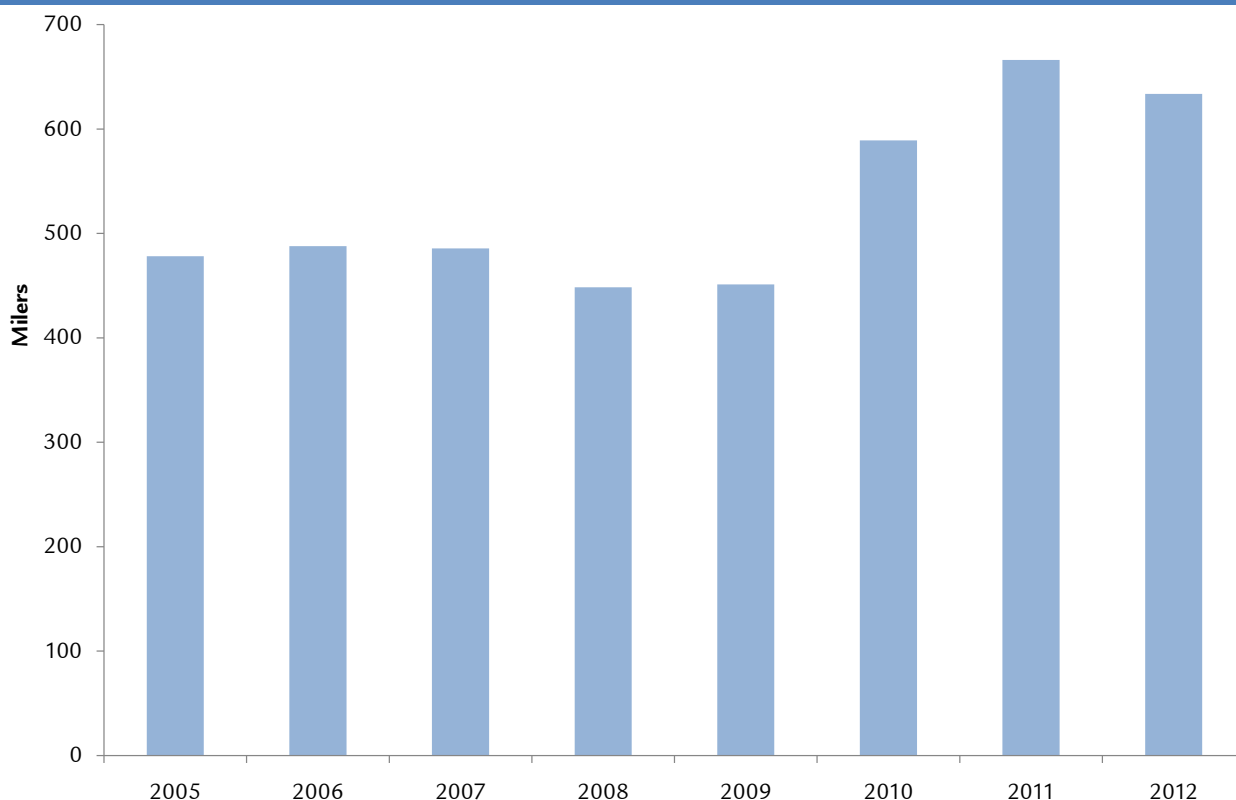

Font: AENA.

El turisme italià freqüenta amb assiduitat les Illes Balears, sobretot Eivissa i Formentera, i fins i tot en els darrers anys ha intensificat la seva presència. Els anys 2010 i 2011 mostren els creixements interanuals més elevats quant a passatgers arribats per via aèria als aeroports de les Balears. A Mallorca, el 2010 es produeix un augment de passatgers italians del 32%, i l'any següent s'accelera el ritme fins a un 54%, i s'arriba gairebé a 167.000 passatgers. L'aeroport de Maó rep els dos darrers anys més de 80.000 passatgers des d'Itàlia, la qual

cosa millora considerablement els resultats dels anys 2010 i 2011, amb variacions del 20% i el 45%, respectivament. Eivissa, l'illa que concentra l'arribada més elevada de passatge italià a les Balears, també amplia el nombre de passatgers, amb increments del 24% el 2010 i del 12% el 2011, quan arriba a 338.920 passatgers. L'any 2012, totes les illes presenten un descens en el nombre de passatgers, condicionat per la situació de l'economia italiana.

Gràfic 73. Evolució dels turistes italians a les Illes Balears

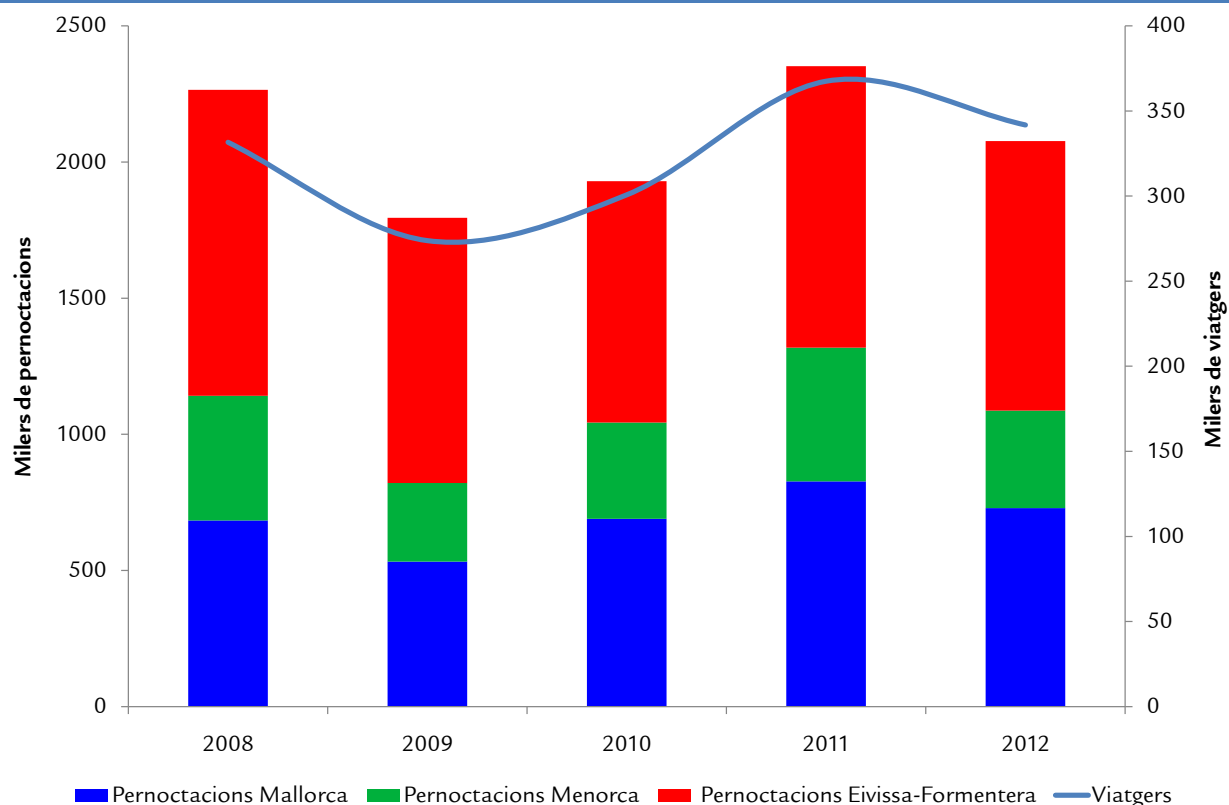

Font: Frontur.

Les dades turístiques de Frontur mostren una evolució notablement positiva durant els anys 2010 i 2011. El 2009, el nombre de turistes italians que va arribar a les Balears va ser de prop de 450.000, i un any més tard aquesta xifra arriba gairebé a 590.000. L'any 2011, els turistes d'aquesta nacionalitat van augmentar un 13% respecte a l'any anterior. Les Illes

Balears concentren un 17% dels turistes italians que visiten Espanya, que el 2011 varen superar la xifra de 3.760.000. En el conjunt nacional també s'incrementa el nombre de turistes el 2010 i el 2011 (un 9% i un 8%, respectivament), encara que un ritme menor que a les Balears. El 2012, els turistes varen disminuir un 5% tant a les Balears com a Espanya.

Gràfic 74. Evolució de les pernoctacions per illes i dels viatgers italians a les Illes Balears

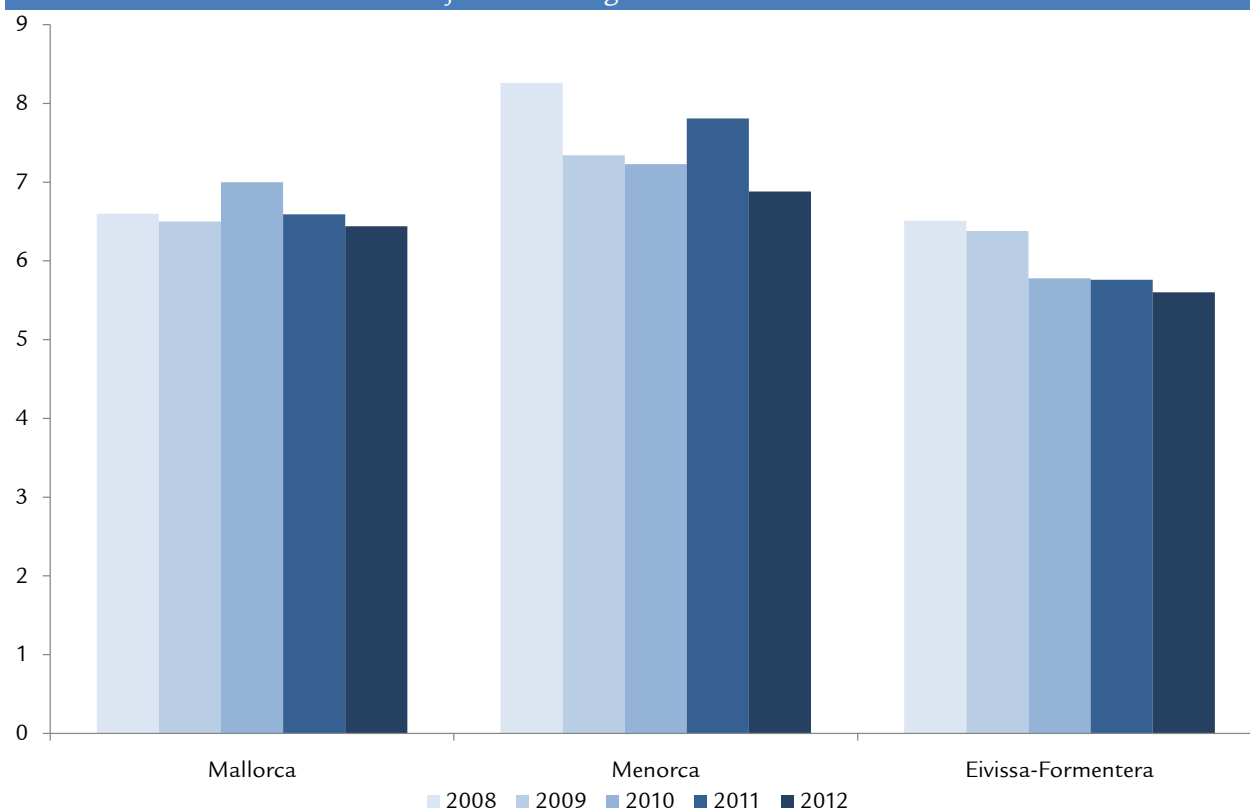

Font: Ibestat.

Les nits passades per turistes italians en hotels s'han reduït l'any el 2012 a totes les illes. Malgrat això, aquest mateix any les pernoctacions totals superen els dos milions i es registren més de 341.000 viatgers. El descens del 2012 es produeix després de dos anys de notables augments. L'any 2011, les nits passades a las Pitiüses superen el milió, malgrat que l'any següent disminueixen un 4,2%. A Mallorca, es varen incrementar de mitjana les pernoctacions del 2010 i el 2011 en una quarta part, encara que com a la resta d'illes el 2012 varen disminuir (un 12%), i es varen situar per sota de 730.000. A Menorca, el 2012 les nits passades en hotels varen ser gai-

rebé 360.000, un 27% menys respecte a l'any anterior. S'ha de destacar que aquesta illa havia obtingut augments importants tant el 2010 (23%) com el 2011 (39%). Tal com es pot veure en el gràfic 74, el repunt més important de viatgers allotjats en hotels de les Balears es produeix l'any 2011. El futur incert de l'economia, la implantació de nous impostos per reduir el dèficit públic italià i la reducció de la capacitat de les companyies aèries expliquen el decreixement de viatgers de l'any 2012. Per a l'any 2013 les perspectives no apunten canvis significatius i es mantindrà la tendència de l'any passat.

Gràfic 75. Evolució de l'estada mitjana dels viatgers italians

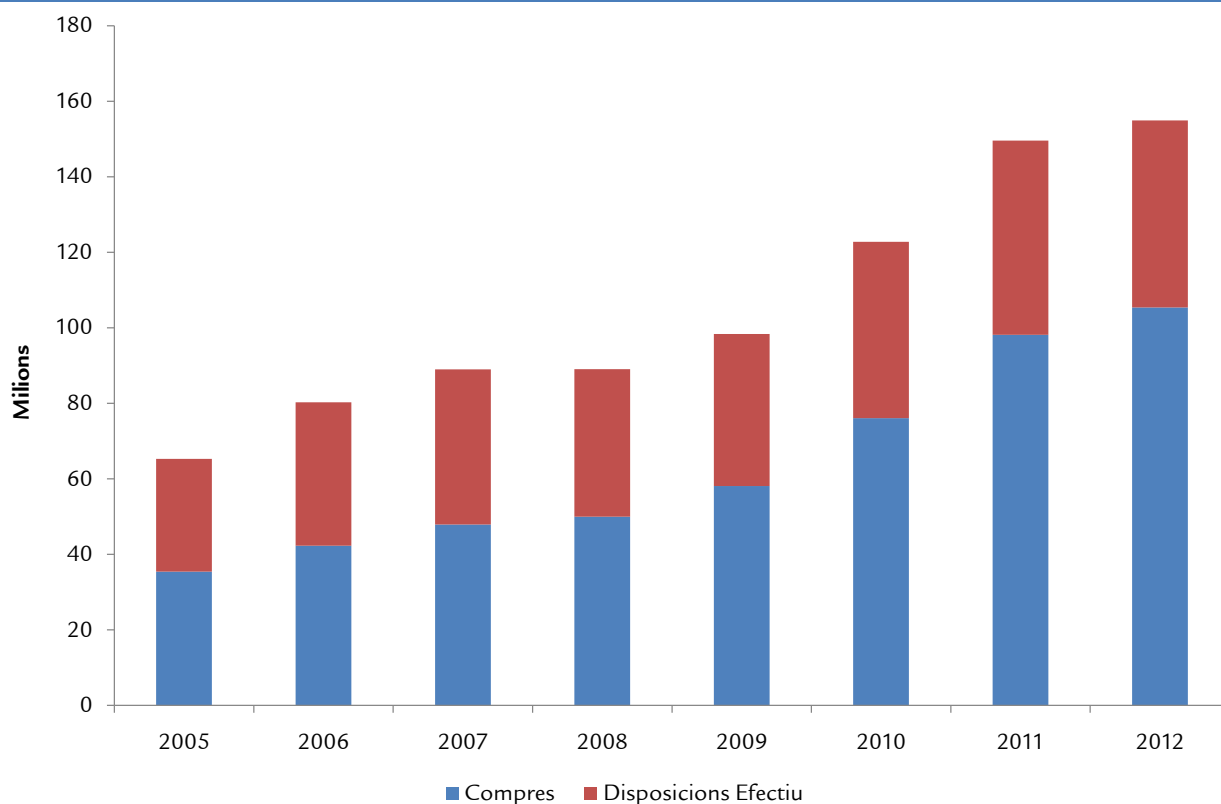
Font: Ibestat.

Pel que fa a l'estada mitjana, en el gràfic 75 s'observa que s'ha anat reduint a totes les illes des del 2008. A Mallorca s'assoleix el màxim l'any 2010 (7 dies) i s'escurça l'estada mitjana fins a 6,44 dies el 2012. Segons les dades publicades per l'Ibestat, a les Pitiüses, l'estada mitjana és inferior a una setmana i passa de 6,51 dies l'any 2008 a 5,6 dies l'any 2012. Els viatgers italians passen l'estada mitjana més llarga a Menorca, que és de 6,88 dies el 2012.

7.2.1. Despesa turística

De conformitat amb les dades de l'Egatur, la despesa turística total a les Balears efectuada pels turistes italians evoluciona de manera paral·lela al nombre de visitants i el 2012 descendeix un 5%, després de tres anys d'augment continuus. Encara així, el 2012 la despesa mitjana diària és de 119 euros, i és el tercer país amb la despesa diària més elevada entre els països estudiats. La despesa va créixer un 17% el 2010 i un 12% el 2011, quan arriba a superar la xifra de 680 milions d'euros. Per al total de l'Estat espanyol, la variació en aquests anys van ser d'un 3% i un 4%, respectivament, taxes molt inferiors a les de les Balears.

Gràfic 76. Imports de les compres i les disposicions de turistes italians

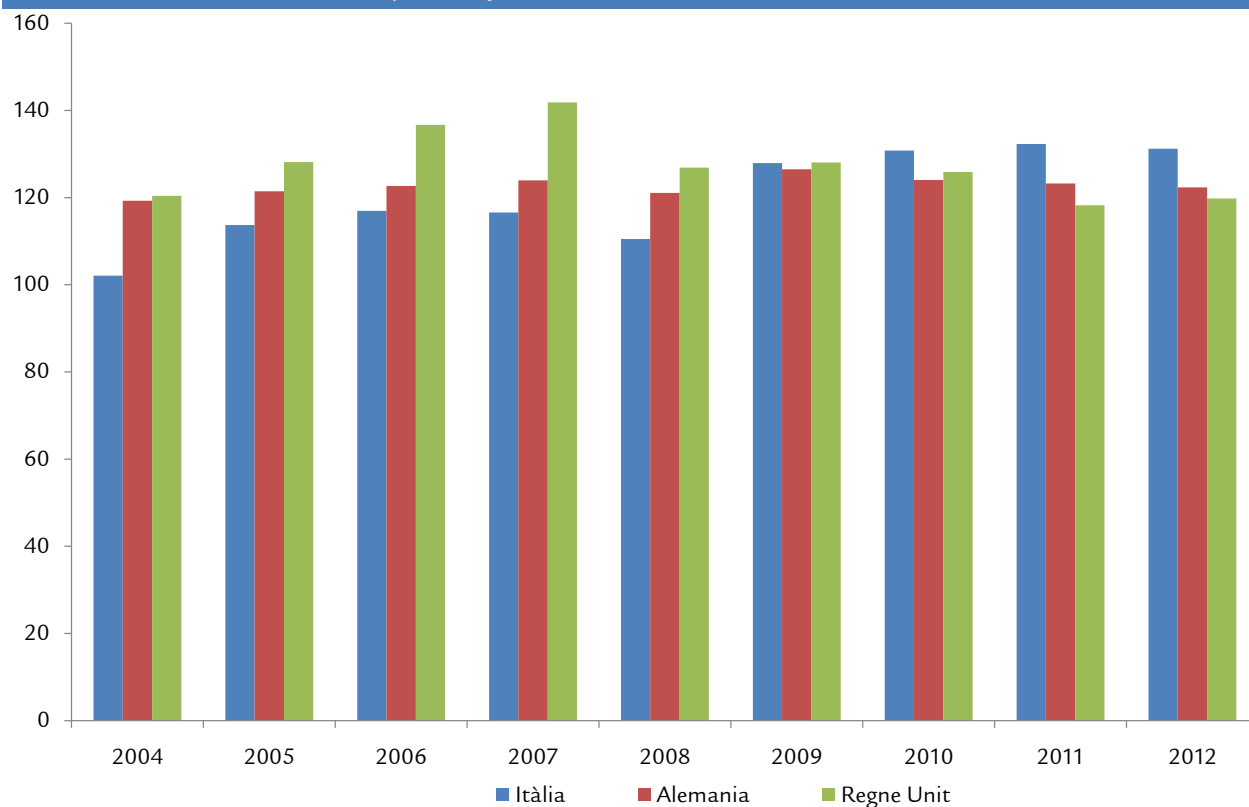

Fuente: EURO6000, 4B i Servired.

L'evolució de la despesa dels turistes italians amb targeta de crèdit presenta augments continus des del 2005, i el 2012 arriba a 155 milions d'euros, un 57% més que el 2009, quan la xifra era inferior a 100 milions. La trajectòria de les compres amb targeta segueix un camí similar al total, amb augments relatius més elevats a partir del 2010. L'import de les compres es va incrementar un 31% el 2010 i un 29% el 2011, xifres que se suavitzen el 2012 (7%). Quant al nombre d'operacions, tenen una evolució molt similar (el 28%, el 27% i el 8% per

al 2010, el 2011 i el 2012, respectivament), amb la qual cosa l'import mitjà de les compres roman estable des del 2009. El nombre de disposicions d'efectiu en els caixers automàtics amb targetes italianes ofereix augments continus des del 2009, encara que, com succeeix en el cas de les compres, també es frenen el 2012. Els increments dels imports de les extraccions, encara que són notables (un 16% i un 10% el 2010 i el 2011, respectivament), són inferiors a les taxes de les compres.

Gràfic 77. Evolució de les compres mitjanes a les Illes Balears

Font: EURO6000, 4B i Servired.

Les compres mitjanes dels turistes d'aquest país presenten una evolució creixent des del 2009, i el 2012 arriben a 131 euros. Aquests augments han col·locat les compres mitjanes dels turistes italians per sobre de les d'altres mercats consolidats, com ara l'alemany i el britànic. Un recorregut diferent de les compres mitjanes és el de les disposicions d'efectiu,

que han minvat des del 2007, quan la mitjana va ser de 162 euros. El 2012 aquesta xifra es rebaixa fins a 155,50 euros. Les disposicions han disminuït en favor de les compres amb targeta, la qual cosa indica la confiança creixent dels italians per l'ús directe d'aquest mitjà de pagament en el comerç.

Gràfic 78. Perfil del turista italià (2011 i 2012)

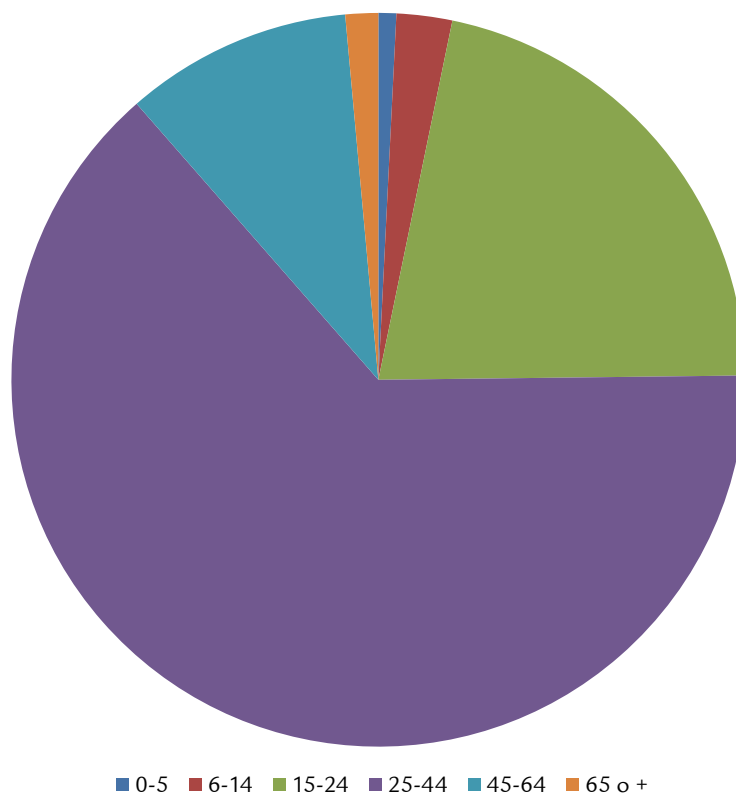

Font: Egatur i IET.

En el gràfic 78 veim que el motiu principal pel qual els turistes italians viatgen a les Balears és l'oci. Tant el 2011 com el 2012 el 97% d'aquests turistes varen arribar-hi per aquest motiu. Quant a l'allotjament, els hotels és l'opció preferida, ja que el 2012 el 61% dels turistes italians varen triar aquesta alternativa. No obstant això, el darrer any el pes de la resta d'allot-

jaments ha augmentat en deu punts percentuals respecte al 2011. L'opció d'organitzar el viatge sense paquet turístic incrementa el seu pes relatiu, ja que ha passat del 56% el 2011 al 68% el 2012. La proporció d'homes i dones és pràcticament la mateixa, ja que l'evolució del percentatge de dones el 2011 i el 2012 és del 49% i del 51%, respectivament.

Gràfic 79. Perfil del turista italià per edats (2012)

Font: Egatur i IET.

Amb referència a l'edat dels turistes italians que ens visiten, és significatiu que pràcticament dues terceres parts tenguin entre 25 i 44 anys. Les visites de turistes d'aquesta franja d'edat superen la xifra de 355.000 el 2012, sobre el total de 557.000 de les Balears. La presència de joves entre 15 i 24 anys també és notable, ja que suposen el 22% del total de turistes. Aquest fet posa en relleu que l'edat mitjana del turista italià (aproximadament 33 anys) és inferior a la d'altres mercats emissors, com ara l'alemany o el britànic (ambdues

superiors a 40 anys). Aquests dos grups d'edat són els més rellevants per al turisme italià, atès que la suma de la resta només arriba a 14%.

Recapitulant, el perfil del turista italià que viatja a les Balears seria el d'una dona, d'entre 25 i 44 anys, que s'allotja en hotels sense contractar prèviament un paquet turístic i el motiu de visita del qual és l'oci.

8 Suïssa

El país centreeuropeu suís manté una població de 7,9 milions d'habitants en una superfície superior a 41.000 km². La distància entre la capital suïssa i Palma és de 1.200 km i són necessàries dues hores per fer el trajecte amb avió entre Berna

i la capital balear. Suïssa és un dels mercats ja consolidats en el turisme balear; malgrat això, ha incrementat significativament el nombre de viatgers en els darrers anys.

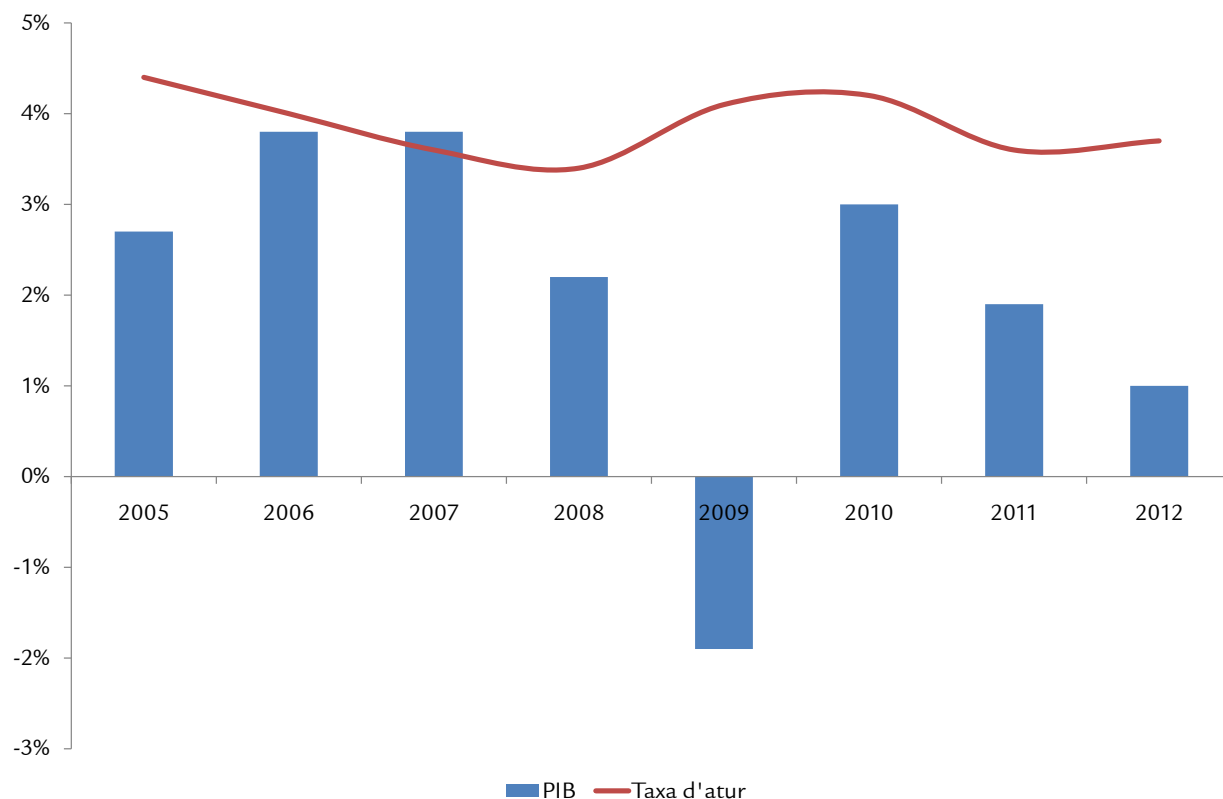
Anàlisi macroeconòmica

8.1. Anàlisi macroeconòmica

A Suïssa la situació econòmica es va ressentir de la crisi el 2009, si bé la recessió va impactar-hi més suaument que en la resta del territori europeu. Abans de la crisi mostrava increments del PIB superiors a dos punts percentuals, com ara del 3,8% el 2007. El 2008 el creixement va ser menor i l'any següent el deteriorament de l'economia mundial va contreure el PIB suís un 1,9%. La recuperació va ser pràcticament immediata i el 2010 va aconseguir un increment del 3% en termes reals. Els anys 2011 i 2012 l'evolució és positiva (un

1,9% i un 1%, respectivament). Si bé aquests creixements reflecteixen un cert deteriorament en el ritme d'activitat, Suïssa ha aconseguit mantenir taxes positives des del 2009. Des del 2005 fins al 2008 la taxa d'atur a Suïssa es va rebaixar un 1 p. p. No obstant això, el 2009 es va produir un punt d'inflexió i aquestes xifres varen augmentar fins a situar-se el 2009 en el 4,1% i el 2010 en el 4,2%. En els dos darrers anys, l'atur a Suïssa torna a mostrar taxes inferiors al 4% (el 3,6% el 2011 i el 3,7% el 2012).

Gràfic 80. Evolució anual del PIB i de la taxa d'atur (segon trimestre de cada any) a Suïssa

Font: Eurostat i Oficina Federal d'Estadística de Suïssa (2013).

Pel que fa a la balança per compte corrent, el país alpí presenta les oscil·lacions del cicle econòmic mundial, però sempre amb un saldo positiu. Durant els anys 2006 i 2007 les exportacions superen les importacions en prop de 50 mil milions de dòlars, i el 2008 el superàvit es redueix a una desena part, la qual cosa reflecteix la contracció del comerç mundial. A partir d'aquest moment va augmentar de manera notable i va arribar a 73.445 milions de dòlars l'any 2010. El 2011 aquesta xifra va tornar als nivells del 2006 i el 2007.

Les variacions de preus han estat molt suaus durant els darrers anys. Les xifres han estat entorn de l'1% fins al 2008,

quan es va arribar al 2,4%. El 2009 es produeix un descens del nivell de preus, que assoleix una xifra de mig punt percentual en negatiu. El 2010 i el 2011 la inflació torna a ser positiu (el 0,7% i el 0,2%, respectivament), però el 2012 cau una altra vegada en un descens dels preus de consum (-0,7%).

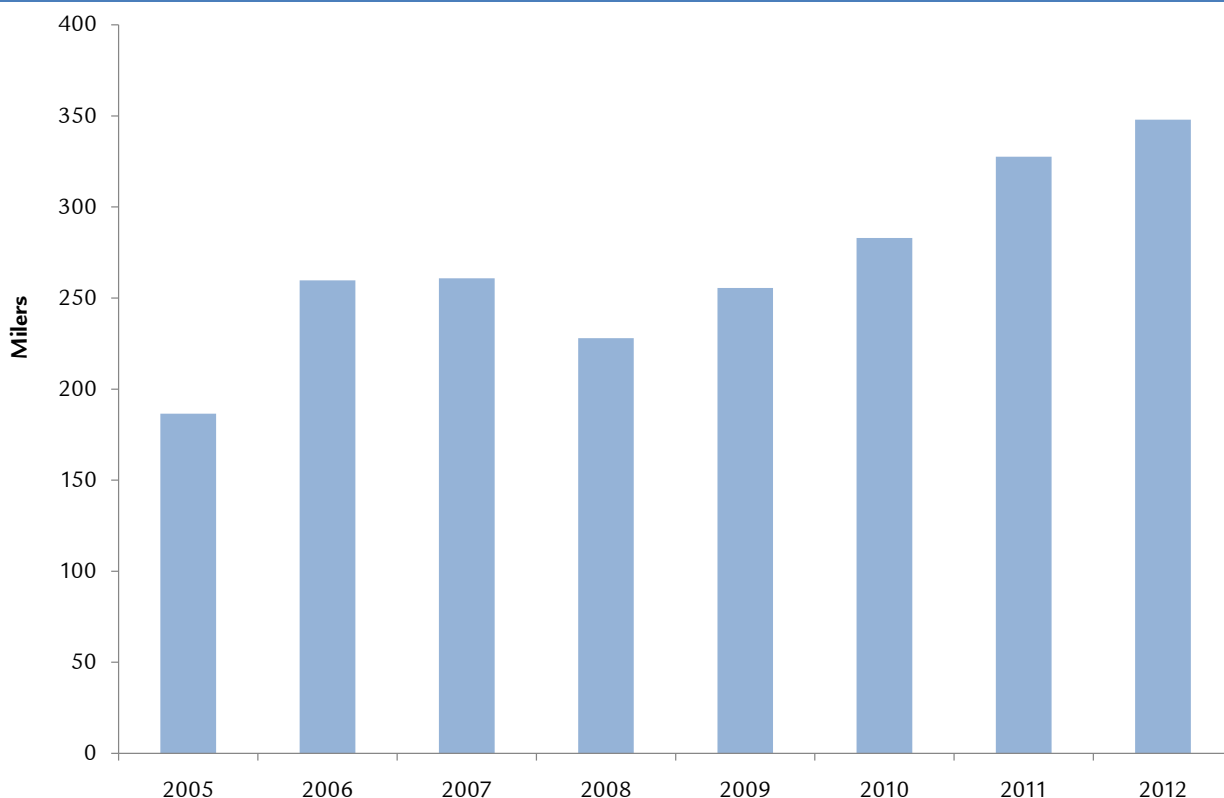
La divisa suïssa agafa el camí de l'apreciació des de l'any 2007, si bé a un ritme moderat. Així, es passa d'un tipus de canvi d'1,65 francs suïssos per euro el 2007 a 1,2 francs el 2012. Aquest fet millora el poder adquisitiu del turista suís, per al qual baixa el preu relatiu dels productes de la zona euro.

8.2. Anàlisi turística

El turisme suís és un mercat consolidat a les Illes Balears, i des del 2010 ha crescut notablement d'acord amb l'evolució econòmica del país. L'arxipèlag mostra increments continus de passatgers amb origen als aeroports suïssos en els darrers dos anys, en què ha superat la xifra de 400.000 passatgers anuals. A Mallorca es produeix una millora d'un 33% entre el 2009 i el 2012, any en què sobrepassa la xifra de 380.000 passatgers. Aquest fet situa Mallorca com l'illa més visitada

de les Balears per aquest mercat emissor. En el cas de l'aeroport d'Eivissa, també es produeixen augments destacables en aquests anys. El 2012, la variació anual és d'un 30% respecte a l'any anterior i s'assoleix així el màxim històric de passatgers suïssos arribats a l'illa (42.301 persones). El passatge amb destinació a Menorca s'ha mantingut més o menys estable entorn de 8.000 passatgers des de l'any 2006.

Gràfic 81. Evolució dels turistes suïssos a les Illes Balears

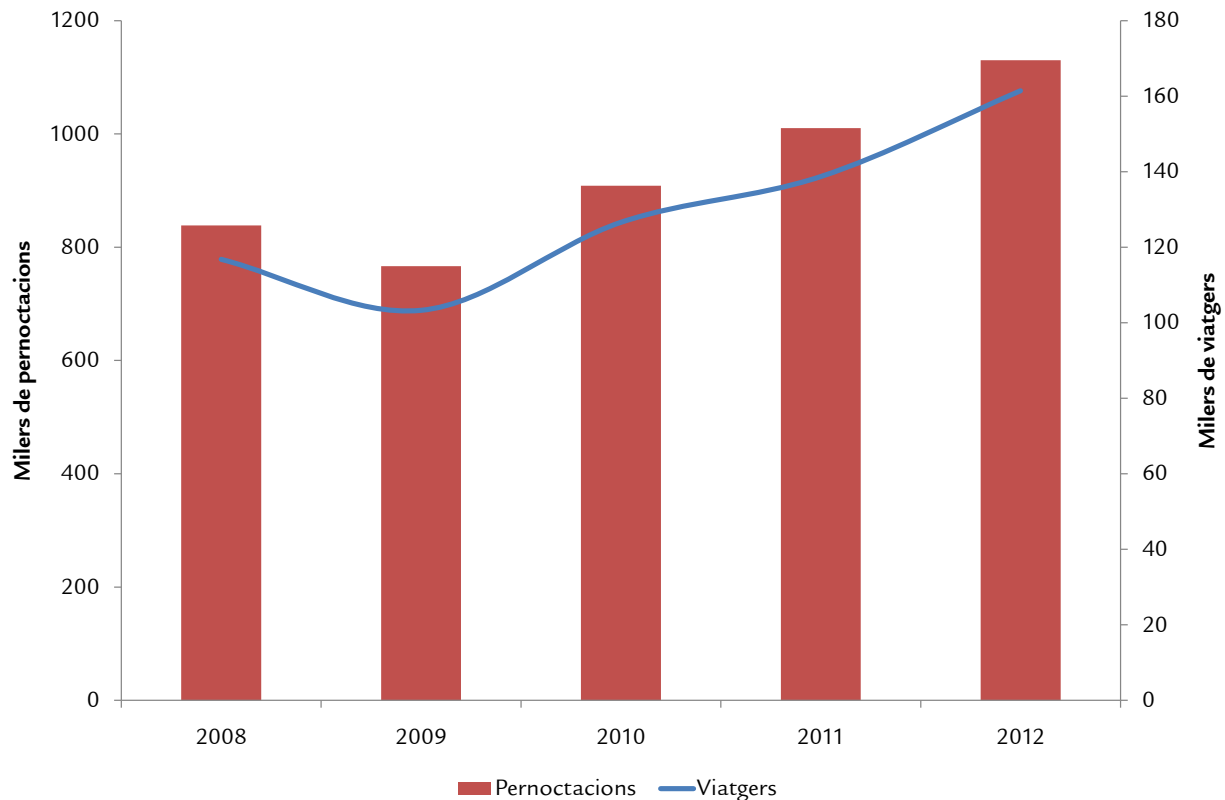

Font: Frontur.

Des del 2009 la presència de turistes suïssos a les Balears ha estat cada vegada més important. El nombre de turistes va augmentar el 2012 un 53% respecte al 2008, i va quedar per sobre de 347.000 visites (variació anual del 6% el 2012). A Espanya l'arribada d'aquests turistes també s'ha intensificat

a partir del 2009, concretament un 28%. No obstant això, aquest ritme de creixement d'aquests anys està per sota del que correspon a les Balears. El 2012, els turistes suïssos varen arribar a Espanya a gairebé el milió i mig, un 6% més respecte a l'any anterior.

Gràfic 82. Evolució de les pernoctacions i dels viatgers suïssos a les Illes Balears

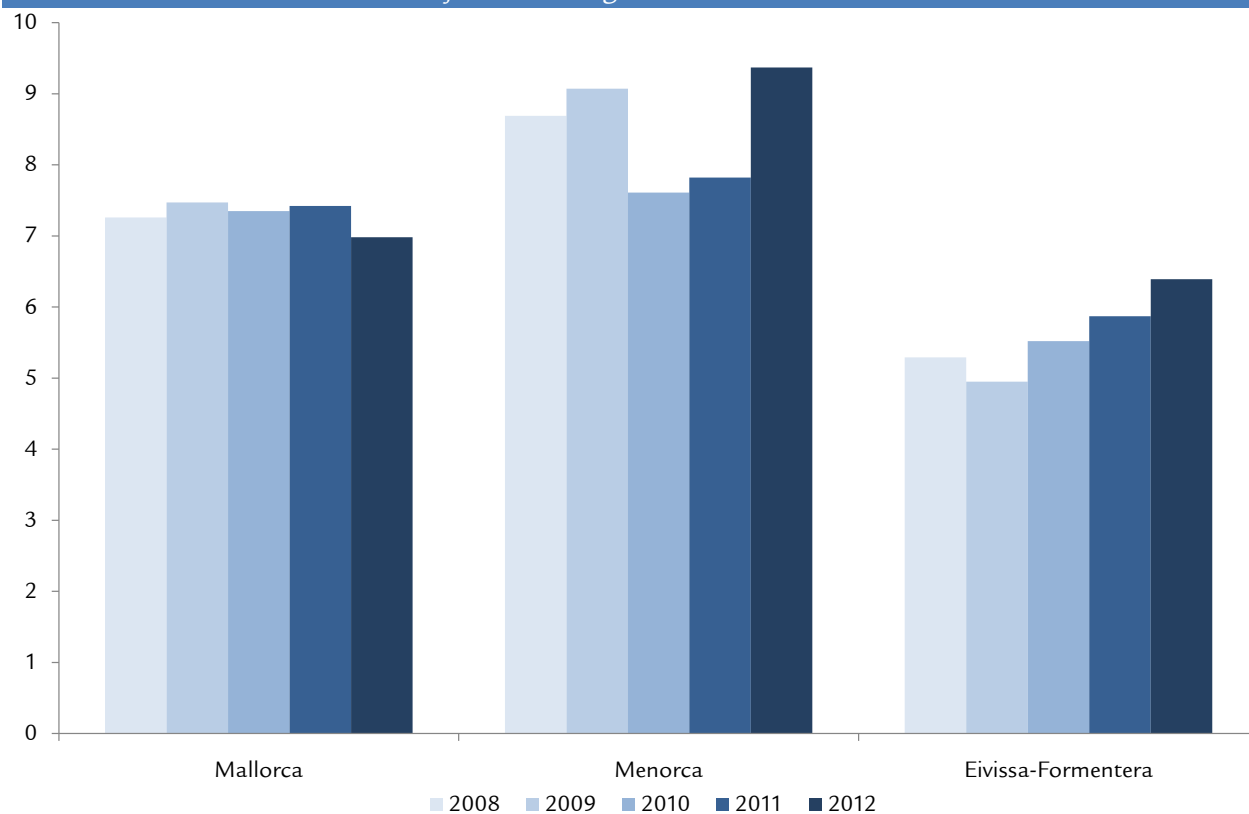

Font: Ibestat.

Les pernoctacions dels viatgers suïssos en allotjaments hotelers han crescut de manera constant a totes les illes els dos darrers anys. Després de presentar taxes de variació anual de dues xifres, el 2012 es va assolir el màxim de la sèrie històrica, que se situa en 1,13 milions de pernoctacions. A Mallorca, des del 2009 la millora és continuada, i l'augment al llarg d'aquest període és del 40% i supera la xifra de 990.000 pernoctacions l'any 2012. Això representa gairebé el 88% del total de les Illes Balears. En el cas de Menorca aquest canvi ha estat més moderat, ja que l'any 2010 cau el nombre de nits respecte al 2009, encara que el dinamisme es recupera els dos anys següents. Així, l'increment de pernoctacions per a l'illa més septentrional de l'arxipèlag és del 24% entre el 2009

i el 2012, any en què els hotels menorquins registren 44.000 pernoctacions. A les Pitiüses s'ha produït l'increment més important de l'arxipèlag balear, ja que ha passat de 22.500 nits el 2009 a sobrepassar les 95.000 pernoctacions el 2012. Els viatgers suïssos arriben a les Balears a un ritme similar al de les pernoctacions, amb una variació entre el 2009 i el 2012 del 56%. El nombre de persones allotjades en establiments hotelers al llarg del darrer any supera la xifra de 160.000 i també marca un màxim històric en la sèrie analitzada. El constant creixement de l'economia suïssa i l'apreciació del tipus de canvi del franc expliquen el desenvolupament aconseguit d'aquest mercat turístic.

Gràfic 83. Evolució de l'estada mitjana dels viatgers suïssos

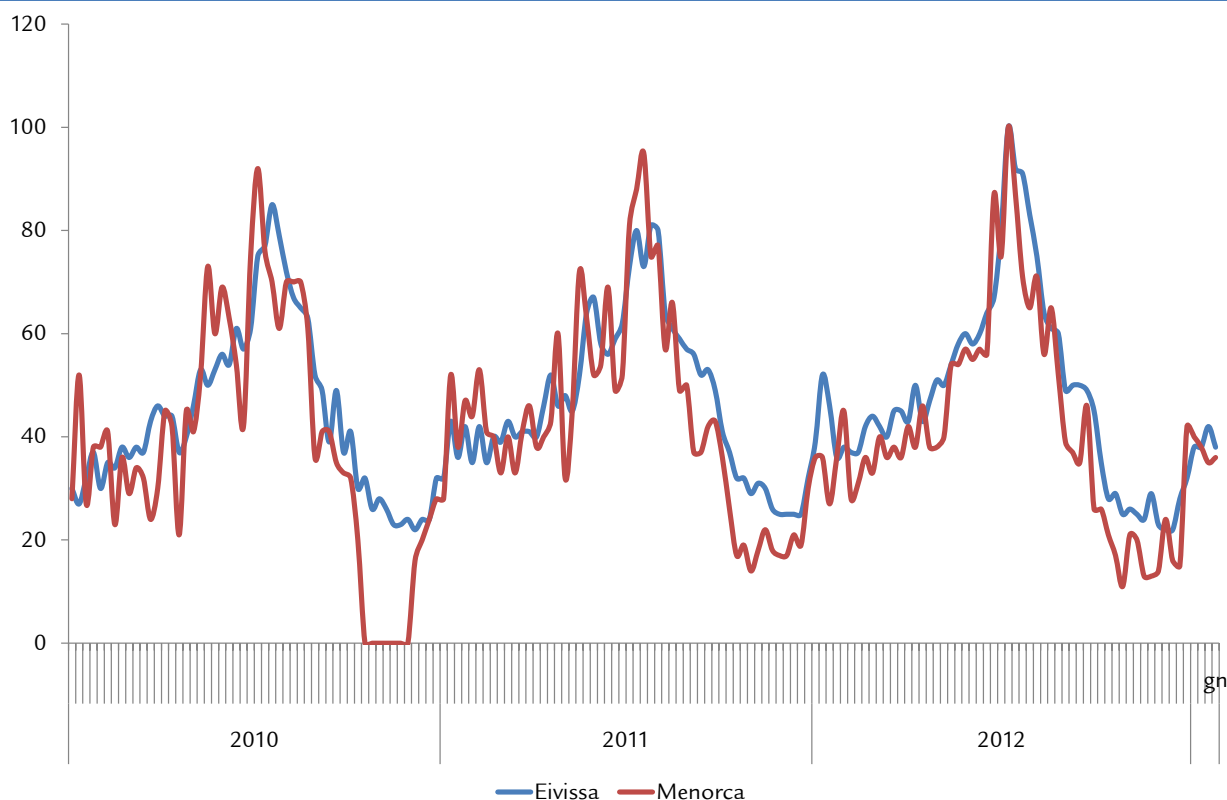

Font: Ibestat.

Els viatgers suïssos han reduït lleugerament la seva estada mitja a les Balears, que actualment és de 7 dies. Hi ha evolucions i nivells diferents segons l'illa. A Mallorca, aquesta dada s'ha rebaixat el darrer any. Si bé l'estada mitjana estava per sobre de 7 dies, el 2012 va passar a 6,98. Eivissa i Formentera

presenten la durada mitjana més curta, encara que ha augmentat fins a 6,39 dies el 2012. Menorca és l'illa on més s'allarga l'estada mitjana, ja que el 2010 era ja de 7,61 dies i dos anys més tard era de 9,37 dies, la qual cosa representa la xifra més alta en aquest aspecte de totes les Illes Balears.

Gràfic 84. Evolució de l'interès per Eivissa i Menorca a Suïssa

Font: Google Trends.

El mercat turístic suís, malgrat que està consolidat a les Balears, continua augmentant el seu interès per visitar l'arxipèlag balear. Com es comprova en el gràfic 84, l'increment de les cerques per Internet coincideix amb més arribades de turistes a partir del 2010. No s'inclou Mallorca en l'anàlisi a causa de la manca d'informació.

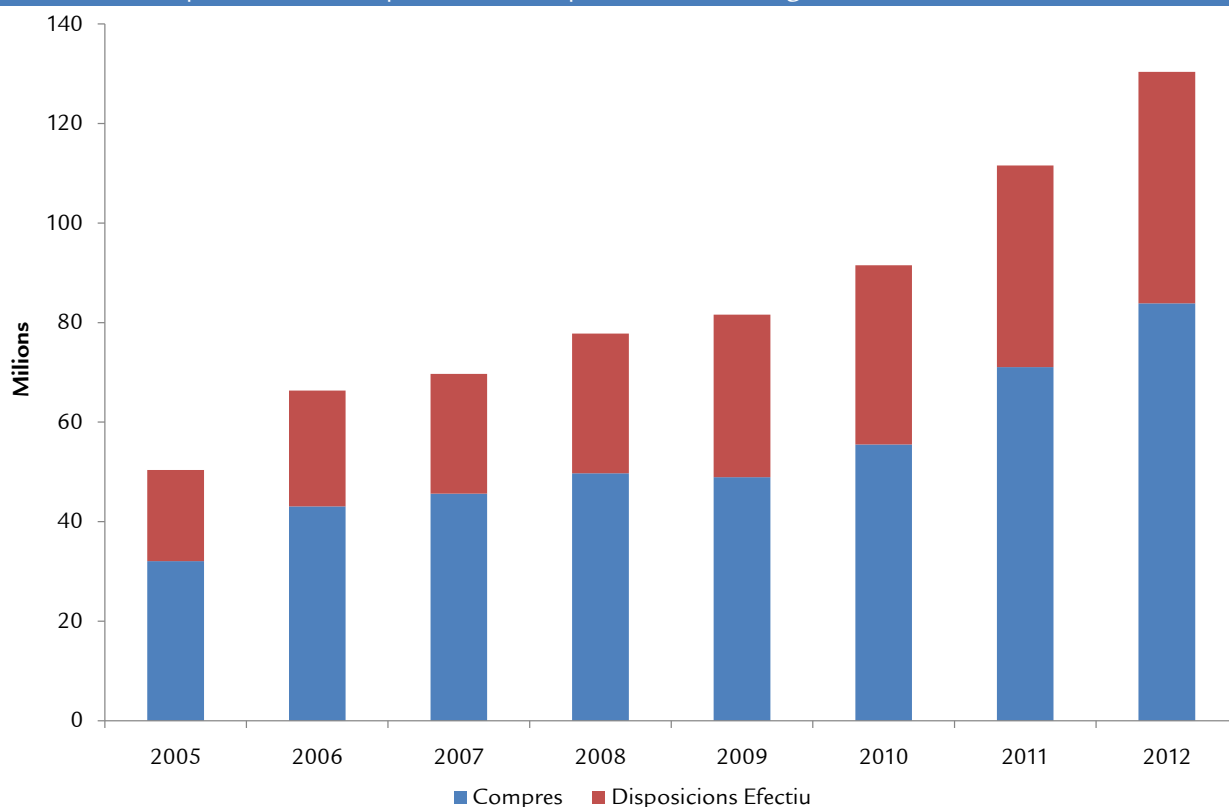
8.2.1. Despesa turística

Segons dades de l'Institut d'Estudis Turístics (Egatur), el 2012 el mercat turístic suís va gastar un 57% més respecte al 2008,

amb prop de 400 milions d'euros. S'ha de destacar que les variacions més notables es varen produir els anys 2010 i 2011, concretament d'un 15% i d'un 20%, respectivament. El 2012 la despesa mitja per turista suís van ser de 1.124 euros, i la despesa diària, de 132 euros, unes xifres només superades per les dels turistes russos.

La despesa turística total efectuada a les Balears pels suïssos s'ha incrementat més que la despesa estatal. A Espanya l'augment des del 2009 és del 38%, davant el 48% de les Balears. El desemborsament efectuat pels turistes d'origen suís a Espanya va superar l'import de 1.500 milions d'euros el 2012.

Gràfic 85. Imports de les compres i de les disposicions amb targetes emeses a Suïssa

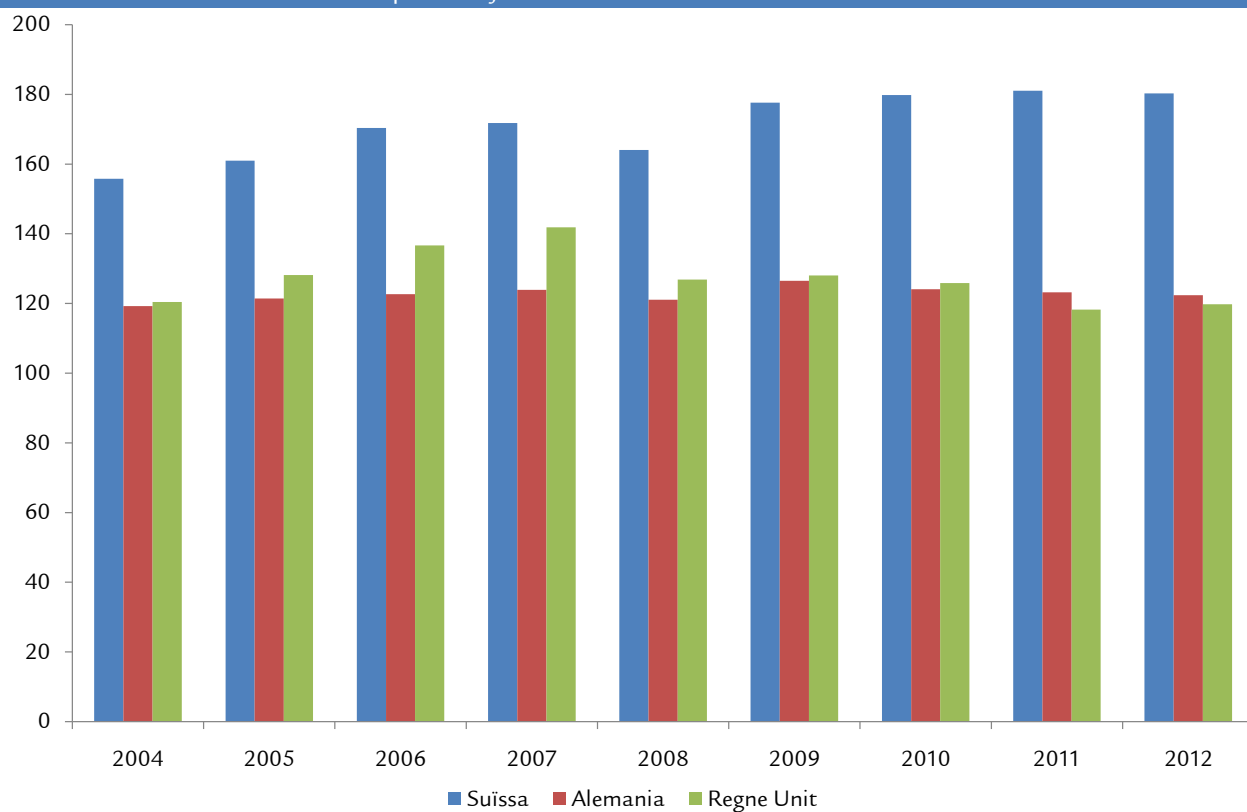

Font: EURO6000, 4B i Servired.

Si s'observa el gràfic 85, es comprova que la despesa total efectuada amb targeta de crèdit s'ha incrementat ininterrompudament des de l'any 2005 i el ritme de creixement s'ha accelerat notablement des del 2009. Així, entre el 2009 i el 2012 el total de les compres fetes amb targetes de crèdit i les disposicions d'efectiu varien un 60%, i el 2012 aquesta despesa se situa per sobre de 130 milions. L'evolució tant del nombre de compres com de l'import creix considerablement des del

2010 (el 70% en tres anys). El millor any per a les Illes va ser el 2011, amb un creixement del 27% en les operacions d'aquest tipus i d'un 28% en l'import de les compres amb targeta, i es va arribar un total de 71 milions d'euros. L'any següent es va superar la xifra de 83 milions d'euros. Les disposicions d'efectiu dels turistes suïssos presenten augments continus des del 2005. El 2012, l'import total de les extraccions d'efectiu als caixers automàtics està per sobre de 46 milions d'euros.

Gràfic 86. Evolució de les compres mitjanes a les Illes Balears

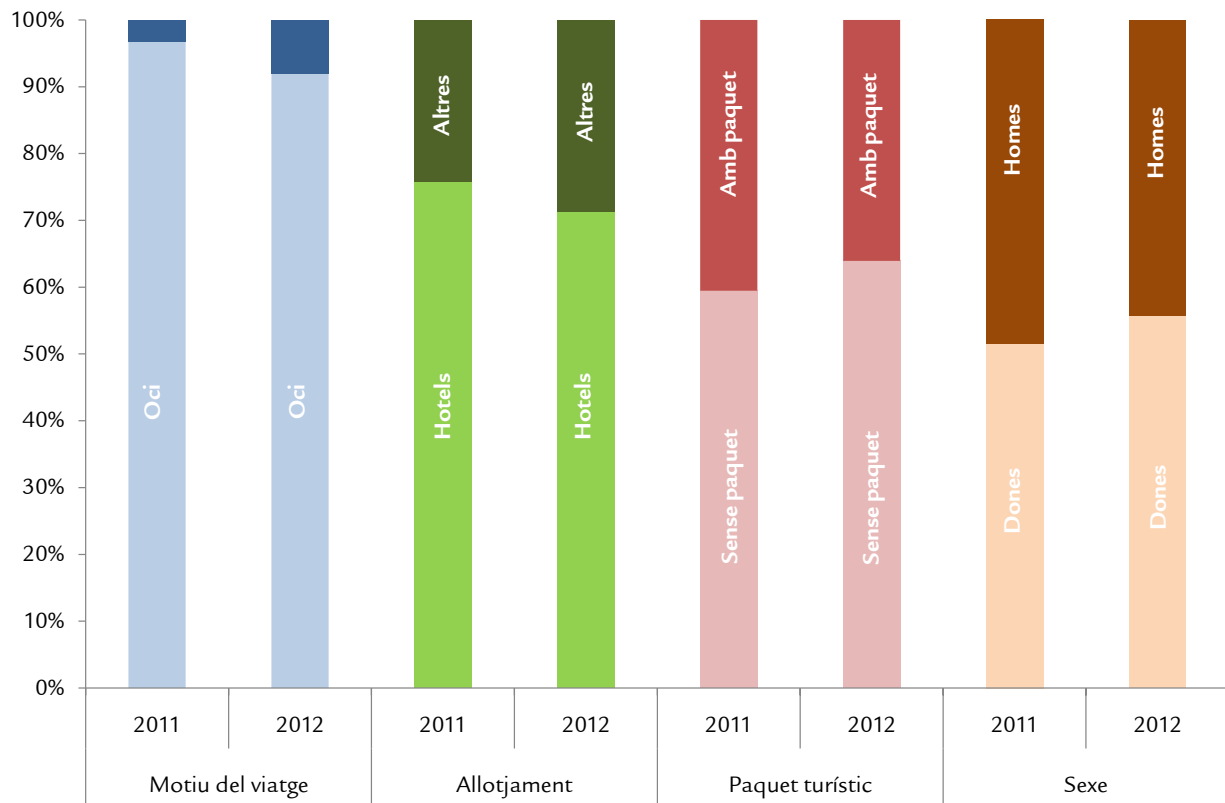
Font: EURO6000, 4B i Servired.

El turisme suís es caracteritza per tenir un gran poder adquisitiu, que augmenta contínuament. Encara que el 2008 la compra mitjana va baixar fins a 164 euros, torna a agafar el camí i el 2012 va augmentar fins a 180 euros. Com s'observa en el gràfic 86, les compres d'aquest turisme consolidat a les Balears s'han mantingut sempre per sobre d'altres com ara l'alemany i el britànic. De tots els mercats turístics analitzats,

el suís és l'únic que presenta tots els anys disposicions mitjanes d'efectiu superiors a les alemanyes. Malgrat el descens de l'1% que varen presentar les extraccions el 2012, les disposicions mitjanes de turistes suïssos són actualment de prop de 258 euros, per sobre de l'import de 214 euros dels turistes alemanys.

8.2.2. Perfil del turista

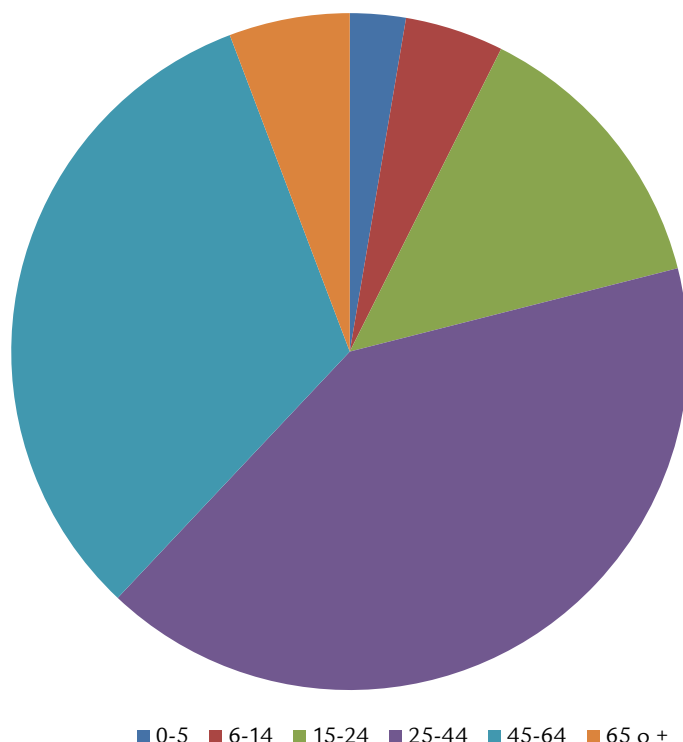
Gràfic 87. Perfil del turista suís (2011 i 2012)

Font: Egatur i IET.

El mercat turístic suís visita les Balears especialment per motius d'oci, atès que els anys 2011 i 2012 el 96% i el 92%, respectivament, hi varen arribar per aquest motiu. Les xifres que recullen el tipus d'allotjament mostren que els turistes suïssos prefereixen allotjar-se en hotels, ja que més de tres quartes parts varen triar aquest tipus d'allotjament davant d'altres. Encara que aquesta proporció va baixar l'any següent quatre

punts percentuals, és l'opció preferida en aquest aspecte, ja que la varen triar 248.000 turistes dels 348.000 que varen arribar el 2012. L'opció de viatjar sense paquet turístic s'ha incrementat en cinc punts fins a representar el 2012 el 64%. Les turistes suïsses vénen més que els homes en els dos darrers anys, amb el 51% l'any 2011 i el 56% l'any 2012.

Fuente: Egatur i IET.

Els turistes suïssos que més ens visiten solen tenir entre 25 i 44 anys i representen el 41 % del total dels turistes suïssos que varen arribar el 2012. Un altre grup majoritari són els que tenen entre 45 i 64 anys, aproximadament 112.000 (un 32 %). El tercer grup en importància són els joves entre 15 i 24 anys,

que varen representar el 14 %.

El perfil del turista suís mostra una persona que té entre 25 i 44 anys, s'allotja en hotels, no contracta cap paquet turístic i és una dona el motiu del viatge de la qual és l'oci.

9 Conclusions

Dels mercats emissors emergents analitzats, Rússia és el que més potencial presenta per les seves dimensions poblacionals i per l'avenç de la seva economia. A més, durant l'estiu del 2013, Palma tindrà rutes a set ciutats russes, la qual cosa suposa un augment de l'oferta de places. S'ha de destacar no només que el ciutadà rus opta per fer turisme a les Balears, sinó també que el nombre de residents d'aquesta nacionalitat està creixent considerablement. Respecte a Noruega, tenir una de les rendes per capita més elevades del món, juntament amb les seves exportacions, ha permès l'apogeu en el nombre de turistes arribats a les Illes Balears en els dos darrers anys. En el cas de Suècia, l'evolució del tipus de canvi i unes excel·lents previsions tant econòmiques com en l'oferta i el nombre de reserves fan presagiar que aquest mercat turístic pugui refermar-se a les Balears en els propers anys. El mercat

emissor holandès estabilitza el nombre de turistes el darrer any, després de dos anys de notables augments, per la qual cosa es consolida a les Illes Balears.

El nombre de turistes procedents de França ha tingut augments continus en els darrers anys, tant per la proximitat geogràfica i com per un interès més elevat mostrat pel país gal vers l'arxipèlag. És destacable la major proporció de turistes italians que visiten les Pitiüses, respecte al pes de Menorca i de Mallorca, i la seva edat mitjana inferior a la de la resta de mercats emissors consolidats. Finalment, la despesa efectuada pels visitants suïssos a les Balears representa més d'una quarta part del total d'Espanya, cosa que mostra la importància d'aquest tipus de turista a les Illes Balears.

Índex de gràfics i taules

Índex de gràfics

- Gràfic 1. Evolució del PIB dels EUA, el Japó i la zona euro (variació interanual ajustada d'estacionalitat)
- Gràfic 2. Variació interanual del preu barril Brent i inflació a la zona euro
- Gràfic 3. Evolució del tipus de canvi de l'euro
- Gràfic 4. Evolució del PIB de països europeus (variació interanual ajustada d'estacionalitat)
- Gràfic 5. Evolució del PIB a Espanya per components de la demanda (Variació interanual)
- Gràfic 6. Evolució del VAB de les Illes Balears per sectors
- Gràfic 7. Energia elèctrica mensual demandada a les Illes Balears (Mwh)
- Gràfic 8. Indicadors del sector de la construcció
- Gràfic 9. Pernotacions, viatgers i estada mitjana a hotels de les Illes Balears Acumulat gener-maig (Índex 2004=100)
- Gràfic 10. Variació interanual dels preus hotelers a les Illes Balears
- Gràfic 11. Variació interanual de l'IPC de restaurants, bars i cafeteries (maig)
- Gràfic 12. Passatgers arribats a les Illes Balears per via aèria segons origen de vol. Cicle tendència
- Gràfic 13. Passatgers arribats per via aèria per illes. Cicle-tendència
- Gràfic 14. Evolució dels tipus d'interès i hipoteques
- Gràfic 15. Percentatge de treballadors autònoms sobre el total de treballadors d'alta a la seguretat social segons el municipi de residència. Primer trimestre 2013
- Gràfic 16. Incrementos salarials i inflació a les Illes Balears
- Gràfic 17. Variació interanual de l'Índex de Preus de Consum
- Gràfic 18. Consum i preu dels carburants de l'automoció (benzina 95 i gasoil A) a les Illes Balears
- Gràfic 19. Evolució de les emissions a les Illes Balears i a Espanya de GEH i l'objectiu de Kioto
- Gràfic 20. Comerç del dret d'emissions de CO₂ a les Illes Balears. Sector indústria
- Gràfic 21. Comerç del dret d'emissions de CO₂ a les Illes Balears. Sector elèctric
- Gràfic 22. Evolució de les emissions de gasos d'efecte hivernacle per habitant
- Gràfic 23. Intensitat de les emissions de CO₂ a les Illes Balears
- Gràfic 24. Emissions de CO₂ equivalent per grup d'activitat any 2011, Illes Balears (%)
- Gràfic 25. Zonificació per a l'avaluació de la qualitat de l'aire a les Illes Balears
- Gràfic 26. Qualitat de l'aire a Palma (dades mesurades a l'estació de Foners)
- Gràfic 27. Nombre de turistes arribats a les Illes Balears (2012)
- Gràfic 28. Evolució anual del PIB i de la taxa d'atur a Rússia
- Gràfic 29. Evolució dels turistes russos a les Illes Balears
- Gràfic 30. Evolució de les pernoctacions i dels viatgers russos a les Illes Balears
- Gràfic 31. Evolució de l'estada mitjana dels viatgers russos
- Gràfic 32. Imports de les compres i de les disposicions amb targetes emeses a Rússia
- Gràfic 33. Evolució de les compres mitjanes a les Illes Balears
- Gràfic 34. Perfil del turista rus (2011 i 2012)
- Gràfic 35. Perfil del turista rus per edats (2012)
- Gràfic 36. Evolució anual del PIB i de la taxa d'atur a Noruega
- Gràfic 37. Evolució dels turistes noruecs a les Illes Balears
- Gràfic 38. Evolució de les pernoctacions i del nombre de viatgers noruecs
- Gràfic 39. Evolució de l'estada mitjana dels viatgers noruecs
- Gràfic 40. Evolució de l'interès per Mallorca en els cercadors noruecs
- Gràfic 41. Imports de les compres i de les disposicions amb targetes emeses a Noruega
- Gràfic 42. Evolució de les compres mitjanes a les Illes Balears
- Gràfic 43. Perfil del turista noruec (2011 i 2012)
- Gràfic 44. Perfil del turista noruec per edats (2012)
- Gràfic 45. Evolució anual del PIB i de la taxa d'atur a Suècia
- Gràfic 46. Evolució dels turistes suecs a les Illes Balears
- Gràfic 47. Evolució de pernoctacions i de viatgers suecs a les Illes Balears
- Gràfic 48. Evolució de l'estada mitjana de viatgers suecs
- Gràfic 49. Evolució de l'interès per Mallorca i per Menorca a Suècia
- Gràfic 50. Imports de les compres i de les disposicions amb targetes emeses a Suècia
- Gràfic 51. Evolució de les compres mitjanes a les Illes Balears
- Gràfic 52. Perfil del turista suec (2011 i 2012)
- Gràfic 53. Perfil del turista suec per edats (2012)
- Gràfic 54. Evolució anual del PIB i de la taxa d'atur a Holanda
- Gràfic 55. Evolució dels turistes holandesos a les Illes Balears
- Gràfic 56. Evolució de les pernoctacions i dels viatgers holandesos a les Illes Balears
- Gràfic 57. Evolució de l'estada mitjana dels viatgers holandesos a les Illes Balears
- Gràfic 58. Imports de les compres i de les disposicions amb targetes de crèdit emeses a Holanda
- Gràfic 59. Evolució de les compres mitjanes a les Illes Balears
- Gràfic 60. Perfil del turista holandès (2011 i 2012)
- Gràfic 61. Perfil del turista holandès per edats (2012)
- Gràfic 62. Evolució anual del PIB i de la taxa d'atur a França
- Gràfic 63. Evolució del nombre de turistes francesos a les Illes Balears
- Gràfic 64. Evolució de les pernoctacions i dels viatgers a les Illes Balears
- Gràfic 65. Evolució de l'estada mitjana dels viatgers francesos
- Gràfic 66. Evolució de l'interès per Mallorca, Menorca i Formentera a França
- Gràfic 67. Imports de les compres i de les disposicions amb targetes emeses a França
- Gràfic 68. Evolució de les compres mitjanes a les Illes Balears
- Gràfic 69. Perfil del turista francès (2011 i 2012)
- Gràfic 70. Perfil del turista francès per edats (2012)
- Gràfic 71. Evolució anual del PIB i de la taxa d'atur a Itàlia
- Gràfic 72. Evolució dels passatgers arribats per via aèria des d'Itàlia
- Gràfic 73. Evolució dels turistes italians a les Illes Balears
- Gràfic 74. Evolució de les pernoctacions per illes i dels viatgers italians a les Illes Balears
- Gràfic 75. Evolució de l'estada mitjana dels viatgers italians
- Gràfic 76. Imports de les compres i les disposicions de turis-

tes italians

- Gràfic 77. Evolució de les compres mitjanes a les Illes Balears
Gràfic 78. Perfil del turista italià (2011 i 2012)
Gràfic 79. Perfil del turista italià per edats (2012)
Gràfic 80. Evolució anual del PIB i de la taxa d'atur (segon trimestre de cada any) a Suïssa
Gràfic 81. Evolució dels turistes suïssos a les Illes Balears
Gràfic 82. Evolució de les pernoctacions i dels viatgers suïssos a les Illes Balears

- Gràfic 83. Evolució de l'estada mitjana dels viatgers suïssos
Gràfic 84. Evolució de l'interès per Eivissa i Menorca a Suïssa
Gràfic 85. Imports de les compres i de les disposicions amb targetes emeses a Suïssa
Gràfic 86. Evolució de les compres mitjanes a les Illes Balears
Gràfic 87. Perfil del turista suís (2011 i 2012)
Gràfic 88. Perfil del turista suís per edats (2012)

Índex de taules

- Taula 1. Perspectives de l'economia balear
Taula 2. Indicadors internacionals i de la Unió Europea
Taula 3. Previsions internacionals per al 2014
Taula 4. Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola
Taula 5. Evolució de l'economia espanyola
Taula 6. Evolució de l'economia balear
Taula 7. Creixement del VAB de l'agricultura, la ramaderia i la pesca
Taula 8. Afiliació a la Seguretat Social en l'agricultura
Taula 9. Indicadors de l'agricultura
Taula 10. Indicadors de la ramaderia
Taula 11. Afiliació a la Seguretat Social en el sector pesquer
Taula 12. Indicadors de producció pesquera, 1r trimestre
Taula 13. Creixement del VAB de la indústria i l'energia a les Illes Balears
Taula 14. Indicadors de la indústria i l'energia
Taula 15. Principals béns industrials exportats des de les Illes Balears
Taula 16. Creixement del VAB de la construcció a les Illes Balears
Taula 17. Indicadors de la construcció
Taula 18. Indicadors avançats de la construcció
Taula 19. Creixement del VAB del sector serveis a les Illes Balears
Taula 20. Indicadors dels serveis
Taula 21. Indicadors del comerç
Taula 22. Establiments turístics a les Illes Balears

- Taula 23. Establiments turístics per illes
Taula 24. Turistes arribats a les Illes Balears per país de residència
Taula 25. Afiliats a la Seguretat Social
Taula 26. Passatgers arribats via aèria segons origen de vol
Taula 27. Passatgers arribats per via marítima
Taula 28. Transport de mercaderies. Tones embarcades i desembarcades
Taula 29. Indicadors de mediació financera
Taula 30. Indicadors dels serveis empresarials i immobiliaris
Taula 31. Indicadors del mercat de l'habitatge
Taula 32. Ocupats en altres serveis
Taula 33. Indicadors d'ocupació i atur (Illes Balears, Espanya i UE-27)
Taula 34. Indicadors del mercat laboral a les Illes Balears
Taula 35. Indicadors del mercat laboral per illes
Taula 36. Cost i jornada laboral
Taula 37. Accidents de treball
Taula 38. Variació interanual de l'IPC (maig 2013)
Taula 39. Indicadors de consum
Taula 40. Consum dels residents a l'estranger
Taula 41. Recaptació Tributària a les Illes Balears
Taula 42. Indicadors d'Inversió
Taula 43. Qualitat de l'aire. Concentracions de contaminants registrades a les estacions de les Illes Balears (2011-2012)
Taula 44. Passatgers per via aèria

Notes i abreviatures. Agraïments

Notes

Els percentatges de variació es refereixen a la diferència entre el període esmentat d'enguany i el mateix període de l'any passat, excepte quan es diu expressament una altra cosa.

Data de tancament: 24 de juny de 2013

Abreviatures i sigles

T_{t-k}^t (%): variació interanual del component tendència-cicle calculat segons el programa Tramo-Seats.

N. d.: no disponible.

AP.: Administració pública.

ISFLSL: institucions sense finalitat de lucre al servei de les Illes.

FBCF: formació bruta de capital fix.

MUFACE: mutualitat general de funcionaris.

ISFAS: Institut Social de les Forces Armades.

DGEE: Direcció General d'Economia i Estadístiques.

DGMNEACC: Direcció General de Medi Natural, Educació Ambiental i Canvi Climàtic.

MINECO: Ministeri d'Economia i Competitivitat.

MINETUR: Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme.

Altres fonts emprades

BCE: Banc Central Europeu

BE: Banc d'Espanya

BEA: Oficina d'Anàlisi Econòmica. Departament de Comerç (Estats Units)

CIS: Centre d'Investigacions Sociològiques

Comissió Europea

Consell Superior de Cambres de Comerç d'Espanya

Destatis: Oficina Federal d'Estadística (Alemanya)

EBF: Federació Bancària Europea

EIA: US Energy Information Administration

Eurostat: Oficina d'Estadística de la Unió Europea

Eurostat. Comissió Europea

FMI: Fons Monetari Internacional

HM Treasury (Regne Unit)

IET: Institut d'Estudis Turístics

INSEE: Institut Nacional de l'Estadística i dels Estudis Econòmics (França)

Institut Nacional d'Estadística de Portugal

Mercapalma. Mercados Centrales de Abastecimiento de Palma de Mallorca, SA

MIC: Ministeri d'Afers Interns i Comunicació. Oficina d'Estadística (Japó)

Ministeri d'Economia i Competitivitat

Ministeri de Foment

Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques

Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme

Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social

OCDE: Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic

Oficina Nacional d'Estadística (Xina)

OTIB: Observatori del Treball de les Illes Balears

Servei Estadístic Nacional de Malta

Servei Estadístic Nacional de Tunísia

Servei Estadístic Nacional de Turquia

Servei Estadístic Nacional de Xipre

Servei Estadístic Nacional del Marroc

UK Statistics Authority (Regne Unit)

Agraïments

AENA – Aeroport d'Eivissa
AENA – Aeroport de Maó
AENA – Aeroport de Palma
APB: Autoritat Portuària de les Balears. Ministeri de Foment
ANFAC: Associació Espanyola de Fabricants d'Automòbils i Camions
ATB: Agència de Turisme de les Illes Balears
Ports de Balears
COAIB: Col·legi Oficial d'Arquitectes de Balears
CLH: Compañía Logística de Hidrocarburos. Palma
Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori
Direcció General d'Aviació Civil. Ministeri de Foment
Direcció General de Recursos Hídrics
DGMNEACC: Direcció General de Medi Natural, Educació Ambiental i Canvi Climàtic.
DGT: Direcció General de Trànsit. Ministeri d'Interior
EMT: Empresa Municipal de Transports de Palma
Euro6000
Gesa-Endesa
IBAVI: Institut Balear de l'Habitatge. Govern de les Illes Balears
Ibestat: Institut d'estadística de les Illes Balears
INE: Institut Nacional d'Estadística
Observatori del Turisme. Conselleria de Turisme i Esports
Oficemen: Agrupació de Fabricants de Ciment d'Espanya
REE: Red Eléctrica de España
Servired
Sistema 4B
SEMILLA: Servei de Millora Agrària
SOCIB: Sistema d'Observació Costanera i Predicció de les Illes Balears.
SOIB: Servei d'Ocupació de les Illes Balears. Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats
TGSS: Tresoreria General de la Seguretat Social

Persones

Antoni M. Grau Jofre (Direcció General de Medi Rural i Marí)
José Carlos Cerro Garrido (DGMNEACC)
Francisca Mas Torres (DGMNEACC)
Paula Elías Mir (DGMNEACC)

Govern de les Illes Balears
Conselleria d'Economia i Competitivitat

<http://dgeconomia.caib.es>

Unió Europea
Fons Social Europeu
L'FSE inverteix en el teu futur